

12-107

TRACTATUS

DE BVLLA CRVCIATÆ

A V C T O R E

P. THOMA TAMBVRINO

Siculo Caltanissettensi Societatis Iesu .

ACCESSIT EXPLICATIO EIVSDEM CASVVM
reservatorum in Panormitana Diœcesi,

QVVM ADDITIONIBVS AD OMNIA OPERA
eiusdem à Typographo collectis.

PANORMI, Typis Andreæ Colicchia. M. DC. LXXIII.

Imp. Abbas Gelofus V.G.

Imp. Pro Spect. de Dominici F. P.
Abbas D. Octavianus de Augustino.

mo mo 5
ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. DOMINO

D. IGNATIO AMICO

EPISCOPO PACTENSI

THOMAS TAMBVRINVS SOCIETATIS IESV.

PORTEBAT sane, vt quas ego per diurnas, nocturnasque curas elaboravi lucubrationes, eas tibi, Præsul Illustrissime, dedicarem, cui, qualescumque fuerint laborum meorum fructus, semper arriserint. Habeant ergo, quicumque ante me scripserunt, sibi Regum nomina, mihi nemo excelsior, nemo illustrior, nemo ad maius meum decus est, sub cuius patrocinio hæc de Bulla Cruciatæ Tractatio valeat lucem aspicere, quam amplissima lux tua, quam fulgentissimus Sol patrocinij tui. Ad id certe me, non allicit modo, sed pœne compellit mea in te veteris obseruantia necessitudo, tuum ad omnem laudem conformatum ingenium, tuum magnæ mentis caput, tua prudentia, comitas tua, quæ te dignum spondent, cui maiora decora, consequentibus olim annis, concedantur, & de quo nunc affirmari merito illud possit, quod de Sanctissimo Carolo Borromeo Mediolanensi Antistite author non ignobilis pronuntiauit, *iure ambigi posse, maiorem ne Episcopali Insula contuleris, an ab Insula retuleris dignitatem*. Hinc ego, ne temere ad inferioris notæ laudes abeam, maiores tuos, parentemque illum
opti-

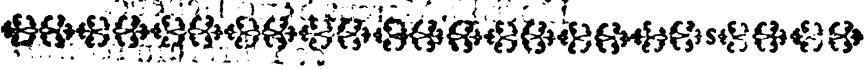
optimum, cuius hærent in omnium animis virtutum documenta, & cuius memoria adhuc in inuictissimi Hispaniarum Regis aua, dulci quodam illicio, perstat, silentio prætermittendum, exilimo: te enim yuum, ceu polare sidus, aspicere, magnetis instar, debet spes desiderij mei. Te cum inuoco, omne prorsus mihi detus inuoco. Quidquid igitur est hoc, quod ad humanitatis tuæ sinum confugit, libens amplectere. Reformidat illud quidem castigatum natura iudicium tuum, ipsa quoque studiorum defatigatione limatum, sed animum erigit beneuolentia in me illa, qua, quot quot hætenus edidi ingenij partus, ita versare oculis, ita mente reuoluere, non es grauat, ut sæpe familiaribus meis, mihi adblandiens, dixerim, te longe melius meas callere doctrinas, quam idem ipse calleam ego. Quapropter in spem illam certam eo, ut perinde ac primogenitos fratres humaniter aspexisti, æque opellam hanc, quasi illorum sororem in senectute mea postremo genitam, atque adeo magis dilectam, benigne sis excepturus: quo nimirum, & nomine meo illa mihi sit, præter cæteras, carior, & nomine eius, cui offertur, hoc est tuo, supra quam credibile est, sit carissima.

Valde, & Nestorios annos vive feliciter. Pan. 2. Ap. 1663.

LEONAEVS MONCADA PROVINCIALIS
 SOCIETATIS IESV IN SICILIA.

Cum librum, qui inscribitur *Traſſatus de Bulla Cruciate à P. Tho-
 ma Tamburino maſtra Societatis Sacerdotu compoſitum tres auſdem
 Societatis Sacerdotes, quibus combuſtum fuit, recognoverint, & in lucem
 edè poſſe, probaverint, facultate nobis ab admadum R. P. Ioaſne Paulo
 Oliva Vicario Generali communicata concedimus, ut typis mandetur: ſa-
 ita ut ad quæ pertinet, videatur. In quorum fidem has litteras manu no-
 ſtra ſubſcriptas, & ſigillo noſtro munitas dedimus. Panor. 27. Decemb. 1662.*

A P P R O B A T I O.

NOS ABBAS DON OCTAVIUS DE AVGVSTINO S. T.
 & V. F. D. Prothonotarius Apoſtolicus in Panormitana Dice-
 ceſi Iudex Synodalis, ac Delegatus Excellentie Suae loco
 Spectabilis D. Ioseph Dominici Filii Patroni Tri-
 bunalis M. R. C. ad concedendam licentiam

imprimendi Libros, & opera
 typis mandanda.

Vidimus accuratè perlegimus, & recognovimus librum, cuius titulus
 est *Traſſatus de Bulla Cruciate, Authore Admodum Re-
 verendo Patre Thoma Tamburino, Siculo Caltanissettensi Socie-
 tatis Iesu. Accessit explicatio casuum reſervatorum in Panormi-
 tana Diceceſi, cum Additionibus ad Opera Eiuſdem à Typogra-
 pho collectis, & in eis nihil reperimus, quod bonis moribus, aut Fidei Cæ-
 tholica, vel Regie iuriſdictioni obſit. Quinimo mira illa eruditione, ac pieta-
 te reſerta eſſe conſemus, multorumque profutura ſaluti: ac etiam ſummi
 acumen ingenij, ſtudium, & laborem Autharis aſſendunt. Idcirco, ut typis
 mandentur, poteſtatem facimus. In cuius rei teſtimonium has litteras manu
 noſtra ſubſcriptas damus. Panor. die 1. Iunij 1663.*

Abbas Don Octavius de Augustino.

I V.

R. DOMINI D. MARGISERIO THEOLOGI
Librorum reuiforis.

R Euerendissime Domine, Vidi Traſlatum de Bulla Cruciate à R. P. Thoma Tamburino Societatis-Ieſu conſcriptum, & Additiones ad Opera euſdem à Typographo collectas, & ea digniſſima conſe, quæ imprimantur, ac pro certo habeo, excipienda ab omnibus fore eadem approbatione, quæ cetera euſdem Opera ſunt excepta. Cum nihil igitur in iſis deprehenderim, quod Catholica Fidei, aut bonis moribus aduerſetur, ut, quanto primum lucem videant, excipio. Datum Panormi 18. Ianuarij 1663.

Doct. D. Marcus Serio Benefic.

ac Librorum reuifor.

A P P R O B A T I O

P. HIERONYMI LACHIANA.

T Raſlatum de Bulla Cruciate à R. P. Thoma Tamburino S. Ieſu conſcriptum, Explicationem item euſdem caſuum reſeruatorum in Panormitana Diœceſi, & Additiones ad Opera euſdem à Typographo collectas diligenter legi, & non ſolum nihil in illis inueni, quod Catholica Fidei, aut bonis moribus Regiæ iuriſdictioni repugnaret, verum etiam ſolidam, eruditam, claramq; doctrinam me legiſſe, gauſus ſum. At propterea publico bono conſultum fore iudico, ſi in lucem prodeant quam euſſime. Datum Panormi. 20. Maij. 1663.

Hieronymus Lachiana è Soc. Ieſu

ad cenſuram Librorum imprimen-

dorum ab E. S. Deputatus.

A P P R O B A T I O .

NOS S.T. ET V.I.D. D.IO. ANTONIVS GELOSVS
Cantor Metropolitanæ Ecclesiæ Felicis Urbis Panormi,
Prima dignitas post Pontificalem, Abbas Sancti Nicolai lo Reale,
Ciuitatis Mazzariæ, Prothonotarius Apostolicus, Illustrissimi,
& Reuerendissimi Domini mei D. Petri Martinez Rubio Archiepiscopi Panormitani
Vicarius, & Visitator Generalis, Procommisarius Generalis Sanctissimæ
Cruciatae in hoc Siciliae Regno, & Insulis Coadiacentibus &c.

TRactatum de Bulla Cruciatæ à R.P. Thoma Tamburino Soc. Iesu conscriptum, & explicationem casuum Reseruatorum in hac Panormitana Diœcesi, Additionesq; ad Opera eiusdem Authoris à Tipographo collectas, cum Theologi quibus commissimus diligentissimè recognouerint, & imprimi posse, probauerint, concedimus, vt typis mandentur; ac putamus, bono publico fore, si quamprimum prodeant in lucem, non solum tanti Authoris probata scientia, sed etiam quaestionum ac doctrinarum interpositione fidelissima. In cuius approbationis Fidem has litteras manu nostra subscriptas dedimus. Panormi 9. Iulij 1663.

Cantor D. Ioannes Antonius Gelosus
Abbas S. Nicolai lo Reale V.G.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be clearly documented and supported by appropriate evidence. The text further explains that this practice is essential for ensuring the integrity and reliability of the financial data.

In addition, it highlights the need for regular audits and reviews to identify any discrepancies or errors. This process helps in maintaining transparency and accountability, which are crucial for the overall success of the organization. The document concludes by stating that adherence to these principles will lead to more effective financial management and better decision-making.

The second section of the document provides a detailed overview of the current financial status. It includes a summary of the revenue generated from various sources and the corresponding expenses incurred. The text notes that there has been a steady increase in income over the past period, which is a positive indicator for the company's growth.

However, it also points out that certain areas still require attention, particularly in terms of cost control and resource allocation. The document suggests implementing specific measures to optimize operations and reduce unnecessary expenditures. By doing so, the organization can improve its profit margins and enhance its competitive advantage in the market.

The final part of the document outlines the strategic goals for the upcoming period. It sets clear targets for revenue growth, cost reduction, and overall operational efficiency. The text stresses that these goals are achievable through a combination of innovation, collaboration, and diligent execution.

The document concludes with a call to action, urging all stakeholders to work together towards the common goal of long-term success. It expresses confidence in the organization's ability to overcome challenges and achieve its vision.

TRACTATUS

DE

BULLA CRUCIATAE

AUTHORE

P. THOMA TAMBURINO

SOCIETATIS IESU

CAPVT PRIMVM

Primitantur aliqua de Natura Prilegiorum
Bulle

S. I. Quid, & quoruplex sit Prilegium.

DIFFERT proprie loquens
do Beneficium à Prilegio,
quamuis utrumque
fit à Principe benignè cō-
cessum: fateor tamen ali-
quando confundi. Benefi-
cium enim est Gratia, seu
facultas à Principe colla-
ta, seu data, præter, non
vero contra Ius Positiuū;
Prilegium vero est fa-
cultas faciendi aliquid, vel aliquid omittendi, non
tantum præter, verum etiam contra idem Ius; hoc
est contra leges Canonicas, vel Iura Ciuilia. Ita com-
muniter Doctores ex Abbate

Porro Prilegium, aliud est Reale, quod scilicet
conceditur certo generi Actionis, vel Causæ,
vel Negotij, vel Loco, vel Dignitati; quale est VG.
Prilegium Prælationis, quod concessum est pro ex-
pensis funerum, vel mutuum dantis ad Nauis VG.
refectionem & c. Vel donantis aliquid Ecclesie, vel
Episcopo, ut Episcopo & c.

A

Aliud

C. olim.
de Verb.
sign.

Azor. lib.
2. c. 22.

3 Aliud Personale, quod conceditur Personæ; ratione ipsius Personæ, ipsique immediate adhaeret. Quale est VG. quod conceditur alicui Individuo; Petro VG. &c.

4 Aliud Mixtum, quod partim est Personale, partim Reale; quod mixtum; conceditur quidem alicui Individuo, sed ratione ætatis VG. vel sexus, vel ex certa, & determinata causa. Quale est VG. datum Minoribus 25 annis, vt in integrum possint restitui, vt si delibere pro alio, vel obligatione suscipere nequeant.

5 Subdiuiditur autem Personale; nam si sit concessum singulari Personæ tantum, vocatur c in iure absolute Priuilegium; Si vero sit concessum Personis, non vt singulis, sed vt constantibus vnam Corpus morale, hoc est, vnam Communitatem, dicitur Priuilegium Corporale.

6 Rursus hoc Corporale subdiuiditur, habet enim duas species. Si enim conceditur ita Communitati, vt descendat ad singulas Personas, hoc est, vt singule sunt, & vt membra talis Communitatis possint vti isto Priuilegio, Vocabitur Priuilegium Corporale Personale, & huiusmodi sunt multa concessa Religiosis, Clericis, Militibus, Scholasticis, & similibus. Si vero ita Communitati conceditur, vt ipsa sola Communitas vti eo Priuilegio possit, dicitur Priuilegium pure Corporale; & huiusmodi sunt, quæ conceduntur Capitulis, & similibus in electionibus faciendis, atque in Actionibus a tota Communitate, VG. a Senatu, a Congregatione, seu Concilio expedientis. Atque hoc Priuilegium, quia respicit dignitatem ipsam, nempe ipsam unionem multorum, vocatur ab aliquibus, vt notat d Salas, Priuilegium Reale. Alias Priuilegiorum Diuisiones uide apud Siluestrum V. Priuilegium, apud e Castropalaum, & passim.

Ex Cap. volentes de off. legati.

d Salas de legib. tr. 14. disp. 17. sec. 2.

e Castrop. to. 1. tr. de Priuil. Initio.

f Henriquez Rodriguez

§. II. Priuilegia Bullæ Cruciate cuius sint generis?

1 D icendum est, esse f Personalia absolute. Ratio est manifesta ex dictis. Ea enim sunt à Pon-

à Pontifice concessa. Determinatis Personis vtriusque sexus, idque ad finem peculiarem excitandi Fideles ad pugnandum, vel ad precandum, vel ad erogandam elemosynam contra Infideles. Nam propterea sic potes describere Bullam Cruciatæ. *Est Diploma, seu Scriptura Summi Pontificis, continens aliqua Privilegia, qua ipse concedit Fidelibus cooperantibus, sive per pugnam, sive per preces, sive per elemosynam, ad extirpandos Infideles.*

2. Dicitur autem (Bulla) quia vox hæc Bulla significat (quantum ad nos facit) sigillum pendens ex litteris Apostolicis, atque adeo per figuram Synedochem, sumitur pro ipso toto Diplomate.

3. Dicitur præterea *Cruciatæ*, quia olim Bulla hæc concedebatur militibus, qui signo Sanctæ CRVCIS insigniti ad bellum contra Turcas proficiscebantur sub Urbano II. & in Concilio Lateranensi sub Julio III.

4. Ex eo, quod sint Personalia eiusmodi Privilegia, sequitur, durante Concessionis anno, te Bullam habentem posse eius Privilegijs frui, quocumque te conferas, etiam extra Regnum, in quo ea promulgatur, quia Privilegium Personale adhæret Personæ ex Reg. 2. de Reg. Juris in 6. Excipe Privilegium ciborum prohibitorum, quod etiam occultè, & sine scandalo uti non potes extra Regnum; quia, ut infra dicemus, id expressè prohibetur.

§. III. *Amplè ne, an strictè sint Privilegia Bullæ interpretanda?*

1. **C**ommunis est Doctrina, Privilegia, quæ sunt contra Ius commune, hoc est, quæ concedunt fieri, vel omitti aliquid, quod aliàs erat ex Iure faciendum, vel omittendum, debere strictè interpretari, quia (ut loquimur, & egregiè declarat Tiraquellus) quod exorbitat, hoc est, quod te subtrahit à communi Iure, odiosum est, atque adeo quantum fieri potest, restringi debet, ne Ius, quod propter bonum commune latum est, corruat cum communis boni damno.

In l. si unquam v. libertatis. nu. 19.

4. Contra Beneficium Principis proprie acceptum, quia (vt videmus) non est contra Ius commune, debet latissime interpretari, cum Beneficia Principum supponantur ex liberalitate Principe digna, hoc est, magna proficuum. Excipe (vt ex se patere debet) nisi sit in preiudicium Tertij, hoc enim semper vitare velle, puratur Princeps.

2. Ex hac ergo Doctrina sequitur Bulla Privilegia cum pleraque ex illis vulnerent Ius commune, quale est V.G. illud de lacticionijs concedendis, quod non esse comedenda diebus vetitis, precepit Ius, sequitur inquam, stricte esse Interpretanda. Et certe ita absolute sustinet. Sanchez cum multis de omnibus Bulla Privilegijs, estque hac sententia satis probabilis, quam etiam sequitur Bardi. Nam primo per Indulgentias, que conceduntur in Bulla Penitentialis satisfactio, & Rigor Ecclesiasticæ discipline facile potest occasione Indulgentiarum ieruari. Secundo, Electio Confessarij, posse interesse fieri tempore Interdicti, Vt in lacticioniorum diebus prohibitis, & similia Privilegia Bullæ sunt contra Ius commune atque adeo odiosa, ergo stricte sunt interpretanda ex dictis autem Tertio, quia partem discordare a toto, odiosum est, sed id contingit per Privilegia Bullæ, ergo &c.

b
Sanch. lib.
8. de Ma-
tr. d. 2. nu.
7.
Bard. in
Bull. Cru.
p. p. tr. 1.
c. 5.

1
Mendo d.
p. Elucid.
Bull. Cru.
2 nu. 46. &
sursum cõ-
tra Bardi
in Appen.
d. p. c. p.
Suar. de
Penit. qu.
62: sec. 51

4. Andreas autem Mendo / Dianam, aliosque citans, sustinet, esse ample interpretanda, etque hac item sententia satis probabilis. Et quoad Indulgentias, eam docet etiam Suarez, alijque, Nam primo quoad has Indulgentias, illa sunt Beneficium Principis, ergo eum sint sine preiudicio Tertij, non est vnde sint limitande: Neque eadem sunt contra Ius vllum; ipsæ enim ita commodum Fidelibus afferunt, vt nullum offendant; nam Deo integra fit solutio, & quandoquidem fit ex meritis infinitis Christi Domini, eiusque autoritate, nullam subest periculum, quo ea merita, hoc est, meritorum Christi Domini Thesaurus exhauriatur. Ecclesia item nullo pacto læditur, immo potius per acquisitas Indulgentias pupior, & in Ius

salis membris Deo gratior redditur. Secundo, quo ad Privilegia continentia potestatem dispensandi vel commutandi, vel absolviendi; idem dici potest, per ea scilicet, nec laedi Deum, nec Ecclesiam.

6 Tertio, quoad omnia Bullae Privilegia probatur. Nam Privilegia & Beneficia concessa à Summo Pontifice in fauorem fidei, & Religionis, quamuis exorbitent à Iure, amplè esse interpretanda, meritò docet Azor. & Suarez, quia debemus, quantum possumus, fidei fauere; ac iudicare, Pontificem idem amplissimè facere voluisse. Semper autem hoc; & in similibus, intelligi in ijs, circa quae Pontifex, vel Princeps potestatem habet. At Privilegia Bullae omnia (vt modo diximus) sunt concessa, vt Fideles excitentur; vel ad pugnandum, vel ad orandum, vel ad porrigendam elemosinam contra Infideles; ergo, cum sint in fauorem fidei concessa, amplè sunt interpretanda.

7 Confirmatur, quia est probabilis opinio, quam tenet Henriquez, alique, Privilegia concessa Communitatibus Religionum in perpetuum latè esse interpretanda; Cum enim Communitati, & non vni Personae conceduntur, favorabilia sunt iudicanda, quia aequiparantur legibus, perinde ac inserta essent in corpore Iuris: bono enim communi expedit, vt multa Privilegia concedantur Religionibus, vt ijs beneficiis illecti Fideles, eas prouptius amplectentur. Probabile item est, idem debere sentiri, (vt sentit Salas & ciuitatis) de Privilegijs concessis in fauorem Causae piaev. Vnde Azor. l. c. id extendit ad concessa in fauorem Personarum miserabilium.

Si hæc igitur sunt Probabilia, cur non erit itè probabile id, quod asserimus de Bullae Privilegijs, quae sunt concessa Communitati Fidelium existentium sub Domino Regis Catholici, eaque in fauorem fidei, quæ est omnium Causarum piarum excellentissima?

8 Rationibus in contrarium allatis nu. 3. responderi potest, vel multa Privilegia Bullae non esse odio-

Azor. lib. 5. c. 23. qu. 2.
Suar. qu. 56. sec. 2.

p
Henriquez lib. 7. de Indul. c. 22. §. 11 & c. 24. 5. Sanc. libr. 8. Matr. d. p. num. 13. Salas Tr. 14. d. 17. sec. 6.
q
Salas l. c. nu. 13.

sa, cum non sint contra ius; vel esto sint contra; ideo non sunt vocanda odiosa; quia vincit fauor fidei, vel illa alia capita numero precedente indicata; vade potius sunt dicenda fauorabilia.

Vtraque ergo sententia probabilis est, amplectique tuto potest.

C A P V T I I.

Dispositio tractandorum.

1 **S**ummarium Bullæ Cruciatæ, quam nos explicandam suscipimus, inuenies apud Ludouicum à Cruce in expositione huius Bullæ ipso initio libri: vt etiam ibidem inuenies ipsam Bullam originalem, quam vocant Plumbeam, seu Latinam, eandem etiam habes apud Mendo disp. prima.

2 Tam vero in eius prima Clausula conceditur Indulgentia ijs, qui personaliter ad pugnandum contra Infideles se conferunt.

3 In secunda conceditur eadem Indulgentia ijs, qui alios mittant contra eosdem.

4 In Tertia conceduntur, præter dictam Indulgentiam, aliqua alia Præuilegia Clericis, & Regularibus, qui exercitum contra infideles comitantur.

5 In quarta, & sequentibus Clausulis conceduntur Indulgentiæ, & alia Præuilegia ijs, qui eleemosynam contribuunt ad prædictum finem.

6 Nos ergo, omittendo primam, secundam, & tertiam clausulam, quæ ad nos hodie non pertinent; incipiemus à prædicta quarta, & deinde cæteras, suo ordine, Deo fauente, prosequemur.

C L A V S V L A I V.

Item conceditur omnibus prædictis (hoc est, Christi Fidelibus consistentibus, & declinantibus in hoc Regnum (nec non ijs, qui nec ibunt, nec mittent, si intra dictum annum, ex Bonis sibi a Deo collatis, in hanc expeditionem pro Religionis

Cap. III. §. I. 7
gionis defensione liberaliter contulerint, ut, dicto anno du-
rante, possint frui sequentibus Privilegijs.

CAPVT TERTIVM.

Explicans prædictam quartam Clausulam Bullæ Cru-
ciatæ, quo ad priores partes Clausulæ.

§. I. A Christi Fidelibus.

1 **D**Vbitari potest, Primo de Hæretico externo .
Secundo de merè interno. Tertio de Schif-
matico . Quarto de Cathecumeno , Nam Fidelis Bap-
tizatus , sine ulla dubitatione , etiam si sit in statu pec-
cati mortalis , vel etiam si sit excommunicatus vitan-
dus , validè Bullam sumit . Lege r Castropalaum ,
multos citantem , quidquid alij dicant in oppositum .

Hæreticus externus .

Castrop.de
Bull. Cru.
Disp. vn.p.
2.nu.12.&
13.

2 **H**IC nullo potest Bullæ Privilegio gaudere ,
siue sit externus publicè , siue occultè ; pa-
tet , quia non est ex ijs , ad quos dirigitur Pontificis
Concessio .

3 Illud concedimus , si quis cum sit baptizatus ,
incidat in hæresim externam , sed deinde ipsum præ-
nitentat commissi delicti , velitque redire ad fidem , pos-
se frui Bullæ Privilegijs . Neque id mirum , quia iam
Fidelis tunc actu est , posito quod hæresim abiuret ,
volendo ad fidem redire . Ita s Trullench , quem af-
fert , sequiturque Mendo .

Trullench
apud Men-
do .

Hæreticus merè internus .

4 **H**IC probabiliter potest frui , & probabili-
ter non potest , Privilegijs Bullæ . Potest ,
quia ex una parte hic est baptizatus , & ex alia solam
internam hæresim Ecclesia non iudicat , ergo neque
Privilegia , quæ alijs baptizatis concedit , illi negare
præ-

MédoDisp
4.nu.14.&
rursus in
App. d. 1.
nu.32.fine.

præsumitur, ita sustinet Bardi. ^u Non potest, quia non irrationabiliter quis asseuerabit, illam vocem (Fidelibus) debere in Bulla sumi proprie, & stititè pro vere Fidelibus, qualis non est hæreticus internus, & ita sustinet a Mendo.

Bardi p. p. tr. 2. c. 4. sec. 2.

Mendo d. 14. nu. 14. & rursus in Appen d. 1. nu. 31

Schismaticus

6 PVRE Schismaticus. hoc est, qui solum obedientiam Summo Pontifici externe negat, sed à nullo fidei articulo recedit (si enim ab aliquo recederet, iam esset hæreticus; de quo iam hætenus locuti sumus) fortasse primo aspectu, solum Verbis Bullæ ad litteram consideratis, posset uti Priuilegijs Bullæ, quia sic iam est Fidelis. Verum ego persuadere mihi nunquam potui, mentem Pontificis, esse, ut velit fauere per sua Priuilegia illi, qui ab ipso tam manifestè recedit, & rebellis est.

7 Adde, si quis Schismaticus sit ex illis, qui negant, hunc Summum Pontificem esse, putans id non esse articulum fidei, qua ratione valet ab eodem acceptare Priuilegia, quæ non nisi à vero Summo Pontifice dimanare possunt? Id certe accidere potest, quando idem Pontifex est, qui Bullam concedit, & idem, qui ab eius modi Schismatico repellitur. Ita contra Bardi merito discurrit b Mendo.

b Mendo in Append. Disp. prima nu. 32.

Cathecumenus.

8 H IC, nullis Bullæ Priuilegijs potiri posse, eertum iudico cum Delugo de Panit, alijsq; quia Ecclesia nunquam, siue suas leges, siue sua Priuilegia dirigit ad illos, qui nondum Ianuam per quam ingredimur in ipsam Ecclesiam, quæ est Baptismus ingressi sunt.

c Delugo de Panit. Disp. 27. num. 2.

d In Opusc. de Sacr. Miss. lib. 2. §. 4.

9 Dices At cum Suario, & alijs dictum a nobis est in Opusc. d de Sacrificio Missæ, probabile esse, quod Sacrificium Missæ applicatum Cathecumeno, eidem prodest ex opere operato quoad satisfactionem, & impetrationem,

tionem, ergo etiam proderit & Bulla, sicut enim ibi applicantur merita Christi Domini, ita hic. Hoc modo argumentatur contra nostram sententiam. Hentiquez. **9** Respondeo. Quoniam multi non distinxerunt questionem, minus recte huic paritati responderunt. Alia enim est questio, an possit Cathecumeno prodesse Bulla, si ad illos ipsa a Summo Pontifice dirigeretur, alia, an ad ipsos dirigatur, unde de facto proficit. Prius ex his, est, sit controuersum, & ipsi faueat paritas ducta a Sacrificio Missæ. At ego dico, certum mihi esse posterius, hoc est Cathecumenis Bullam non prodesse ex illo capite, quod de facto Pontifex ad illos Bullam non dirigit. Id quod colligo ex communiter contingentibus, quia nimirum ad solos Baptizatos dirigit Ecclesia, & Pontifex suas leges, præcepta, priuilegia, & similia, illisque solum proficitur fauere, & solum cum illis loqui. At, quod Sacerdos particulatis uelit dirigere fructum sui sacrificij, ad Cathecumenum, iam tu supponis. Quamuis igitur asserere possimus, Christum Dominum non exclusisse Cathecumenos, tum a fructu Missæ, tum a suffragijs Ecclesiæ, tum ab eiusdem Priuilegijs, quia iam sunt initiatiue ad portas Ecclesiæ, & ueluti initiatiue Fideles, & quidem externi, quia iam Baptismum petunt, (sicuti non excluduntur Nouitij à Priuilegijs Religionis, licet nondum perfecte in illam per Professionem ingressi sint) quamuis id asserere, inquam, possimus, tamen, quod de facto, Pontifex, cui uices suas in terris Christus Dominus commisit, applicet prædictis Cathecumenis Bullæ Priuilegia, sicuti applicat Nouitij Priuilegia Religionis, & sicuti applicat suam Missam ipsidem Cathecumenis Sacerdos, nescimus; Immo ex consuetudine Ecclesiæ se semper dirigentis ad Baptizatos, scimus non applicare. Ita mihi hac super re discurrendum esse, uidetur.

Henr. l. 7.
de Indul.
c. 18. n. 3.
& c. 10. m. 7
8. p. 1. d. 1
1. 1. 1. 1

Infantes, Amentes.

10 **I**nfantibus, & perpetuo amentibus, multo magis Phrænticis prodest Bulla Cruciatæ,

B

fi

si quis pro ipsis, data elemofyna, illam furtae. Retinetur est, quia Pontifex generaliter omnibus Fidelibus sine distinctione aetatis, vel conditionis eam concedit, & ex altera parte illi, cum sint Christiani, censentur virtualiter petere ea, quae ad salutem animae illis sunt utilia. Ita,

Trullench. lib. I. exp. 6 Bull. S. I. dub. 6.

Trullench. § 11. Proderit autem his Bullae, ut tempore Interdicti sepeliantur in locis sacro cum moderata Pompa, ut infra suo loco posse, per Bullam, dicitur, Proderit item, patris, postquam usum rationis acquisierint, & Amencibus, si forte consualescent, proderit, inquam ad Indubigentias acquirendas, ad vota commutanda, ad abolitionem a referuatis, ad usum laetificiorum &c.

Religiosus

Religiosos, vel Religiosas frui posse Bullae Cruesate Privilegiis, si eam accipiunt consueta elemofyna, (de qua mox,) data, tertium fit Praescindendo tamen Primum ab usu laetificiorum, de quo infra; & Praescindendo Secundo a Privilegio circa Praesentiae Sacramentum, ut quo ego in opere de Sacramentis lib. 5. de Penit. § factis egi.

Ego de Sac. lib. 5. de Penit. c. 5. §. 4. a num. 37.

Illud autem solum hic adnoto, Religiosos non indigere ad acquirenda Bullae Privilegia consensu sui Superioris, cum sit concessio data omnibus Fidelibus a summo Pontifice omnium Superiore. Sed Nostros Societate indigere propter ipsius Pontificis restrictionem factam Nobis in nostris Bullis, docet Bardus contra Andream Mendo in Appendice, & latius in Elucidatione Bullae sententiam, Nostros e Societate, in quo, ac alios Religiosos, non indigere consensu Superioris ad omnes Bullae gratias acquirendas, praeter ea, quae pertinent ad Sacramentum Penitentiae, & ad modo dictum usum laetificiorum: qui idem Mendo ibidem explicat Bullas Pontificias (quas in contrarium assertit Bardus) loqui solum de Gratias in ordine ad Sacramentum Penitentiae, non vero in ordine ad alias materias.

Bard. in Bull. p. p. tr. 2. disp. 1. c. 5. fol. 167. Mendo in Append. d. p. c. 13. & latius in Elucid. d. 4. a nu. 19.

§. II. *Consistentibus. & Declinantibus in hoc Regno.*

Certum est, non solum fixo commorantes in hoc Regno (idem semper hic, & in sequentibus intelligo de aliis Regnis Hispaniarum Regi subiectis, ubi Bulla promulgatur) verum etiam existentes in illo transeunter, etiam per vnum diem, immo per vnam horam, posse accipere & frui Bullæ Priuilegijs, anno durante, tanet si hinc recedant, & deinde alibi, ubi Bulla non promulgatur, sedem figant, excepto Priuilegio vsus ciborum prohibitorum, propter expressam prohibitionē, vt in superioribus indicauimus, & dicitur inferius. Id manifeste concedit Pontifex in illis verbis (*consistentibus, & declinantibus*) Ita expresse Barnabas Gallego.

Galleg. in exposit. Bull. Cru. Cl. p. dub. 5.

2. Quid si externus declinet, seu perueniat solum in Panormi VG. Portum, vnde mittat amicum, qui ipsi Bullam accipiat, ipso in Ciuitatem, immo in litus non descendente?

Respondeo, idem posse, quia Portus absolute & simpliciter Pars est Ciuitatis, seu Regni. Idem puto, si quis declinet in sinum similem Portui.

3. Quid si ex mari vicino extra Portum, seu sinum? Respondeo. Mihi valde scrupulosum est, tunc posse. In mare enim, quamuis vicinum, quis perueniens, difficile mihi videtur, dici posse, quod declinet in Regnum, & nobiscum etiam sentiat. Mendo.

Mendo in Append. d. p. num. 26.

Græci.

4. **I**n hoc Siciliæ Regno sunt aliqua Græcorum oppida, quorum Incolæ ritu Græco viuentes, tempore Quadragesimæ, non solum abstinent à sacrificijs, sed etiam ex suo ritu à Piscibus sanguinem habentibus. Inquiro iam, an Bulla ijs (vt etiam quoad alia Priuilegia) proficit?

Respondeo. Tum quoad dictum Priuilegium de sacrificijs, tum quoad alia, prodest: quia etiam ipsi sunt

Fideles, & in hoc Regno, vbi Bulla promulgatur, com-
morantur, nec est vnde ipsi excipi debeant. Quare vir-
tute ipsius Bullæ, licet illis concedere lacticia, die-
bus vetitis, & per consequens, immo potiore ratione,
Pisces sanguineos habentes; Priuilegium enim conce-
dens lacticia, multo magis concedit Pisces cuiuscum-
que generis, qui magis distant à carnibus, quam lacti-
cicia. Ita Bardi o in Bull.

Bardi in
Bull. par.
3. tr. 1. c. 2.
sec. 1. n. 2.
in 2. Edit.

§. III. Ex Bonis sibi à Deo collatis liberaliter
eter contulerit.

T Ametsi in hac clausula non decernatur, quã-
ta debeat esse eleemosyna porrigenda ab eo
qui Bullam sumere intendit, quia tamen Pontifex con-
cedit, eam debere decerni à Commissario, ideo eius ta-
xæ standum est. Verba Greg. XIII. à subsequentibus
Pontificibus confirmata hæc sunt. *Item conceditur facultas*
Commissario, vt dictam subventionis quantitatem à Fide-
libus, vt prædicitur, pro Viuis, & Defunctis, iuxta Personarum
qualitatem, & honorum quantitatem, arbitrari possit.

At vero, quantum ipse decreuit? Respondeo. Pro
Indis, & Hispanis in India degentibus; pro quibus ma-
ior quantitas est decretæ, vide p Trullench. Pro nostris
Regionibus (id, quod scire, ad nos pertinet). Commis-
sarius decreuit sequentem Realiū q taxam. Scito autem
Realem vnam valere vnum tarenum monete Siculæ,
& grana quattuor cum eiusdem grani parte quarta.

p
Trullench
lib. 1. in
Bull. S. 3.
dub. 1.

q
Trullench
ibid.

3 Pro Cardinalibus, Episcopis, Abbatibus, Inqui-
sitoribus, Dignitatibus; & pro insignibus quibusdam
Personis, quas mox indicabimus §. 7. nu. 4. Eleemo-
syna pro Bulla Viuorum est octo Realiū. Castella-
norum, hoc est monete Siculæ, decem tarenum,
& granorum decem.

4 Pro communibus Personis, pro eadem Viuorum
Bulla, est Eleemosyna duorum Realiū, hoc est mo-
nete Siculæ tarenum duorum, & duodecim grano-
rum cum dimidio.

5 De Eleemosyna danda pro Bulla lacticianorum,
quæ

quæ Sacerdotibus fauet, tñcam infra cap. 8. §. 1. 11
Vt idem de danda pro Bulla Defunctorum dicam c.
11. §. 2. nu. 8. Et pro Bulla compositionis cap. 16. §. 6.
His prælibatis multa sunt dubitationes hic enodandæ,
quas in sequentibus §. tam solvimus.

§. IV. An ex bonis furtiuis, vel usurarijs dari elemosyna possit pro Bulla.

Quoniam Bullæ tenor habet, *ut ex proprijs bonis*
eiusmodi elemosyna porrigatur, dubitabis, quid
si ex bonis furtiuis? hoc autem nomine in-
telliguntur hic, etiam usurarij.

2 Respondeo. Doctores fere communiter (præter
vnum Rodriguez) loquentes hæc de re, Acosta, Vega,
Trullench, Bardi, Mendo, Macedo, Escobar, Diana,
quos citat, sequiturq; Gallegus, absolute & sine vlla
distinctione docent, furtiva pecunia sumi Bullam non
posse: quia disertis verbis dicit Pontifex (ex Bonis sibi à
Deo collatis). Adde hæc debere esse elemosynam: sed
ex D. Thoma, & communiter, consistere elemosyna
ex bonis alienis, non potest.

3 Vt hæc doctrina explicatius habeatur, sed distin-
guendum est. Si sermo sit de ipsa pecunia in iudicio
furtiva, quando fur propriam non habet, certa est
prædicta doctrina propter rationes optime iam allatas.

4 At vero quando fur aliam habet propriam quam pos-
set dare pro Bulla, ipse tamen pro Bulla furtivam det;
valebit Bulla, quia tunc materiale quid est, dare hæc
furtivam cum iam cum illa fiat elemosyna æquivalen-
ter. Ita Bardi.

5 Præterea si loquamur de pecunia furtiva quæ fuit
mixta cum alia propria furis, ita, ut discerni ne-
queat, cum iam illa transierit, propter illam unionem &
mixtionem, in dominium furis (ut dixi in libris Decal-
ogi) potest vtiliter ex illa dari elemosyna, remanente
semper ipsi furi onere restituendi id, quod inique abstu-
lit. Si ergo ex illa facere elemosynam valide fur po-
test, valide consequenter cum illa Bullam accipiet, vnde

Rodrig. ap.
Galleg.
mox citan-
dum.

Gallegi. in
Bullæ. 14.
dub. 182.

D. Th. 2. 2.
q. 32.

Bardi in
Bull. p. 2.
c. 1. c. 1. sec.
3. à nu. 18.

Lib. 8. in
Decal. 1.
c. 3. §. 4.
nu. 3.

& illius Privilegijs fruatur. Ita a Mendo.

b
Mendo in
Bull. d. 4.
cap. 1. n. 6.

6 Hug. facit casus sequens. Titius firatus est VG. decem Bullas à Depositario. easq; distribuit Fidelibus. sive pro eleemosyna ordinaria duorum Regium. sive minus, retenta pro se pecunia. Inquiri An Fideles. qui, data ea eleemosyna, accipiunt bona fide Bullas, vtiliter accipiant?

7 Respondeo, accipere inutiliter, quia Bullæ Privilegia conceduntur sub conditione eleemosynæ dandæ Regi in subsidium Belli contra Infideles, quæ eleemosyna hic non adest. Vnde licet, dum bona fides durat, possint dicti Fideles, vel si VG. Jaeticinijs; tamen cognita veritate, non poterunt. Quod si bona fide absoluti fuerint à reservatis, esto propter bonam fidem, absoluti ab ipsis indirectè fuerint, at, re cognita, debent eiusmodi Penitentes de iisdem reservatis directà à legitimo Confessario absolutionem obtinere. De his absolutis bona fide vide multa à me c. dicta in libris de Sacramentis.

c
In lib. de
Sac. l. 5. de
Penit. t. de
Cas. res. c.
12. §. 3. a
nu. 7.

S. V. An ex pecunia habita ex turpi lucro.

1 **M**eretrice VG. habens pecuniam ex meretricio, potest ne cum hac, Bullam, vtiliter accipere?

Respondeo. Potest: quia, quamvis illa peccauerit, dum eam, medio peccato, lucrata est, tamen pecunia sua est, suoque sub dominio, vt alibi satis expicimus, ergo de suo eleemosynam illam dat, dictisque Privilegijs Bullæ frui, merito potest. Idem dic in similibus.

S. VI. An ex bonis creditis, vel ab alio datis?

1 **T**res hic sunt casus. Primus. Titius obtinet à Commissario Bullam credito, hoc est, promittit Titius, se post sex menses VG. traditurum eleemosynam præscriptam, vtiliter ne Bullam obtinet?

Respondeo. & Primo quidem Dico, manifeste inutiliter, si habet animum eam eleemosynam non tradendi, quia sic nullam tribueret. At si, ipso initio acceptionis, ani-

animum habet tradendi (qui est casus propositus) Dico, vtiliter etiam pro iis prioribus mensibus, antequam promissum soluit. Ratio est, quia id concedit Commissarius Generalis apud a. Medo; & merito obligare etiam se, ad dandam elemosynam, elemosyna est: Atque carissimè certe est communis Praxis, idq; cum emolumento Regis, nam sic multi Bullam accipiunt, quod non facerent, si numerato cogerentur pecuniã deponere.

Quod si quis habeat initio animum non tradendi, sed post sex menses V.G. mutet voluntatem, velitq; dare, tunc sane a die, qua eiusmodi bonam voluntatem habet, lucrari potest Priuilegia Bullæ, vsq; ad finem anni durationis Bullæ, quia tunc iam legitime pro iis posterioribus mensibus Bullam habet, quam legitime antea non habebat. Ita e Bardi.

Contra, si initio habuit intentionem tradendi elemosynam, & postea, transactis sex V.G. mensibus mutet voluntatem, nolitque elemosynam largiri, Dico, a die, quo non largiri proposuit, non lucraturum Priuilegia, quia hæc dantur sub conditione elemosynæ, quauis propter bonum animum soluendi, quod promissum, frui illis Priuilegiis in prioribus mensibus potuerit.

Sed quid, si bona fide quis promissum, sed deinde, propter impotentiam inculpabilem, stare promissis non possit, fruatur ne toto anno Bullæ Priuilegiis?

Respondet. Fruetur, quia Priuilegium semel rite obtentum non potest tolli a superfluo impedito inculpabili, nec Rex amittit huiusmodi elemosynam, iam enim distributor Bullarum illam resarcit, quando enim sic creatus Bullas distribuit, ipse se obligat ad solvendum & ita declarat ipse Commissarius.

3. Secundus casus est de bonis alienis donatis. Caritas V.G. meus amicus suis pecuniis accipit Bullam pro me. Valet ne ea mihi, si eam acceperim?

Respondet. Valet: nam sic tu virtualiter elemosynam facis, est enim perinde ac si tibi amicus pecuniam daret, quam tu deinde in elemosynam dares pro Bulla.

4. Tertius casus est de Religiosis, qui vt dixi c. 3. §. 1. n. 12. possunt frui Priuilegiis aliquibus Bullæ. Petrus V.G.

^d
Medo disp
14. nu. 4.

^e
Bardi l. c.
sec. 6.

V. G. Religiosus sumpsit Bullam largiendo elemosynam ex pecuniis ipsi donatis ab amico, utetur ne valide Bulla? Dubitatio autem fundatur in eo, quod Religiosus etiamsi ab amico, posita quacumq; Superioris licentia, habeat pecuniam, illa non est ipsius, siquidem quidquid Religiosus acquirit, Monasterio acquirit, ergo non potest verificari, quod elemosynam ex suis bonis impertierit, quod requiritur necessario, ut Bulla frui quis possit. Respondeo, omittendo alias explicationes, Pontificem, quandoquidem in tenore Bullæ illam modo dictæ concedit nominatim etiam Religiosis, huic defectui factis, superque supplere.

S. VII. *Quanam elemosyna porrigenda ab Insignibus Personis?*

Et quanam porrigenda à Pauperibus;

Cardinales, Primates, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates habentes Iurisdictionem Episcopalem, Inquisitores, & Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, Duces, Marchiones, Comites, Commandatores maiores, Proreges, Capitanei Generales, & alij Officiales Curia, Suae Maiestatis (qui sint hi Officiales, vide apud Trullench. f) Domini Vassallorum, dictorumq; uxores, suis viris viventibus, debent pro Bulla præstare elemosynam octo Realium, hoc est, ut supra dixi, tarenorum decem, & granorum decem mone-tæ Siculæ.

Iam dubitabis Primo, circa hos, an Vicecomites, Barones, Prætores Vrbium, Senatoresq; Ciuitatum, si non sint Domini Vassallorum, ut etiam Fiscalis in Tribunali Inquisitionis, ut item Filij Ducum, similesq; si nullo Titulo, vel Dominio gaudent, an, inquam, hi obligentur tradere octo Reales?

Respondeo, non obligari, quia hos, si Domini Vassallorum non sint, Commissarius, in taxa ab ipso definita, octo Realium, non designat; Expressio autem eorum, qui designantur, est manifesta exclusio aliorum. Ita g. Mendo, & Gallegus, *b* Quod si Domini sint Vassallorum, debent

f
Trullench
lib. 1. in
Bulla. §. 3.
dub. 1. n. 2.

g
Mendo d.
14. n. 12. &
15.

b
Galleg. 1. c.
13. du. 194

debent omnino octo tradere, quia ita disposuit Commissarius, ut vidimus n. primo.

3 Si Rex aliquis exterius in Regnum, ubi Bulla promulgatur, accederet, ut etiam illi omnes, quos nos Principes in nostro Regno habemus, obligantur ad octo, siquidem satis includuntur à Commissario in illis similibus Dignitatibus Ducis, Marchionis &c.

i
Mêdo ib.
nu. 14.

Predicti Duces &c. si carent Vassallis.

4 **D** Vbitabis secundo. An predicti Duces, Marchiones &c. Si Vassallis careant, prestare debeant octo Reales?

Respondeo. Negat Bardi; affirmat Mendo; Verum si diligenter eorum rationes hinc inde ab ipsis allatae, considerentur, debent conuenire in hunc modum. Si eiusmodi V.G. Dux nihil aliud habeat, nisi merum, & inane Ducis nomen, nullamq; habeat ex eo Titulo, seu Nomine Dignitatem, vel Priuilegium, vel Prærogatiuam, ut esset V.G. Pater, qui totum Titulum suum, suamq; Iurisdictionem totam in Vassallos, filio renuntiauit; Certè hic Pater sufficienter dabit duos Reales, quia nec Dignitatem habet, nec Iurisdictionem, nec iractu, nec in habitu supra Vassallos. At, si, quamuis Vassallis, ac Iurisdictione omni quis careat, Titulum tamen Ducis cum aliquibus Ducatus præminentijs habeat, quales sunt plures, quos Titulatos vocamus, & vere sunt huiusmodi, nam coram Prorege caput V.G. cooperiunt, alijsq; quibusdam secularibus exemptionibus fruuntur, prestare debent octo, quia hi verè, & in omni proprietate sunt Duces, Marchiones &c. Huius etiam generis sunt filij horum, si Titulum vere habeant cum predictis præminentijs (licet prouentibus omnibus Pater gaudeat) quia iam dignitatem habent. Ita Gallegus. Ratio predictæ distinctionis mihi manifesta apparet quia, in taxa à Commissario legitime facta, clare, ut duæ Classes distinctæ Personarum, afferuntur; quarum altera continet Duces, Marchiones, & Comites; altera, quæ continet Dominos, habentes Vassallos, & ut patet ex contextu, vna non est declaratio alterius. At certe hi, qui solum Titulum sibi reseruant, siue habent, vere in Classe Ducum sunt, qui vero nec Tituli præminentijs vllis gaudent,

i
Galleg. c.
14 d. 182.

nec Vassallos habent, in neutra Classe exactis con-
merari, nisi æquiuocè, possunt

Quando quis simul est Dux, & Marchio, & Co-
mes gaudens pariter Titulis, multiq; Dominis, non est
ab ipso multiplicanda elemosyne ad multiplicationem
Titulorum, quâ Commissarius taxando elemosynam
assignauit octo Reales singulis Personis, non singulis
Titulis.

Quod dixi de his, sic de Episcopis, si enim Episco-
patui renuntiarunt, ita ut seruentur sibi Titulum, &
Dignitatem Episcopalem (quam certe semper solent sibi
reseruare) dum sint etiam Episcopi, sicuti oriam sunt
Episcopi inere Titulares, prestare debent octo Reales;
At si renuntiauerint etiam Dignitati, quod fieri non
solet; aliquis illos excuset ab enlargementis octo, aliquis
inquam, nam ego excusare non possum, quia quæcumq;
renuntiatione posita, semper in ipsis residet. Character
Episcopalis, ob quod semper vere sunt, & vocari Episco-
pi, actusq; Consecrationis, existerè valde possunt. Nisi
loquaris de quibusdam Germanis, vel aliorum locorum
Episcopis, qui sunt in Clerico, & sola iurisdictione
Episcopali gaudent, si cepte, si renuntiant in nullo rei
manent Episcopi

D Videtis Tertio de predictorum Vxoribus
viduis, Respondet Vxores dum viuunt præ-
dicti Mariti, sequuntur conditionem Virorum, siquid
perinde ac Viri carum, octo debent, si tamen ipse ex se
Titulo nullo gaudeant. At vero Viduæ eorundem, si
nullo proprio Titulo, seu dignitate gaudeant, donent sol-
lum tutos Reales; si autem ipse Titulo ex se gau-
dent, vel Dominæ sunt, Vassallorum, octo omnino de-
bent: Ita clare ostendunt Verba Commissarii eleemo-
synam taxantis. Faminae deniq; quæcumq; si non sint,
neq; fuerint vnquam nuptæ, habent tamen verum Titu-
lum, vel Vassallorum Dominium, debent omnino octo,
quia tunc habent qualitatem requisitam à Commissa-
rio ad maiorem elemosynam; quam quidem qualita-
tem respexit, Commissarius in quocumq; sexu ea in-
ueniatur.

s Quid

3 Quid si predicto Viduo romane vsi fructuarie Ducatus Marchionatus (du. Respondet) post modo obligari ad octo, quia sic iunctu habem qualitatem, quo ex vi taxæ, obnoxia est nobis. Iuno etc. mofynab

Privatus promotus ad Titulum Ducatus / &c.

10 **D** Vbitabis Quarto Si quis Privatus accipiat Bullam initio anni, datis duobus Realibus, & deinde in decursu anni evadit forte Dux, vel Marchio &c. ut item Episcopus, Archiepiscopus &c. indiget nō a puncto noui gradus sua Bulla etiam pinguiore conferre, vel saltem supplemētum ad octo Reales conferre, ut deinceps Bulla Privilegijs perfruarur sup A Respondet Non intelligere (puto), quia gratia concessa initio facta collata pro toto anno, ergo pro toto anno durat, fuit enim data absolute, non dependens à futuro euentu. Ita m Bardi dicens, hanc dubitationem à nemine fuisse tractatam fatetur, tamen, se Clericus ascendat ad Sacerdotium in illo anno Bulla nō se sumit, non posse deinceps vel Privilegio vestendi laicarijs; quo initio anni, quādo non erat Sacerdos fruebaturs, sic id esse iurū, quia Sacerdoti expresse sit in ipsa Bulla prohibitio vescendi laicinijs; quæ similis expressio non est in Bulla, quam predictus Primatus, data deinceps, ut dicitur Realium à Distributore, hoc est à Pontifice, recepit.

Prædictarum Insignium Personarum obligatio quoad electionem pro Secunda Bulla in eodem anno.

10 **D** Vbitabis Quinto. Si qua ex dictis Personis in eodem anno (quam secundam vtiliter sumi posse, non verò tertiam, dicemus infra) debet ne octo contribuere?

Respondet ita prorsus. Quare falsam iudico sententiam Henricquez (quam refert, & merito rejicit Trullench) putantis sufficere, si præbeat duos, falsam, inquam, nam Commissarius sine vlla distinctione primæ, vel secundæ Bullæ, pro his Personis taxat absolute Reales plures. Vide infra c. 14. vbi ipso initio ponentur verba Pontificis, concedetis hanc iteratam acceptionem Bullæ, itam ibi notabis hæc verba *Servatis tenore, & forma prædictis; quibus eodem anno idem sumptuarium sumpsit ha*

116
117
118
119
120
121
122
123
124
125

m
Bardi in
Bull. p. 2.
tr. 8. ca. 2.
sect. 3.

11
112
113
114
115

n
Trullench.
lib. 1. in
Bull. §. 3.
du. 1. n. 15.

Multi habentes Dominium eiusdem Ducatus; &c.)

Dabitur 6, quando duo V.G. habent Domi-
nium eiusdem oppidi pro parte, vel pro In-
diuiso, debent ne singuli dare octo Reales? Respondeo
ita putat Mendosa.

Médo dif.
14. n.8. &
in Appen-
d. 2. c. 1.

P
Bardi p. 2.
tr. 1. cap. 1.
sect. 5.

At p. Bardi docet satis esse, utrosque dare octo, hoc
est singulos dare quattuor. Lege apud ipsos rationum
conflictus, quia res est raræ praxis. Et tamen ego eo in
sententiam Mendosa quia verba Commissarii taxantis e-
leemosynam hanc maiorem præcipiunt Ducem, Co-
mitem, seu Dominum Vassallorum debere dare octo.
Atqui singuli ex his, de quibus loquimur, habentes pro
parte, vel pro Indiuiso Ducatum, Comitatum, Domi-
nium, sunt simpliciter, & absolute Duces, Comites,
&c. & talium item Titulorum præminentijs gaudent,
ergo &c.

Quid si Senatus Panormitanus V. G. qui constat ex
sex Patribus conscriptis, sit aliquo insignitus Titulo, sit
V. G. Dux alicuius oppidi, singuli ne ex illis debent
octo dare?

Respondeo non debere, puto: quia tunc singuli, qui
bus conceduntur Bullæ privilegia non sunt Duces, sed
solum simul omnes, vt constent vnum corpus morale.

Rappra

Dabitur Septimo, an Pauperes, debeant
eleemosynam dare pro Bulla? Respondeo.

Debere, certū sit, quidquid in oppositum inuat 7 Hen-
riquez ex eo, quia in Bulla originali monet Pontifex, ne
exigatur eleemosyna à paupere. Quidquid, inquam, in-
nuat: Tum quia hæc clausula non amplius extat in Bul-
la, quæ promulgatur; tum quia clare Bulla, tamquam
opus necessarium requirit pro consecutione eius. Priui-
legiorum eleemosynam; tum denique quia fortasse sen-
sus illius clausulæ solum erat, vt non cogerentur paupe-
res accipere Bullam, & consequenter eleemosynam da-
re, quia Bulla, acceptio debet esse voluntaria.

Ex hac certa doctrina emergit affine dubium.
Cum enim, qui caret Bulla Cruciatæ, non valeat in Re-
gnis, vbi ea promulgatur, acquirere Indulgentias, quas
ipsa Bulla concedit (de qua re infra cap. 14.) dubitatur

nunc

9
Henriq. I.
7. cap. 20.

an An qui propter summam paupertatem eam accipere nequit, acquirat saltem alias Indulgentias, quae sunt extra Bullam, quas Commissarius suspendit, durante anno Promulgationis, de qua suspensione infra itera dicemus.

Respondeo. Acquirere, docet q Bardi. Ita etiam tenet Quintanadueñas, citans Ludouicum à Cruce. Non acquirere, docet s Mendo. Ratio affirmantium est, quia praesumitur ex pietate Pontificis, vt non priuetur Indulgentiis, qui sine culpa Bullam habere non potest. Ratio Negantis, cui assentior, est, quia Bulla nimis manifeste suspendit pro eo anno omnes alias Indulgentias pro iis, qui Bullam non accipiunt, nec, in tanta expressione mentis Pontificis, videtur, posse prudenter, praesumi contrarium.

⁹
Bardi p. 2.
tr. 1. c. 1.
sec. 6.
Quintanadueñas in App ad singl. de Panit. tr. 3. dub. 12. nu: 3. & 6.

CAPVT QVARTVM.

Explicatur posterior pars Clausula quarta superius posita, hoc est, illud. Anno durante.

Mendo in app. ad Bull. d. 2. c. 3. nu. 11.

Expōsit hic Doctrinae claritas, & ordo, vt declaremus prius, quando nam incipit eiusmodi Annus; deinde quandiu durat, seu quando finem habet.

§. I. Quando uam incipit Annus Privilegiorum Bullae?

Sane eum incipere à die Promulgationis Bullae, certum est. Verum vt id minutius cognoscatur, animaduertenda sunt quattuor.

Primo, si quis Bullam sumit post sex menses VG. à facta promulgatione, hic non poterit frui Privilegijs, nisi ab hora in qua sumit vsque ad finem consequentium mensium eiusdem anni, quia ante a carebat Bulla, & post illos menses, hoc est, absoluto dicto anno, vt dicemus, Bullae Privilegia spirant. Ita Gallegus, alijque: vnde ego merito falsam pronuntiaui in libro de Penitentia quorundam Doctorum sententiam putantium, si habens Bullam hoc VG. anno, non vsus est, Privilegijs circa abolitionem, à reseruatis, posse sine noua Bulla

¹
Galleg. c. 4. dub. 15. citans Núnum, Vilalobos, Trullen. Ludou. à Cruce.
²
Libr. 5. de Panit. Tr. de Cas. refer. c. 13. §. 5. nu. 5.

la absolui à peccatis anno sequenti. locum relege. An
antem saltem in aliquo faueat Bulla in anno sequenti; di-
cam nro §. 4.

2 Secundo animaduertendum est, quando dicimus;
Annum Bullæ incipere à die promulgationis, intelligi
de promulgatione, quæ fiat in vnaquaque Ciuitate, seu
loco, etiam minimo, vt notat Trullench., nam non
Trull. l. 1. satis esse pro habitantibus in alia Ciuitate, etiam eiusdem
c. 1. cu. 10. Diæcessis, Promulgationem, quæ fit in alia, quamuis
hæc sit Metropolis, expresse notat ipse Pontifex in tenore
Bullæ, esto, pro legibus, alijsque similibus, sufficiat
cas promulgari in Metropoli.

4 Animaduertendum est Tertio, Annum in quo vi-
gent Bullæ Priuilegijs incipere ab ipsa hora, in qua ea in
quocumque loco promulgatur, non ergo antea.

5 Animaduertendum est 4. Cum per duplicem ac-
tum soleat promulgari Bulla, primo per solennem Pro-
cessionem, & deinde, per Concionatorem in Concione,
animaduertendum est, inquam, sufficere per solam Pro-
cessionem, si quidem per illam solam habetur absoluta
Promulgatio.

6 Hinc fit, vt si quis sumat Bullam ante Concionem,
sed post Processionem, possit vti eius Priuilegijs, &
sane hæc est Praxis, vt facta Processione, statim incipiant
distribui Bullæ.

7 Hinc etiam sequitur, vt, si quis, etiam data stipe,
sumpsisset Bullam ante Concionem, & ante Processio-
nem, non possit vti Priuilegijs, nisi post Processionem,
tunc enim ratificatur sumptio.

8 Denique, ne ignores, factam publicationem in
Templo maximo sufficere, quamuis promulgatio alia
non fiat in alijs Parochijs eiusdem Ciuitatis, quantum-
uis magnæ; nam vnâ Publicationem in vno loco re-
quit Pontifex, non vero aliam, & aliam in singulis
Ecclesijs loci.

§. 2. Quamdiu durat Annus Bullæ.

1 **P**RAEMITTO alium esse Annum naturalem, alium
Ecclesiasticum; Naturalis est spatium tempo-
ris:

ris, quo Sol suo motu redit ad eandem Cæli partem, unde motum incæperat, V.G. à primo gradu signi Arietis, ad eundem, quod spatium est duodecim mensium, & sex horarum aliquibus minutis minus.

Ecclesiasticus est spatium temporis, quod ex more Ecclesiæ intererit ab aliquo termino deputato ab Ecclesiâ ad alium similem, V.G. à Pascha ad aliud Paschâ, à Pentecoste ad Pentecosten, quod spatium aliquando continet plures, aliquando pauciores dies, vt ex computo Ecclesiastico scimus omnes.

2. Querimus iam an Privilegia Bullæ durēt per Annum naturālē; An per annum Ecclesiasticum? Si prius, semper erit idem tempus Privilegiorū, si posterius, modo maius erit ipsorum tempus, modo minus.

3. Dico, Probabile esse, Annum Bullæ durare per Annum naturalem hoc est à die Promulgationis vsq; ad finem duodecim mensium, & item esse probabile durare per Annum Ecclesiasticum, id est à Promulgationis die ad alterius Promulgationis diem. Priorem probabilitatem sequitur Rodriq; c. Thom. Sanch. d. Mendo. Posterioriorem Gallegus, filo. Sanch. g. Trullench. b. Ludou. à Cauce. Bard. i. Ratio vtriusq; sententiæ est, quia, in communibus nunc hominum commercijs, nomine Anni recte alteruter solet intelligi.

Fauet posteriori sententiæ illa confirmatio. Quia in præfenti sumus in re Ecclesiastica; Ecclesiæ autem Communis Praxis solet anno Ecclesiastico vti. Sic Communio pro obligatione præcepti anni, sic Interstitia pro Ordinibus suscipiendis; sic obligatio recitandi Horas Canonice solet mensurari per annum, vel diem Ecclesiasticum non vero per naturalem.

4. Hinc, quia Annus ecclesiasticus aliquando est breuior anno naturali, vt si promulgetur Bulla in Dominica V.G. Septuagesimæ, quæ sit dies Vigésimus Ianuarij, Anno autem sequenti promulgetur in eadem Dominica, quæ incidat in diem decimum eiusdem mensis Ianuarij, vnde breuior; hoc est minus decē diebus erit Annus Ecclesiasticus, quam sit annus naturalis: hinc, inquam, fit, vt in priore sententiâ possit fieri Bullæ Privilegijs vsq; ad vigésimum diem sequentis Ianuarij, etiam

pro-

c
Rodr. in Bull. §. 5. num. 2.

d
Th. Sanch. l. 8. matr. d. 15. num. 17. in med.

e
Mendo d. 2. c. 1. & in App. d. 1. c. 14.

f
Galleg. c. 4. dub. 14.

g
Io. Sauc. d. 55.

h
Trull. l. 1. §. 1. d. 11. num. 3.

i
Lud. à Cr. d. 1. c. 10. dub. 2.

k
Bard. p. p. Tr. 2. c. 6. 2 nu. 11.

promulgata noua Bulla : at in posteriori non possis vsq; ad dictum vigesimum diem, quia adueniente noua promulgatione veluti perimitur, in hac posteriore sententia, Bullæ vigor. Sed certe, vt diximus, vtrunque probabile est.

5 Nota. Si forte supponas Pontificem nolle, vt noua alia Promulgatio Bullæ fiat anno sequenti, vel velle nouam Promulgationem diu differre; vnde non possumus tunc habere terminum desitionis per nouam Promulgationem, quia promulgatio noua non erit. Nota, inquam, tunc Doctores conuenire, quod Bullæ Priuilegia durent per annum naturalem: tunc enim cum desit annus ecclesiasticus, subingreditur necessario naturalis. Dixi (necessario) nam nou placet, quod Bardi docet ex Trullench, nimirum, quando Pötifex diu differt, tunc durare per 35. dies postea, intra quorum latitudinem solet finiri annus ecclesiasticus: non placet autem, quia id videtur esse nimis gratis dictum.

6 Nota insuper, quamuis moriatur Pontifex, vel Commissarius Generalis intra dictum annum, non spirare tibi Bullæ Priuilegia pro illo anno, quia pro illo tempore sunt gratiæ factæ, vt recte notat Castropalaus.

Bardi l. c. num. 33.

Idé Bardi l. c. nu. 34.

Castrop. de Bulla Cruc. p. 3. num. 4.

S. III. Quando in vno loco tardius, in alio citius fiat Promulgatio, quid iuris erit in accipiente Bullam, si sequamur prædictam posteriorem sententiam.

EX figuratione duorum Casuum huius Questionis Decisio clarius intelligetur.

Primus Casus. Titius existens Panormi, Promulgatione ibidem facta in Dominica Septuagesimæ die VG. 20. Ianuarij, sumit statim Bullam, & inde proficiscitur Syracusas VG. vbi anno sequenti promulgari solet Bulla die primo Cinerum, qui incidet VG. die 9. Februarij, hoc est 14. diebus postea, Inquiro, Gaudebit ne Titius iam commorans Syracusis Bullæ Priuilegijs vsque ad Dominicam Septuagesimæ anni sequentis, quæ incidet VG. 26. Ianuarij, quâdo Panormi promulgabitur noua Bulla; an, vsque ad nonum diem Februarij iuxta promulgationem, quæ fiet in sua Ciuitate?

Secun-

2. Secundus casus, quid si contra? Caius V. G. commorans Syracusis accepit Bullam in die Cinerum, qui forte incidit 12. Feb. deinde accedit Panormum, ubi promulgabitur non Bulla 10. Ianuarii, gaudebit ne Privilegiis solum vsq; ad vigesimum diem Ianuarii iuxta Promulgationem Panormitanam an vsq; ad diem Cinerum anni sequentis iuxta promulgationem que fiet in Civitate prædicti Caii, qui dies incidet, vt dictum est, nono Februarii?

3. Respondeo. In utroq; casu, stando in posteriore sententia, sub qua loquimur, gaudere quis potest Bulla solum iuxta Promulgationem factam in loco, ubi quis accepit Bullam. Quare in priore casu allato nu. 1. Titius gaudebit Bulla vsq; ad vigesimum sextum Ianuarii, in posteriore vero allato nu. 2. Caius Bulla feuetur vsq; ad nonum diem Februarii. Ratio utriusq; dicti est, quia, quando tu accipis Bullam promulgatam in hoc V. G. loco, quasi dicit tibi distributor Bullarum nomine Pontificis, *(Quandoquidem tu erogasti legitimam elemosynam, concedo tibi Privilegia Bulla datæ, per totum hunc annum, donec ego iterum, aliam his promulga vero)* Huius, autem, rei ulterioꝝ ratio est, quia ad illum Distributorem, à quo tu recipis Bullam, non pertinet, videre, seu taxare tempus Promulgationis alterius Distributoris. Quare, nomine Pontificis, dat tibi Privilegia, secundum suas Promulgationes, nõ vero secundum Promulgationes alterius. Ita p. Bard. c. 14. Scio Ioannem q. Sanch, in casu dicto nu. 1. velle Titium posse solum vsq; ad nonum diem Februarii, sed propter rationem nostram non est audiendus.

Scio etiam Mendo r. sustinere, tum Titium, tum Caium prædictos, posse solum gaudere Bullæ Privilegiis, durante anno naturali quocumq; tandem die fiat nova Promulgatio. Sed, profecto id ipse dicit, quia sustinet annum pro Bulla debere esse naturalem, quam sententiam eum dixerimus supra, esse probabilem, probabile etiam erit hoc præsens ipsius dictum; Sed, quia nos hic loquimur ex suppositione, quod sequamur sententiam posteriorem, quæ est etiam probabilis, ideo, quamvis dicto prædicti Doctoris assentiamur, tamen non assentimur illi limitationi (solum,)

Bard. p. p. tra. 2. c. 6. n. 24.

Io. Sanch. d. 55. nu. 9.

Mendo lo. sup. cit.

D

S. IV.

Iura et rationabili voluntate consententis; quare illa in ea perpetuatur, vsq; ad complementum incepti negotii. Idem solent Doctores dicere in Iubileo, si Confessio bona fide incepta non potuit bona fide solvi intra Iubilei dies, de qua re ego sibi vniuersaliter

Lib. de peccatis c. 4. in 10. 2. 31. 11

4. Dicitur autem est Primo (Bona fide) quia persuadere mihi non possum, quando ad in fraudem fiat, ad esse consensum Superioris ad praedictam Iurisdictionis extensionem, si quidquid aliqui dicant. Id autem bene intelligi, siquidem eiusmodi fraus duobus fieri modis potest, tum hic, tum in Iubileo. Primo, si differas Confessionem consulto vsq; ad ultimum diem durationis Privilegii, & deinde peniteat, tot non esse confessum, & vere velis confiteri, confessionemq; bona fide incipias faciens, quamrum potes, ut illam compleas, in teque absoluaris ante finem Privilegii, sed propter aliquam rationabilem causam compleri Confessio non potest. Et in hoc casu negligentia prior, immo & fraus, si qua in te, fuit, prorogandi tempus, purgatur ex vera penitentia, & ex conatu Sacramentum perficiendi, & consequenter radicabitur in Confessario, extendeturq; Iurisdicatio, quia iam tunc nulla fraus adest. Secundo, si, suo tunc, siue Confessor, cum possitis perficere Confessionem, eam non perficitis, hac spe, (quam ego merito fraudem appello,) ut radicata Iurisdicatio sit in Confessario, quasi possit extendi ad tempus sequens. Et in hoc casu dixi, persuadere mihi non posse, Superioris voluntatem esse, ut ea Iurisdictione radicetur.

5. Dicitur est secundo (si qua Confessio incepta &c.) quod intelligi, esse certum, si cepisti peccata legitime explicare Confessario. Immo dicta inceptio Confessionis tunc etiam dicitur adfuisse, quando comparuisti genustexus coram Confessario, peccatusque percussisti, & recitasti Confiteor, & multo magis, si vel vnum peccatum veniale patofecisti, hæc enim externa signa sunt Confessio incepta.

6. Obijecies. Sola presentatio litterarum Delegatio- nis facta Delegato nõ facit negotium ceceptum, seu causam inchoatam, ut cum multis docet Merolla, quia litterarum sola presentatio, quamvis acceptata, non est

Meroll. to. 2. q. 4. ca. 6. dub. 21. n. 492.

exercitium jurisdictionis, per quod radice sibi Delegatus jurisdictionem; ergo neq; in eadē nostro sufficienter predicta signa; collata nec ipsis actio de Cenciato sibi Respondit Nos (per signato vocat Bardi) per signa sufficienti non petimus solum petitionem Confessionis quomodo obcurq; sed requirimus talia signa, quæ sint pars materis Sacramenti Pœnitentiæ, (quæq; cum extubentur, sint Sacramentalis Confessionis exercitium) ob id. **Distum est Tertio** (si qua legitima Confessio) nam non prorogatur Jurisdictio Confessarij, si invalida; siue propter defectum Pœnitentis, siue propter defectum Confessarij esset predicta incepta Confessio. Ratio est, quia per verum actum Confessionis Sacramentalis (sic enim exercetur hæc Jurisdictio) ratificatur potestas in Confessarij Delegato; non veto per invalidam Confessionem, quæ cum nulla sit, nullum parere effectum potest. **Confirmatur Doctrina nra. 13;** data verbis ipsius Bullæ Originalis: *Item (ait) docet Pontifex, quod, ex pte ante anno, omnes prædictæ facultates, gratia; & Indultia exceptant, tantum poterunt causæ pendentis ad finem perducit. Notitas (Causæ pendentis &c)* in omni maius, et sibi. **Ex prædictis verbis colligit Bardi** docerunt, a nobis hæctenus dictam, solum habere locum, quando pœnitens, post predictum annum Bullæ finitum, non committit alia peccata. Nam si quis, inquit quoniam dum finitâ Confessione, peccet, fuito iam Bullæ anno, peccato reservato, non potest ab hoc peccato absolvi per Confessarium electum, vi dictæ Bullæ; q; hanc Confessio cepta fuerit ante lapsum anni: Immo neq; ita poterit (ait) ab alijs commissis antea, quia Confessio non potest dimidiari, quæ dimidiaretur; si ab his absoluti posset, illo alio commissio post annum non absoluto. Colligit, inquam, ex his verbis, in quibus expresse Pontifex solum concedit, causas pendentis finiri posse: at Confessio huius peccati nunquam fuit incoarta repositi anni Bullæ, ergo &c. **Quare hic Auctor** concedit, per Iubileum posse simile novum peccatum absolvi, non vero per Bullam Cenciata, quia in Iubileo non adest hæc restrictio, *tantum poterunt causæ pendentis ad finem perducit.*

Bardi p.p.
 in a. 26. h.
 m. p. 2. & 3
 n. 116. c. 1

Bardi lo.c.
 nu. 66.

ong. Verum contra hanc explanationem insurgit Mendosus, dicens non esse maiorem rationem, quod hoc peccatum non sit impedit totali absolutionem, non autem quod absolute dicitur peccatum hinc. Penitentia debita propter profectionem iurisdictionis, tractat ad se facultatem, ut qui non potest dimittere Confessio, deinde potest Confessario, ut etiam huiusmodi illi absoluit. In hoc inuenitur multa huiusmodi.

d
Méd. d. 23
c. 3. n. 28. h.
ne in Appen.
d. 1. c.
16. n. 61.

Adde, eam ad huc vere pendens sit causa, quia confessio iam est incepta, & absolutio non dum data, non posse peccatum hoc nouum superadditum habere vim impediendi profectionem iurisdictionis. Obiicitur tamen. Certe Prior sententia ruior est. Posteriorum ut sapientiores exahilentes, praesertim quia video in causis iudicialibus, ad quarum formam est institutum Sacramentum penitentiae, non dari Delegato profectionem iurisdictionis, per quam iudicet aliud nouum delictum, quod forte committat quis post elapsum tempus Delegationis &c.

Sec. adhuc Inquires Primo, si Confessor, apud quem incepit praedictam Confessionem, moratur, vel alio modo desit, eligere ne possim alium Confessarium, qui mea peccata omnia dicens, me absoluat ab illis, finito anno Bullae, vel finito iubilaei tempore?

Respondeo eum a Castro pallo posse sine hac electione, noui Confessarii fiat ante spiritum, tempus Privilegij, sicut postea in casu proposito proferat propter incompletam Confessionem, iurisdictionis. Ratio est quia Confessores in Bulla, vel Iubilaei se habent ut vnum: quare, quando quis ex vno ad alium migrat, non iudicabit, nisi eundem eligere.

Castrop. c. 1. tr. 3. disp. 4. p. 16. s. 7. n. 13. aliq;

Neq; dicitur, causam pendente de d. Bere, ex iure (ut notat Nathaniis) prosequi coram eodem iudice coram quo incepta est. Ne id dicitur, ut quibus, nam id verum est in causis fori externi, non vero in casibus interni fori. Cuius disparitatis ratio ista est, quia facultas data pro foro conscientiae intelligenda est iuxta naturam eiusdem fori; At in hoc foro penitens potest mutare Confessarium, ut ipsi placet, donec finiat causa per Absolutionem.

f.
Cap. 1. de off. Deleg. 8. Nauar. l. 1. Conf. in 2. Edit. de eodem off. Deleg.

Inquires Secundo, si post Absolutionem hanc dictus Poenitens recordetur alicuius peccati mortalis, re-
 seruati commissi ante dictam Absolutionem, poterit ne
 virtute Bullae, vel Iubilaei iterum Absolutionem, rite ac-
 cipere a dicto Confessario, qui solum habeat potesta-
 tem absolvendi vi Bullae, vel Iubilaei? Respondetur non
 posse; quare tunc necesse erit, illud peccatum oblitum
 confiteri apud alium legitimum Confessarium, habentem
 potestatem ad illud absolvendum, ut ego a Ibi dixi.
 Ratio est quia Delegatus cum functus est officio suo,
 nihil amplius potest; at praedictus Confessarius electus,
 iam dando Absolutionem adimplevit suum officium; ergo &c.
 Legem tamen Dicantulum apud Dianam, qui putat,
 esse probabile, quod possit; si quidem tunc (ut) sequens
 Confessio pertinet ad priorem, & est prioris, complet-
 mentum. Verum ne id extendas ad peccata commissa
 post Absolutionem illam priorem; haec enim nec separ-
 ratim, nec conjuncta cum oblitis absolvere dictus Con-
 fessarius amplius ex vi Privilegii Bullae, vel Iubilaei po-
 terit, quia nulla ratione pertinent ad Absolutionem
 datam, vel dandam ex vi Bullae, vel Iubilaei.

b
 Lib. 5. de
 poenit. c. 4.
 §. 10. n. 4.
 i
 Diana p.
 11. tra. 8.
 ref. 28.

C. I. A. V. S. V. L. A. V.

VT possint in Ecclesijs (locutio est de ijs, qui Bullam
 sumunt) in quibus alijs Divina Officia (Interdicta du-
 rante) quomodolibet celebrare permissum fuerit, vel in Pri-
 vato Oratorio ad Divinum Cultum tantum deputato ab Ord-
 inario, visitando, & designando, etiam tempore Interdicti, cui
 ipsi causam non dederint, vel per eos non steterit, quominus
 amoveatur: & qui facultatem ad id a Commissario Generali
 habuerit, etiam per horam, antequam illucescat dies, & per
 horam post meridem, in sua, ac familiarium, ac consanguini-
 neporum suorum, praesentia, Missas, & alia Divina Officia per
 se ipsos, si Presbiteri fuerint, vel per alium celebrari facere,
 & tempore Interdicti Divinis interesse. Eis tamen, qui priuar-
 e Oratorio ad praemissa vri voluerint, ut quoties id fecerint,
 aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum, con-
 tra Infideles, eorumq; contra eosdem victoria, fundere, & te-
 neantur; imponitur.

CA-

capitulum quinquagesimum
CAPITULUM QUINGENTESIMUM
 De Interdictis

Bona Privilegium, Interdicti tempore, res complec-
 titur sacros, quorum primum relatum in prece-
 dente quinta Clausula hic explicamus, mox in sequen-
 tibus alias duas explicaturi.

S. 1. Primititur Summaria explicatio Interdicti.

Interdictum Ecclesiasticum absolute, & sine li-
 mitatione latum, est regulariter Censura, qua
 Fidelibus tria vetantur. Primo Officia Divina, præser-
 tim Missa, celebrari. Secundo Sacramenta aliqua mi-
 nistrare, vel recipere; nam non prohibetur Baptismus,
 Confirmatio, Poenitentia, & Matrimonium; sed mi-
 nistrare, vel recipere Eucharistiam, extremam Unctio-
 nem, Ordinem, licet cum his moderationibus, quas
 passim afferunt Doctores mox citandi, alijq; in Tracta-
 tu de Interdicto. Tertio Denique vetatur Ecclesiasti-
 ca sepultura.

Interdictorum autem varie sunt Classes. Perso-
 nale, idest illud, quo ipsa Persona predictis tribus pro-
 hibitionibus, afficitur.

1. **Locale**, idest illud, quo locus aliquis ipsdem af-
 ficitar predictis prohibitionibus, hoc est, quo in tali lo-
 co vetantur Fideles, illas tres actiones exercere.

2. **Mixtum**, idest, quo tum Persona, tum locus pro-
 hibetur.

3. Porro subdividuntur deinde eadem Interdicta;
 nam quo ad Interdictum Personale, Aliud est Personale
 Generale, estq; quando interdicitur totus Populus, tota
 Communitas, seu Vniuersitas, Collegium, Capitulum,
 &c. quatenus hæc faciunt vnum corpus morale. Aliud
 est Personale speciale, hoc est, quando interdicitur hic,
 vel ille, vel ille.

4. Rursus Interdictum locale, aliud est locale gene-
 rale, atq; est illud, quo interdicitur locus, qui à Com-
 muni

munitate incolitur, VG. Prouincia, Ciuitas, oppidum, Villa; Aliud est Totale particulare, versus quod illud, quo interdicitur locus particularis, vel loca aliqua particularia. V. G. hęc Ecclesie, sive Ciuitates, illa Ecclesia, & alius Oppidi &c.

Hęc cum suis explicationibus, & limitationibus prefertim iis, quas concedit Cap. Alma mater de Sententia & Communione habes passim apud Doctores scribentes de Interdicto.

l
Suar. 5.
Hurt. Bonac. Laym.
Coninch.
Auil. Aliq.
innumera.

7 Illud pro te nostra est aduertendum, Bulla Cruciate Privilegia solum esse, & fauere interdicto locali Generali, quamuis auctoritate Apostolica imposito: quare nec per personam, nec quomodo interdictis, nec loco specialiter interdicto Bulla Cruciate Privilegia ulla concedit. An autem persona particulariter interdicta possit eiusmodi Interdicti absolutionem obtinere virtute Bullę, infra in suo loco dicitur.

m
Infrac. II.
S. 6.

8 Si illa Favore primus Bullę tempore Interdicti, possit Missas, & Diuina Officia celebrare &c.

His probatis, vt explicetur primus hic Bullę fauor pro tempore Interdicti. Nota Primo illud non concedi, qui dederunt causam Interdicto, vel per ipsos fiat Interdicti remotio.

n
Luc. à Cruce in Bull. d. I cap. 5. dub. 2.

2 Nota secundo. Illa verba (in Oratorio Priuato) Nam Doctoris ex modo loquendi Bullę, & ex intentione Pontificis extendunt ad omnes alias Ecclesias, dummodo fiat priuatum Officium, & solium coram filio, vt mox explicabitur. Vide id late probatum à Ludouico nà Cruce:

o
Opu. de Sacrif. Miss. l. I. c. 4. S. 4 à n. II.

3 Nota Tertio, predictum Oratorium debere esse approbatum, & deputatum ad Diuinum Cultum, quod re ego pluribus egi in Opusculo de Sacrificio Missę.

p
Trul. lib. I. S. 3. dub. 5.

4 Nota Quarto, illud (in sua, & suorum presentia) quod à me pluribus explicatum inuenies loc. cit. à nu. 28, & late item habet Trullench.

5 Nota Quinto. Illud plurale Missas, & alia Officia, & illud per alium, vel alios, hęc enim verba absolute, & non respectiue prolata, ostendunt mini non vniam tan-

tantummodo, sed plures Missas concedi eodem die per hoc Privilegium, nec solum semel, & iterum, & item, sepe diuinis Officijs priuatim interesse.

Archidiaconi Bullam tempore Interdicti obligant Missam priuatim interesse.

6. **H** Is ita notatis, suum hic locum habere debet: illa questio; An, sicuti Bullam habens potest modo dicto Interdicti tempore priuatim assistere Sacro, ita obligetur, quando incidit dies festus de Precepto.

Respondeo: In vtramq; partem, æquo quasi Marte, congregiantur Doctores, vt late habes apud Lustou. 7 à Cruce, & latissime apud Bardi, r & Trullench.

Ratio deobligantium (inter quos sunt Coninch. Auila, Alterius) præcipua est, quia nemo cogitur vti suo Privilegio; Is ergo qui recipit cum Bulla Privilegium assistendi Missæ tempore Interdicti priuatim, poterit hoc Privilegio nolle vti, & sic stare prohibitioni Interdicti, quod verat assistentiam ad Sacrum, & pro illo tempore aufert præceptum de huiusmodi assistentia.

7. Ratio obligantium (inter quos numerantur Ludouicus à Cruce, Villalobos, Ioannes Sánchez, Trullench) illa item præcipua est, quia in tantum non obligaris, Interdicti tempore, interesse Sacro in diebus festis, in quantum impeditis Interdicti lege; At per Bullam hæc Interdicti lex iam à te remouetur; ergo, remoto iam impedimento, redire debes ad obligationem assistendi.

Vtriusque ratio cum probabilis, hoc est, alicuius momenti sit, vtramq; sententiam probabilem reddit.

8. Sed ecce, per hanc occasionem, alia subnascens questiuncula. In Tractatu de Interdicto omnes Doctores statuunt per *Cap. Alma mater de Sant. Excomm. in 6.* concedi Clericis, & Ministris Ecclesiæ, atq; adeo Religiosis, posse, Interdicti tempore, Missas, & alia Diuina Officia priuatim, hoc est clausis ianuis &c. (vt ibi distinctius explicatur) celebrare. Iam Inquiro, an dicti Clerici, & Ministri obligentur Missæ priuatim interesse diebus festis.

Respondeo, obligari. Nam inuenio disparitatem inter hos Ministros ex vi dicti *Capituli Alma Mater.* & in-

Ind. à Cr.
l.c. d. 4 n. 5.
Bard. p. 2.
tr. 2. ca. 3.
scd. 6.
Trull. lo, c.
dub. 6.

Lud. à Cr.
l.c. n. 6.

ter alios ex vi Bullæ Cruciatæ. Si quidem prædictum Priuilegium collatum in Cap. *Abne Mater*, datur Ordini Ecclesiastico, cui Priuilegio non potest renuntiare quilibet Priuatus. At Priuilegium in Bulla conceditur ipse Personæ in particulari, cui ipsa particularis Persona renuntiare libere ualeat. Non est igitur mirum, si ipsa Praxis & receptus inter Fideles usus declarauit, Ministros prædictos obligari ad assistendum Sacro diebus festiuis, tempore Interdicti, quia ut dictum est non possunt, non uti Priuilegio concesso toti Ordini Ecclesiastico. At, quia potest persona particularis, non uti Priuilegio sibi datos ideo potest in Bulla, quæ datur particulari personæ, habere locum prima sententiæ dicta n. 7.

S. III. *Quid concedat Bulla, quoad celebrationem Missæ in Oratorijs Priuatis extra tempus Interdicti.*

Bulla præter dictum fauorem ualendi celebrare, uel facere celebrare tempore Interdicti in Oratorijs Priuatis, concedit etiam in istdem eumdem fauorem extra Interdicti tempus. Sed de hoc ego late egi in Opusc. de Sacrificio & Missæ, quare non est id cum molestia Lectoris hic repetendum.

In opus. de
Sac. Miss.
l. 1. c. 4. §. 4
à n. 36.

S. IV. *An per Bullam possit quis erigere Oratorium priuatum, in quo celebretur sine alia Pontificis licentia.*

Afirmat & Castropalaus his uerbis. *Bulla ergo* inquit, *concedit sumenti ipsam ut possit habere priuatum Oratorium, & in eo celebrare Missas, uel celebrari facere, dummodo Oratorium sit diuino tantum cultui deputatum, & ab Ordinario designatum iuxta formam in Trid. sess. 21. in Decreto de Celebrandis Missis præscriptam, & dum eo quis utitur, fundat preces pro Vnione Christianorum Principum, & eorum contra Infideles victoria. Hæc ille, cui assentitur Ludou. b à Cruce.*

Castrop.
de Bull. d.
sp. vn. p. 6.
n. 2. fine.

2. Ratio fundamentalis huius sententiæ est, quia in Bulla expressè conceditur, ut in Priuato Oratorio, (uifitato utique, & designato ab Episcopo) tempore Interdicti

Lud. à Cr.
de Bull. d.
r. c. 5. du. r.

dicti celebretur, ergo supponitur concedi etiam alijs temporibus non vetitis, quod est minus iuxta Regulam Juris in 6. Cui conceditur quod est plus, conceditur quod est minus. Adde, in Bulla Latina expresse poni sic (etiam tempore Interdicti.) At particula hæc (etiam) cum exprimat casum difficiliorem, supponit, tamquam certum, casum minus difficilem.

Verum hæc sententiam prorsus rejicit Trullench, Gallegus d, Diana e, Mendos f, qui omnes non possunt (& quidem merito) sibi persuadere, Pontificem velle concedere Privilegium celebrandi Sacrificium Missæ in domo cuiuscumq; Priuati, Sacrificium, inquam, quod est Summus actus Religionis, quem exercere in hac vita Fideles possunt, quemq; cum summa, & possibili reuerentia debent.

Hæc ex illis. Sed quia Aduersarij possent, has, & similes rationes ex inconuenientia ductas eludere; Illa mihi hac de re diu cogitanti efficax menti occurrit. Quod Summus Pontifex, dum licentiam concedit, vt etiam Interdicti tempore celebrari valeant Missæ in Oratorio Priuato, supponit, Oratorium iam esse aliq; ab ipso, vel eius Delegato, concessum, non autem per Bullam concedit. Sicuti cum dixit, vt notauimus modo §. 2. nu. 2. Concedo, vt habens Bullam possit celebrare in Ecclesia, etiam tempore Interdicti; supposuit iam constitutam esse perfecte Ecclesiam, non enim per hæc verba constituit. Ita in casu nostro. Perfecte autem constituta supponitur Ecclesia, quando non solum materialiter, sed formaliter etiam est perfecta, hoc est, legitime, ad Sacrificium Missæ in ea celebrandum, ab habente potestatem approbata.

§. V. An Commissarius Cruciatæ possit prædictum Oratorium perfecte constitutare, seu concedere?

Dix hæc sunt sententiæ. Altera negat cū Diana g alijsq; atq; adeo negat, Commissariū Generalem Cruciatæ posse concedere facultatem; vt quis in Oratorio Domus suæ celebret, vel faciat celebrare. Ratio potissima est, inquit, quia nō apparet Verbum vllum in Bul-

Trull. de Bull. l. 1. §. 3. dub. 4.
Galleg. de Bull. ca. 4. dub. 3. 1.
Diana p. 9. tra. 1. res. 23.
Médod. 6. c. 1. nu. 6.

Diana p. 4. tr. 1. res. 20.

la, etiam Originali, Cruciatæ, per quod Summus Pontifex hanc facultatem Commissario, quamvis Generali, communicauerit. Adduntur aliæ Rationes quæ certe non ita efficaces iudicantur, perinde ac prædicta.

b

Trul. l. 2. §. 5.
5. du. 3. n. 7.
Méd. d. 37.
à n. 105.
Galleg. c.
14. du. 182
cōtra Dia-
na.

2 Altera concedit h, modo Oratorium, antequam in eo celebretur, visitetur, & deputetur ad Diuinum Cultum ab Ordinario. Ratio huius sententiæ est, Prima, quia Petrus de Lara in inter ceteras facultates Commissarij Generalis recenset hanc. *Item possumus* (loquatur Commissarius Generalis Cruciatæ) *concedere licentiam, ut quis celebret, vel celebrare faciat in Oratorio Priuato, quod prius fuerit ab Ordinario visitatum.*

i

Petr. de Ca-
ra in Cōp-
riū Grat-
iar. p. 275
apud Méd
lō. cit.

3 Secunda, quia idem Mendo, & Gallegus locis citatis testantur de ipsa praxi in Hispania, qua per annos multos à Varijs Commissarijs Generalibus hæc cōcessio facta est pluribus, sed certe solum Nobilibus, ac Dynastis, & in dies fit; id quod ipsi probant ex informatione, quam iidem exceperunt ab ipsis Commissarijs Generalibus, & ab eorundem Secretarijs, qui eiusmodi licentiam expedire solent.

4 Tertia, quia quod in Bulla Cruciatæ hoc Præmissum non inueniatur, nihil obstat; Credendum enim pro certo est, haberi ex aliqua alia Bulla, vel descripto Commissarijs directo, vel certe dicendum, usum tot autorum circa hanc facultatem legitime concessisse iam Commissarijs Generalibus eiusmodi potestatem.

5 Vt quid ego sentio, clarius proferam. Sciendum est Commissarium Generalem Cruciatæ residere in Hispania, atq; ab hoc solere constitui alios Commissarios Prouinciales in quacumq; Prouincia; in qua Bulla promulgatur, & ab his Prouincialibus substitui, seu nominari alios Commissarios particulares in singulis Ciuitatibus, seu Diocesisibus.

6 His distinctis, puto Primo, esse valde Probabile, Commissarium Generalem, qui in Hispanijs residet, potiri, (saltem pro Nobilibus, pro quibus est praxis) potestate prædicta, id enim admodum verisimile reddunt modo allatæ rationes.

7 Et quidem existimo (vt id suo hoc loco non præteream) cum, cui conceditur à Commissario Generali

hoc

Not Priviligiū, non necessario debere habere Bullam Cruciatam, quia hanc conditionem de habenda Bulla, non videtur requirere tenor huius concessionis. Putarem tamen aliquam elemosinam ad arbitrium Commissarii esse laudam in subsidium Belli contra Infideles; quia in his Privilegiis Civitatis semper habetur a Pontifice dicti subsidij temporalis ratio.

8 Puto Secundo, Commissarios Provinciales, multo minus particulares, hac potestate nequaquam gaudere. Ratio est, quia licet Commissarius Generalis habeat a Pontifice facultatem communicandi Commissariis Provincialibus omnem eandem potestatem, quam ipse Commissarius Generalis habet, sic enim dicitur in Bulla Originali, quam Originalem affert Ludovicus a Cruce ipso initio expositionis Bullae. *Item ut Commissarius Generalis deputare possit Commissarios in singulis Provinciis per locorum Ordinarios, quorum consuetudine exercentur, praevia materia deliberatione, approbandos, cum simili, vel limitata potestate, licet, inquam, hac universalis potestate gaudeat, & ite dicere quis possit, etiam hanc de qualoquimur, posse concedere Commissariis Provincialibus, tamen non habemus solidum fundamentum affirmandi, quod de facto concesserit.*

9 Dices, in Delegatione, qua Commissarius Generalis delegat Commissarium Provinciale, sic habetur, *ut ad verbum refert Tancredi Damas potestatem, & facultatem cum omnibus suis incidentijs, & dependentijs, ad iurisdictionibus, & connexitatibus secundum, & sicut nos habemus a Sanctitate Summi Pontificis, & sicut nos illos tenemus plenissime.* Ecce ergo, quomodo totam potestatem suam, atque adeo hanc, Generalis de facto communicat Provincialibus.

Vinc. Trā.
cred. to. 2.
Qu. 40.
tra. 5. qu.
49.

10 Respondeo, recolendo, quod modo n. 4. dictum est, hanc potestatem non habere Commissarium Generalem ex vi tenoris Bullae Cruciatæ, quia in illa, ne verbum quidem, de hac, sed aliunde &c. Dico igitur, esse Commissarium Generalem habeat potestatem communicandi omnia, quae pertinent ad Privilegia Bullae Cruciatæ; sed unde habes, quod possit communicare etiam illud, quod aliunde habuit, vel ex alio rescripto, vel ex consuetudine

itudinē præscripta, & connexionem, vel nullam, vel fatę remotam habet cum eiusdē Bullę Priuilegijs? Vel dato quod possit, vnde habes, quod per prædicta verba de facto comunicot, cum per hæc solum communicet connecta, & adnexa honori Bullę Cruciatę, in quo tenore, ne vestigium quidem, est huius Priuilegij de Oratorijs priuatis concedendis; Incerta igitur saltem res est, & cum sit magni momenti, non est facile præsumenda.

Nec valet, si dicas aliquando id concessum hic Panormi à Commissario Prouinciali fuisse. Nec valet, inquam, quia semel, aut iterum id esse factum non parit præscriptionem; & credendum est, per errorem id esse bona fidē tunc factum, quod hodie, re diligenter examinata, fieri non potest.

§. VI. Quid possit concedere Commissarius circa celebrationem Missę, quę ad horam celebranda.

Propter connexionem, quam habet hæc quasi iunctura cum præcedentibus, hic eam breuiter tractamus. Præmittenda autem ad eius explanationem est sequens doctrina.

Celebranda hora est Aurorę tempus, vsq; ad Meridię, vt alibi declaratum a nobis est, vbi in summa dixi licere ex probabilißima opinione Missam incipere duabus plus, minus horis, ante Solis ortum; hoc est, antequam corpus Solare oculis nostris appareat; Terminus autem, vltraquem celebrari non licet, dixi ibidem, esse Meridiem, sed certe moraliter acceptum, hoc est, vt inchoati Missa possit ante Meridiem, vel in ipso Meridie licet abfoluatur postea.

2 Generalis ergo Commissarius potest Nobilibus tamen, aut (iuxta arbitrium ipsius Commissarij) Personis qualificatis concedere, vt per horam, antequam illucescat dies & per horam post Meridiem, Missę, & alia Diuina Officia incipi possint, idq; coram ipsa Persona qualificata habente Bullam, & eius familiaribus, & consanguineis. Vbi vides, non quemlibet, etiam qualificatum habentem Bullam, id ex se posse, sed solum illis qualificatis Bullam habentibus, quibus expresse concesserit Com-

m
In Opus. de
Sacri. Mis.
lib. 1. ca. 6.
§. 4.

Commissarius. Hinc potestatem communicari à Com-
missario Generali Commissarijs Provincialibus, quibus
iuxta dicta & c. nam. 3. conceduntur connexas & adne-
xas probabili iudicio.

3. Inquires. Quando nam incipit hæc hora, qua da-
tur ex Privilegio?

Respondeo. Cum Privilegium debeat aliquid ope-
rari, omnes autem Missam possunt incipere duabus horis
ante Solis ortum. Ideo qui habet hoc privilegium, pote-
rit tribus, plus minus horis ante dictum ortum. Et quia
omnes item possunt incipere Missam in ipso Meridie,
idcirco, qui hoc Privilegio gaudet, poterit incipere vna
hora post ipsum Meridiem. Ita Trullench n cum alijs.

Trullen. de
Bull. lib. 2.
§. 5. dub. 3.
à n. 3.

GLAVSULA SEXTA.

Conceditur item tempore Interdicti (idest Interdicti localis Ge-
neralis) Eucharistiam, & alia Sacramenta, præterquam in
die Paschatis posse recipere.

CAPITULUM SEXTVM.

Favor secundus Bullæ tempore Interdicti.

Posse recipere Sacramenta.

1. Nota primo. hunc favorem intelligi cum illi-
dem conditionibus quas diximus cap. præced.
n. 1. puta, si non dederint causam Interdicti, nec per
ipsum fiet Interdicti remotio, & privatim &c.

2. Nota Secundo illud (& alia Sacramenta) quod ef-
fe magnum Privilegium recte dicit Ludouicus à Cru-
ce, qui eum addit, licere habenti Bullam recipere. Eu-
charistiam, & alia Sacramenta, quando placuerit, & ubi
placuerit, semper est intelligendus, dummodo id fiat ia-
nuis clausis, & privatim, si sit tempus Interdicti, nempe,
iuxta ac requirit Interdicti tempus, neque enim Bulla,
& Privilegia debent in alijs non expressis Interdicti le-
gibus officere.

Lud. à Cr.
de Bulla
d. 1. cap. 5.
dub. 5. n. 1.

3. Nota Terzo illud (præterquam in die Paschatis). so-
lam enim per hæc verba prohibetur receptio BVGHAR-
RI.

RI.

RINSAE: que ex obligatione in proprio Parochia
predari debet. Immo quia Bulla hanc solemnem obliga-
tionem communicandi in Parochia ad satisfaciendum
præcepto, excipit; colligunt Doctores, esse valde pro-
babile, etiam ipso die Paschatis, hoc Privilegio te vri
posse, modo ante, vel postea Parochia satisfacias, In alijs
ergo diebus poterit quis cum Bulla recipere. EVCHA-
RISTIAM à quocumque Sacerdote; vt tenet Vasquez,
quem cum alijs sequitur Diana mox citandus, licet ne-
get Suarez, alijs apud eundem Dianam p.

p
Dian. p.p.
tra. II. re-
20. n.
D. de Interd.
c. 1. §. 1.
de Interd.
c. 1. §. 1.
de Interd.
c. 1. §. 1.

C. L. A. V. S. V. L. A. S. E. P. T. I. M. A.

Item conceditur mortuorum corpora (nisi forte vinculo excom-
municationis immodati decesserint) cum moderata funerali
pompa sepeliri.

C. A. P. V. T. S. E. P. T. I. M. V. M.

Favor Tertius Bulla tempore Interdicti.
Possè Ecclesiasticè sepeliri.

1 **N**ota, hoc Privilegium dari omnibus, qui re-
cipiant Bullam, id enim clare habet eius tenor,
& quidem si non dederint causam Interdicto, vel
per ipsos non steterit &c.

2 Nota Secundo, hoc Privilegium esse magnificè-
dum; nam per Iura antiqua solis Clericis conceditur,
posse eos sepeliri in Coemeterio, & de iure nouiore per
Cap. Alma Mater, etiam in Ecclesia. At Laicis nullus
quoad sepulturam, conceditur fauor, nisi forte in aliqui-
bus festiuis diebus Paschatis Resurrectionis, &c. vel pro
non denunciatis nominatim, vt fuse agitur in Tractatu
de Interdicto. His ergo Laicis, & pari modo omnibus
Christi Fidelibus Bullam habentibus conceditur, vt pos-
sint in Interdicto Generali locali Ecclesiasticè, sed cum
moderata pompa sepeliri.

9
Lud. a Cr.
l. s. dub. 7.
nu. 2.

3 Si autem quæras, quanam sit hæc moderatio.
Respondet esse illam, (vt habet Gorduba apud Ludo-
uicum q. a. Cruc.) quæ cum cantu, & tribus Campana-
rum

ram clamoribus Cadaver deferatur, & sepeliatur, apertis Ianis Ecclesie, sed sine Missa. Addit idem Author, in quodam Commentario Bullæ declarari per Pompam moderatam intelligi medietatem Pompæ, & solennitatis, quæ alias fieret iuxta qualitatem Defuncti. Verum Ludouicus à Cruce loco cit. concludit, standum esse consuetudini Patriæ, vel Dispositioni, Ordinarij, vel si hæc desit, Parochi.

Monitio pro oratione fundenda in usu prædictorum fauorum.

Quoties vteris Bullæ fauore celebrandi in Priuato Oratorio, vel celebrandi ante horam. Quoties idem facis tempore Interdicti; Quoties Missam celebras, vel celebrare facis ante, vel post horam debitam cum concessione dicta Commissarij; Quoties diuinis assistis eodem Interdicti tempore, toties aliquas preces Deo pro Vnionè Principum Christianorum contra Infideles, eorumque contra eosdem Infideles victoria, porrigere teneris. Sufficere autem vnum Pater, & Aue; & eius omissionem non esse, nisi venialem. alibi dictum est.

Idem dic, quoties Eucharistiam sumis, modò dicto superius, & quoties ecclesiasticè aliquem ex vi Bullæ tempore Interdicti sepelis, nam in Bulla originali quam toties citauimus, quamq; habes apud Ludouicū à Cruce initio suæ expositionis, hæc monitio de oratione fundenda, ponitur immediate post illòs tres prædictos fauores, vnde pro omnibus requiri videtur.

In Opus. de
Sac. Miss.
lib. I. ca. 4.
§. 4. n. 41.

GLAVS VLA OCTAVA.

Item, vt durante dicto anno, intra ipsa Regni Hispanie Regna. (Intellige, vbi promulgatur Bulla) & non extra, carnibus de consilio vtriusq; Medici temporibus ieiuniorum totius anni; etiã Quadragesimalium, vesci, ac pro eorum libitu, ovis, & lacticinjs, Itaq; qui carnes comederint, seruata in ceteris Ieiunij Ecclesiastici forma, dicto Ieiunio satisfecisse censeatur. Excipiuntur ab Indulto vescendi ovis, & lacticinjs, quo ad Quadragesimalia Ieiunia tantum, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Superiores; vel Inferiores Prælati; & quilibet Personâ Regularis, & ex Sæcularibus illi, qui
F in Pref-

in Presbyteratus ordine constituti sunt, nisi, hifuerint: Sicut
GEN 47.

Hactenus clausula. Indulgunt quod, deinde cancelli Praelati, &
Sacerdotibus secularibus vescendi laeticiamus. Urbanus VIII.
conuenit, & exponemus nō multo post in fine huius capituli S. 5.

CAPVT OCTAVVM.

Secundum Privilegium circa cibos vetitos.

HO e Privilegio, tum quoad carnes, tum quoad lac-
ticia, non posse nos, vti extra Regnum, seu Re-
gna vbi non promulgatur. Bulla, supra indicavimus, &
nunc confirmamus suo in loco, quia nimis id clare ap-
paret in Bullae tenore. Quare, si tu habes Bullam Pa-
normi, eas Neapolim, ibi hoc Privilegio vescendi prohi-
bitis frui non potes, potes autem, si eas in quamlibet Si-
ciliae Ciuitatem, vt etiamsi adeas Hispaniam, aliasq; Re-
gna, in quibus Bullae Promulgatio conceditur.

S. 1. *Posse carnibus vesci de consilio vtriusque Medici.*

VT hoc Privilegio fruamur, requiritur Con-
siliū vtriusque Medici. Circa quod dubi-
tabis, quid emolumenti affert hoc Privilegium? Nam
vel certus sum, me ob infirmitatem grauem posse co-
medere carnes, & tunc licite possum illis vesci sine vllius
consilio; Quod si sim incertus, & Medicus solus corpo-
ralis declaret, me carnibus indigere, etiam possum libere,
vt ex se patet: Vel sum certus, vel certus reddor à Me-
dico, me non indigere carnibus, & tunc nullo modo li-
cite illis vesci possum: Vel denique sum in dubio, & du-
bius est Medicus de mea Indigentia; & tunc probable
putant nonnulli, vt alibi nos diximus, me posse ijs vesci,
ne scilicet in periculum certū grauis morbi dilabar; quo
periculo stante, (vt quando est dubia mea Indigentia,
semper stat) certe non obligor (aiunt hi) ad abstinend-
um à carnibus. Quid ergo emolumenti affert Bulla?

2 Respondeo, Duo emolumenta affert. Primum,
quia est alia sententia, & quidem communior, docens

in

Lib. 1. In
Decal c. 3.
S. 7. V. Ie-
iunium

In predicto dubio esse obediendum Præcepto: Præceptum enim abstinendi à carnibus die vetrico, est certum; excusatio autem, vt supponis, est dubia; vnde prævalere debet certitudo Præcepti: Ideo Pontifex sequentibus hæc communiorem sententiam, immo etiam sequentibus primari, ne scriptulorum sit locus, concedit per Bullam eiusmodi commotionem.

Secundum, quia (vt habet Bullæ tenor) quæ data est à Pio Quinto, quæque refertur à Ludouico (à Cruce) concedit Summus Pontifex, vt qui in reliquis seruauit formam Ieiunij (intellige si feruic tantum comedat ad satietatem &c.) censetur implere Præceptum, & sic consequatur Ieiunij meritum, quod certe est magnum Priuilegium. Meritum autem dixit improprio, & vulgari modo loquendi, significare volens, predictos consequentem satisfactionem ex dispensatione Thesauri Ecclesiæ per Summum Pontificem, quam consequerentur, si sine carnibus ieiunarent. Id quod Pontifex in clausula hæc, quam præ manibus habemus, verbis magis propriis, & manifestis habet, ibi (vt Ieiunio satisfacisse censeantur.)

Lud. à Cr. de Bull. d. 1. c. 5. dub. 10.

3 Dubitabis secundo, quid intelligatur nomine vtriusq; Medici?

Respondeo, quoad Primum, intelligi quolibet Confessarium, etiam si nõ sit ritus, quia etiam is Medicus spiritualis est, & quia in foro conscientie omnes Confessarij reputantur vt vnum quid. Ita Gallegus, a addens, satis esse, si id Consilium detur extra Confessionem, non enim Bulla Confessione actualem requirit. Immo idem, & Bardi a docent, satis esse quolibet Sacerdotem, quauis non approbatum ab Ordinario ad Confessiones suscipiendas, quia etiam hic potest absoluerè à venialibus, & absolute dici potest Confessarius, quidquid in oppositum dicat b Mendo.

Galleg. c. 6. dub. 45.

Bardi p. 2. tr. 3. ca. 1. sect. 2.

Mendo in App. d. 2. c. 8.

4 Quoad Secundum. Difficultas est. Vtrum, sicuti certum est Doctorem in Medicina sufficientem esse, ita quolibet, nec Doctorem, nec scientiam Medicinæ profitentem, sed hominem, vel etiam mulierem in medicando a grato expertam?

Respondeo, sufficere, quia nomine Medici non intelligitur ad litteram, qui Doctoratus laurea est insignitus.

48
Nam, si est Doctor, sed tamen mihi constaret, esse inex-
pertum, non sufficeret; esset enim directe contra men-
tem Pontificis: Intelligitur ergo, qui est peritus; vnde
recte de hac re sic dixit Henriquez c. *Si modo Medicus, aut*
expertus vir explicet, subesse causam.

c
Henriq.
lib. 6, c. 23

5 Dubitabis Tertio. Cum Prælati omnes, vt etiam
omnes Regulares, & Sacerdotes omnes, etiam sæcula-
res, nisi sint, Sexagenarii, & Scipiantur per Bullam Cru-
ciata ab vsu Priuilegij vescendi lacticijs diebus vetitis,
vt mox dicemus latius, possunt ne vti hoc Priuilegio
comedendi carnes ex consilio vtriusque Medici?

Respondeo, posse, quia in Summario Latino Bullæ
allato a Ludouico à Cruce toties citato, & in Summario
vulgari tum Hispanico, tum Italico, quod traditur su-
mentibus Bullam, non est illa exceptio in Priuilegio co-
medendi carnes, adest vero solum in Priuilegio edendi
lacticia. Non placet ergo, d Mendo nobis contrarius.

d
Méd. d. 18
c. 3. n. 23.

6 Dices, at Trullench, licet nobis fauens, affert ta-
men verba Bullæ latinæ, vbi videntur excludi prædictæ
Personæ etiam ab vsu Priuilegij circa carnes.

e
Trullench. l. 1
§. 4. dub.
2.

Respondeo. Vidit hunc loquendi modum Bullæ la-
tinæ Bardi, fillumq; timuit, vnde optat maiorem expli-
cationem à Commissario generali, in quo residet pote-
stas translatici, vt ita dicam, & declarandi Bullam.

f
Bardi p. 2.
tr. 3. ca. 1.
sect. 3.

7 Ego Commissarij Generalis maiorem explicatio-
nem optare, non possum. Quæ enim maior Declaratio,
quam illa, quæ habetur in dicto Summario latino, & in
Translatione Hispanica, & in Italica, quod Summarium
Fidelibus datur à distributore Bullarum; & quod cum
magna cõsideratione à Commissario compilatum fuisse,
nemo prudens dubitare poterit; at in hoc non est illa,
restrictio quoad Carnes contra Prælatos, Religiososque,
& Sacerdotes.

8 Quod si quis dubitet, An Commissarius eiusmodi
extentionem facere poterit, dubium eueniet ex vsu
tot annorum, quo distribuitur Fidelibus prædictum sum-
marium; id, quod, vel ostendit, Commissarium hæc
potestate non caruisse ex tenore Concessionis Bullæ, vel
ex alio Pontificis nouo rescripto, vel saltem eam acqui-
suisse ex tot annorum consuetudine præscripta.

Dubitabitur an hoc Privilegium valeat non modo pro diebus Jejuniorum, ut loquitur Bulla Latina, verum etiam pro diebus totius anni, quando non est Jejunium, nempe pro diebus feriis sextis, & sabbati, ut habet Bulla Italica.

Respondeo, etiam pro diebus totius anni dictis, propter rationem modo ductam a potestate Commissarii potentis Bullam declarare, qui signate id in Bulla Italica declarare proficitur. Adde illud Bullae Latinae (pro Diebus Jejuniorum) legitime posse extendi ad dies feriæ sextæ, & sabbati, quia à sacris Canonibus hi dies vocantur etiam dies Jejunij, licet non tam rigorosi, ut sunt Quadragesimales, & Bardi id probat ex illa Regula Juris in 6. Cui licet, quod est plus, licet utique, quod est minus. Verum, quia hæc Regula plures patitur limitationes, ut videre est apud Sanchez, ideo non sunt rationes videntur esse expeditiores.

Dubitabitur An dispensatus ad carnes modo dicto, per Bullam, possit pluries in eodem die carnes comedere. Respondeo, esse valde probabile, posse, nisi à dispensante restringatur ad aliquas vires tantum. Id quod cum uniuersaliter alibi dixerim, aliacque ad rem addiderim, eadem hic cum molestia repetere non oportet. Memineas tamen, hunc dispensatum per Bullam meritum Jejunij habiturum, ut dixi, num. 2. si semel tantum comederit, formam nimirum Jejunij in cæteris obseruans.

§. II. Posse temporibus Jejuniorum totius anni, etiam Quadragesimalium, vniuersaliter lacticiam.

PRO tribus temporibus datur Privilegium comedendi lacticiam. Primo, pro feriis sextis, & sabbatis cuiuscumque Hebdomadæ. Secundo, pro Vigilis, & quatuor temporibus. Tertio, pro Quadragesima.

Et quidem pro Quadragesima, hoc clare est Privilegium, quia tunc sine Bulla esset à lacticiam abstinentiæ. In cæteris autem diebus anni, est etiam Privilegium, nimirum pro locis illis, ubi est legitima consuetudo non comedendi tunc lacticiam: Immo etiam in alijs locis,

Bardi loc. cit. sec. 1.

Sane. l. 2. marr. disp. r. nu. 32.

Lib. 4. In Decale. 5. §. 1. nu. 2.

Præterea constat tunc comedenda lacticia, est Privilegium, nam per illam redamur a generali conscientia moratorum. Item vero Dubitabis Primo, An qui habet Bullam, possit vesci lacticijs in Ieiunijs ex voto, ex penitentia Sacramentali, & ex Jubilæo?

Antequam respondeam, recole, siue ieiunare debeas ex voto, siue ex Penitentia data à Confessario: siue ad lucrandum subitum: recole, inquam, esse opinionem probabilem, et tunc posse ieiunare comedendo lacticia; nisi tamen vel expressè, vel ex circumstantijs colligatur, votum, & Penitentiam, & conditionem festi in Jubilæo fuisse, etiam de abstinentia à lacticijs ut alibi à me dictum est. Cuius probabilitatis ratio principalior est, quia Ratio Ieiunii Ecclesiastici stat cum lacticijs; quare, nisi aliud expressum in prædictis fuerit, satis Ieiunium exhibebitur, etiam cum lacticijs, quia iam sic ponitur id, quod absolute Ieiunium Ecclesiasticum est.

Respondeo nunc ad dubitationem affirmatiue; Nam si est probabile, vt etiam habet Bardi, te satisfacere illis sine Bulla, multo magis, cum illa; si tamen aliud expressum non fuit, vt dictum est: nam tunc ad illam non se extendit Bulla, quæ solum dispensat in iure communi.

Secundo: Minor viginti vno anno qui non ieiunat in die VG. Quadragesimæ, potest nec tunc lacticia cum Bulla comedere. Idem queritur de alijs non obligatis ad Ieiunium.

Respondeo posse; quia Privilegium hoc, quo ad lacticia, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem ieiunandi.

S. III. Ovis, & Lacticijs.

Quid veniat lacticinorum nomine, quid ovorum? alibi dixi, vt iterum dixi, non intelligi Saliginem, Medullam, Laridum, Assintiam, pinguedinem quancumq; licet probabiliter in nostro Sicilia Regno intelligatur Sagimen ex Sic, quod est Laridum Suis inuictum.

Sed

Lib. 3. in Decal. c. 15. §. 6. nu. 11. de voto. Ibidem. Lib. 4. c. 5. §. 1. n. 25. de Penit. & Iubil. Bardi de Bulla p. 2. tr. 3. c. 2. sec. 10.

Lib. 4. in Decal. c. 5. §. 1. an. 19. Ibidem a num. 14.

2. Sed hic dubitabis Primo, quid de Sagimine lique-
facto ex adipibus animalium, Gallinarum, Anse-
rum, Cervorum

Respondeo, non intelligi, *saltem in nostris Regionibus*, nomine lacticiniorum; Ratio est, quia fundamentum, unde hoc cogitato diximus, probabile esse, intelligi Sagimen Porcinum, est quia in nostris Regionibus illud communis domum, estimatione connumeratur inter lacticia. At non video, Sagimen aliorum animalium, cum rara sit, ita connumerari. Quare licet physice eadem sit ratio de hoc atque de Suillo, non est tamen moraliter. & ita sustinet Bardus contra Layman, & Palqualigium: quos ipse citat, qui fortasse pro nostris Regionibus contrarii non essent nostre sententiae.

Bard. p. 2.
tr. 3. c. 3. n.
15. & 16.

3. Dubitabis Secundo de Quis, quae vocamus, & quae sunt non nata.

Respondeo. Dixi ibidem, enumerari inter lacticia, non vero racemum, unde ex pendent, quia illa sunt eadem substantia ac Ova, hic est ipsissima Caro. Pater Bardus refugit numerare inter lacticia, Ovicula, illa instar acini, quae dicto racemo sunt affixa, quia adhuc, inquit, retinent naturam sanguinis, & non sunt in substantiam Ovi conuersa. Sed profecto sapor, color, aliaque omnia ostendunt, ea non esse sanguinem, sed iam concreta in substantiam ovi.

S. IV. Excipiuntur Patriarchae, etc. ab iudicio lacticiniorum.

IN Ieiuniis Quadragesimalibus vesci lacticiis non possunt cum Bulla hac communi, quam nunc explicamus: (nam cum alia, S. 5. dicemus) Primo Praelati. Secundo, quaevis Persona Regularis, Tertio omnes Praesbyteri saeculares; excipe nisi praedicti fuerint Sexagenarii.

2. Dictum est autem (Quadragesimalibus) nam certe possunt in Sextis Feriis, & Sabbatis, & in Ieiuniis Vigiliarum, & Quatuor Temporum, quae non incidant in Quadragesimam. Ratio est, quia Bulla solum Quadragesimae Ieiunia excipit.

3. Dictum

Est confitendo tunc comedendi lacticijs, est Priuilegium, nam per illud sedatur scilicet conscientia timoratorum.

Iam vero Dubitabis Primo, An qui habet Bullam, possit vesci lacticijs in Ieiunijs ex voto, ex penitentia Sacramentali, & ex Iubilæo?

Antequam respondeam, recole, siue ieiunare debeat ex voto, siue ex Penitentia data à Confessario, siue ad lucrandum Iubilæum; recole, inquam, esse opinio-nem probabilem, se tunc posse ieiunare comedendo lacticijs, nisi tamen vel expressè, vel ex circumstantijs colligatur, votum, & Penitentiam, & conditionem Ieiunij in Iubilæo fuisse, etiã de abstinentia à lacticijs; vt alibi à me dictum est. Cuius probabilitatis ratio principalior est, quia Ratio Ieiunij Ecclesiastici stat cum lacticijs; quare, nisi aliud expressum in prædictis fuerit, satis Ieiunium exhibebitur, etiã cum lacticijs, quia iam sic ponitur id, quod absolute Ieiunium Ecclesiasticum est.

Respondeo nunc ad dubitationem affirmatiue; Nam si est probabile, vt etiam habet Bardi, se satisfacere illis sine Bulla, multo magis, cum illa, si tamen aliud expressum non fuit, vt dictum est: nam tunc ad illam non se extendit Bulla, quæ solum dispensat in Iure communi.

4 Dubitabis Secundo: Minor viginti vno anno qui non ieiurat in die VG. Quadragesimæ, potest ne tunc lacticia cum Bulla comedere. Idem quæritur de alijs non obligatis ad Ieiunium.

Respondeo posse; quia Priuilegium hoc, quo ad lacticia, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem ieiunandi.

§. III. Ovis, & Lacticijs.

Quid veniat lacticinorum nomine, quid ouorum? alibi dixi, vt iterum dixi, non intelligi Sanguinem, Medullam, Laridum, Astringentiam, pinguedinem quancumq; licet probabiliter in nostro Siculæ Regno intelligatur Sagimen ex Sûc, quod est Laridum Suis noueracum.

Secd

Lib. 3. in Decal. c. 15. §. 6. nu. 11. de voto.

Ibidem. Lib. 4. c. 5. §. 1. n. 25. de Penit. & Iubil.

Bardi de Bulla p. 2. tr. 3. c. 2. sec. 10.

Lib. 4. in Decal. c. 5. §. 1. a. n. 19.

Ibidem a num. 14.

1. Sed hic dubitatis Primo, quid de Sagimino lique-
fecto ex adipibus animalium, Gallinarum, Anse-
rum, Cervorum &c.

Respondeo, non intelligi, saltem in nostris Regioni-
bus, nomine lacticiniorum; Ratio est, quia fundamen-
tum, unde loco citato diximus, probabile esse, intelligi
Sagimen Porcinum, est quia in nostris Regionibus illud
communiter hominum existimatione connumeratur inter
lacticia. At non video, Sagimena aliorum animalium,
cum rara sit, ita connumerari. Quare licet physice ea-
dem sit ratio de hoc atque de Suillo, non est tamen mo-
raliter, & ita sustinet Bardus contra Layman, & Pasqua-
ligium: quos ipse citat, qui fortasse pro nostris Regioni-
bus contrarii non essent nostre sententia.

Bard. p. 2.
tr. 3. c. 3. n.
15. & 16.

2. Dubitatis Secundo de Quis, que vocamus, & cer-
ta sunt nonnata, &c.

Respondeo. Dixi ibidem, enumerari inter lacticia,
non vero racemum, unde ex pendent, quia illa sunt ea-
dem substantia ac Ova, hic est ipsissima Caro. Pater Bar-
di refugit numerare inter lacticia, Ovicula illa instar
acini, que dicto racemo sunt affixa, quia adhuc inquit
retinent naturam sanguinis, & non sunt in substantiam
Ovi conuerfa. Sed profecto sapor, color, aliaq; omnia
ostendunt, ea non esse sanguinem, sed iam concreta in
substantiam ovi.

S. IV. Excipiuntur Patriarche, &c. ab indulto
lacticiniorum.

1. IN Ieiuniis Quadragesimalibus vesca lacticinij
non possunt cum Bulla hac communi, quam
nunc explicamus: (nam cum alia, S. 5. dicemus) Primo
Prælati. Secundo, quevis Persona Regularis, Tertio
omnes Præbyteri seculares; excipe nisi prædicti fuerint
Sexagenarii.

2. Dictum est autem (Quadragesimalibus) nam cer-
te possunt in Sextis Ferijs, & Sabbatis, & in Ieiuniis Vi-
giliarum, & Quatuor Temporum, que non incidant in
Quadragesimam. Ratio est, quia Bulla solum Quadra-
gesimæ Ieiunia excipit.

3. Dictum

3. **Dicitur** recte est (in ieiunijs) nam de Dominicis Quadragesimæ, quando non ieiunatur, dicant mox i num. 14. Verum discurremus de tribus prædictis Classibus Personarum separatim.

Omnes Prelati.

4. **I** sunt Primo Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi. Secundo, alij Prelati inferiores, vt Abbates, Generales Religionum, Provinciales, Superiores Locales Ordinarij, hi enim omnes sunt Prælati, id est habentes Iurisdictionem ordinariam, eamque spirituales.

9. **I**nter Episcopos, (sub quo nomine intellige in posterum omnes primi generis) & inter Prælatos Inferiores, est vnum discrimen: nam hi Inferiores renuntiatæ Prælatuæ, vel finito eius tempore, cum non sint amplius Prælati, nec aliqui eius Dignitati habeant, vt supponimus: non excluduntur tunc, ab hoc Indulto, nisi sint Religiosi. At Episcopi, renuntiatæ Episcopatu, quia semper remanent in Dignitate Episcopali, sæper excluduntur.

5. **D**ubitabis porro hic Primus Episcopus solum electus, sed nondum confirmatus a Pontifice, excluditur ne? Respondeo: Non excluditur, quia nondum vere est Episcopus.

6. **Q**uid si sit confirmatus, sed nondum consecratus? Respondeo. excluditur: quia vere tunc acquisiuit potestatem Episcopalem exercendi Iurisdictionem temporalem, & spirituales. Vnde potest censuras ferre, approbare Confessarios, Indulgentias concedere &c.

Dico (potest) nam ceterum, vt actu exerceat, debet accepisse possessionem Episcopatus. quod recte notat 9 Azorius.

7. **D**ubitabis Secundo. Cardinales excluduntur ne ab hoc Indulto vescendi lacticijs, si forte legitime Butyram sumant? Respondeo: Non excluduntur, si solum sunt Cardinales quia hi in exclusione non nominantur. At, si sint, vel Episcopi, vel Religiosi, sane excluduntur, non ratione Cardinalatus, sed ratione Prælatuæ, vel Professionis Regularis. Ita Gallegus.

Quævis Persona Regularis.

8. **H**oc est, omnes, qui Professionem Religiosam emi-

9
Azor. p. 2.
1.3.q.9. ex
cap. Iniun-
ctæ, de e-
lect. In ex-
trau. com-
mun.
Galleg.
Clauf. 7:
dub. 54.

Med. d. 28. cap. 3.

in legio tandem concludit. Mendo; & colligitur ex ijs, quae dicemus. §. 5. ex eo, nimirum, quod praevalet Dignitas Episcopalis. Idcirco non cum sit lata praerogativa, vide apud citatum Mendo.

Presbyteri (inquit) quare non excluduntur ab hoc Indulto Clerici Minores, Subdiaconi, Diaconi, qui non sunt Religiosi.

Porro, quia in tenore Bullae dicitur (In Ieiunijs Quadragesimalibus) ideo, cum de dictis Presbyteris, tum de Praetatis, Regulatoribusque supradictis Dubitabis, An in diebus Quadragesimalibus, in quibus non ieiunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum Bulla licite, & ipsi frui lacticijs.

Respondet Concedit Mendo, non solum tum Bulla, sed etiam sine illa, praedictos, immo Fideles omnes posse uti lacticijs in Dominicis praedictis. Quod posterius dictum, hoc est sine Bulla, quam falsum sit, ostendit Diana praesertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Indicis Romae mandavit, ut haec opinio desereretur a quodam libro.

At, quoad prius dictum, videlicet cum Bulla, potest illud esse probabile, hoc est cum Bulla posse praedictos omnes diebus Dominicis Quadragesimae veferi lacticijs. Ita sustinet Trullench, Ludovicus a Cruce, Gallegus, Villalobos, Diana, & Bardib eos, aliosque citatis. Puto tamen esse aliquid in modo etiam probabile, non posse, ut tenet Henricus Rodrigus, utque apud eundem.

Ratio prioris Probabilitatis est, quia Bulla latita Gregorii XIII. expresse dicit, posse comedere lacticijs cum Bulla in omnibus temporibus, & triennio extra Quadragesimalia Ieiunia tantum. Subiungit. Sed Dominicae non sunt Ieiunia Quadragesimalia, tunc enim non Ieiunatur. ergo &c.

Ratio posterioris est, quia in Bulla Vulgari translata ex Latino dicitur, praedictos non posse cum Bulla comedere lacticijs, nisi ad dies Quadragesimae. Subiungit. Sed Dominicae praedictae, licet non sint Ieiunia, tamen est non sint dies, in quibus Ieiunatur, sunt tamen Dies Quadragesimae. Ergo, &c.

18. Huic

Dian. p. 10. ar. 11. Ref. 46.

Bard. p. 2. ar. 3. ca. 2. sect. 7.

Med. d. 18. cap. 3.

inlegio tandem concludit Mendo; & colligitur ex ijs, que dicemus §. 5. ex eo, nimirum, quod preualet Dignitas Episcopalis. Idcirco etiam sic lata proxis, vide apud citatum Mendo.

Presbiteri (inquit) quare non excluduntur ab hoc Indulto Clerici Minores, Subdiaconi, Diaconi, qui non sunt Religiosi.

Porto, quia in tenore Bullae dicitur (In Ieiunijs Quadragesimalibus) Ideo, etiam de dictis Presbiteris, tum de Praetatis, Regularibusque supradictis Dubitabis, An in diebus Quadragesimae, in quibus non ieiunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum Bulla licite, & ipsi frui lacticijs.

Respondet Concedit Mendo, non solum tum Bulla, sed etiam sine illa, praedictos & immo Fideles omnes posse uti lacticijs in Dominicis praedictis. Quod posterius dictum, hoc est sine Bulla, quam falsum sit, ostendit Diana praesertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Indicis Romae mandauit, ut haec opinio deleteretur a quodam libro.

At, quoad primum dictum, videlicet cum Bulla, potest illud esse probabile, hoc est cum Bulla posse praedictos omnes diebus Dominicalibus Quadragesimae veteri lacticijs. Ita sustinet Trullenchi, Ludouicus a Cruce, Galleus, Villalobos, Diana, & Bardi eos, aliosque citatis. Puto tamen esse aliquo modo etiam probabile, non posse, ut tenet Henricus Rodrigus, quod apud eundem.

Ratio prioris Probabilioris est, quia Bulla Iustitiae Gregorij XIII. expresse dicit, posse, etiam lacticijs cum Bulla in omnibus temporibus, & Ieiunijs extra Quadragesimalia Ieiunia tantum. Subsumo. Sed Dominicae non sunt Ieiunia Quadragesimalia, tunc enim non Ieiunatur, ergo &c.

Ratio posterioris est, quia in Bulla Vulgari transcrita ex Latino dicitur, praedictos non posse cum Bulla comedere lacticia, quo ad dies Quadragesimae. Subsumo. Sed Dominicae praedictae, licet non sint Ieiunia, id est non sint dies, in quibus Ieiunatur, sunt tamen Dies Quadragesimae. Ergo, &c.

18. Huic.

Dian. p. 10. tr. 11. Ref. 46.

Bard. p. 2. ar. 3. ca. 2. sect. 7.

istius autem rationi respondere potest Prior sententia, asserens, magis standum esse latine Bullae originali, quam Vulgari in hoc casu, ubi non est Declaratio, sed dispositio pertinet ad substantiam Concessionis, excedens potestatem Commissarii. Quae Vulgaris est explicanda iuxta sensum Latinae, quia hinc per dies Quadragesime intellexisse Commissarium solos dies Ieiuniorum, qui sunt in Quadragesima, non vero Dies Dominicos, & quidem merito: nam dies Dominici sunt ultra dies Quadragesima, qui dies proprie sunt Quadragesimae.

Nisi Sexagenarii sint. Vbi de Quavis alij si non obligentur ad Ieiunium Ecclesiasticum.

19 **P**raedicti, Episcopi, Regulares, Presbyteri, & seculares, si sint Sexagenarii, possunt iactantibus frui cum Bulla.

Sed Inquires Primo. Quinam sunt Sexagenarii, qui iam atigerunt Sexagesimum annum, necdum compleverunt, an, qui iam compleverunt. Breviter, Annus Sexagesimus ad hunc effectum, debet esse completus, an satis est Incompletus.

Respondet. Ego quantum sciam, ex Doctoribus citatis, aliquos requirere completum, aliquos esse contentos incepto, puro tamen cum his posterioribus, satis esse inceptum, atque adeo sufficere, si quis attigerit Sexagesimum. Non inveniuntur rationes, quae afferuntur a praedictis, Respondere enim illis facile quis posset, sed ipsa verba Pontificis, non enim Pontifex in nostra Bulla utitur illo modo loquendi (*Concedo hoc Privilegium illis, qui Sexaginta annos habent*) qui modus loquendi variè in utramque partem explicari posset, sed dicit *Concedo hoc Privilegium illis, qui sunt Sexagenarii*. At, qui attigit Sexaginta annos, licet non compleverit dicitur, & est Sexagenarius, ut etiam pari modo dicuntur Octogenarii, Centenarii etiam ij, qui octoginta, centum attigerunt. Sexagenarius enim proprie. Et latine dicitur ille, qui agit sexaginta annos, non vero qui iam egit, illosque complevit. Haec est mea ratio. Adde, credibile valde esse, Pontificem voluisse indulgere praedictis, atque hoc Privilegium concedere, quando ex recepta iam consuetudine non obligantur amplius ad Ieiunium Ecclesiasticum. Sed

Uterq; Sa-
ch, & alij
multi apud
Leanda. de
Prec. Eccl.
tr. 5. d. 8.
q. 17.

Item ex probabili ratione opinione sunt illi qui solum
attigerunt sexagesimum. Ergo &c. **Incipit Secundo.** Qui non obligantur ad scilicet
niam, quales sunt pueri, puellae, & infirmuli ad sexagesimum
primu[m] annu[m] complectuntur, & Pauperes mendicij, qui
non habent cibum sufficientem, quo refectiohem se mel
facere possint, & etiam Artifices, qui artibus laborio
sis vacant, possunt nec in diebus, in quibus non scilicet
comedere legitime lacticia cum Bulla

d
Supra 5. 2.
n. 4.

Respondet. Potest dici quod supra vultur salite dicit
se mē memini. Ratio autem est eadem ibidem dicta,
quia Bulla abfoluit ad comedēdū, & non sub conditione
illiusmodi. **Regulares, Religiosi, & alij.**

Subiungit per hanc occasionem. Pueri, qui nō
dum septimum attigerunt annum, indigent ne Bulla
ad comedēda lacticia.

Respondet. Certum est non indigere, etiam ad come
dēdas carnes, si non sint rationis capaces, sive ante sive
post septimum, quia propter rationis imperitiam, vel non
est subditus legibus, vel ab ipsis excusatur. Certum est
item, indigere post septimum, si sunt rationis capa
ces, quia iam sunt subditi legibus, & nulli a nobis dicitur
esse illi ad rationem hanc imperitiam non possunt

e
In opus. de
Cōm. ca. 4.
5. 2. à n. 7.

Quod si igitur solus superest de ratione carnis, qui post
ante septimum sit ex rationis imperia. De quo dicitur
esse probabile, non posse sine Bulla veseri lacticiis, &
item esse probabile, posse. Ratio, quod non possit, est,
quia omnis, qui ratione vinctus, subditus legibus. Quod
vero possit, est, quia Ecclesia, nisi quid amplius expli
cet, solum dirigere presumitur iuxta leges ad eos, qui co
muni ter sunt in aetate, in qua solet esse plena discre
tio post septennium, non vero pro casu raro, & per ac
cidens ante septennium.

f
Multi ap.
Io. Sanch.
dis. 52. nu.
31. & Pas
qual. de Ic.
iun. decis.
50. nu. 2. &
5.

Quid indubium sit, an vsu rationis puer possit
Respondet. Tunc, giante septennium, ne illum obliges ad
prædicta Præcepta Ecclesiastica custodienda, quia possi
det tunc, etiam in infantilibus, quæ libera est, vel excusatur à
præceptorum ligamine, sed propterea non est à superuen
iente dubio liganda. At, in septennio, vel post septenn
ium, illum obligat, quia tunc de communiter cogitatur
gen.

g
Multi ap.
col. dem.

Respondet. Tunc, giante septennium, ne illum obliges ad
prædicta Præcepta Ecclesiastica custodienda, quia possi
det tunc, etiam in infantilibus, quæ libera est, vel excusatur à
præceptorum ligamine, sed propterea non est à superuen
iente dubio liganda. At, in septennio, vel post septenn
ium, illum obligat, quia tunc de communiter cogitatur
gen.

gentibus præsumitur, ratione vti licet vniuersaliter b. Casp. Quæ sententia cum centè sit, saltem, tutior, est à nobis amplectenda, quàm etiam docet in simili Sanchi.

Casrop.
to. 1. dil. 3.
de leg. p.
24. §. 3. n. 3

S. M. C. De Privilegio, edendi lacticia concessa ab Urbano VIII. aliquibus ex prædictis exceptis

Sanc. l. 6.
Sum. c. 16.
au. 7:

VRbanus VIII. Episcopis, & Præbiteris secularibus, qui sunt exclusi ab Indulto lacticianiorum per Bullam communiam, siud concessissimè (hosi vero Religionis) in hunc tenore. *Reuerendibus & patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs inferioribus Prælatibus, necnon Præbiteris, secularibus dumtaxat, ut Quadragesimali tempore (hebdomada nempe maiore excepta.) ovis similiter, ac lacticijs, pro eorum libitu, vti, & vesci, indulgemus data elemosyna per Commissarium Generalem taxanda.*

Porro, circa hanc Bullam (quam vocare solemus Bullam parvam, vel Bullam lacticianiorum) multa essent inquirenda, sed quia hæc est extensa Bulla Cruciatæ, quæ superius diximus, hic etiam dicta esse censendum est. Solum igitur aliqua ipsius propria sunt hic præferenda, Quare.

Inquires Primo: Quanta elemosyna eroganda est pro hac Bulla? Respondeo. Commissarius Generalis sequentem taxam constituit. Memineris autem, Realem esse vnum talentum, monete Siculæ; grana quatuor, & censuram granis partem quartam.

Pro Episcopis &c. & Abbatibus Reales 24.

Pro Dignitatibus Canonicalibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum Reales 3.

Pro illis, qui gaudent Portionibus, vel Portionum medietatibus & pro Beneficiarijs curiam habentibus animarum, vel non habentibus, quorum redditus annuus sit feutorum trecentorum Reales sex.

Pro habentibus Beneficium, Capellaniam, vel Portionem, quorum redditus annuus non minus sit, quam feutorum trecentorum, Reales sex.

Pro Clericis, & Præbiteris secularibus Reales duos.

Inquires Secundo: In hac Bulla, quam quis hic

hic recipit, ut ne potest lacticiis extra Regnum: Respondeo: nequaquam, nam hæc Bulla cum sit extensis prioris seu communis Bullæ, intelligitur cum eadem limitatione, qua illa est.

Inquires Tertio. Quando hic excipitur Hebdomada maior, excipitur ne etiam Dominica Palmarum? Respondeo. Excipitur. Vnde, ex vi huius parvæ Bullæ, non possunt prædicti lacticiis vesci ea Dominica. Nam cum quælibet Hebdomada cõstet septem diebus manifestum est, Dominicam includi in Hebdomada Dixi (ex vi huius parvæ Bullæ) nam, quia probabile est, cum Bulla communi licite posse comedi lacticia a prædictis Personis exceptis, in Dominicis Quadragesimæ, ut supra diximus §. 4. num. 15. Ideo qui ex dictis personis illam communem habet, poterit ex vi illius Bullæ ea comedere in dicta Dominica Palmarum.

Galle. l.c. dub. 55.
Trull. In Appen. n. 12.

6 Inquires Quarto. De quorum bonorum reditu intelligitur, quando, in taxa, Bonorum, annuorum, fit mentio? Respondeo, Bonorum Ecclesiasticorum, hoc est Bonorum, quæ quis habet ab Ecclesia, seu ratione Beneficij Ecclesiastici, deductis oneribus, quæ forte sint in illo Beneficio. Quæ si quis habeat Bona Patrimonialia, vel propria industria conquistata, quantumvis pingua, si tamen id, quod habet ratione Beneficij, Portionis, Pensionis &c. non accedat ad reditum annuum in prædicta taxa definitum eam maiorem elemosy nam dare pro hac parva Bulla non obligabitur.

Galle. ib. d. 56.
Trull. ibid. nu. 13.

7 Inquires Quinto. Si Episcopi, Abbates, ut item Dignitates Canonicales, pro quibus nõ fit mentio quantitatis bonorum Ecclesiasticorum pauca habeant, hoc est habeant bona Ecclesiastica non pertinentia ad annuum reditum scutorum trecentorum, obligantur ne taxam 24. vel 8. Realium contribuere pro hac Bulla?

Trull. in expos. huius Bull. parvæ nu. 14.

Respondeo. Obligantur, quia dum Commissarius taxavit elemosynam pro his, non respexit ad reditus, sed solum ad Dignitatem. Addit p Gallegus, hoc obligari ad prædictam taxam, etiam si nihil habeant.

Gall. claus. 6. d. 57.

8 Inquires Sexto. Coadiutor V. G. Canonici, vel Coadiutor Beneficiarij venit ne nomine Canonici, vel Beneficiarij, ita ut debeat dare elemosynam constitutam pro-

pro illis; quorum est Coadiutor?

Respondeo, Nequaquam, quia Coadiutor non est vere Canonicus, vel Beneficiarius, habet enim solum ius ad rem, non in re, vt notat Trullenc loco cit. n. vi. lege id latius apud Gallegum; & qui id confirmat ex Suario, docente, Coadiutorem, viuente Proprietario, non esse Canonicum, licet habeat locum in stallis, & vocem in Capitulo, absente proprietario.

9 Inquires Septimo. An qui vult frui Indulto huius Bullæ Lacticiniorum, debeat etiam sumere. Bulkam communi? Respondeo, nequaquam; & quia id non requiritur tenor Bullæ: & merito, hæc enim non dependet necessario ab illa communi; sed est noua declaratio, seu potius noua extensio, nouumque Præilegium.

10 Inquires Octauo. Prælati Superiores, V.G. Episcopi, si fuerint assumpti ad Episcopatum ex Religione, gaudent ne Præilegio Lacticiniorum huius parue Bullæ? Ratio dubitandi est, quia eiusmodi Episcopus, quia Episcopus est, videtur gaudere hoc Præilegio, at, quia Religiosus non videtur; quæ igitur qualitas ex his præualebit? Respondeo cum Trullench, præualere qualitatem Episcopatus, atque adeo frui hæc Bulla posse, quia dignitas debet ad se trahere minus dignam. Confirmatur, quia licet, qui assumptus est ad Episcopatum à statu Religioso seculari ferat Vota Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, quæ sunt de essentia status Regularis, tamen non fert obligationes ad cæteras obseruantias Regulares, quæ illæ sunt pro statu, quo viuunt in Religione, vt signate non ferunt hæc obligationes, & abstinentias Regularæ docet Sanch. Immo etiam si Religiosi Sancti Francisci de Paula habeant pro voto abstinentiam à Carnibus, & Lacticinijs; qui tamen ex illis assumuntur ad Episcopatum, vt etiam si quis ex illis eiciatur à Religione per legitimam ejectionem, illo voto non obstringuntur, quia illud votum tamen si sit de essentia huius Religionis, est tamen solum pro statu, quo ibi viuunt. Ita dicitur in Bardi. Quoniam igitur Episcopus extra Religionem viuunt non tenentur ex vi Religionis abstinere ab illis cibis, à quibus debent abstinere in Religione, & consequenter Bulla hæc parua ex prodele poterit & c.

Galleg. ib. dub. 58.

Bardi p. 2. tr. 3. cap. 2. sec. 8. num. 131.

Trull. l. c. num. 5.

Sancti. l. 6. Sum. c. 6. n. 15.

Bardi l. c. sect. 10. n. 132.

II Cardinalis autem non Episcopus, qui sit Prae-
 biter à Religione ad Cardinalatum assumptus, non po-
 terit hac Lachiciorum Bulla gaudere, quia ex vna. par-
 te Religioso nulla. sit concessio in hac Bulla; & ex alia
 nulla in eadem sit concessio mere Dignitati Cardinala-
 tus, ut patet ex tenore Bullae. Quod si eiusmodi Cardé-
 nalis sit Episcopus, tunc non est mirum, posse gaudere
 quia cuiuscumq; Episcopo haec parua Bulla conceditur.

Denique Episcopi, siue Regulares, siue Saecula-
 res, si sint mere Titulares, quia scilicet renuntiauerunt
 Iurisdictioni Episcopali, gaudere possunt hoc Indulto
 quia adhuc retinent dignitatem Episcopalem. At vero
 si forte sint degradati, non gaudebunt, quia per Actua-
 lem degradationem amittunt omnia Privilegia. Si quis
 autem non uoluerit tunc Iurisdictioni, tunc Dignitati,

nec posse gaudere optat. Bardis quia tunc iam catho-
 ni dignitate. Sed mihi difficilis est haec Decisio, quia cum
 in eo semper remaneat Character Episcopalis, nunquam
 poterit se dignitate Episcopali spoliare.

Quando dicemus infra, in com-
 muni Bulla debere scribi nomen eius, quod illam Summa
 eamque debere apud se retinere eo modo, quod ibidem
 explicabitur. Sed ne etiam est necessarium in hac parua
 Bulla respondere non esse simpliciter necessarium, do-
 cet Trullench, & quia id in hac Bulla nec ab ipsa, nec ab
 eius Declaratore Commissario requiritur.

300

301

Bardi l. c. sect. 8. nu. 228.

302

Trulle. l. c. nu. 8.

Item *Predicis Bullam finientes, qui dicitur: beatus non sup-
 possit ad implorandum. Diuina auxilium pro Unionis. Et
 Vittoria predicis, voluntariam Ieiunium vel si Ieiunare im-
 pediti legitime fuerint, aliud opus pium, arbitria eorum. Con-
 fessarij, vel Parochi, assumpserint, & simul pro Unionis. Et
 Vittoria predicis preces fuderint, toties id fecerint, dicto anno
 durante, quina decem anni, & solidem quadragena de munitis
 eis, & quomodolibet debitis penitentis misericorditer. Dami-
 no relaxentur. Et insuper in unum precum, ceteris quodcum-
 Peregrinationum, diuina. Et si solent, & aliorum bonorum.*
 qua

in quibus amiserunt in voluntate Ecclesie, et singulis eorum membris
- in fluxu, participes reddantur. ...
- bulli tunc illi ...
- am. **G. A. B. V. D. N. O. N. M. M.** ...
- V. ...
- **Terminis. Reivulgum de quibusdam Indulgentiis et**
- **participatione bonorum operum.**

S. V. E. p. r. e. d. i. c. t. i. s. c. o. n. d. i. t. i. o. n. i. b. u. s. d. u. o. h. i. c. c. o. n. c. e. d. u. n. t. u. r.
S. p. i. t. u. s. I. n. d. u. l. g. e. n. t. i. e. q. u. i. d. a. m. p. e. c. c. i. l. i. a. q. u. e. s. u. n. t. P. a. r. t. i. c. i. p. i. o.
h. i. o. b. o. n. o. r. u. m. o. p. e. r. u. m. s. i. d. e. l. i. n. i. u. m. i. a. m. d. e. s. i. n. g. u. l. i. s. i. n. t. i. m. a.
- **h. i. b. u. s. d. e. m. o. d. o. s. e. c. u. n. d. u. m. q. u. o. d. e. s. t. d. e. f. i. d. e. p. o. s. t. e. t. e. s. t. e. d. e. f. i. d. e. p. o. s. t. e. t. e. s. t.**
- **h. i. b. u. s. d. e. m. o. d. o. s. e. c. u. n. d. u. m. q. u. o. d. e. s. t. d. e. f. i. d. e. p. o. s. t. e. t. e. s. t. e. d. e. f. i. d. e. p. o. s. t. e. t. e. s. t.**
- **h. i. b. u. s. d. e. m. o. d. o. s. e. c. u. n. d. u. m. q. u. o. d. e. s. t. d. e. f. i. d. e. p. o. s. t. e. t. e. s. t. e. d. e. f. i. d. e. p. o. s. t. e. t. e. s. t.**

S. O. l. e. b. a. n. t. o. l. i. m. i. n. E. c. c. l. e. s. i. a. s. n. a. m. h. o. d. i. e. i. n. v. i. s. i.
S. n. o. n. s. u. n. t. i. m. p. o. n. i. d. e. l. i. n. i. q. u. e. n. t. i. b. u. s. d. i. v. e. r. s. a. P. e. n. i. t. e. n. s. i. a.
i. n. j. u. x. t. a. d. i. v. e. r. s. a. m. c. u. l. p. a. m. g. r. a. v. i. t. a. t. e. m. q. u. e. a. r. b. i. t. r. i. u. m.
S. a. c. e. r. d. o. t. i. s. V. G. l. e. i. f. i. n. i. a. a. f. f. l. a. g. e. l. l. a. t. i. o. n. e. I. n. c. l. u. s. i. o. n. e. s. i. n.
M. o. n. a. s. t. e. r. i. a. l. i. s. e. t. s. i. m. i. l. e. s. i. n. v. i. s. i. h. a. b. e. t. u. r. i. n. a. u. l. t. i. s. S. e. n. t. e. n. s. i. s.
C. a. n. o. n. i. c. i. s. q. u. i. p. o. n. u. n. t. i. r. a. s. i. n. e. D. o. c. t. r. i. n. e. p. o. s. t. r. e. c. t. i. a. m.
e. i. u. s. p. a. r. t. e. m. e. t. i. l. l. a. q. u. e. d. e. m. q. u. e. i. m. p. o. n. e. b. a. n. t. u. r. q. u. e.
v. t. d. u. r. a. m. p. e. r. Q. u. a. d. r. a. g. i. n. t. a. d. i. e. s. V. G. v. o. c. a. b. a. n. t. u. r. Q. u. a. d. r. a. g. e. n. t. e.
s. e. u. Q. u. a. d. r. a. g. e. n. t. e. q. u. e. V. G. p. o. s. t. s. e. p. t. e. m. d. i. e. s. a. p. p. e. l. l. a. b. a. n. t. u. r.
s. e. p. t. e. n. t. e. s. i. s. d. e. l. e. t. e. r. i. s. Q. u. a. n. d. o. e. r. g. o. o. b. E. c. c. l. e. s. i. e. b. e. n. i. g. n. i. t. a. t. e. m.
c. o. n. d. o. n. a. b. a. t. u. r. a. l. i. c. i. u. i. p. o. e. n. i. t. e. n. s. i. a. i. p. s. i. i. n. i. u. n. c. t. a. q. u. e. a. l. i. a. s. d. u. r. a. n. t. e. v. e. d. i. c. t. u. m. e. s. t. d. e. b. e. t.
b. a. t. p. e. r. Q. u. a. d. r. a. g. i. n. t. a. V. G. d. i. e. b. a. t. u. r. e. i. r. e. l. a. x. a. r. i. v. n. a. Q. u. a. d. r. a. g. e. n. t. a.
q. u. a. n. d. o. a. u. t. e. m. o. c. t. u. a. g. i. n. t. a. d. i. e. s. d. i. c. e. b. a. n. t. u. r. e. i. r. e. l. a. x. a. r. i. d. u. a. Q. u. a. d. r. a. g. e. n. t. a. v. t. o. t. i. a. m. s. i. p. e. r. a. n. n. u. m.
d. u. r. a. r. e. o. p. o. r. t. e. b. a. t. v. e. l. p. e. r. d. u. o. s. a. n. n. o. s. d. i. c. e. b. a. t. u. r. e. i. r. e. m. i. t. t. i. v. i. n. u. s. v. e. l. d. u. o. r. u. m. a. n. n. o. r. u. m. P. o. e. n. i. t. e. n. s. i. a. i. n. h. o. n. o. r. i. u. m.
H. i. c. i. n. s. i. m. i. l. e. c. l. a. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. s. q. u. i. d. c. o. n. c. e. d. a. t. P. o. n. t. i. f. e. x. d. u. m. i. n. p. r. a. e. s. e. n. t. i. c. l. a. u. s. u. l. a. s. i. o. n. i. a. c. c. i. p. i. a. n. t. i. B. u. l. l. a. m. a. e. i. n. i. u. n. a. n. t. i. c. u. m. c. i. r. c. u. m. s. t. a. n. d. i. s. i. n. e. a. d. e. l. i. g. n. a. t. i. s. r. e. l. a. x. a. r. i. q. u. i. n. d. e. c. i. m. a. n. n. o. s. e. t. t. o. t. i. d. e. m. Q. u. a. d. r. a. g. e. n. t. a. s. d. e. P. o. e. n. i. t. e. n. s. i. s. e. i. i. n. i. u. n. c. t. i. s. C. o. n. t. o. d. i. t. u. m. i. p. s. i. r. e. m. i. s. s. i. o. n. e. m. d. o. b. i. t. i. a. g. e. n. d. i. p. o. e. n. i. t. e. n. t. i. a. m. p. e. r. q. u. i. n. d. e. c. i. m. a. n. n. o. s. e. t. t. o. t. i. d. e. m. Q. u. a. d. r. a. g. e. n. t. a. s. s. e. u. Q. u. a. d. r. a. g. e. n. t. a. s. d. i. o. r. u. m. q. u. e. q. u. i. n. d. e. c. i. m. Q. u. a. n. t. e. n. t. e. l. a. s. c. e. n. d. a. n. t. i. n. i. s. i. n. c. o. m. p. u. t. a. t. i. o. n. e. s. e. l. l. o. r. a. d. d. i. e. s. d. u. c. o. m. t. o. s. e. t. n. o. n. a. g. i. n. t. a. d. i. S. i. m. o. c. a. u. t. a. m. i. n. f. a. x. a. p. l. i. c. e. s.

non enim de se certum est, sed in quoniam ea confitio
Sane, non solum consistit in influxu, quo Christus Do-
minus, tamquam caput in sua membra, gratias impendit,
& in Communi catione Sacramentorum omnibus Fide-
libus communicat, verum etiam in eo quod quilibet ut-
sit, posse applicare sua opera. Et de facto applicet, quan-
do ei libet, in satisfactionem peccatorum, quas alii debent
pro suis culpis, & sic, se possit per sua bona opera impe-
trare, & de congruo obtinere pro aliis, aliquot de huius
superioritate, vel annato, nihil unquam auctum gratia
congruam a malo statu, (amittere) bonamque
re, & ceteris, nisi aliterq; ad illud negligenter monitum
99. Quoniam autem haec Communicatio est omnibus
Fidelibus communis, quod si per hanc conceditur Bulla
Cruciata, Nihil respondet. Et ad omnes in Bulla
Cruciata, & ea eadem Communicacionem non vult
requirendam.

Lu. à Crug.
d. i. c. 8. du.
14. n. 11.

Trul. lib. I
in Bullam
S. 501. 2. 2.

3. Verum probabilis esse debet, aliquid aliud con-
cedi, quando quidem adeo signat eam concedere; Pon-
tifer profertur, & ut ex contextu patet, tanquam ho-
rati Praelatum.

4. Sed quodnam id aliquid est? Respondetur si prius me-
mineris opera cuiuslibet, sive esse meritoria, impetrato-
ria, & satisfactoria. Et quidem per opera, ut meritoria,
quae vocantur à Theologis merita de condigno, so-
lum iustus facit sibi operanti. A per opera impetrato-
ria, quae vocantur à Theologis merita de congruo, possunt
Fideles impetrare, & mereri de congruo, tum pro
se, tum pro alijs; hoc est mereri ex liberalitate conue-
nienti Deo aliquid beneficium sibi, vel alteri.

4. His in memoriam reuocatis, si aliqui discurrunt,
quo ad satisfactionem Petrus V. G. iustus ieiunet V. G.
per diem, sane satisfacit pro aliqua parte poenae; quam
fortasse adhuc debebat pro suis culpis, vel, si illud ieiunium
applicet pro alijs, V. G. pro Paulo, va lebit factio talis
ieiunij pro poenis debitis à Paulo. At vero si Petrus inue-
niatur, siue per alia similia opera siue per acquisita Indulgentia
Plenaria, nihil omnino debere pro suis culpis, & ex alia
parte pro alio ipse non applicet, vel si applicet pro alio,
hic alius sit incapax, puta, quia existit in mortali, vel est
in

in Clona; vel est in Gehenna, tunc illa satisfactio nis quantitas Petro super abundans ex prædicto Ieiunio, quæ ipsi non est necessaria, quæq; soli Deo cognita est, reservatur in Thesaurò Ecclesiæ; cuius solus Pontifex est distributor. Idcirco ergo Pontifex per hoc Privilegium Communi- cationis, de qua loquimur, concedit hoc Beneficium, ut illa satisfactio superabundans, æque quam reponatur apud Ecclesiæ Thesaurum, participetur. (secundum taxam, quæ à solo item Deo est præscripta, & nota) ab eo, qui Bullam habens ieiunat, cum circumstantiis explicatis. Satisfactio autem dicta, quæ participabitur, erit illa, quæ superabundat in eo puncto, quo habes Bullam modo dicto ieiunat, vel fortasse etiam (ut tenet p Gallegus) erunt illa satisfactio nes omnes, quæ etiam postea facien- dae, & non applicandae, durante anno eiusdè Bullæ; quod certe, ut idem notat, est magnum beneficium. Simile quid dici posset de impetrationis fructu, quod videre poteris apud Gallegum, & melius apud Castropalatum.
 Hæc explicatio, quam affert Bardi de Bulla p. 2. tr. 4. cap. 2. sec. 1. n. 7. solum illud habet boni, quod alia melior non occurrit, nam ceterum gratis videtur confecta. Ego autem potius dicerem, dari quidem eiusmodi communi- cationem per Bullam, quando quidem sic expresse conceditur à Pontifice, sed quæ nam sit, ignorari, donec Deus dignetur per aliquem, qui ipsi placuerit, declarare.

Galleg. Claus. 7. dub. 66. Idem ibid. dub. 59. Galleg. l. c. Castrop. de Bullæ dis. v. c. 1. n. 5.

S. III. Sub quibus conditionibus prædicta concedantur.

Primo, sub Ieiunio, vel te non valente ieiuna- re, sub opere tibi commutato à Confessario, vel Parocho. Secundo, sub oratione fundenda pro unio- ne Principum Christianorum contra Infideles; & pro- victoria contra eosdem. Non posse autem hæc opera fie- ri per alium, ad huc effectum, videtur manifestum, nam, ex modo loquendi Pontificis imponuntur, ut Personalia.
 Iam vero quoad Ieiunium, illud debet esse volun- tarium, unde non valet adhuc effectum, Ieiunium ex pe- nitentia tibi à Cōfessario impositam, nec Ieiunium ex Præ- cepto Ecclesiæ. Scio, Ludouicum, à Cruce sustinere, Iei- unium Quadragesimæ, sufficere, idq; ex præsumpta vo- lun-

Lud. à Cr

Intrate Pontificis, qui non est censendus toto illo (Quid
drag. f. 100) longo tempore, velle Fideles privare his In-
dulgentijs; Scio inquam, hoc, sed asserere non possum;
quia ubi verba disponentis sunt clara, non est locus præ-
sumptioni; at, quid clarius, quam illud; (*diebus Ieiunii
non suppositis.*)

3. Maior difficultas est, an satis sit Ieiunium ex Voto
Bardi & cum alijs putat, non sufficere, Gallegus & autem
sufficere, quia Pontifex excludit Ieiunium, præcepto non
suppositum; & vult, ut sit voluntarium; at Ieiunium ex
Motu non est Ieiunium ex præcepto; & est maxime vo-
luntarium; atque ex devotione vocatus. Non mihi di-
splicet hic discursus.

4. Præterea Commutans prædictum Ieiunium his
qui sunt impediti, non potest esse alius, nisi vel Con-
fessarius explicatus supra c. 8. §. 1. n. 3. vel Parochus; &
quia dicit Pontifex (eorum arbitrio) arbitrium autem
in Iure semper debet esse rationale; ideo commutatio
debet fieri prudenter iuxta aliquam proportionem ad
Ieiunium, spectata qualitate Personæ.

5. Prædictus & Gallegus sustinet, Ieiunium hoc non
posse commutari ad hunc effectum in oratione, sed debe-
re commutari in aliud opus bonum pium distinctum
ab oratione; atq; errasse Rodriguez, cum dixit posse
in Orationem, quia (inquit Gallegus) Pontifex vult duo
opera, et non solum Orationem. Certe ego puto, id tutius
saltem esse sed non video, unde, ita opera duo distincta
exigat Pontifex, ut non possit Ieiunium per replica-
tam Orationem compensari.

6. Illud deniq; hic concedo, quod concedit Castropalaus; nam si quis ex aliqua causa infirmitatis, labo-
ris, vel ætatis a præcepto excusaretur, poterit Ieiunare ad
hunc effectum valide; quia iam illi eiusmodi Ieiunium
est voluntarium, & supererogationis.

7. Secundo, quoad Orationem fundendam, nihil ef-
set explicandum cum in tenore Bullæ, quæ ad hanc per-
tinet; sint clara, nisi Rodriguez & cum Castropalao & scrupu-
lulum quendam induxisset. Dixit enim, hanc Orationem
debere esse externam seu vocalem; nec sufficere solam
mentalem; quia Pontifex (inquit Rodriguez,) quando præ-

Bardi p. 2.
tr. 4 cap. 3.
sec. 1. n. 3.

Galleg. l. c.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg. 10.

c. du 65.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

Galleg.

precipit opera satisfactoria, requirit externa, & visibilia.
 Verum patet, satis superque esse mentalem, quia quando
 Pontifex, vult localem Gratiam, illam explicat, inun-
 gendo Rosarium V. G. Septem Psalmos, Litanias, &c.
 Quod autem affirmat Rodriquez, gratis assumit, nos enim
 dicimus, quamvis Oratio vocata sit magis proportiona-
 ta visibili Ecclesiae, non tamen semper eam esse necessa-
 riam, cum Pontifex possit concedere Indulgentiam se-
 contenti V. G. & saepe solet eam concedere dicenti,
 I. E. S. V. S. in corde, si ore non potest. Lege suarium f.
 28. Scito denique hic duo. Primo, additandam hanc
 Indulgentiam, satis esse illam elemosynam, quae datur
 in acceptione Bullae, quia etiam non requirit Clausula
 haec: ut notat Gallegus, g. in 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Galleg.
 Claus. 7.
 d. 60.

DE OCTAVO G. L. A. V. S. V. L. A. O. D. E. C. I. M. A.

Tenu, que dicta anno durante in singulis diebus Stationum af-
 me Urbis quinq; Ecclesias, seu Altaria, seu in illorum dese-
 ctu, quinq; unum altare, devote visiterint, processerint ad
 Deum pro Unione, & Historia predictis, fuerint, omnes &
 singula Indulgentias Stationum intra, & extra muros pra-
 dictae Urbis, tam pro se, quam, per modum suffragii, prede-
 functis, pro quibus visiterint, consequantur.

C. A. P. V. T. D. E. C. I. M. V. M.

Quarta Privilegium. De Indulgentiis Stationum,

quae concedit Bulla

Visitantibus Ecclesiis, Altarij Urbis Romae, & o-
 ceduntur variae Indulgentiae, quarum aliqua,
 quae conceduntur ijs, qui visiterint hanc, vel illam de-
 signatam a Summo Pontifice Ecclesiam, sunt solennio-
 res, vocanturque proprio vocabulo Stationes, quia, ut In-
 dulgentiae, quae consequantur, itur ad standum ibi, & ibi-
 dem orandum.

Has ergo Indulgentias Stationum, non autem alias,

quae

quod alijs Pontificis non conceditur in illis Ecclesijs, & concesso
 nunc in Bulla Pontifici si tibi, qui Bullam accepit, se-
 quentes conditiones, quas statim explicabimus, ponant.
 Et quidem singulis quibuscumque diebus anni esse
 Romæ dictas Stationes, & ibidem præter alias aquiri In-
 dulgentiam Plenariam, notat Gallegus, & Castropataus.

Galleg.
 Claus. 8.
 dub. 70.

§. I. *Quinque Ecclesias, vel Altaria visitauerint.*

Castrop.
 de Bull. p.
 5. n. 9.

Nomine Ecclesie venit locus Deo dicatus, au-
 thoritate publica Episcopi erectus, ad Missa,
 diuinaque Officia celebranda. Altaris autem nomine
 venit locus ille, seu illa mensa firma, lapidea, vel li-
 gnea, super qua exhibetur sacrificium. Nam propter
 Altaria quorundam in Plateis, vel Congregationibus, vel
 locis similibus, ubi sacrificare non conceditur, à nomine
 Altaris hic excluduntur.

Dian. p. 5.
 tr. 12. re-
 sol. 43.

2. Rursus, licet Oratorium Priuatum, in quo, ex pe-
 culiari concessione Pontificis, Missa celebratur in domo
 priuata; dubitetur, an ad hunc effectum comprehendit-
 ur sub nomine Ecclesie, docete Diana, & Trullenchi
 comprehendit, negante autem Gallego, tamen eius Al-
 tare hic per omnes comprehenditur sub nomine Alta-
 ris, quia sine controuersia habet omnia requisita ad ve-
 ram Altare.

Trull. l. 1.
 de Bull. 5.
 6. dub. 12.

3. Iam vero cum Pontifex eiusmodi visitationem
 concedat sub disunctione, Ecclesie, vel Altaris, pu-
 to esse certum, te lucrari has Indulgentias, si visites
 quinque Altaria vnus Ecclesie, quamuis in tuo Oppido
 plures ad sint Ecclesie.

Trull. l. 1. c.
 dub. 2.

4. Propter eandem disunctionem puto, te ad libi-
 rum posse visitare tria V. G. Altaria vnus Ecclesie, &
 duo alterius, vel contra, quamuis in vtraque plura ex-
 sent Altaria. Sed.

Lud. à Cr.
 d. 1. cap. 8.
 du. 13. n. 1.
 alijq.

5. Inquires Primò. Altare in quo actu non adest
 Ind, quod vocamus Portatile seu Altarettum, aptum ne
 est ad hunc effectum, de quo loquimur? Respondet, esse
 probabiliter aptum, quia factus est, si
 illud sit ex se Altare, & ex licentia Superioris, aptum ad
 sacrificium, & si non adest Ind, vel est Tabula,
 neque

neq; sufficeret. Afferri pro hac Resolutione posset q Rodri. In
 Rodri. In
 add. ad Bul.
 §. 8. n. 23.
 neq; qui docet, si in aliqua Ecclesia sit aliquod Cano-
 nicum impedimentum, ob quod ibi celebrari legitimo
 nequeat, esse apertam, vt ad hunc effectum lucrandi. In-
 dulgencias Bulla; visitetur, cum sufficiat locum esse
 Sacrum auctoritate Episcopi, & deputatum ad cele-
 brandas Missas.

6. Quod si ponas, siue Altare Oratorij Priuati iam ef-
 se redditum profanum, siue Altare Ecclesie à Ministris
 redditum omnino ineptum ad Sacrificium per partia-
 lom. V. G. vel totalem destructionem; non est mirum, si
 tunc illud excludamus, quia, vt sic, non retinet essen-
 tiam, ut ita loquar, Altaris.

7. Inquires secundo, si forte in aliquo Oppido non
 inueniantur quinque Ecclesie; nec vna cum Altaribus
 quinque; sed cum vno tantum Altari, quid faciendum?

Respondeo. Tunc profecto concedit Summus Ponti-
 fex, satis esse, si visitetur vnus Altare quinque.

8. Hinc, si allicubi existas, vbi solum sit Oratorium
 priuatum cum vno Altari, poteris cum fructu huius Pri-
 uilegij quinque visitare dictum Altare; iam enim il-
 lud est verum Altare, vt dictum est modo.

9. Quid si allicubi existam, vbi sunt quinque Ecclesie,
 vel vnus cum quinque Altaribus, sufficiet, si vnus Al-
 tare quinque visitem?

Respondeo. Nequaquam sufficere, quia Priuilegium
 visitandi quinque vnus Altare conceditur dumtaxat,
 quando desunt quinque Ecclesie, vel quinque Altaria.

10. Et nota cum Henriquez, defectum quinque
 Altarium non satis esse, si sit in ea Ecclesia, quam tu eli-
 gis visitandam; sed requiritur, vt eiusmodi defectus ad-
 sit in toto Oppido.

11. Inquires Tertio. Si ego habens Bullam detineor
 aliquo impedimento, vnde nequeam visitare quinque
 Ecclesias, nec quinque Altaria, poterò ne cum fructu
 visitare quinque vnus Altare, ad quod possum forte
 me conferre? Eiusmodi certe sunt Moniales, quæ non
 raro vnico gaudent altari in sua Ecclesia; eiusmodi sunt
 in carcere inclusi, eiusmodi infirmi, eiusmodi, qui graue
 malum ab inimico V. G. timent, si obeant per Ecclesias.

Bard. p. 8.
Tr. 4. ca. 4.
sect. 4. n. 44.

12. Respondeo. Si predictis superpetat copia vnius Altaris, posse illud cum fructu huius Indulgentie quinque visitare, probabiliter docet Bard. & Erratio quidem nequaquam est, quia non debemus presumere, Pontificem velle excludere ab his Indulgentiis plures, qui dicitur impedimentis sine sua culpa detinerentur, non est, inquam, hæc ratio, quia non facile presumo extensionem, quando nullum est verbum in Privilegio, quod extensionem insinuet: sed ratio est, quia in tenore huius Privilegij sunt illa verba (In illorum defectum) quæ certo satis verificari videntur non solum quando defectus est ex parte Ecclesiarum, vel Altarium, verum etiam quando est ex parte habentium Bullam, siquidem personis vere impeditis vere deficiunt illa quinque Altaria.

13. Inquires Quarto. Dum quis visitat quinque Altaria in eadem Ecclesia, satisfacit ne, si ex eodem loco sine mutatione situs ea visitet? Quid Secundo, si sine dicta mutatione visitet quinque idem Altaria?

Respondeo. Dum visitas quinque Altaria, certe securus es, si dum fundis preces, facias aliquam corporis motum versus illud Altare, ad quod preces porrigis: scilicet, ea visitatio non videbitur esse quintuplex, sed vna. Dum item visitas vnum Altare quinque (quod est secunda questio) securus etiam erit, si prima visitatione hoc est, prima oratione finita, caput V. G. inclines, vel sis genuflexus, surgas, & iterum genuflexus, & sic facias in singulis, vt numerum appareant, & quidem sensibilibus, esse plures visitationes. Ita Trullench. & Gallegus.

Trullench. l. 1.
S. 6. d. 2. n.

Galle. l. c.
d. 75. & 79.

14. Dixi (securus) nam æternum probabile est, sufficere corde moueri, hoc est mente distinguere vnam visitationem ab alia. Ita Diana & pluresque alij allati à Gallego.

Diana p. p.
tr. 13. ref.
102.

15. Inquires Quinto, Si quis inueniat Ecclesiam plenam ob multitudinem ad illam confluentium, satisfacit ne, si quinque Altaria visitet, scilicet pro foribus Ecclesie?

Quid Secundo. Si Ecclesia sit clausa?

Sa Bonac.
Azor. Lud.
à Cr. Vill.
ap. Galleg.
dict. du. 79.

Respondeo. Si sit clausa non puro sufficere, si stans foris, visites, quia vere illud non est visitare Altare. Eset fortasse visitare Ecclesiam, sed non, vt dico, visitare Altare. Sicut non sufficere iter tunc tu esses moraliter presens

sons: Missa, que in huiusmodi Altari celebratur.
16 At si sint aperta fores, & tu ob multitudinem in-
gredi in Ecclesiam non posses, certo sufficet, ibi orare,
non solum pro visitanda Ecclesia, verum etiam pro vi-
sitando eo Altari, qui sit in prospectu, quia tunc tu fa-
cies vnum cum tota multitudine, quae tota dicitur mor-
taliter praesens illi Altari, sicuti etiam praesens ibidem di-
gereris, ad satisfaciendum Praecepto de assistentia Sacri
die festivo.

17 Quod si Altare, seu Altaria in prospectu tuo non
sint, non sufficet, inde orare, (quidquid dicat esse pro-
babile, quod scilicet sufficiat, Gallegus) & quia tunc non
esses Altaribus moraliter praesens, Ita Trullench.

18 Quod certe idem esset, si vacua Ecclesia tu visi-
tares Altaria, quae non videas, quia V. G. sint in Capel-
lis intro sita, quare tunc non sufficeret ea, modo dicto
visitare, quia iis non es moraliter praesens, vt non suffi-
ceret, ad assistendum Sacro pro obligatione praeccepti.

Immo idem dicendum est, si, vacua magna Ecclesia
V. G. S. Petri Romae, tu orares ad Altare, quod sit in
tuo prospectu, sed notabiliter longo distanti. Quis enim
tunc diceret hominē in ianua dictae vacuae Ecclesiae con-
sistenti, esse Altari maximo moraliter praesens?

Non ita, si est plena Fidelium orantium, quia tunc om-
nes faciunt vnum moraliter, vt dictum est.

S. II. Deuote Visitauerint.

Deuote, inquit, quare licet in alijs dispositio-
nibus, vbi non ponitur haec vox (Deuote) vi-
sitatio Altaris venialiter peccaminosa, V. G. cum vana
gloria, vel ex vana gloria, sufficeret ad ponendam visi-
tationem requisitam in illis Dispositionibus, de quo ta-
men est controuersia inter Doctores, quae legi apud Bel-
larminiū f potest, tamen in casu nostro, saltē longe tu-
tius, debet esse, sine vllō peccato visitare, visitare enim
Altare cum inani gloria, vel cum immodestia, vel confa-
bulando, vel ad finem aliquem, quantum venialiter non
bonum, deuote certe visitare non est.

2. Praeterea, quia Pontifex dicit: *Sumentes Bullam*

Galleg. l. c. d. d. 77
Trull. l. c.
Leg. lib. 4. n. 1. d. 3. 9. 2.
Lib. 1. de Indulg. c. 3. 9. 2.

tauerint, ideo hæc visitatio non potest exhiberi per aliam, est enim opus iunctum Personæ

Et duo quidem debet præstare Fidelis in hac visitatione. Primo, habere intentionem saltem virtualem visitandi ob finem a Pontifice requisitum. Secundo debet orare pro rebus ab eodem præceptis atq; præscriptis, nempe pro Vniuersitate & Vittoria prædictis. Iustificere autem si orat pro intentione Pontificis, mihi certum est, id enim iam est orare pro prædictis. Satis item esse orationem mentalem, diximus in simili supra, g. licet addam (vt aduertit Gallegus) iunctius esse si addatur aliqua vocalis oratio.

4 Si brevis, seu exigua sit oratio, te diminutam, & orationi proportionatam Indulgentiam lucrari, putat idem Gallegus in simili, citatq; pro se Nuñum. Profecto ratius erit, notabilem Orationem fundere, ad minus quinque Pater, & Ave, verum qui recitaret tantummodo vnum Pater, & Ave, non condemnarem, quia iam potest, quod Pontifex præscribit, pura Visitationem Altaris cum precibus. Et ita tenet Castropalaus, docens sufficere Orationem minimam.

S. III. An pluries possint hæc Indulgentia Stationum acquiri repetendo, visitationes, & preces

1 **P**osse, sustinet Trullench. & probabile putat Gallegus, quia quando Pontifex absolute & sine restrictione Indulgentiam concedit facienti opus aliquod, potest ea toties acquiri, quoties opus illud repetitur. Accedit, Præiudicium Indulgentiæ, cum non sit in vllius præiudicium, ample esse Interpretandum.

2 Sed profecto ipsa Fidelium praxis, qua semel sumpta Indulgentia vni diei addicta, si non solent eodem die iterum eandem sumere, ostendit, Intentionem Pontificis non esse, eiusmodi iteratam acquisitionem concedere. Non ita, si Indulgentia addicta temporis nequaquam sit, quales sunt Indulgentiæ affixæ Sacris numismatibus; tunc enim ipsi iidem Fideles pluries opera iuncta, repetunt, quo pluries illas Indulgentias acquirant, vt in simili habent S. Thomas, & Ludouicus à Cruce, cum alijs.

Ratio

Sup. c. 5.
Galleg. l. 1. c. du. 8. 1.
Galleg. c. 7. dub. 6. 1.
Castrop. l. 1. c. de Bull. p. 5. n. 3.
Trull. 5. 6. c. d. n. b. 3. n. 2.
Galleg. l. 1. c. du. 8. citans S. Anton. Paludan. Cordub. Nauarr.
S. Tho. in add. ad 3. p. 9. 25. 2. ad 4.
Lud. à Cr. d. 1. de Bull. l. 2. c. 8. du. 13. n. 10.

Ratio autem disparitatis est illa, quia quanto addita
vni tempori est Indulgentia, pro vna vice in eo tempo-
re concessa videtur; at quando nulli tempori est addita,
non videtur determinata ad vnam penam.

3. Confirmatur, quia hic non acquiritur nisi In-
dulgentia Stationum Romae, quae sunt durante vno tan-
tum die Ecclesiastico, id est a primis Vesperis vsque ad
Occasum diei sequentis. At certe determinatio temporis
tam breuis offendit (vt ex Suario notat Castropalaus))
intentionem Pontificis esse, vt singulis diebus vna vice
acquiritur, siue de die, siue de nocte exhibeatur. vbi
ratio, altero nimirum dante locum alteri ex multis illud
confluentibus,

A M I D E Q V A I V S V A I O

§. IV. *Au be Indulgentie Stationum applicari*

valcant pro Defunctis.

Posse has Stationum Indulgentias applicari pro
Fidelibus Defunctis ex vi Bullae nimis est cer-
tam, quia id nimis manifeste conceditur in tenore Bul-
lae; dummodo ipsi iidem Fideles Stationes dictas visitent
ex intentione pro Defunctis.

Hoc autem non intelligitur, quasi tu, qui Bullam
sumis stationesq; seu Ecclesias, vel Altaria visitas conce-
dis ipse Indulgentias Defuncto, quia Fidelis homo potest
quidem suum bonum opus alteri concedere, quoad satis-
factionem & impetrationem, nullo tamen modo Indul-
gentias; si quidem Indulgentia est applicatio Theauri
Ecclesiae, cum distributio vni Summo Pontifici conue-
nit; sed intelligitur ipse Summus Pontifex (posita, siquam
conditione, tua voluntate, cum operibus requisitis)
concedere Defuncto Indulgentiam.

3. Atque hinc sequitur, licet dum quis est in statu
peccati mortalis nihil possit satisfacere, vel impetrare
pro alijs, signi non potest pro se, quia est Dei inimicus
valde tamen probabiliter potest per Indulgentiarum sa-
tisfactionem Defunctis prodesse. Et Castropalaus r qui-
dem vocat communem satisfactionem, fructuose applicari
Indulgentiam Defunctis ab eo, qui est in statu peccati
mortalis, vt etiam satisfactionem Missae. Ratio autem
ducitur

Castrop.
de Bulla
p. 52. 71

Castrop.
de Bulla
p. 12.

CAPITULUM UNDECIMUM.

Quintum Bulla Privilegium circa Absolutionem

Reservatis

Qui Bulla Cruciata sumperit, potest, durante anno, eligere Confessarium ex approbatis ab Ordinario per quem Confessarium absolvi possit pro foro interno ab omnibus casibus, & censuris, satisfacta parte; & quidem toties, quoties a reservatis Episcopis, a reservatis autem Pontifici (excepta semper haeresi) semel in vita & semel in periculo mortis, atque ab eisdem Pontificis iterum, si secusam Bullam sumperit, non vero tertio, si tertium modo, quando delicta sunt deducta ad forum contentiosum, cationes mox dicitur de §. 6. adhibeantur.

Hoc Privilegium, quod sine magno est explicari & quidem alibi. Sed tunc in proprio locis per partes suas, sic explicamus, seu iterum fecidimus.

§. 1. Explicatur illud ex approbatis ab Ordinario.

Spin Bulla aliqua, vel Rescripto quocumque, ut certe in subilo saepe vidimus, dicitur, posse Fidelem, cui sit concessio, absolvi, seu dispensari a quocumque Confessario, sed additur (approbato ab Ordinario) non est mihi dubium, requiri approbationem Episcopi, seu Ordinarii illius Diocesis, quatinus non tunc, ubi sit confessio, nisi forte limitetur, hoc vel simili modo (a tuo Ordinario, vel ab Ordinario tui loci.) tunc enim servanda esset limitatio.

Dubium ergo solum est, quando absolute dicitur approbato ab Ordinario, ut certe dicitur in Bulla Cruciatæ, de qua nosse praesens est sermo. Nam cum sic non appareat, a quo Ordinario procedere debeat approbatio; querendum est, quoniam Ordinarium per hanc verba designetur.

Pugnant, loquendo de dicta Bulla, paribus armis viri que Doctores. Non pauci autem, sicut ex, simba

Lib. 5. de Penu. c. 5. §. 4. à n. II. & Trul. de Casib. refer. c. 12. §. 9.

terdote adsit approbatio cuiuscumq; Ordinarii, siue loci, siue ipsius Confessarii, siue Penitentis, legitime collata, etiam si dictus Sacerdos alio suum domicilium transferat & ex Italia V. G. huc accedat, modo ipsi Approbatio nondum spirauerit; nam si spirauit, dicam mox.

Ratio potissima huius sententiæ est; quia nihil amplius requiritur in Bulla Cruciate, verba V. G. Ex approbato ab Ordinario, dum aliud non addunt. Ita tenet, Henricus Valer. Tho. Hurtad. Tho. Sanch. Diana. aliq; quos ego cito *Lib. 5. de Penit. c. 5. §. 4. n. 13.*

Semper autem notetur illud (*legitime*) in hac sententiâ, id quod explicatius intelliges ex sequenti Decisione. Ordinarius V. G. Messanensis potest, ne valide approbare Sacerdotem fixe commorantem, in alia Diocesi V. G. Banormi, ad hoc, ut sit eligibilis per Bullam Cruciatam a Civibus Panormitanis, ut, etiam, ut sit eligibilis, à quibuscumq; alijs Christi Fidelibus.

Ita nonnulli putant, quia hic iam erit Sacerdos approbatus ab Ordinario, id quod solum requirit Bulla, esto ille, qui approbat, non sit Ordinarius loci, nec Penitentis, nec Confessarii.

Verum in nulla ratione sustinendum est. Nam Tridentinum & Bulla, & Rescripta, quando requirunt approbationem Ordinarii, loquuntur de approbatione, quæ legitime, & secundum iura conferatur. At secundum quam legem Ordinarius Messanensis potest Sacerdoti Diocesis aliene concedere approbationem, solum, ut sit ab omnibus eligibilis per Bullam, hoc vere non esset approbare pro Confessionibus; sed dare dicto Sacerdoti facultatem, ut possit per Bullam eligi, quod est extra Episcopi potestatem. Approbet ergo huiusmodi Episcopus dictum Sacerdotem ad excipiendas Confessiones ouium sue Diocesis Messanensis (quod iure posse ab ipso fieri non dubitamus, quia potest pro suis ouibus undecumque conuocare Confessarios) siquidem tunc, quia eiusmodi Sacerdos legitime erit approbatus ad Confessiones, erit consequenter iuxta hanc primam sententiâ eligibilis ab omnibus per Bullam.

Iam vero plures negant, sufficere vnam approbationem, quamvis legitimam cuiuscumque Ordinarii, ut quis

quis per Bullam eligi in Confessarium queat. Ita Suarez Vasq. De Lugo, Layman, alij; ibidem à me citati.

Ratio huius secundæ sententiæ potissima hæc est, Summus Pontifex in hac Bulla Cruciatæ, dum postulat Confessarium approbatum, profitetur, velle se conformare dispositioni Concilij Tridentini. Sed Tridentinum requirit approbationem Episcoporum in singulis Diœcesibus, vt nos diximus & alibi, ergo etiam eandem requirit in Bulla Pontifex.

Lib. 5. de
Pœnit. c. 5.

7 Huic tamen Rationi sic respondere posset Prima sententia. Pontifex in Bulla Cruciatæ dum postulat Confessarium approbatum, profitetur se conformare cum dispositione Tridentini in substantia approbationis; vt scilicet Confessarius sit legitime approbatus, conceditur. In alijs, & præsertim in multiplici approbatione, negatur.

Neque gratis id negatur: Quando enim Pontifex in dandis similibus Priuilegijs vult, in multiplici approbatione se conformem reddere dispositioni Tridentini, id explicite facit, apponendo illud *ab Ordinario loci*, vel quid simile. ergo, cum in Bulla non sic se explicet, certe in approbatione illa multiplici conformem se reddere Tridentino non intendit.

8 His ita explicatis, pronuntio nihilominus, vtramq; sententiam esse probabilem.

9 Si quis quærat. Secundam sententiam sectantes, cuius Episcopi approbationem requirunt?

Respondeo. Varij varios. Vasqu. & alij; citati à Bossio requirunt approbationem Episcopi loci, in quo sit confessio, Laymã, alij; apud b Auersam. Approbationẽ Episcopi Pœnitentis, illius scilicet, qui debet absolutionem recipere. Suarez & cum Delugo, & Sanchez requirunt approbationem Episcopi Sacerdotis, puta illius, qui excepturus est Confessionem, atque absolutionem collaturus.

Boss. de In
bil. l. c. 3. c.
2. n. 209.

Auers. qu.
16. de pœ-
nit. n. 29.

An sufficiat pro Bulla Approbatio, qua cessauit.

10 **A**N Confessarius, cui legitime spirauit, vel à quo legitime reuocata est approbatio, possit eligi per Bullam? Idem quæritur de Parocho, à quo forte ablata est Parochia.

Sanc. l. 3.
matr. disp.
29. n. 2.

11 Respondeo negative cum Castropalao; & solum enim est eligibilis pro eo tempore, quo durat Approbatio.

Castrop. de
Bull. p. 8.
§. 1. n. 5.

74. Ratio est, quia Priuilegium Bullæ concessit, eligi posse Sacerdotem approbatum; & sensus videtur esse, ut sit actu approbatus. Atqui is, cui illa cessauit, non dicitur amplius actu approbatus, sicuti excommunicatus, qui est iam absolutus, non dicitur amplius excommunicatus. Adde inconueniens, quod mox dicam n. 15.

11. Illud ergo *Approbatum* non est participium præteriti temporis, quasi, qui fuit approbatus, sed est nomen concretum, quod requirit formam approbationis actu moraliter adesse, hoc est, eam non fuisse reuocatam.

12. Aliqui cum Acosta, & ex parte Rodriquez apud Castropalaum l. c. & Marco Serio in Bullam Cruciatæ dicente id esse probabile, concedunt, contententes sufficere fuisse semel approbatum, quamuis fuerit pro limitato tempore approbatus, quo elapso, non fuit ex legitima causa reprobatus. quam sententiam refert, & non rejicit Castropal. l. c. Illam lege: nam, quia in praxi deducere hanc sententiam nec volo, nec audeo, satis habeo, illam tibi breuiter inuississe.

An sufficiat pro Bulla, limitata Approbatio.

13. **Q**ui est approbatus limitate pro mulieribus non pro uiris, pro rufficis, non pro mercatoribus &c. Potest ne ex priuilegio Bullæ, uel similis. Rescripti eligi ab omnibus illimitate?

14. Respondeo cum Suarez f, alijsq; (quos alibi ego cito) nequaquam. sed solum pro illis, pro quibus est approbatus. Ratio est, quia supra diximus, eligibilem per Bullam debere esse legitime approbatum, at hic respectu illorum, à quibus, excluditur, approbatus legitime non est.

15. Scio non paucos cum Diana, alijsq; à me ibidem citatis concedere, posse ab omnibus illimitate, quia verificatur (aiunt) illum esse aliquo tandem modo approbatum; neq; enim Bulla distinguit, an debeat esse approbatus illimitate, an limitate; sicuti approbatus ab Episcopo pro sua Diocesi potest dici limitate approbatus, & tamen prima sententia modo allata probabiliter sustinet, posse hunc illimitate eligi.

16. Video argumentum urgere, sed non conuincere, etiam video. Nam inconueniens, quod sequitur, ostendit

dit, sententiam hanc non esse probabilem. Sic enim Sacerdos approbatus pro vna foemina; vel pro vno p̄aero esset eligibilis per Bullam pro tota Diocesi, imo, in prima sententia, pro toto orbe; ex quo inconueniente colligimus, non posse praesumi, Summum Pontificem id uoluisse concedere.

17 Simile inconueniens eueniret in eo, qui fuisset approbatus per vnum, vel per alterum diem, vt solet in Hebdomada Sancta aliquando ab Episcopis fieri; posset enim is per totum Terrarum Orbem, & semper eligi, quod nemo dicere audebit.

18 Doctores nonnulli ex proxime citatis n. 3. sustinent limitate approbatum posse ab omnibus per Bullam eligi, sed solum quando limitatio non est appositae ob defectum scientiae, si enim esset propter eiusmodi defectum appositae, non posset (aiunt) ab omnibus eligi.

19 Verum cum approbatio non sit solum testificatio scientiae, sed morum, prudentiae, sed decentiae, vt videmus in tr. de Poenitentia, cur horum defectus aequae non restringant approbationem?

Religiosi an ex vi Bullae Cruciatæ possint eligi?

19 **A**N Religiosus Sacerdos possit à Fidelibus eligi in Confessarium vi Bullae? Respondeo, Certum est, Sacerdotem Religiosum posse eligi ex vi Bullae à Fidelibus, sed debere esse approbatum ab Ordinario modo iam dicto; nam sic etiam ipse Religiosus erit Confessarius legitimus respectu Fidelium secularium.

At vero an Regularis approbatus solum à suo Praelato sit eligibilis per Bullam à seculari, quaestio esse posset. Ad quam Respondeo negatiue, quia Tridentinum ^b semper pro secularibus vult, vt etiam Religiosi approbentur ab Episcopis. Et ex alia parte semper praesumendum est, Pontificem velle se conformare Tridentino in substantia Approbationis, vt num. 13. diximus, atque adeo etiam in Bulla.

^b Trid. sess. 23. ca. 13. de Refor

S. II. Possit absolui à reservatis Episcopo toties quoties, & à reservatis Papa semel, &c.

1. **Q**UO ad prius, nihil est, quod explicatione in-
geat. Clara enim sunt Bullæ verba. Vide ta-
men mox §. 5. vnum. quod huc pertinet,

2. **Q**UO ad posterius, hæc habe. Si à commisso delicto
reservato Pontifici, V. G. per lectionem publicam libri
hæretici de Religione tractantis, fuisti per Bullam iam
absolutus. & deinde in eodem anno incidas siue in idem
peccatum legendi publice librum hæretici, siue in aliud
specie distinctum, occupandi V. G. publice bona naufraga-
antium, non potes ex vi eiusdem Bullæ in vita absolui,
nec à peccato nouo publice legendi, nec à peccato occu-
pandi. Ratio est; quia Bulla non concedit, vt possis in
vita absolui semel à quolibet peccato Pōtifici reservato,
cōcedit enim solam vnicam absolutionem in vita à pec-
catis Pontifici reservatis. Indigebis ergo tunc secunda
Bulla, ea tamen lege, vt si tertio incidas, non tibi pro
futura sit tertia. Ita i Bardī cum alijs. Contra quem pu-
gnat Leander, dicens; esse probabile per vnicam Bul-
lam concedi, posse absolui ab omnibus, dummodo ab
vnoquoque in specie semel tantum intra publicationis
annum quis absoluator. Certe id esse probabile, negare
non possum; quia hunc sensum facere commode pos-
sunt verba Bullæ, si attente legantur.

Dictum autem est (*publico*) nam de Pontificijs occul-
tis dicam mox separatim §. 5. cit.

3. Ex eo autem, quod in nostra sententia Bulla semel
dictam reservatorum Absolutionem concedat, fit, vt si
in ea Confessione aperias singula, vel plura peccata con-
tracta ex pluribus alijs delictis diuersis Pōtificiis, puta oc-
cupatione Bonorum naufragantium, Percussione Car-
dinalium, læsione Immunitatis Ecclesiasticæ &c. fit (in-
quam) vt possis ab omnibus simul absolui per vnam
Bullam, quia sic vnam recipis absolutionem. Idem
per secundam Bullam, sed non tertio, vt dictum est.

Bard. in
p. 2. tr. 6. e.
1. sec. 1.

Leandr. tr.
2. de Execō.
d. 17. §. 3.
qu. 83.

§. III. In Mortis Articulo.

1. **S**iquilibet Sacerdos in hoc articulo potest absolueret à Reservatis, vt differimus late in Tractatu de Pœnit. quid emolumentum affert hoc Bullæ Privilegium?

2. **R**espondeo. Duo emolumenta. Alterum, quod Absolutio hæc potest conferri ab electo ex vi Bullæ, etiã præfente proprio agrotantis Parocho, quod certe inferuiet pro illis, qui, vt ibidem vidimus, sustinent, tunc id non posse quemlibet Sacerdotem.

3. **A**lterum, quod si tunc absoluaris ab excommunicatione reservata, liber eris ab onere te præsentandi Superiori, quia electus per Bullam, iam est tuus Superior delegatus à Pontifice, à quo onere, quando absolueris ex vniuersali facultate concessa pro periculo mortis, liber nequaquam es.

§. IV. Excepta Hæresi.

1. **Q**uamuis multi multa afferant, quibus probet, hæresim formalem externam (mere enim internam nõ esse Casum reservatum, alibi diximus) saltem occultam, posse per Bullam Cruciatæ absolui ex illo principio, quod ex vna parte potestas concessa Episcopis absoluendi ab illa, adhuc in ipsis, ex probabilissima opinione, remanet, etiã post Bullam Coenæ, & ex alia parte, Bulla Cruciatæ concedit, posse absolui omnia, quæ possunt Episcopi; Nihilominus cum propter eius grauitatem hæresis Absolutio non veniat in concessione generali; ideo saltem hodie, vbi est Tribunal Sacræ Inquisitionis Hispaniæ, non possumus huiusmodi sententiæ adhærere; Id quod etiã alibi, puto, saltem consulendum, Ceterum, qui de hac quaestione rationes late vtrinque adductas cognoscere cupit, eas legat ab alijs fuscè agitatæ, præfertim Bardi, Trullench, Ludouico à Cruce citatis à n. Leandro.

2. Dixi autem signa (hæresim formalem) idest, cum errore intellectus, Nam quando intellectus error non inter-

Lib. 2. in Decal. c. 1. §. 2. n. 2.

Leand. l. c. q. 85. & 86. & q. 38, & 39.

interuenit, ea tanto rigori nõ subest. Quare sortilegium, maleficio, superstitio, magia, adoratio Dæmonum, sollicitatio in Confessione blasphemie hæreticales, & omnia alia etimina contẽta in Edictis Inquisitorum, possunt per Bullam, absolui toties, quoties, si sint Episcopalia: at semel in vita, & semel in morte: si sint Pontificia, qualis est V. G. lectio publica libri hæretici de Religionẽ tractantis, & hoc iterum cum secunda Bulla. Sed non tertio &c. Ita Leander. multos referens.

Leand. l. c. 5. 3. qu. 88.

Quæres per hanc occasionem. An per Bullam Cruciatæ concedãtur, posse absolui Pœnitentem, antequam denunciet aliquod crimen Inquisitori, ex obligatione denuntiandi? Respondetur non posse (quidquid dicat Nanarius apud Leandrum) quia in Bulla huiusmodi potestas non inuenitur.

Idem l. c. disp. 17. q. 85.

S. V. An toties, quoties ab occultis Pontificijs.

Æ Què probable iudico, per Bullam posse absolui, ab occultis Pontificijs etiã Cœnæ Domini, & non posse. (excipe etiã hæresim occultam de qua modo S. precedente dictum est) sic Sanch. Trull. Diana cit. à Leandro. Ratio quod possit, est, quia per Bullã potest quis absolui ab Episcopalis. Sed iam casus omnes Pontificij occulti sunt hodie Episcopis concessi à Tridentino, atq; adeo sunt tandem aliquo modo Episcopales, ergo &c. Neque obstat, idem dici, propter hanc rationem, posse de hæresi occulta: non obstat, inquam, quia propter eius enormitatem, & propter sensum Ecclesie, quæ eam regulariter excipere solet, non debemus de illa loqui, perinde ac de ceteris.

Idem l. c. q. 84. Trid. sess. 24. c. 6. de Refor.

Ratio, quod non possit, est, quia hi casus Pontificij occulti ex eo, quod concedantur Episcopis, non desunt esse Pontificij. Adde in Bulla dici sine limitatione, omnes Pontificios posse solum absolui semel, ergo excludit etiã occultos.

Sed huic Rationi respondet Prima sententia dicens, occultos desuuisse esse Pontificios, statim atq; concessi fuerunt Episcopis iure ordinario, quod nobis satis est, loquẽtibus de Priuilegio Bullæ, quod est fauorabile.

Ad

Ad id, quod additur, respondet limitationem illam publicitatis implicite poni in Bulla, dum per eam conceditur, ut Episcopales, quales sunt Pontifici occulti, absolui possint toties quoties, non vero alios. Vtraq; ergo sententia, ut diximus, probabilis est.

§. VI. *Ab omnibus Censuris.*

Certum mihi, & Tho. Sanch. cum Castropalao alisque est, per Bullam posse absolui excommunicationem, suspensionem, interdictum personale, quando hæc postrema duo sunt proprie censuræ. (Nam excommunicatio semper censura est, ut in proprijs Tractatibus latè explicatum est à nobis.) siue hæc censuræ sint occultæ, siue publicæ, & deductæ ad forum contentiosum, siue sint à Iure, siue ab homine per sententiam specialem contra aliquem in particulari fulminatam, & siue prædictæ sint Censuræ denunciatae nominati, siue sint excommunicationes contractæ ex percussione publica Clerici, & quidem toties, quoties, si hæc sint Episcopales, sed semel in vita, & semel in morte, si sint Pontificæ, atq; iterum cum secunda Bulla, sed non tertio. (excipimus autem propter superius dicta excommunicationem ex heresi contractam, &c.)

Ratio tantæ Potestatis est, quia in Bulla, quoad hæc, nulla apponitur restrictio, & ex alio Capite Beneficium Principis latè est interpretandum. Vide Leandrum.

2. Quando autem dictum est (etiam deductæ ad forum contentiosum) maxime advertere debes illud. Quod, quamvis per Bullam possit quis absolui ab excommunicatione deducta ad forum contentiosum, pendente tamen lite, illicitè concederetur absolutio, nam sic afferretur præiudicium Iudici Ecclesiastico.

3. In quo tamen excipe, quando Iudex vel longè distat, vel iniuste agit, vel nimis rigorose se gerendo, negat absolutionem; Tunc enim si Poenitens ex parte sua est promptus iusto eius, qui excommunicationem fulminavit, præcepto obedire, cum iam cesset contumacia, poterit pro foro interno (& semper satisfacta parte, ut dicemus) absolui per Bullam.

4. Id.

Tho. Sanch.
l. 6. sum. c.
17. n. 41. &
43.

Castrop. de
Bull. p. 8. s.
4. n. 8.

Leand. de
excom. de
17. qu. 87.
& 95.

4. Id quod diximus num. 2., dictum etiam sit pro excommunicatis nominatim, quamvis enim per Bullam possit absolui pro foro conscientiae nominatim excommunicatus, tamen non erit passim absolvendus, sed erit ad suum Praelatum remittendus, ut veniat in conceptum Ius dicti Praelati. Adhibe nihilominus exceptionem numero praecedente allatam.

5. Certum item est, vi Bullae absolui non posse Cessionem à diuinis, nec interdictum siue Generale, siue speciale locale, nec Personale Generale, ut in tract. de Interdicto dicitur, & notant hic Trullen. & Castrop. Illece. nec eas Irregularitates, quae non sunt censurae nec illas, quae sunt inductae ob indecentiam, qua quis laborans repellitur ab administrando altari, qualis est V. G. Irregularitas ex Bigamia: quia Bulla solum concedit absolutionem à Censuris, ex quibus non est Irregularitas ex indecentia.

6. Quaestio igitur solum proponi solet de Irregularitate, quae incurritur in poenam alicuius delicti, V. G. ob malam administrationem Sacramentorum cum violatione censurae contractae, ob haeresim, ob Apostasiam à Fide, ob Clerici percussionem, an scilicet possit absolui per Bullam.

Respondeo. Affirmant Leander, a alijq; apud b Diamant, saltem tamquam probabile: excipiunt tamē iidē, imo & omnes, quos legi (legi autē non paucos) Irregularitatem ex delicto homicidij, vel mutilationis quia huic Irregularitati, vel temper est annexa indecentia, ut aliqui philosophantur, vel ut alij, quia saltem in usu ipso, & praxi in Ecclesia propter eius delicti enormitatem, & scandalosam conditionem, introductum legitime est.

7. Verum omnino puto, esse absolute de omnibus negandum cum Suarez, c Leandro, c. Castropalao l. c. num. 5, alijsq;

Ratio autem est, quia eas Censuras tollere potest Bulla, & olim, ad summum, eas poenas, quae impediunt receptionem Eucharistiae, vel Sacramenti Poenitentiae ut notat l. c. Suarez, & significant illa Bullae verba (*quo prius Indulgentiam Fideles consequantur &c.*), non autem alias,

a
Leand. de
Irreg. dif.
27. q. 36.

b
Diam. p. p.
et. 11. rē-
fol. 27.

c
Suar. de
Cef. dif. 1.
sec. 13. nu.
6.

aliâs, quæ nõ impediunt eiusmodi receptionẽ, de quibus loquimur. Adde in Bullis recẽtiõibus, vt notat Leãder l. ex ablatum esse illud, *vt possit absolui à penis*, Adde item rationem, quam affert Henriquez, *d* quia, inquit, in Bulla, vt patet ex eius tenore nulla datur potestas Confessario ad dispensandum, sed solum ad absoluendum. At irregularitas, vt etiam suspensio, quæ sit poena, per dispensationem tollitur, non per absolutionem, ergo potestas concessa prædicto Confessario ad eas non extenditur. Scio aliquando absolutionem large sumi pro dispensatione, sed hic in Clausula hac Bullæ, vbi agitur de absolutione à peccatis, & à reseruatis, ex ipso Bullæ contextu colligimus, nomen Absolutionis proprie sumi.

d
Henr. l. 7.
c. 13. n. 6.

§. VII. *Satisfacta Parte.*

I Quamuis aliquando contrahi possit excommunicatio sine læsione partis: vt est V. G. excommunicatio ob peccatum hæresis, vnde tunc nulla erit satisfactio exposcenda, sed solum emendationis propositum; tamen non raro adest partis læsio, vt V. G. In percussione Clerici. Nomine igitur satisfactionis intelligitur restitutio pecuniæ, vel famæ, vel honoris, quæ parti læsæ debetur, vt notat Suarez de Censuris alibi à me citatus.

e
Lib. 5. de
Pœn. c. 12.
§. 4. n. 12.

2 Hinc fit, vt poena pecuniaria si forte debeatur Fisco, vel Notario non veniat in hanc præsentem considerationem, quia prædicti hæc non sunt pars læsæ.

3 Hinc etiam, quamuis plures in percussione Religiosi partem læsam iudicent, esse Religionem, siue eius Prælatum, tamen satis probabiliter multi, quos citat, & sequuntur Verrielli, & Leander alibi item à me citati, putant, non esse, nisi ipsum Religiosum percussum, cui satisfaciendum sit, idque in ytroq; foro, si enim ipse percussus fuit, ipse pars læsæ est. Confirmatur, quia quando dicitur, *concordata parte*, non intelligitur Respublica, sed persona particularis; Confirmatur iterum, quia, si in casu dicto excommunicationis pars læsæ esset publica potestas, seu Prælatus, certe esset Ecclesia, vel Pontifex, qui excommunicationem contra prædictam percussio-

f
Ibid. n. 14

L nem

nem salit; Atqui Pontifex, dum concedit, vt quis absolvarur, iam ipse condonat.

4 Iam vero quoniam certum est, te antequam impendas absolutionem, siue ex vi Bullæ, siue ex vi cuiuscumque facultatis, debere sub mortali exigere à poenitente, vt satisfaciat; vel reddendo ablatum, vel compensando iniuriam factam, vel remissionem à parte læsæ obtinendo. Queritur Primo; quid faciendum in praxi, si ea nullatenus exhiberi possit, siue ob impotentiam Poenitentis, siue ob dubium, quod forte vertitur de qualitate satisfactionis, siue ob obstinationem læsæ personæ, quæ non est contenta satisfactione rationabili ipsi oblata, siue ob quid simile?

5 Respondeo. Quando impotētia non solum est præsens, sed moraliter certo præuidetur, semper esse futura, nihil requirendum à poenitente; nam res frustranea requireretur. At vero quando potentia probabiliter futura sit; si loquamur pro foro externo, debet Poenitens antequam absoluarur, præmittere cautionem de satisfaciēdo, id est, debet dare vel pignus, vel fideiussionem; vel, si ea non possit, debet iuramentum proferre, quod satisfaciet; vt nimirum certa sit promissa satisfactio.

At si loquamur pro foro Sacramentali, seu conscientie, quantum ad Delugo cum alijs multis eandem cautionem requirat, quia sine distinctione de ea præmittenda Canones loquuntur; nihilominus alij tum Trullench alios citante, eam non esse necessariam probabiliter docent. Excipe delictum dandi causam interdicto, quando in periculo mortis conceditur delinquenti Sacramentum Poenitentie; de qua re in Tract. de Interdicto. Ratio autem, quod pro foro Sacramentali non sit necessarium iuramentum &c, sed sufficiat serua promissio in casibus prædictis, est, quia illa cautio, siue pignoratitia, siue fideiussoria, siue iuratoria pro solo foro externo imposita à Sacris Canonibus esse videtur, si quidem similes cautiones exposcere, vt plurimum illi solent, quando de rebus ad exteriorem Ecclesiam pertinentes, disponent. Sufficiet ergo tunc, si Poenitens habeat propositum satisfaciendi, quando poterit, &c sic, tum valide, tum licite per Bullam, vel similem facultatem absoluetur.

6 Noto

Delug. de
Poen. d. 20
n. 204.

Trullen.
in Bull. 1.
l. c. 7. s. 2.
dub. 12.

6 Nota autem ex Ludonico à Cruce; si forte is ab excommunicatione absolutus nõ sequet promissionem, scilicet non satisfaciet, cum poterit, licet peccet, non tamen reincidere in ullam excommunicationem, quia à nullo iure imponitur hæc reincidentia contra non satisfacientem.

Lud. à Cr.
in Bull. d.
l. c. 4. du. 8

7 Quæritur Secundo. Quid si præmitti potest satisfactio, & non præmittitur? Respondeo certe tunc, per se loquendo, & tu Confessarius peccas, & poenitens, vt habet Leander. Tu, quia dees muneri tuo, imo etiam, quia aliquando noces parti, cum post absolutionem difficultius exhiberi solet satisfactio. Poenitens, quia differt notabiliter, & sine causa (vt hic supponimus) reddere id, quod debet, iniuste retinens siue rem, siue famam, siue honorem alienum.

Grand. tr.
3. de excõ.
d. 17. §. 3.
qu. 90.

8 Dixi (per se loquendo) Nam talis esse posset Poenitens, talesque Circustantiz, vt Confessarius deberet esse contentus solo proposito restituendi, seu satisfaciendi, etiã si antea sæpe iussus neglexerit. Et Molina quidem apud Discastillum, exemplum adhibet; vt si Confessarius non leuiter credat, Poenitentem reipsa restitutum statim sine mora, quia non ea acrimonia fùerit illi iussa restitutio in alijs confessionibus, vel si aliz adsint Circustantiz ad id credendum; præsertim si iungat illi, vt non prius accedat ad EVCHARISTIAM, quam restituat; Adhibe autem hic illam exceptionem de dantibus causam Interdicto, quam modo n. 5. inuimus.

Discastill.
lib. 2. de
Rest.

9 Quæritur Tertio, quando Bulla Cruciatæ requiritur, vt excommunicationis absolutio non concedatur, nisi satisfacta parte, an, si ea propter inaduertentiam, vel propter aliud cõferatur ante præmissam satisfactionem, conferatur valide, nam, an licite, iam dictum est modo.

Respondeo. Vt vniuersaliter decidatur, an, non satisfacta parte, valide conferatur hæc absolutio quãdo adest pars læsa, distinguendum est. Nam si ea conferatur à Superiore, valide confertur: Siquidem satisfactio non est pars essentialis absolutionis excommunicationis: Si vero conferatur à Delegato ipsius, erit subdistinguedum. Si enim eiusmodi Delegato detur absoluta facultas absoluendi excommunicationem; idem dic. quod

dicitur de Superiore est Verum, si Delegato detur eiusmodi facultas cum prædicta clausula, *satisfacta parte*, duplex est sententia.

10 Prima negat, valide conferri eiusmodi absolutionem, quia satisfactio in hoc modo delegandi exigitur per modum conditionis: at conditione non seruata; in irritum abit concessio. Maior probatur ex illa communi doctrina quod Ablatiuus absolutus, qualis est ille (*satisfacta parte*) resoluitur in conditionē (*si parti satisfeceris*). Itatenēt plures apud Castrop. *n* & apud a Dianā:

n
Castrop.
de Bull. p.
8. 9. 5. n. 6.

Dian. p. 5.
tr. 9. resol.
12.

p
Laymā l. 1.
tra 5. p. 2.
c. 6. n. 8.

q
Lud. à Cr.
ia Bull. d. 1
cap. 4. du. 6

Secunda, quam sequitur p Laymanicum multis, affirmat, conferri valide; quia quoties in Delegatione exprimitur ea forma, quæ à iure communi requiritur, non aliter requiritur, quam requirat ipsum ius, nisi aliter in concessione Delegationis exprimat.

Sed in iure communi exigitur quidem satisfactio, vt licite eiusmodi Delegatio exerceatur, at, non, vt valide: in nullo enim iure aliter. ac dicimus, inuenies. ergo &c. Vtraq; ex his sententijs probabilis est & ita tandem pronunciat Ludou. 9 à Cruce, quamuis addat, priorem sententiam esse in praxi sequendam.

11 Dixi (*nisi aliter exprimat*), nam si in concessione Delegationis dicatur (*si non satisfactum fuerit, irrita sit concessio, irrita sit absolutio, nulla, inualida*) Absolutionem inualidam fore, certum est, quia illa expressio indicat aliquid plus requiri, quam à solo iure requiratur.

13 Cum ergo in Bulla Cruciatæ, vt etiam in facultatibus concessis Regularibus absoluendi excommunicationem, ponatur quidem illa Clausula (*satisfacta parte*) sed sine alijs verbis expresse irritantibus, probabile satis erit, validam fore absolutionem, parte nōdum satisfacta.

S. VIII. In foro interno.

1 **Q**uamuis non pauci asserant; Absolutionem excommunicationis ex vi Bullæ habitam, prodesse etiam pro foro externo, quia concessio Bullæ est absoluta, nec restricta ad aliquem forum, vt tenet Vega, Garzias, & alij apud Castropalauna mox citandum; Vera tamen sententia est, non prodesse, nisi pro foro interno.

Exci-

Excipienda, quæ mox dicam à n. 5. Ita tenent Sanchez. Tolet. Suarez, alijq; cõmuniter apud Castropalaum. Ratio huius veræ sententiæ est: quia intentio Pontificis cõcedentis per Bullam Absolutionem Censuratum, est, ut cum purâ consciëntiâ possint Fideles ad Sacrâ EVCHARISTIAM accedere, & Indulgentiâ acquirere, ad quod certè satis, superque est Absolutio pro foro interno.

2 Confirmatur, quia incredibile est, Summum Pontificem voluisse concedere cuicumq; Cõfessario tantam potestatem, per quam eluderentur, & perturbarentur, imò, & contemnerentur Tribùnalia Ecclesiastica.

3 Confirmatur iterum, quia hodie extat Bulla Cruciatæ concessa ab Urbano VIII. vbi declaratur, Bullæ hoc Priuilegium suffragari in foro consciëntiæ tantum; vt late habes multis citatis apud Dianam.

4 At inquires. quid sit, seu quam vtilitatem conferat hæc absolutio excommunicationis pro foro interno dumtaxat?

Respondeo. Qui sic est absolutus, coram Deo, & in rei veritate liber fit ab excommunicatione, vnde potest se gerere; sicuti se gerunt ceteri Fideles non excommunicati; Sed ita, vt quoad actiones externas, & præsertim, quoad subeundum iudicium Iudicis Ecclesiastici, sit perinde, ac si absolutus nullatenus fuisset.

Qui igitur est excommunicatus excommunicatione occulta, & deinde legitime absolutus in foro consciëntiæ dumtaxat, se poterit gerere, vt non excommunicatus, in omnibus actibus tum publicis, tum priuatis, nam excommunicatione coram Deo caret, & quia excommunicatio erat occulta, nihil erit scandali coram hominibus. At quando excommunicatio non est occulta, sed deducta ad forum externum, tunc, si absoluaris in foro tantum interno, (quod solum licebit in casibus dictis supra §. 6. à n. 2.) Primo, caute te gerere debes in actionibus externis, Secundo, à iudicio externo Ecclesiæ liber non eris. Quæ duo, si alia duo addam, satis lectoribus fient manifesta.

5 Primum. Absolutus in foro consciëntiæ ab excommunicatione alijs nota, potest se immiscere tum humanis, tum diuinis, sed non cum aliorum scandalo, idest,

non.

Castrop.
de Bull. p.
8. §. 5. n. 9.

Diana p.
II. tta. 2.
ref. 62.

non coram ijs, qui excommunicationem sciunt, ag-
sciunt absolutionem.

6 Quid si ijs dicam, & probem, me esse absolutum
per Bullam. V.G. ? Respondeo, adhuc te peccare, si co-
ram eisdem publice, & indifferenter te geras. quia sic vi-
deris contemnere Ecclesiam, quæ te pro excommuni-
cato in foro externo habet: At si caute, & coram pau-
cis, qui tuæ sint conscientie absolutionis, te ingeras, non
peccas; quia sic prædictus contemptus non interuenit.
lege Suarum.:

7 Quid si deniq; tua excommunicatio sit aliquibus
cognita, sed non fuit deducta ad forum externum?

Respondeo, tunc sane potes, etiam te gerere, vt non
excommunicatum coram ijs, qui sciunt tuam Absolu-
tionem, quia, etiam tunc, nullus est contemptus.

9 Alterum, quod addere modo promisi, illud est.
Quamuis in foro conscientie sis absolutus, potest ni-
hilominus cōtra te Iudex procedere, ac si absolutus non
fuiſſes, idq; tum ob delictum, ob quod in excommuni-
cationē incidisti, tum ob ipsam excommunicationem,
tum ob actiones externas prohibitas, quas forte post di-
ctam fori interni absolutionem cum peccato gessisti.
Quare poterit Iudex procedere ad te denunciandum, vt
excommunicatum, ad finem, vt viteris ab alijs, & si
forte publice celebraſti Miſſas, vel obtinuſti Beneficium
post dictam absolutionem, potest te declarare Irregu-
larem, & priuatum Beneficio.

10 Dixi (cum peccato, & publice) mihi enim cū Suar.
l. c. n. 28. videtur probabile, quod Iudex Ecclesiasticus,
si ipsi constet eiusmodi absolutio, vt ita loquar, priuata,
non possit procedere contra sic absolutum ab commu-
nicationem cum Fidelibus, celebrationemq; Miſſarum,
vel impetrationem Beneficij, si hæc facta fuerunt cum
moderatione dicta n. 4. & 5. vbi enim non est delictum,
non potest Iudex yrgerere ad poenam. Imo, (vt notat ibi-
dem Suarez) pro alijs actionibus peccaminosis, pote-
rit quidem illum punire, sed mitius, quantum scilicet
præcise est necessarium, ad satisfactionem scandali per
illum dati.

Potest tamen dictus Iudex procedens ex officio (non
tamen

Suar. to. 4.
de Relig.
tr. 10. l. 9.
c. 2. n. 36.

tamen, si contra inflet pars, quæ legitime contradicat) se mitè præbere cū eiusmodi priuatim absoluto, quando ipsi Iudici moraliter constat absolutio. Potest enim illū excusare, potest illum non denunciare excommunicatum, potest non declarare Irregularem, nec Beneficio priuatim; potest repellere accusationem Procuratoris Fiscalis contra reum forte instantis, vno verbo, potest esse contentus illa absolutione, aliamq; nequaquam requirere. Ita Coninch. aliq; apud Dianam. ^a

II Si roges, Per quid Iudici cōstabit de dicta Absolutione? Respondeo. Vel per testificationem fide dignorum, vel per schedulam Confessarij testantis, se illum absoluisse vigore Bullæ. Hanc autem schedulam ad solam Pœnitentis instantiam facere poterit Confessarius; ne scilicet Confessionis sigillum violet. & quidem eiusmodi schedulam in re nostra fidem facere, docet Suarez, de qua multa habes apud Dianam. ^b

Notat autem Fillucius, eam posse quidem à Confessario dicto modo scribi, sed raro, & non nisi ex rationali causa. Quod posterius ego intelligo, quando est timor, seu periculum, ne ea abutatur Pœnitens, contemnendo, procurare absolutionem pro foro externo, scus, cur danda non sit?

^a Dian. p. 11. tr. 2. ref. 61

^a Suar. de Cels. dif. 7. sec. 5. n. 26

^b Dian. p. 11. tr. 2. ref. 62

^c Filluc. tr. II. c. II. n. 293.

§. IX. Tres Notationes ad prædicta facientes.

I **H**IC deniq; tria sunt notanda. Primo, posse absolui quæstionem virtute Bullæ, etiamsi in ei us confidentiam peccaret non vero per eandem posse contumeli in male ablati ex eiusdem confidentia. Ratio est, quia id in Bulla Compositionis expressè prohibetur, quod non prohibetur in hac Bulla.

2 Notandum Secundo, in Summario Bullæ poni formulam Absolutionis, qua vti potest Confessarius, quando absoluit virtute Bullæ à Casibus, vel excommunicationibus reseruat. Sed consulto dixi (potest) non enim est huiusmodi formula de substantia Absolutionis, cum satis sit formula Absolutionis ordinaria cum intentione absoluendi iuxta tenorem, & facultatem Bullæ, vt aduertit Nuñus allatus a Galleg. ^d Imo, quo ad excommunic-

^d Galleg. de Bull. claus. 14 du. 182

municationem, etiam satis sunt quælibet verba illam Absolutionem significantia.

Sanch. 18.
matr. d. 16.
n. 11.

3 Notandum Tertio. certum esse, vt notat Sanchez e cum alijs, per se non esse necessarium, vt is, qui absoluendus est ab excommunicatione confiteatur sua peccata, & simul à peccatis, & ab excommunicatione absoluaatur. Absolutio enim excommunicationis non est Sacramentalis; tamen, quia, vt licite tu eam recipias, debes habere propositum parēdi mandatis Ecclesiæ, id est, non committēdi in posterum eam actionem, cui tua excommunicatio annexa est; hoc vero propositum, & similia requisita, tamquam dispositiones ad recipiendam absolutionem excommunicationis, melius ponuntur in Sacramento ipso Pœnitentiæ, ideo illa regulariter intra hoc Sacramentum, sed ante absolutionem, peccatorum conferenda erit, nec extra illud, nisi notabili causa sic persuadente.

Dixi autem (*per se*) nam si facultas, quæ tibi Confessario data fortasse est, absoluendi excommunicationem reseruatam, est concessa cum hac formula, *vt absolvas intra ipsum Sacramentum Pœnitentiæ, vel sub hac, in foro Sacramentali*, tunc certe inualide conferres absolutionem extra, vt ex se patet.

4 Sed ecce difficultas in casu nostræ Bullæ. Quandoquidem in ipsa dicitur, vt Confessarius solum absoluat pro foro interno, quæro, an hæc Claufula velit, absolutionem excommunicationis vi Bullæ dandam esse intra Confessionem Sacramentalem ita necessario, vt, extra, inualide conferatur?

Respondeo, non ita esse intelligendum. Quare valida erit absolutio excommunicationis vi Bullæ collata extra Sacramentum Pœnitentiæ. Ratio est, quia illud, *in foro interno*, quod requirit Bulla, significat, Absolutionem valere, quoad forum conscientiæ, & coram Deo, non autem significat, debere Absolutionem dari in foro Sacramentali, vt latè videri poterit apud Sanchez, f & Suarez. g

f
Sanch. 18.
matr. d. 16.
n. 11. & d.
30. n. 21.

g
Suar. to. 4.
de Relig. l.
9. c. 2. n. 171

2
Dian. p.p.
er. II. ref.
105.

3 At plures, inter quos est Suarez. & Fillucius, eosq; citans Diana, in hoc eundem sensu esse Confessionem. Imo addunt, si poenitens nullo mortali grauetur, nullam requiritur Confessionem, sed posse in eo casu Confessarium sine alio requisito applicare Indulgentiam. Ratio est. (aiunt) quia Pontifex tunc requirit confessionem, quando danda necessario est simul, & copulatiue absolutio cum Indulgentia, quod et tenet, quando Poenitens non est in statu gratiae, non vero quando disiunctiue sola Indulgentia concedenda est, quod bonum est, quando poenitens peccato sehalli carere, atq; adeo in gratiae statu versatur.

4 Vtraque sententia est probabilis, quia vtrumq; sensum Bulla Verba habere possunt; sed, vt liquor ex se, prior est tior; unde & quibus citis poenitentiam debere esse presentem; nam si non esset necessaria, actualis confessio, profecto haec Indulgentia, (vt notat Bardi) o applicari absenti potest.

Bardi de
Bull. p. 2.
tr. 4. c. 16.
4. n. 15.

5 Secundo non conueniunt Doctores. Ad Confessarium debeat esse approbatus ab Ordinario, ap. satis sit, si sit purus Sacerdos. Respondet. Gentesi applicatio haec debeat necessario fieri sub actuali confessione, approbatio in Confessario requiritur, saltem quando Poenitens debet absolui a mortalibus, scilicet, satis fortasse erit purus Sacerdos, quia vbi nulla, vel solum venialium Confessio exhibenda est, non est necessaria approbatio.

6 Sed iam vides, sicuti in doctrina n. 3. praecedentis requirente confessionem, prior sententia tutior fuit, ita & hic esse tutius, requiri approbationem.

7 Illud certe nullo modo est iustificandum, puta, iustificare quemcumq; Clericum, vel Laicum, vel seipsum, & alius de se, nullo, inquam, modo, quia in hac Indulgentia acquirenda in vita (nam alia erit ratio de acquirenda in morte, vt mox §. sequenti dicetur) clare Pontifex requirit Confessarium, vel saltem Sacerdotem, & quidem distinctum, seu alium ab ipso Poenitente.

§. II. Indulgentia semel in morte.

Praeterea acquirenda huius Indulgentiae, & quidem Plenariae, partim est similia, partim dissimilis

illis à præcedente, qua acquiritur in vita. Nam aliud est dicendum, si quis moriatur ex morte non repentina, sed cum spatio alicuius vsus rationis, aliud, si repentina, sine vilo spatio.

2 Si prius, idest, si quis constitutus in articulo mortis, vel in eius periculo, (id quod late explicui lib. 5. de peni t. tr. de Casibus refer. c. 10. §. 2. a num. 37. quodque breuiter est illud, quando quis in magna veritate proxime mortis probabilitate) Si quis, inquam, ita constitutus, confiteri potest, confiteatur, & tunc Confessarius illum absoluat, simulque impertiat Indulgentiam, simili- bus verbis, quibus vsus est supra §. præced. num. p. in vi- ta *Ego tibi applico &c.*

3 Si posterius, idest si a repentina morte inuadatur, nec possit habere Confessarium, siue ob absentiam Sa- cerdotum, siue ob aliam causam, nec fuerit negligens ad agendam penitentiam de suis peccatis ob fiduciam huius Indulgentiæ, ipse moribundus, si sit contritus, vel si nullo grauetur mortali peccato, ex se, sine alterius mi- nisterio, seti alterius applicatione, & sine alia oratione, sibi Indulgentiam Plenariam applicet, seu acquirere in- tendat, nam tunc illam consequetur.

4 Hoc Priuilegium non est in Clausula hac Vndeci- ma, quam præ manibus habemus, sed infra; hic tamen illud ponimus ob doctrinæ coniunctionem. Verba Pon- tificis hæc sunt.

Item, si dicto anno durante, contingat per repentinam mortem, vel Confessoriorum absentiam sine confes- sione decedere, modo contriti decesserint (intellige mo- do in gratia decesserint: nam cum Bardo l. c. 29. non pure habenti solum Venialia opus esse de his consisti) & prius sta- tuto tempore confessi fuerint, neque huius conces- sionis fiducia negligentiores fuerint, Plenariam, vt supra, consequantur.

5 His habitis. Inquires Primo, Si quis semel in pe- riculo dicto acquisierit Indulgentiam, potestne in alio periculo eiusdem anni, seruatis dictis conditionibus, iterum acquirere?

Respondeo, non posse, quia iam hoc Priuilegium ha- buit suum effectum, ergo redire sine noua concessione

non potest; nam propterea eum secunda Bulla, potest iterum eodem anno quia id de nouo concessit Pontifex, licet non tertio. cum tertia.

6 Inquires secundo an, si sic applicet Confessarius, si moriens, concedoribi; seu applico hanc Indulgentiam, si non morieris, non applico. Ad, inquam, si Penitens conualescat, redeunte deinde periculo alterius Infirmis, vel eadem recrudescente, possit lucrari dictam Indulg. entia ex eo, quia Priuilegium non habuit effectum in illa prædicta priore conditionata applicatione.

P
Dian. p. P.
tr. 11. Re-
fol. 106.

Galleg.
claus. 9.
disp. 107.

Trullen.de
Bull. l. 1. §.
7. c. 2. d. 19
num. 8.

Bardi p. 2.
tr. 4. c. 5. §.
4. num. 27.

Diana l. c.
ref. 108.

1a) Metho.
Confess. l.
2. c. 10. a
num. 4.

Respondeo. Possè, putat p Diana, quem sequutus est Gallegus. Inuititur autem vterque in quodam testimonio Commissarij, quod super hac re se habere, dicit. Sed negat Trullench eum alijs, & merito. Nam cum hanc Indulgentia suspensionem non concedat Pontifex, non est audacter pronuntiandum, ea te vti posse. Nec testimonium illud Commissarij obstat, nam tanta Commissarij potestas nullibi legitur, vt notat f Bardi.

7 Inquires tertio. Si Confessarius accedens ad proxime moriturum, qui Bullam sumpsit, inuenit illum sensibus destitutum, ita ut confiteri nequeat, potestne in Confessarius, seu Sacerdos applicare Indulgentiam hanc, cum tunc non prosit concessio Pontificis dicta num. 4. quia iam est præsens Confessarius?

Respondeo. In nostra, & aliorum sententia, quos adducit Diana poterit tunc Sacerdos absoluerè hunc sub conditione illa; quam explicuimus in methodo Confessionis, & deinde Indulgentiam poterit applicare modo dicto. In sententia item eorum, qui dicunt hunc, qui non petijt Confessionem, non debere absolui; poterit etiam ei Indulgentia applicari a dicto præsentè Sacerdote saltem ex præsumpta Pontificis voluntate, vt in simili esse probabile, diximus §. præced. num. 2. & 4. Et quia fortasse erit contritus, seu aliàs in statu Gratia, fructum Indulgentia lucrari poterit. Ita Acosta, & Rodriquez cum Diana l. c.

8 Inquires 4. occasione illius, quod modo dictum est, num. 3. (sibi Indulgentiam applicet, seu acquirere intendat &c.) Inquires, inquam, an, vt Indulgentia quilibet, adeoque hæc ex Bulla Cruciate, acquiratur, necessa-

cessa-

cessarium sit, vt illam quis intendat acquirere, an satis sit, vt faciat opus iniunctum a Pontifice, cum circumstantijs ab eodem requisitis, licet non intendat, imo nec sciat, tali operi esse annexam Indulgentiam? loquimur autem, vt ex se patet, quando concedens Indulgentiam, scientiam illam, vel Intentionem, vel simile quid non requirit, sed ab illa præscindit.

9. Respondeo. Duplex est sententia. Rodriq. ^a & Trullench ^b aiunt, nisi quis sciat, intendatque, sane non lucrari Indulgentiam. Ratio huius sententiæ esse potest, quia Indulgentia est per modum Priuilegij, quod ignorantia non acquiritur, sed requiritur scientia, & voluntaria Priuilegij acceptatio.

Rodriq. in Bull. §. 8. num. 9.

Trull. in Bull. l. r. §. 6. du. 2. nu. 5.

10. At Portella, ^c dicens, se hanc sententiam accepisse a Ludouico Molina, & Iosephus de Augustino, aiunt, etiamsi quis nesciat, sed requisita tamen ad Indulgentiam ponat, illam acquirere. Ratio est (inquit de Augustino) quia, vel talis ^d scientia, & Intentio non est necessaria, siquidem non ponitur in tenore concessionis, vt supponimus, vel si est necessaria, semper adest implicita intentio, qua quilibet homo, dum bene operatur, vult acquirere totum fructum, quem potest ex illo bono opere, & ex eius annexis.

Portel. in add. ad Dub. Reg. V. Indulgentia. nu.

Ioseph de August. in breui notitia tit. de Indulgentia nu. val.

11. Confirmat primo Portella ex exemplo satisfactionis ex opere operantis: licet enim quis nesciat, nec explicitè intendat per suum opus bonum V. G. per suum Ieiunium satisfieri pænis, quas debet ex suis peccatis, tamen acquirit satisfactionem annexam tali operi. Ergo eodem modo, elevato tali opere ad maiorem valorem satisfactionis ex opere operato, quod fit in Indulgentijs auctoritate Pontificis, qui habet ad id potestatem, poteris quis absque scientia, & consequenter absque intentione obtinere totum eius fructum.

12. Confirmat secundo Delugo ^e l. c. quia fructus suffragij mihi ab alio applicati, V. G. Ieiunij fructus, quem mihi applicat meus amicus pro me ieiunans, imo & fructus Sacrificij Missæ, quem mihi (& hic est quidem ex opere operato) applicat aliquis Sacerdos pro me Missam celebrans, mihi applicatur, tametsi nihil ego sciam, vel intendam. Ergo cur non idem dicendum, si mihi Indulgen-

Delugo de Penit. d. 27 nu. 81.

indulgentiæ fructum ipse Pontifex applicet, me nihil sciēte, vel intendente? Cur enim Christi satisfactio applicata per sacrificium Missæ, prodest mihi nihil scienti, & prodesse non poterit eadem satisfactio per potestatem Pontificis applicata?

13. Confirmo ego tertio, quia de facto Pontifex aliquando solet concedere, & in hac nostra Bulla, vt vidimus num. 4. concedit moribundo à sensibus destitute Indulgentiam Plenariam, & tamen tunc ille nihil aduertit, nihilque potest intendere.

14. Ad Rationem Rodriquez, & Trullen. respondet De Iugo l. c. Indulgentiam non esse Priuilegium quod debeat executioni mandari per ipsum Priuilegiatum, sed potius esse solutionem pro illo, quæ potest fieri per alium, nihil sciente debitore, vt si quis amicus pro me nihil sciente, soluat centum aureos, quos ego meo creditori debeo, satisfactus erit creditor, nec ego aliquid debebo.

Cuius rei vlterior ratio est, quia ad has, vel similes solutiones semper adest intentio implicita dicta num. 10. quæ satis in huiusmodi solutionibus est.

15. Hanc secundam sententiam probabilissimam iudico, tamen vsus Fidelium merito semper curat, intendere expresse Indulgentias sibi acquirere: tum quia id tutius absque dubitatione est, tum quia non est certum, licet sit verosimile, vt loquitur Delugo citatus, Pontificem ita se habere in omnibus Indulgentiis concedendis, sicuti se habet in casibus modo num. 3. dictis. Et certe cum requisita, ad Indulgentias acquirendas, sint, vt plurimum, varia, & sub varijs conditionibus ponenda, vt hæc apponantur, debent sciri, & consequenter regulariter semper adest acquirendi intentio.

16. Illud (ne erres) aduerte. Nam Indulgentiam lucrari volens quis pro Defuncto, vel sua opera applicare pro eiusdem Defuncti satisfactione, debet habere necessariam intentionem determinatam lucrandi, & satisfaciendi pro eo. Ratio est, quia adest quidem illa intentio implicita lucrandi sibi per suum bonum opus, quantum potest, non autem adest lucrandi pro alio, & ita docet idem f Delugo.

f
Delugo
ibid. l.c.n.
74. & disp.
26. nu. 28.

CLAV-

CLAVSULA DVODECIMA.

Item fumentibus Bullam conceditur, vota omnia, Ultramarino, Castitatis, & Religionis exceptis, in aliquod subsidium huius expeditionis per eundem Confessorem commutari.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

De septimo Bullæ Privilegio, hoc est, de Commutatione Votorum.

NON loquimur hic, an potestatem habeat Commissarius Cruciata commutandi vota Fidelium, sed de ea, quam habet Confessarius electus à penitente habente Bullam. De Commissarii enim Potestate non est hic agendi locus.

§. Primus. De Commutatione Votorum præter excepta.

Differt Voti Commutatio a Dispensatione. Nā commutare est transferre vinculum & obligationem voti ex vna materia in aliam, vt ex Ieiunio in flagellationem. Dispensare autem est, Vinculum voti omnino relaxare; quæ Dispensatio, aliquando est in totum, aliquando ex parte iuxta gravitatem causæ. Quoniam vero per Bullam nullum tibi conceditur Privilegium, quoad Dispensationem, sed solum, quoad Commutationem, de hac erit præcipue nostra locutio.

2 Ea autem triplex esse potest, vel enim votum commutatur in minus, vt Ieiunium in vnum Pater, & Ave, vel in maius, vt Pater, & Ave in Ieiunium, vel in æquale, vt Ieiunium diei V.G. Venens in crastinum diei V.G. Sabbati.

Porro in minus nihil potest per Bullam, quia illa potius est Dispensatio, quam Commutatio. In maius non est necessaria Bulla, quia quilibet ex se potest sibi commutare in maius, vt late alibi diximus.

3 Bulla ergo solum proderit, vt tuus Confessor per illam electus possit tuum votum in æquale commutare.

Sed

Lib. 3. in
Decal. c.
16. §. 5.

Sed quia, vt ibidem diximus, est probabilis opinio, posse quemlibet ex se suum votum commutare in æquale, quia Deus æque satis fit per æquiualens, ideo, vt per Bullam aliquid amplius habeatur, concedimus, satis probabiliter posse per eam commutari votum in aliquod aliquanto minus, non verò minus notabiliter. Hæc ibidem tractata latius habes, & videri possunt apud *b* Castropalaum aliosque.

b

Castrop.
T. 3. tr. de
Voto p. 14
Suar. l. 6.
de Voto c.
12. & 17.
Sanc. l. 4.
summ. c.
50.

4 Scio autem, valde operosum esse, dignoscere hanc æqualitatem; vel quali æqualitatem in his votorum commutationibus; sed ego ibi, quantum potui, Regulas, & exempla id cognoscendi, diligenter tractavi. Illud nunc scias, a *i* Castropalao, æqualitatem hanc relinquere tandem decernendam à prudenti Confessario, qui pro ipso, quod bona fide procedat, commutatio effectum habebit.

i

Castrop.
de Bull.
disp. vn.
pu 9. nu. 6.

Quis Confessarius?

5 **H**IS ita constitutis. Inquires Primo. Quinam Confessarius requiritur ad hanc commutationem expediendam? Respondeo Quem tu, habes Bullam, volueris, dummodo sit approbatus ab Ordinario modo supradicto.

6 Primo igitur non est satis quilibet Sacerdos, quia id tam ample non concedit Bulla. Secundo non est necesse, vt Commutatio fiat in ipsa Sacramentali Confessione, quia hæc restrictio non habetur in Bulla. Tertio nec est necesse, vt qui commutat sit tuus Confessarius; dummodo Confessarius modo dicto sit; quia Bulla requirit quidem Confessarium, sed non dicit, debere effectum.

Causa, ex qua prædicta Vota commutari valeant.

7 **I**nquires secundo quænam causa requiritur, vt eiusmodi commutatio valide, & licite virtute Bullæ peragatur?

Respondeo. Profecto ad Dispensationem voti maior requiritur causa, quam ad Commutationem. Quoniam vero nostrum est, loqui solum de Commutatione, dico vniuersaliter requiri causam leuiorem ad illam; quam ad Dispensationem; & *l* Lessius quidem affirmat, in Commutatione voti à quocumque faciendâ, sufficere pro-

l

Lessius de
Voto du.
I. J. nu. 96.

pensio-

penfionem folam vouentis; placet enim id Deo, vt fic magis hilariter Vota Fideles obferuent, Atque id, vt dixi, vniuerfaliter loquendo. At in noftra Commutatione faciendâ ex vi Bullæ, aliam habemus cauffam, quam requirit Pontifex in ipfâ Bullæ tenore. Nam præter eleemofynam illam, quæ pro Bulla porrigitur, requirit aliud, nimirum quod, qui velit vi Bullæ fibi votum commutari, det aliquod subsidium pro Belli expeditione contra Infideles.

8 Sed ecce Difficultas admodum agitata inter Bullæ Explanatores. Eequodnam est hoc subsidium, temporale ne, idest aliqua alia eleemofyna, an spirituale, idest aliqua Vigoratio?

9 Alphonfus Deza, aliique, quos citat, sed non sequitur ^m Castropalaus, probabile docent, fufficere spirituale, maxime si Vouens fit pauper, quia Bulla dicit *in subsidium*. At spirituale subsidium subsidium est.

^m Castrop. de Bull. dif. vn. pu. 9. nu. 7.

10 Suarez Sanchez, Henriquez aliique apud eundem ⁿ Castropalaũ afferunt, fieri posse in subsidium partim temporale, partim spirituale, ne scilicet multum detrahatur de subsidio temporali, si solum spirituale satis sit.

ⁿ Idem l. c. num. 9.

11 Castropalaus vero loc. cit. alios adducens, docet esse omnino temporale; nam ex modo loquendi, & sine Bullæ, quæ concessa fuit ad congregandam pecuniam contra Infideles, aliud subsidium non intelligitur, nisi temporale.

12 Ego omnino Castropalaũ sequor, in qua sententia hæc firmavit Gallegus. Is enim postquam (probans Castropalai sententiam) attulisset Petrum Ledesnam, Sotum, Aloysium Lopez, aliosque citat Machadum, longam tractationem hac de re ita concludentem. Verum hac ætate cessat omnis de hac dubitatione controuersa: siquidem Commissarius Generalis Cruxiate, cui de Iure competit declarare dubia, quæ se offerunt circa Bullam Cruciate, expresse declarauit, Commutationem votorum omnino faciendam vi Bullæ in subsidium temporale; idque præcipit omnibus Confessarijs sub pena excommunicationis, quam Declarationem publicauit anno 1642. Lege Gallegum, qui ponit formalia verba predictæ Declarationis.

^o Galleg. Claus. 9. d. 160.

12. **P**roximi autem, qui in hoc Regno Siciliae designanda sit hæc pecunia pro commutatione Voti datur in Instructione, quam pro Prædicatoribus Bullæ Commissarius Generalis huius eiusdem Regni publicanithic Panormi, ac typis impressis vulgavit. ubi num. 4. sic habetur.

Quarto s'auerte, che i Penitenti da loro stessi ripongano nella Cassa, che sarà riposta nella Chiesa, o Chiesa à tale effetto, doue sarà scritto (cassa di Compositione) tutta quella somma, che i loro Confessori haueranno ordinato pagare, altrimenti facendo, non hanno compulso non l'obligo loro, ne sono committati i loro voti.

13. **N**ota Autem aliam esse praxim, si quando expediat Compositio ab ipso Commissario in his materijs, quas ipse expedire potest, nam de hac Compositioe ita habetur in prædicta Instructione. *Si da notizia di tutti li Penitenti, che quella elemosina, che li sarà fatta, cassata dal Commissario Generale della Santa Cruciata per alcuna Compositioe, o dispensa, sono obligati detta elemosina pagare al Tesoriero Generale della S. Cruciata, o al suo Procuratori legitimi in presenza di detto Commissario Generale, o degl'altri suoi Delegati che facessero, se non, la detta Compositioe, o Dispensa è nulla.*

14. **R**ogas. *Quantam elemosinam debet taxare Confessarius, ad commutandum meum votum, quam ego deinde in prædictam Cassam inferre debeam?* Respondeo, tantam esse taxandam, quantam iuxta qualitatem Personæ, eiusque facultates, ac iuxta grauitatem voti, omnibus circumstantijs consideratis, iudicabit Confessarius, id quod certe non, nisi ex eius prudentia, ac iudicio, hic, & nunc decerni potest.

Vota, ad qua se extendit Commutatio per Bullam.

15. **Q**VAE vota commutari queunt per Bullam? Respondeo. Omnia, præter Votum Castitatis, Religionis, & Peregrinationis Hierosolymitane. Hæc autem quando in aliquo deficiunt, an possint etiam commutari, dicam mox §. 2. Omnia, inquam, siue sint Personalalia, siue Realia, siue mixta; ut item, siue fuerint emissa ante, siue post promulgationem Bullæ.

Huc

16. Huc etiam reducunt aliqui, *Votum*, quod tu recordaris emisisse, sed oblitus es eius materia: posse enim commutari, docet Sanchez. *p* quia adhuc est *Votum*. Id tamen negat Suarez, siquidem commutatio, ait, quae debet esse prudens, non potest ferri in incognitum.

p
Sanc. l. 4.
Sum. c. 54.
h. 34.

Sed profecto, quandoquidem est probabilis opinio, et si voti es oblitus, ad illud non obligari, quia nescis, quid operis facturus sis, tamquam ex *Voto*, parum utilis est haec quaestio, quoad praxim.

18. Porro hic proprio in loco sunt quinque exagitantiae difficultates.

PRIMA, ET SECUNDA DIFFICULTAS

De Voto non petendi Commutationem

Prima, an Confessarius electus possit commutare votum, quod quis emisit de non petenda Commutatione sui *Voti*, *V. G.* *Ielunij*.

Respondeo, valide posse. (nam num licite id petat *Votens* dicam mox.) Ratio est, quia haec *Votantis* voluntas non tollit a Confessario electo potestatem commutandi, hoc enim votum non est exceptis, quare poterit Confessarius commutare prius hoc *Votum* non petendi *Commutationem*, & deinde commutare poterit ipsum *Votum*. Idem dic, si vouisti, non petere *Commutationem*, nisi a Pontifice immediate: nam, propter eandem rationem, adhuc per duplicem dictam *Commutationem* poterit Confessarius electus tibi consultare.

19. Verum, insurgit *Secunda Difficultas*, an scilicet peccet, qui petit *Commutationem Voti*, si vouerat, se illam non petiturum.

Respondeo, Gallegus q. putat, hunc, petendo *commutationem*, valide quidem *commutationem* recipere, sed peccare, quia facit contra *Votum*, illam petendo, quam non petere promissit Deo.

Gal. elaus.
9. d. 144.

20. Verum, ut huic difficultati plene satisfiat, recolenda sunt prius ea, quae alibi dixi, ubi sic habeo. *Votum* non petendi sine causa *Dispensationem*, vel *Commutationem Voti* facti, vel faciendi, validum pronuntio, quia ad prudentiam pertinet, nolle sine causa a *Voti*

Lib. 3. in
dec. c. 15.
§. 4. n. 8.

Sanch. lib.
4. in decal.
c. 8. nu. 22.

obligatione eximii. At Votum non petendi Dispensationem, vel Commutationem absolute nequaquam valere, puto, cum Sanch., quia impedit maius bonum presens, nempe libertatem petendi dispensationem, que aliquando necessaria, vel saltem valde utilis, erit vouenti. Hæc uero ibi.

21 Ex quibus concludendum est, in casu quo validum fuit Votum, te sane peccatum graviter, vel leuiter (iuxta grauitatem, vel lenitatem Voti) si contra illud agas, & commutationem petas sine causa, quia contra Votum agis. At in casu posteriore, quando Votum non fuit validum, non peccabis, idq; ex prædicto capite, quia nimirum contra nullum Votum facis. Immo tunc commutatione Voti non indiges, si quidem Votum non habet, qui inualide vouit.

TERTIA DIFFICULTAS.

De Commutatione pœnæ Voti.

22 **T**ertio. An possit commutari pœna, quam sibi quis incurrendam imposuit, si Votum frangeret. Emitit V. G. quis Votum non ludendi, quod si luderet, sibi in pœnam non seruati Voti, imposuit, ut obligaretur aliquid pium facere, puta elemosinam pauperi, vel Ecclesiæ tribuere, Ieiunium unius diei seruare &c. Difficultas inquam, est, an hæc elemosyna, vel Ieiunium possit per Bullam commutari?

Sanch. de
matr. l. 8. d.
15. & in sū-
m. l. 4. c. 52
alijq.

Say. i Cla-
ui Reg. c.
12. n. 20.

Truklib. 1.
in Bull. 9. 7
ca. 3. du. 7.
nu. 4.

23 Respondeo Posse. Quia hæc pœna est debita propter relationem quasi essentialem, quam habet ad Votum. Concessa ergo facultate per Bullam circa Votum, concessa intelligitur circa hanc pœnam. Ita Sanch. contra Sayrum. Confirmat Trullench., quia votum absolutum, & directum quodammodo videtur magis obligare ad materiam, in quam directe cadit, V. G. ad omissionem ludi, quam ad pœnam, in quam videtur votū cadere indirecte. Si ergo potest Bulla in prius, quod est maius, multo magis in posterius, quod est minus.

24 Hinc ergo fit, ut sicuti per Bullam potest commutari in opus pium æquale, vel quasi, iuxta superius dicta, Votum, quod, quis absolute emittat de elemosy-

na alicui Pauperi vel Ecclesie danda, saltem quando Ecclesia, vel Pauper non acceptauit (quod omnes concedunt) quia non est ex exceptis ; Ita potest votum alterius materiae. V. G. *Votum Ieiunii*, quod quis emisit sub dicta poena dandi elemosynam, atq; hoc non solum ante, quam votum fregit, sed item post voti fractionem, seu etiam post multis fractiones, & consequenter postquam contraxit debitum soluendi illam elemosynam, quamuis magnam.

25 Aduerte hic tria. Primo si petis, & obtines commutationem voti poenalis, non propterea statim intelligeris obtinere commutationem poenae iam contractae, si forte dictum votum fregisti ; sed debes petere, & obtinere expresse commutationem dictae poenae.

Ratio est, quia non eo ipso, quod habes commutationem vnus, habes, & alterius ; Confessarius enim dum commutat, solum ad illud dirigit commutationem, quod tu explicuisti. Ita Suar. Sanch. Rodriq. Lud. à Cruce cum & Trullenc.

26 Aduerte Secundo. Si forte tui emisit eiusmodi votum poenale non ludendi V. G. sub poena, si luderet, dandi V. G. decem pauperibus, si forte (inquam) luserit cum inculpabili ignorantia, vel inaduertentia voti, vel, quamuis fuerit memor voti, inmemor tamen inculpa te fuerit poenae, non indigere commutatione pro hac poena, quia pro illo casu non tenetur ad poenam, excusante nimirum inculpata obliuione, quae æquiparatur ignorantiae.

Trull. l. c.
du. 8. n. 7.

27 Aduerte Tertio. Commutationem, licet conuenientissimum sit, non tamen est necesse, vt fiat in fauorem eius Sancti, vel Ecclesie, vel Pauperis, cui factum est votum. Item, opus non est, vt votum personale in actionem personalem, vel votum reale in realem commutetur : possunt hæc enim aliunde per prudens Confessarii iudiciu cõpensari, vt satis dictu alibi à nobis est.

28 Quæres cur n. 24. dictum modo est (saltem quando Ecclesia, vel Pauper non acceptauit.) Respondeo, quia votum Reale de danda V. G. elemosyna Ecclesie huic particulari, vel huic particulari Pauperi, non ita certum est, an possit per Bullam commutari, quando fuit accep-

Lib. 4. in
decal. c. 16.
§. 6.

cep-

ceptatum à Rectore Ecclesiæ, vel ab illo Paupere. Non est ita (inquam) certum, sicuti certum est commutari posse, quando non est acceptatum, ideo addidi illud (saltem, quando &c.) Et nihilominus, quamuis communis doctrina dicat, tunc non posse, quia per acceptationem iam lus illi acquisiuerunt, vt sustinet Sayrus, *d* alijq; tamen adhuc commutari posse, non improbable iudicat Trullenc. *e* quia votum factum Deo, non acceptat legitime homo, sed Deus, cuius voluntatem Pontifex, qui dat Bullam, interpretatur.

d
Sayr. in
Clau. reg.
lib. 6. c. 14.
n. 13. Sanc.
l. 4. sum. c.
52. à n. 70.

e
Trull. l. 1.
d. 8. n. 2.

f
Lib. 3. in
decal. c. 17
§. 2. nu. 15.

g
Delugo d.
20. de iust.
n. 93.

h
Suar. tr. de
Rel. l. 6. c.
14.

i
Pöt. de ma
tr. l. 6. c. 11
n. 4. & 5.

j
Castro. to. 3
tr. 1. d. 2. p.
1. n. 3.

m
Merolt. 2.
d. 4. cap. 6.
n. 114.

Vide, quæ ad hanc sententiam confirmandam ex *f* *Fagundez* ego alibi dixi, cui nunc adde Ioann. *g* de Lugo.

QUARTA DIFFICULTAS.

De Commutatione Voti Iurati.

29 **Q**uarto, an Votum Iuratum per Bullam commutari possit?

Respondeo, posse, non solum si Iuramentum accedat ad Votum iam factum, vti si quis dicat. *Iuro, me seruaturum Ieiunium, quod heri voti, vel si accedat, cum sit, vt si dicat. Votoeo, & Iuro. Ieiunium.* Verum etiam si solum adsit Iuramentum, vt *Iuro me ieiunaturum*. Ratio est, quia nunc (vt supponimus) totum hoc Iuramentum nihil aliud confirmat, nisi promissionem factam Deo. Quod si iuramentum esset homini præstitum, tunc sane non posse per Bullam commutari, certum est. quia Bulla non respicit, nisi quod promissum est Deo cuius voluntatis, vt diximus, interpret est Pontifex. Quare, cum in casibus propositis illæ nō sint modo, nisi promissiones Deo factæ, erunt vota, quæ possunt per Bullam commutari. Ita Suar. *b* Pontius. *i* Castrop. *l* Merolla *m* alijq;

QUINTA DIFFICULTAS.

De duratione potestatis commutandi Vota.

30 **Q**uinto. Quamdiu durat potestas commutandi vota per Bullam? Respondeo. Certum est, durare per annum Bullæ; quod si Poenitens nullum suum votum à Confessario commutandum petijt.

Certum

Certum item est, nō posse commutari post annum, quia potestas tunc iam spiravit. Sed propria difficultas illa hæc est, An, si pœnitens accedat ad te Confessarium ultimo V. G. die durationis Bullæ, petatq; commutationem voti: tu vero siue quia es negotio alicui intentus, siue, quia vis libros, vel te doctiorem consulere &c. an (inquam) possis breuiter sic pronuntiare? *Ego tibi commuto ex nunc votum tuum istud in aliud opus, quod post aliquot dies ego, vel quidam doctus designabit.*

Respondeo, Possē. Quia hoc modo dicere possumus, commutationem factam esse tempore durationis Bullæ, & solum designationem subrogationis fieri posse. Id quod nō est vti Iurisdictione post tempus spiratum Delegationis, sed est exequi, quod tempore habili commutatum est. Ita Sanch. n. alijq; quibus adde Leandrum, o & ita, contra Andream Mendo, tenet Bard. p

Dices. Potest ne aliquis dicere, per solam petitionem commutationis voti fieri causam ceptam, & rem non esse integram (vt in simili supra diximus de Confessione incepta) vnde posse cōmutationē finiri post elapsum Delegationis tempus? Respondeo. Mendo q de Bulla affirmat, sufficere solum eiusmodi petitionē, vt possit dici causa cepta; Sed certe eam solam sufficere, mihi difficile est, vt difficile fuit supra vt meram petitionem Confessionis illam facere causam ceptam.

S. II. *Explicantur vota excepta in Bulla.*

Dicemus nunc, quam vota nequeant per Bullam commutari? Dico commutari non posse vota absoluta Castitatis Religionis, Peregrinationis Ultramarinæ (qua voce, quasi per Antonomasiam intelligitur Peregrinatio Hierosolymitana) emissa Denotionis causa. Idem dic de Iuramentis, quibus prædicta obseruanda iurantur, quando nimirum per ea iuramenta confirmantur promissiones Deo factæ; sunt enim etiam hæc reserua. quia tunc non sunt, nisi vota, vt supra dictum est: Promissiones, dico: nam, si quis per iuramentum confirmet dumtaxat sic, *assertiue iuro me habere, vel habuisse voluntatem, seu propositum conferenda* V. G.

n
Sanch. in
sum l. 4. c.
54. num. 5.
Suar. l. c.
c. xj.

o
Leād. to. r.
tr. 5. d. 14.
q. 138.

p
Bard. de
Bul p. 2. tr.
7. c. 1. à nu.
43.

q
Mendo de
Bull. d. 26.
à n. 165.

r
Sup. c. 4. §.
4. n. 6.

V. G. castitatis. cum sic non promittat, sed enuntiet iuramentum est assertorium de presenti, vel præterito, non vero promissorium atque adeo Votum non est.

2 Dicitur est autē (vota absoluta) vt enim vota hæc tria excipiantur, ea intelligi debent, quæ sunt absolute, & perfecte talia, nulla; ex parte deficientia. Id permaxime notandum est; nam ex hoc multa, quæ vota excepta esse prima facie apparent, excepta tamen nequaquam esse, inuenientur, vt iam ex Corollarijs, quæ colligam, palam fiet.

Votum Castitatis diminutum.

3 **H** Inc enim Primo, Votum non fornicandi, votum non se polluendi, votum non nubendi, votum castitatis conjugalis, votum virginittatis præcise, id est consistentis in abstinētia primi actus luxuriæ, quatenus scilicet virginitas inuoluit corporis integritatem, votum integræ castitatis, sed ad tempus, ad quod rationabiliter præsumatur ætas hominis peruentura; vota, inquam, hæc, quia sunt, castitatis diminutæ, non numerantur inter excepta, quare sunt per Bullam commutabilia.

4 Præterea Votum Castitatis vere conditionale hoc *V. G. modo emissum. Voueo Castitatem, si conualuero. hoc est si à Deo sanitatem impetrabo.* satis probabiliter, etiam sanitate obtenta, non est ex exceptis, quia deficit à puro voto castitatis, quod illud in rigore est tale, & absolute, quod propter Dei cultum simpliciter fit, at hoc respicit motuum vtilitatis propriæ. Cur autem dictum sit *vere* (conditionale) mox intelliges n. 11.

Idē satis etiam probabiliter dic de voto pœnali in hunc modū factō (*voueo V. G. non ludere, quod si ludam in pœnam voueo Castitatem.*) vel in hunc alium modum, non vouendo omissionem ludi, sed Castitatem in casu ludi, sic. *nolo ludere, quod si ludam, voueo Castitatem.* Idem dic (*inquam*) quia hæc non sūt pura vota Castitatis, sed relata ad tutum ludum. Faciunt ad hoc ea, quæ dixi supra §. 1. n. 22.

5 Deniq; votum Castitatis per partes emissum, cui tamen integro noluit vouēs, se subijcere, huc reducitur, nec enim est ex exceptis. Vouet quis *V. G. hodie, nolle assentiri prauis internis cogitationibus, cras vouet, se non fornicaturum, perendie se nolle actum impudicum*
exter-

externe peccaminosum habere; dico, hæc, singula non esse reseruatæ quia sunt vota diminutæ Castitatis. atque adeo esse per Bullam commutabilia, nisi tamen uouens, uoluerit in ultimo voto simul omnia colligere, illisque esse subiectum, nam tunc votum erit perfectæ, & integræ castitatis.

Votum Religionis diminutum.

Hinc Secundo. Votum de assumendo Ordinē Sacrū; votum de seruicō toto vitæ tēpore Hospitali, vel Monasterio, seu Religioni, nisi sic intelligas, rite in illa profiteri, votum de ingrediendo in Religionem, si intelligas solum ingressum, non uero perseuerantiam, seu Professionem in ea. (hoc uide distinctius apud Doctores citatos à Diana s) hæc, inquam quia non sunt vota perfecta de Religione, non sunt reseruatæ, sed per Bullam commutari, fas est.

^s
Diana p.p.
Tr. de Bull.
Cruc. Ref.
79.

7 Idem pronuntia, si votum Religionis sit uerè conditionale, uel pœnale, propter rationes modo num. 4. dictas.

Votum Peregrinationis Hierosolymitanæ diminutæ.

Hinc Tertio, Vota de inuisenda Sanctissima Virgine Lauretana uel S. Iacobo in Compostella, uel votum Peregrinationis ad Limina Apostolorum, uel etiam Peregrinationis Hierosolymitanæ non ob uisitanda Loca Sancta, sed ob alium, tametsi honestum, & pium finem. V.G. ad sua peccata ibi cum Confessario illic forte degente confitenda, uel ad suum parentem ibi ægotantem adiuuandum; Hæc, inquam, vota, cum non sint ad loca Hierosolymitana Sancta, non sunt reseruatæ, unde sunt per Bullam commutabilia.

9 Idem dic, si votum eiusdem Hierosolymitanæ Peregrinationis sit uere Conditionale, uel Pœnale propter rationes adductas. n. 4.

Due Notationes facientes ad prædicta.

Duo tandem diligenter notari, uelim, Primo, qualitates quasdam annexas his reseruatæ votis posse per Bullam commutari. Uouisti V. G. Peregrinationem Hierosolymitanam pedestrem, uel mendicando in itinere, uel sine magno comitatu, potest Confessarius per Bullam electus has circumstantias tibi commutare,

O mutare,

mutare, modo interim persistet ipsa Peregrinationis substantia, quia hæc est reseruata, nequaquam illæ.

II Nota Secundo. Cur, quando dicimus votum conditionale commutari per Bullam posse, addimus illud (vere conditionale.) Ratio enim est, quia non raro, quamuis in modo loquendi adsit in tuo voto illud (si) tamen non semper significat conditionem, sed tempus, atq; æquiualeat particulæ, quando, uoues V.G. si conualueris, si Pater tuus incolumis domum redierit, si tua soror honeste nupserit, uoues, inquam, ire Hierosolytam, vel Religioni te addicere, vel castitatē perpetuam sartam tectam custodire, Aio, si sensus sit verè conditionatus in hunc modum *Voueo, si hæc prædicta mihi concesserit Deus, Religionem, Peregrinationem, Castitatem*, erunt eiusmodi vota commutabilia: at si sensus sit hic alius. *Voueo, quando ego conualuero, quando meus pater redierit, quando mea soror honeste nupserit &c.* sane non erunt vota conditionata, sed absoluta pro præfixo tempore, quare nequaquam commutationis fauore gaudebunt.

S. III. Vota de quibus est aliqua maior controuersia, an per Bullam commutari queant?

Vota coniugum.

1 **P**rima Controuersia est de voto perfectæ castitatis emisso à Coniuge, an sit reseruatum, ac proinde neutiquam commutabile per Bullam.

Respondeo. Certum est, si votum hoc fuit à coniuge emissum ante initum matrimonium, esse reseruatum, etiam post matrimonium initum, siquidem ex matrimonio naturam non mutat; & ipse quidem peccauit matrimonium contrahendo, licet propter Ius bona fide ab alio coniuge acquisitum, posset debitum reddere, at petere quidem non potest; & quamuis iuxta probabiliorē sententiam possit Episcopus, & forte Mēdicantes per sua Priuilegia dispensare hunc, ad petendum debitum, dumtaxat dum Coniux uiuit, tamen nec ad hoc, nec ad totum votum commutandum Bulla quidquam potest, quia id esset Bullæ potestatem extendere ad vota per Pontificem excepta.

2 At, si sit sermo de voto castitatis, quod forte co-

mum

niux emittat, dum est in matrimonio, quinque modis emitti ab ipso possit. Primo, ab altero absq; licentia alterius Coniugis. Secundo, ab altero cum licentia alterius. Tertio, ab utroque sine mutua licentia. Quarto, ab utroque cum mutua licentia, non per modum contractus, quo quisq; cesserit Iuri suo petendi. Et in his quattuor potest Bulla, quia siue cum licentia, siue absque ea, cum alter, qui dedit licentiam, non se priuauerit Iure suo, vt in his quattuor modis supponimus, remanet votum non esse perfectæ, & absolute Castitatis. Verum. Quinto modo, si votum Castitatis emittatur ab utroq; sed mutua licentia, & per modum cōtractus, quo quisq; Iuri suo cedit, cum iam sit votum perfectæ Castitatis, reseruatū erit, & non commutabile.

Notat tamen Sanchez, et si dicti Coniuges remittant sibi, & acceptent mutuam cessionem Iuris petendi, & reddendi debitum, posse per Bullam tunc, eiusmodi votum commutari; siquidem quod remanet, votum integrum Castitatis non est. Sed aduerte, sic remittendo, peccare grauius coniuges, quia, vt supponimus, contra votum operantur.

Sanch. l. 9.
matr. d. 37.
n. 13.

Votum strictioris Religionis, & quo ad tempus.

3 **S**ecunda contrauersia. An per Bullam commutari queat votum Religionis strictioris in laxiorem, vt item, quoad tempus præfixum à vouente, hoc est quoad dilationem ingressus?

Respondeo, vtrumque posse per se, quia, vt supra vidimus, circumstantiæ extrinsecæ non sunt reseruatae.

4 Dixi (per se) nam si in laxiore non vigeat obseruantia Regularis, & dilatio temporis sit tanta, vt vouens periculo exponatur votum non implendi, tunc in neutro casu poterit aliquid Bulla, vt nec Episcopus, quia esset commutare substantiam voti, & ita tenent Sanchez, & Castropalaus. ^a

Sanch. l. c
d. 9. nu. 19.
& l. 4. sum.
c. 40. n. 76.

Votum Religionis Militaris.

5 **T**ertia Controuersia. An Votum Religionis Ordinum Militarium possit commutari per Bullam? Respondeo, votum Religionis Militaris S. Ioānis Hierosolymitani (cuius Religiosi Melitenses vulgo appellantur) non posse, quia hæc est in omnium senten-

Castro. to.
3. tr. II. d.
4. p. II.

tia vera Religio. Aliarum vero, puta S. Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ &c. posse probabiliter; quia in multorum sententia probabili, hæ non sunt, saltem hodie, veræ Religiones, quamuis in aliorum probabili, & fortasse probabiliore sententia, etiam hodie, sint. Lege Sperellum, *b* aliosq; ab eodem citatos.

b
Sperell. p.
par. dec. 2.

c
Mendo in
app ad Bul.

Dil. ca 31.
n. 118.

Excipe Regulares ex his Ordinibus. Nec mirum, quia hi sunt veri Religiosi &c. vt Andreas Mendo *c* recte notat cum alijs.

Votum sub disunctione.

6 **Q**uarta Controuersia est huiusmodi. Quamuis cõueniant Primo Doctores, si tu voueas sub disunctione duo vota referuata, V. G. voueas, vel castitatem, vel Religionem, conueniant, inquam, tunc neutrum posse per Bullam commutari, quia vtrumque est referuatum, & quamuis, Secundo, conueniant, si voueas sub disunctione duo vota, quorum alterum sit referuatum, alterum non, vt si voueas, vel ieiunare per aliquot annos, vel castitatem, conueniant, inquam, vtrumque posse commutari per Bullam, quia tunc propter illam libertatem; quam habes eligendi Ieiunium, non est castitas perfecte, & absolute promissa; Controuersia tamen est inter illos, An, facta à te electione referuati, quando scilicet, tu, ommissis Ieiunijs, eligisti partem illam voti, quæ erat castitatis (sine nouo voto ipsius, vt semper supponimus.) An, inquam, possit per Bullam prædictæ castitatis votum commutari?

d
Sanch. 1. 8.
matr. d. 9.
n. 14. & in
sum. 1. 4. c.
40. nu. 43.

e
Suar. 1. 6.
de voto c.
24. n. 3.

f
Castro. to.
3. d. 2. p. xi.
nu. 6.

7 Respondeo. Esse referuatum, atq; à Deo commutari per Bullam non posse, docet Sanchez *d*. Ratio est, quia, inquit, facta electione illius, iam Deus, qui electionem vidit, illam acceptauit, ergo iam remanet esse à Deo acceptatum votum integre castitatis.

Non esse referuatum, sustinet, si attente legas, Suarez *e* & Castropolaus. *f* Ratio est, inquiunt, quia illa electio non est votum, sed mera voluntas, & propositum illam partem seruandi, ergo votum remanet, vt erat prius, puta cum imperfectione, quam habebat, ergo non perfecte tale. Hæc sententia est mihi probabilior.

Ex qua fit, vt si pars altera non referuata fuerit redita impossibilis, euadat V. G. prædictus vouens impotens

ad

ad Ieiunandum, non propter illa pars altera, quæ est Castitatis euadit referuata? quia illa impotentia non mutat votum, seu voti imperfectionem, sub qua erat antea: Et ita tenet Suarez, Sanch. g. alijq; apud Dian. b

Votum referuatum: sed dispensatum.

8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

g
 (Suar. 1 c.
 Säch.)

b
 Dian. p. p.
 tr. de Bull.
 Resol. 74.

i
 Sanc. 1. 8.
 matr. disp.
 9. n. 20.

l
 Bard. p. 2.
 tr. 7. ca. 2.
 nu. 79.

Respondedo. Non posse: quia est referuatum, putant multi Canonistæ: apud Sanch. i. ex ea ratione, quod subrogatus sortitur naturā eius, cui subrogatur. Posse, quia non est referuatum, putat Sanch. Suar. Less. Trull. alijq; apud Bardis. I quia materia referuata iam fuit à Pōtifice in materiam nō referuatam translata. Ad rationem Canonistarum, dic, subrogatum naturam eius, cui subrogatur, sortiri in intrinsicis, & in honestate operis, atque, vt res sit proportionata, & æqualis, vel quasi, non vero in extrinsecis, ex quibus est referuatio, quæ valde per accidens coniungitur cum illa materia. Hæc posterior sententia est probabilior.

9 Quid si in hoc casu ego per multum tempus omisi ieiunium, (sane cum peccato) reuiuiscit ne in me votum castitatis? Nam si non reuiuiscit, proderit Bulla, vt per illam dictum ieiunium in aliud opus mihi commutari queat.

10 Respondedo. Redire sentit Rodriquez, m siquidem votum, ait, fuit commutatum sub conditione præstandi ieiunia, conditione ergo hac nequaquam posita, votum castitatis commutatum non intelligitur.

m
 Rodriq. in
 add. ad Bul.
 9. 9. n. 118.

Non redire, docent n Sanc. alijq; (cum quibus sentio) quia falsum est, votum fuisse à Pontifice commutatum sub ea conditione; huius enim conditionis nulla fit mentio in Dispensationis, seu Commutationis Rescripto; quare uotum illud fuit extinctum, eiusq; obligatio translata fuit in aliam materiam non referuatam.

n
 Sanc. 1. 8.
 matr. d. 9.
 n. 21.

11 Vrges. si fuit extinctum, cur uouens potest, relicta Dispensatione, uel Commutatione, reuerti ad prius uotum?

Re-

Respondeo. Hanc difficultatem dissolui lib.8. in Decal. o ac dixi, reuersionem hanc solum concedi ex benignitate Dei. Locum relege.

*Commutatio voti reseruati in aliud reseruatum ;
vel in opus præstantius .*

12 **S**exta Controuersia. Voti Peregrinationem Hierosolymitanam V. G. Potest ne Confessarius à me per Bullam electus eiusmodi uotum reseruatum, uel in opus aliquod melius. & præstantius V.G. in uotum castitatis, uel in subsidium belli contra Infideles, mittendo centum V.G. homines proprijs expensis, & viginti millia aureorum, atque loco laboris proprij tollerandi ex peregrinationis molestia, ieiunare quotidie per annum; quæ duo, nimirum castitas, uel eiusmodi subsidium ita uestitum, sunt opera sine dubio præstantiora, quam ipsa mera Peregrinatio.

Respondeo. Possè, putat Aragonius, *p* quia non debet impediri melius bonum, quod magis libenter acceptari à Deo præsumendum est. Non possè, docent Sánchez; *q* & Suar. *r* quia nulla potestas data est circa uota reseruata à Pontifice per Bullam. neq; in aliam materiam reseruata, neq; in aliam non reseruata, quamuis utiliorem, & præstantiorem; totam enim potestatem, seu iurisdictionem commutandi prædicta tria uota sibi reseruauit Pontifex. Neque sic impeditur per se maius bonum, sed solum non datur iurisdictione ad ea uota commutanda.

Ego *f* in lib. 3. Decalogi substinui (id enim hac occasione scire operæ pretium erit) propria authoritate non possè quempiam commutare suum uotum reseruatum in opus melius. Sed post ea scripta incidi in *Questiones Morales Vincentij Tancredi, p.p. Tr: 3. de uoto Disp. 6. Quær. 2. fol. 492.* qui uniuersaliter docet, esse probabile, uotum reseruatum posse propria authoritate commutari in melius, etiam nõ reseruatum, quia melius semper acceptatur à Deo.

Neq; ualet, ait, paritas; Non potest per Bullam, uel per Priuilegium Medicantium, ergo nec poterit authoritate propria. Non ualet inquit, quia potestas commutandi per Bullam, & per Priuilegia fundatur in iurisdictione concess

Lib. 3. in
decal. c. 16.
§ 7. n. 4.

p
Arago. 2. 2
q. 88 ar. 12

q
Sánchez. in de-
cal. l. 4. ca.
52. n. 4.

r
Suar. l. 6.
de uoto c.
21. nu. 21.

f
Lib. 3. de-
cal. c. 16. §.
5. u. 4.

concessa à Pontifice, quæ circa referuata non dum est concessa: at potestas commutandi in melius, auctoritate propria fundatur in acceptatione Dei, qui semper præsumitur melioris operis esse contentus. Hanc Tancredi sententiam probabilem esse, inficiari, non possum.

Vota subditorum.

13 **S**eptima Controuersia. Scimus vota personarum sub alterius potestate existentium posse irritari ab eo in quo potestas eiusmodi residet. V. G. vota Filij a Patre, vxoris à marito, serui à Domino &c. eo modo, & cum illis limitationibus, quas diximus alibi, cum de voti Relaxatione tractauimus. Iam quærimus si filius V. G. impubes uouit castitatem absolutam, potest ne eius commutationem obtinere à suo Confessario per Bullam?

Lib. 3. in
decal. c. 16.
§. 3.

Ratio dubitandi est, quia hoc votum, quamuis referuatum, potest irritari à Patre, ut ibidem dictum est, ergo videtur deficere à perfectione voti referuati, & consequenter videtur commutabile, tum per Bullam, tum ab Episcopo.

Respondet. Ita putat propter dictam rationem Gutierrez. ^u Sed profecto perperam; nam nec per Bullam, nec ab Episcopo commutari potest. Siquidem vota illa ideo irritantur à Patre &c. quia Pater habet dominatiuam potestatem in filium: quam potestatem dominatiuam non aufert, nec limitat Pontifex, quando sibi vota illa excepta referuat. At à Confessario, uel alijs Prælati, idem Pontifex aufert, uel limitat iurisdictionem, per quam debeant illa uota commutari, uel dispensari, qua quidem limitatione supposita, nihil prædicti poterunt omnino. Ita Suar. a alijs;

Guttier.
in qu. Cau.
l. 2. c. 22. n.
49:

Vota referuata, quorum dispensatio est necessaria.

14 **O**ctaua Controuersia. In aliquibus Casibus urgētis necessitatis potest Episcopus dispensare in his referuatis uotis, quando scilicet imminet graue aliquod damnum ni dispense; & ad Pontificem aditus non est; Ut, si quis ligatus uoto Religionis, tamen, nisi puellam, quam deflorauit, sine mora ducat uxorem, timeantur graua scandala, & rixæ; nam tunc poterit Episcopus dispensare. Iam, quæro, an tunc possit hoc

a
Suar. l. 6.
de Voto c.
26. n. 4.
Castrop.
to. 3. tr. 5.
dis. 2. pu.
12. n. 11.

Votum

Votum commutari per Bullam? Ratio autem id affirmandi est, quia per Bullam commutari possunt omnia uota, quæ dispensare potest Episcopus; Cum igitur possit hoc Episcopus dispensare, poterit, & Confessarius per Bullam electus, commutare.

Respondeo. Ita propter dictam rationem putant aliqui apud Dianam. *b* Sed negandum omnino est cum Sanchez, & alijsque. Ratio est, quia non est uerum Confessario electo per Bullam cõcedi, posse commutare uota omnia, quæ potest Episcopus. Episcopus enim habet potestatem ordinariam, at Confessarius solum Delegatam; unde non est mirum, si Confessarius non possit, quia illi nullo modo in sua Delegatione per Bullam cõceduntur uota referuata, conceduntur autem Episcopo in illa necessitate, propter quamdam Pontificis tacitam licentiam.

Dian. p. 6.
tr. 6. resol.
50.

c
Sanch. l. 8.
matr. d. 15.
n. 10.

Pontius l.
9. matr. c.
10. n. 11.

CLAVSULA DECIMATERTIA.

Item, predicto Commissario datur facultas, ut suspendere possit, dicto anno durante, omnes similes, aut dissimiles Indulgentias, & facultates ab eisdem, & à Sede Apostolica, vel eius auctoritate concessas quibusuis Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, pijs locis, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, & singularibus Personis, in Regnis, Insulis, Terris, Locis, & Dominijs prefatis &c.

Et paulo post.

Ita, ut interim, neque publicari, neq; predicari possint, neq; publicata cuius hominum communiter, vel diuisim suffragentur. Exceptis tamen concessis Ordinum Mendicantium Superioribus, quo ad eorum fratres.

Item, dicto Commissario conceditur etiam facultas, ut ipse, per se, vel per alium, vel alios, (quantum, & quoties sibi videbitur) Indulgentias, & alias Gratias per eum suspensas in fauorem illorum, qui presentium Gratiarum in hanc causam pro Religionis defensione concessarum, participes effecti fuerint, reualidare, absque alio premio, possit.

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

De Suspensione Indulgentiarum &c.

In his Clausulis conceditur potestas Commissario Cruciate suspendendi omnes alias Indulgentias, & gratias, qui de facto suspendit, quando Bullam promulgat (pro illo scilicet promulgationis anno) quamvis deinde idem Commissarius in eadem promulgatione concedat Bullam fumentibus revalidationem predictarum Indulgentiarum, & Gratiarum. Quare qui Bulla caret, non acquirit illas Indulgentias, quia pro ipso suspensa remanent; qui autem Bullam accipit, eas acquirit, quia pro Bullam accipientibus revalidantur ea, quæ Commissarius paulo ante suspenderat.

Porro plura hic sunt clara, plura sub controuersia, de quibus breuiter, & sigillatim.

S. I. Quenam Gratia per Promulgationem Bullæ suspendantur, vel non suspendantur, quo ad Seculares.

EX contextu tenoris Bullæ recte Doctores eas Indulgentias, facultates, gratiasq; suspendi colligunt, quæ obstant expeditioni huius Bullæ Cruciate, hoc est, quæ illam aliquo tandem modo impediunt, non suspendi vero, quæ nequaquam impediunt.

1. Rursus eas suspendi, quæ a Summo Pontifice, vel eius auctoritate concessæ sunt.

2. Denique eas suspendi, quæ sunt concessæ Ecclesijs Hospitalibus, Pijs Locis, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, singularibus Personis in Regnis, locisq; in quibus Bulla promulgatur.

3. Hinc ergo suspenduntur Priuilegia predictis concessa celebrandi ante auroram, vel post meridiem, & similia, quæ concedit Bulla, quia illa impedirent Bullæ expeditionem; nam Fideles contenti illis suis Priuilegijs, non essent valde faciles, ad recipiendam Bullam.

4. Contra non suspenduntur Indulgentiæ, Priuilegia,

& facultates in corpore Iuris contenta, quia Commissarius solum suspendere valet illa, quæ speciali auctoritate Pontificis conceduntur, hæc autem in Iure contenta, sunt concessa auctoritate quidem eiusdem Pontificis, sed publica, & veluti communi. Adde, per clausulam generalem non suspendit, ea, quæ in Iure, continentur, nisi coram fiat mentio, ut docet Bartholæus & communiter receptus; & Castropalaus, & aliique Hanc sententiam quod per Bullam non suspendantur, quæ in Iure continentur, sequitur Diana, f. & multi apud Gallegum, g. qui recenset aliquas facultates concessas in dicto communi Iure, quæ sunt scilicet Mendicantium seditio, sed contra illum latet agit Bardi, &

d
Bar. in ex-
trau. ad re-
primen. V.
Nō obstā-
tib.

e
Castro. de
Bull. p. 11.
n. 4.

f
Dian. p. p.
rr. de Bull.
Ref. 87.

g
Galleg. c.
12. du. 173

h
Méd. disp.
29. à n. 10.
Scinapp. d.
3. c. 1. n. 3.

Bardi de
Bull. p. 3.
rr. 1. e. 2. à
n. 7. in 2.

i
Castro. de
Bull. p. 11.

l
Castro. l. c.
n. 7.

m
Bar. l. c. n. 6

Nec item suspenduntur facultates absolventi, dispensandi, commutandi, quas habent Episcopi, quia facultates hæc non conceduntur, nec locis, nec singularibus personis, sed Dignitati Episcopali.

7 Nec denique suspenduntur Indulgentiæ & gratiæ, quas alii concedunt dicti Episcopi, quia Commissarius solum suspendere potest, quæ concedit Pontifex.

8 Gratiæ, quæ sunt omnino dissimiles illis, quas concedit Bulla, qualis est V. G. facultas testandi, Missas celebrandi cum Altari portatili, ingrediendi Monasteria Monialium, non suspenduntur, si quidem hæc non impediunt expeditionem Bullæ. Quando ergo in hac decernitur Clausula dicitur, suspendi gratias similes, vel dissimiles, intelligitur de dissimilibus quoad modum, sit enim impediretur Bullæ expeditio, qualis esset V. G. facultas celebrandi duabus horis post meridie cum Bullæ Commissarius solum Personis Qualificatis concedit per horam unam. Vti diximus sup. c. 5. §. 6. n. 1. Hæc sunt fere cetera ex Castropalaus breviter collecta.

9 Iam dubitari potest, An suspendantur Indulgentiæ, quas possunt Fideles acquirere, exhibentes aliquod opus pium, dum habent nunquam facta, Imagines, Coronas, grana &c. quibus affixit Summus Pontifex Indulgentias.

10 Respondeo. Suspendi docent Castropalaus, & Bardi, quia hæc sunt concessæ singularibus Personis eas Imagines deferentibus; nam Bullæ tenor ait, se suspen-

pendere Indulgentias singularibus personis concessas. Verum non suspendi, unde has acquiri sine Bulla, docent Trullen. & Rodriq. Riccius adu. 1. Bard. l. c. quia non singularibus personis, sed omnibus Christi Fidelibus sub illa tamen conditione, si illas Imagines habeant, et Indulgentia conceduntur. Hæc posterior sententia est mihi probabilior.

11. Dubitari potest Tertio, de Iubilæo, quod toti Reip. Christianæ solet concedi à Pontifice.

Respondet Hoc non suspendi, certum sit, atq; adeo non esse opus Bulla ad illius Indulgentias, & Privilegia laoranda. Ratio est, quia hoc non conceditur determinatis locis, vel personis, sed omnibus totius orbis Fidelibus: Ita Gallegus, afferens præmissa, quia Commissarius Cruciatæ non impedit Iubilæi publicationem, nec addit, se requirere Bullam, ut in alijs Indulgentiis requirit.

12. Dubitari potest Quarto, de Altaribus Privilegiatis.

12. Respondet. Suspendi docet De Lugo, & Bard. p. quia hæc Indulgentia est concessa loco peculiari, affertq; alios pro hac sententia, inter quos numerat Dianam. Sed certe Diana, alio in loco docet, non suspendi, sicut ibidem Resol. 23. sustinet, Altare Privilegiatum non suspendi per annum Sanctum.

13. Dico igitur, esse probabile, non suspendi, adeoq; pro Altari Privilegiato nos non indigere Bulla. Ita sustinet, præter dictum Dianam, Trullen. & Quintanad. Galleg. Ratio est, quia est probabile, Bullam solum suspendere Indulgentias pro vivis, non vero pro Defunctis.

Confirmat Gallegus l. c. quia Bulla dicit, se suspendere Indulgentias concessas locis, vel personis singularibus; at Indulgentia Altaris Privilegiati non conceditur particularibus personis, sed animabus Purgatorii; Anima autem in communi, & humano modo loquendi (moraliter, inquit Gallegus loquor, non Metaphysice) non est persona absolute dicta. Bene est; Sed illud, (moraliter nō Metaphysicè loquor) non est bene. Nam etiam Metaphysicè loquendo, Anima, nec est, nec dici potest complete, & absolute persona (quamvis sua partiali subsistentia non careat) sed incomplete solum.

Galleg. De Lug. de poenit. d. 27. 4. 49.

Bard. p. 3. tr. 4. c. 4. n. 14.

Dian. p. tract. de Bull. Resol. 86.

Idem p. 9. tr. 2. Ref. 22.

Trull. de Bull. l. 1. §. 9. c. 3. du. 4

Quintana. in app. tr. 1. dub. 14.

Galleg. late clau. 2 du. 175.

14. Dubitari Quinto potest, de pauperibus. Respon-
deo. De his dixi satis sup. c. 3. §. 7. nu. 12.

15. Dubitari Sexto potest de Privilegijs quiboscumque
introducitis ex legitima consuetudine, an scilicet illa per
Bullam suspendantur?

Respondeo. Si sint contraria Bullæ, (de quibus hic
sermo esse debet) ita, ut eius expeditionem impediunt,
suspenduntur ex Bartoliis qui in secunda editione mihi vi-

Bard. p. 3.
tr. 1. c. 2.
sec. 1.

Idem, ibid.
in vendica-
tione n. 17.

Gal. clauf.
dub. 175.

detur aliquantulum obscure loqui; Andreas autem quæ-
rit ab eodem Bardoli citatus absolute docet, non suspen-
di. Idemque tenet Gallegus. Ratio huius senten-
tie esse potest, quia introducitur per consuetudinem non
sunt immediate concessa à Papa. Bulla autem videtur
solum suspendere, quæ immediate à Papa conceduntur.

S. II. Quoniam Privilegia suspendantur, vel non suspen-
dantur per Bullam, quoad Religiosos.

IN prædicta Clausula, quoddecima in fine sic
à prædicta suspensione excipiuntur Facultates
Religiosorum Mendicantium, & consequenter Religio-
sorum, etiam non Mendicantium, qui cum illis commu-
nicant in Privilegijs, si, inquam, excipiuntur: *exceptis ta-
men concessis Ordinibus Mendicantium Superioribus, quoad con-
rum Frates.*

2. Nomine *Mendicantium* hic intellige Primo Quat-
tuor Ordines, puta Carmelitarum, S. Augustini, S. Dominici
seu Prædicatorum, S. Francisci, seu Minorum, qui Men-
dicantes dicuntur. c. *vij. de Relig. Quib. in 6.* Intellige
Secundo alios, qui à Summis Pontificibus Mendicantes
dicti sunt in particularibus Bullis, inter quos sunt Mini-
mi, seu Fratres S. Francisci de Paula ex Declaratione Pii
V. & ex eodem est nostra Societas. Intellige Tertio illos
omnes Religiosos, qui communicant in Privilegijs Mē-
dicantium, hæc enim Exceptio, qua de loquimur, Priui-
legium sine dubio est.

3. Nomine *Fratum* Intellige omnes Personas Religio-
sas, siue constitutas in sacris, siue non, siue Clericos siue
Conversos, seu Laicos, siue moniales, siue novitios, no-
vitiarumque; Ratio est quia favor hic ex contextu Bullæ conce-
ditur

ditur Religiosis, at hi omnes veniunt nomine Religiosorum, & sic, ut pote in re favorabili, etiam Novitij. Non intelligo autem Tertiarios, & Tertiarias, qui non sint Religiosi. Religiosam Professionem emittentes. Ita Lud. à Cruce. & Alij.

4. Nomine facultatum, quæ excipiuntur à prædicta suspensione veniunt non solum quæcumque alia Privilegia, verum etiam Indulgentiæ quæ dictis Religiosis quatenus Religiosis talium Ordinum sunt concessæ. hæ enim certe facultates, & gratiæ sunt. Ita e. Ludou. à Cruce cum alijs. Adde, excipi omnia, quæ suspendi à Comissario possunt, at possunt etiam Indulgentiæ prædictæ.

5. Dices. Verba Bullæ excipientia Religiosos diriguntur ad Superiores Ordinum Medicantium, ergo dicendum est, illas solas facultates, & Indulgentias excipi, quæ conceduntur Superioribus, licet pro subditis, non vero quæ ipsis subditis immediate conceduntur.

Respondeo. Ex intentione Pontificis volentis, esse Religiones exceptas ab hac suspensione, manifeste apparet, excipi, etiam, quæ immediate conceduntur Religiosis, ratione tamen ipsius Religionis, non vero quæ ratione ipsius Personæ particularis. Ita Quintanaduenas scilicet citans: Ad idem Auctor, id declarasse, & concessisse Leonem X. Minoribus, atq; adeo omnibus communicantibus eum ipsis.

6. Ex his ergo Collige. An sæcularis Bulla carēs possit absolui ab illis Religiosis, qui habent per sua Privilegia facultatem absolvendi &c. Nihil hic dicimus, an sæcularis possit acquirere Indulgentias concessas Ecclesijs, seu Monasterijs, ea V.G. tali die visitando &c. nam de his iam §. præc. n. 3. vidimus, illas acquirere sine Bulla sæculares nequaquam posse. Loquimur ergo hic solum de prædicta facultate absolvendi posse.

Respondeo. Negat non pauci, & non pauci hæc autem concedunt; Ego, licet negantes probabiliter loqui fatear, quia Pontifex excipit solum facultates, quoad Fratres: tamen concedentes loqui item probabiliter puto, quare sine Bulla posse, circa sæculares, à Religiosis exerceri sua prædicta Privilegia, tantum erit, id quod, mutans sententiam alibi etiam docuit Rodriguez modo citatus.

7. Prædictorum doctorum suas quisq; pro se rationes.

End. à Cruce
de Bulla d.
l. c. 9. du. 4.
Villal. tr.
27. claus.
12. nu. 12.
& 13. nu. 1.
Lud. à Cr.
l. c. du. 1.
n. 6.
Trull. hb.
1. §. 9. dub.
3. n. 1.

Quintana-
in Appen-
ad Subil. &
Indul. Re-
gularibus,
concessa.

Trull. l. c.
du. 1. nu. 3.
Rodrig. in
expl. Bull.
§. 12. nu. 4.
Gal. claus.
12. du. 174.
Henr. J. 6.
c. 16. n. 4.
& l. 7. c. 28.
& 7. plures
citans.

Iud. à Cr.
l.c. du. 2 n.
6. Sanch. in
sum. l. 6. c.
54. au. 624.

i

Rodrig. in
Addit. ad
Bull. ibid.

affert. Illa mihi sufficiens videtur, quia Pontifex, vt supra vidimus, eas facultates à Commissario suspendi non cedit quæ sunt concessæ Ecclesijs, Monasterijs, Locis Pijjs, Vniuersitatibus, particularibus personis. At hæ facultates Religiosorum sunt concessæ toti Ordini Religioso. Nemo autem Ordinem V. G. S. Francisci, nominauit Ecclesiam, vel Monasterium, vel locum pium, vel Vniuersitatem, vel singularem personam, sed Religionem, sed Ordinem, sed familiam Religiosam, &c. Adde Praxim timoratorum Religiosorum, qui suis prædictis Priuilegijs vtuntur sine scrupulo, etiam in Ordine ad sæculares non habentes Bullam. Quæ continuata praxis potuit certè legitimam consuetudinem introducere.

3. Possè tempore Interdicti sine Bulla Regulares suis quibusdam Priuilegijs vtì, quæ pro illo tempore habent: qualis est V. G. Pulsatio Campanarum in aliquibus festiuitatibus tempore Interdicti, occurrentibus, sequitur ex dictis, & confirmat sane probabiliter Mendo. licet neget Bardi, id quod quia est raræ praxis, satis sit, hos Auctores indicasse.

CLAVSVLA DECIMAQVARTA.

Item mandatur à Summo Pontifice, vt Summarium Bullæ (sane in vulgari Sermone impressum, & sigillo Commissarij, vel eius Delegati munitum) per omnes Christi Fideles ad predictum Bellum contribuentes, qui huiusmodi gratiarum participes esse, voluerint, recipiatur, & retineatur.

CAPVT DECIMVM QVINTVM. De Receptione, & Retentione Bullæ:

§. I. Bulla, quæ est recipienda, debet esse scripta, impressa, &c.

i
Sanch. l. 8.
matr. disp.
29. n. 20.

Quamuis, vt priuilegium habeat vim, non sit semper necessaria, scriptura, nisi forte in foro externo, vt appareat, quale nam illud sit; tamen in hisce nostris Bullæ Priuilegijs necessaria est receptio Bullæ scriptæ, & impressæ, ac sigillo, nomineque Commis-

missarij, vel eius Delegati firmate. Ratio est manifesta, quia sic expresse vult Pontifex, & clarè emuntiat Commissarius Cruciatæ; dum in Summario vulgari, quod Fidelibus in Sicilia distribuitur, sic habet.

Dichiariamo, che quelli, che la pigliaranno, babbino da ricenere, e conseruarsi questo Somario, e Bolla; ch'è stampata, sigillata; e firmata di nostra nome; e sigillo, per che d'altra maniera non guadagnano detta Bolla, ne le gratie di quella.

Recte autem dicit (quelli, che la pigliaranno) sensus enim est (qui velint resipere) siquidem, nemo ad eam sumendam, obligatur, vt insinuat Sanchez, quando docet agrotum in periculo mortis constitutum non valentem adire Superiorem pro absolutione Reservatorum, non teneri Bullam accipere, vt a Reservatis absolvanur, sed posse absolui à simplici Sacerdote, quia non tenemur, inquit, inquirere modos extraordinarios, & Priuilegia, sed vti possumus modis ordinariè ab Ecclesia constitutis. Vide alium similem casum apud Trullenc.

^m
Sac. lib. 2.
Sum. c. 13
n. 14. fine.

ⁿ
Trull. l. 1.
§. 1. du. 2.
nu. 2.

§. III. An requiratur, vt in Bulla inscribatur nomen eius,

qui Bullam accipit?

Quærimus, an sit necesse conscribere eiusmodi nomen in ipsa Bulla. Id enim, quamuis fieri diligenter soleat, disponatque sic debere fieri Commissarius, tamen scire omnino debemus, vtrum id solum expediat, an ita sit opus, vt nulla acquirantur Priuilegia ab habente Bullam, si in illa suum recipientis nomen non sit inscriptum.

Respondeo. Solum expedire, non autem esse obligationem, iudicat Bardi, & apud ipsam Ludouicus a Cruce, Rodriquez Henriquez, Villalobos, Trullench, quibus adde Castropalaum. p Verba Summarij, quod in nostro Regno Fidelibus distribuitur, huiusmodi, hæc de re, iunt.

^o
Bardi p. 3
tr. 8. c. 2. a
nu. 3:

^p
Castrop.
de Bull. p.
ll. nu. 7.

E perche Voi, Titio de Amatis, hauete dato dnt Reali etc. & hauete riceuuta quest a Bolla, essendosi in essa scritto il Vostro Nome, dichiaramo, ch' hauete conseguito, e vi si concedono le dette Indulgenze, Gratie etc.

Prædicti igitur Doctores declarant illud (*essendouï scritto il vostro nome*) non, quasi dicat conditionem, sic (*si est scriptum tuum nomen, concedatur tibi Bulla Privilegia*) sed solum demonstrat id, quod de facto est, in hunc modum (*Per hæc Bullam, in qua nomen tuum scriptum est, tibi conceduntur Privilegia &c.*)

9
Galleg.
Claus. 14:
sub. 119.

Ego cum q. Gallego volo, ut inscribatur nomen, saltem, quo securius in re tanti momenti procedatur:

4 Fateor tamen, nomen posse à quocumque inscribi, nec esse necesse, ut id fiat a Depositario Bullarum, quia in Summario Vulgari prædicto, dicitur quidem, ut inscribatur nomen ibi (*essendouï in essa scritto il Vostro nome*) sed non præscribitur, a quo nam scribi debeat.

5 Fateor item, nomen appellatiuum sufficere, ut (*Dux talis, Princeps talis, &c.*) modo sic, singularis, & determinata Persona signetur.

S. III. Sufficit ne Receptio sine Acceptatione vel Acceptatio sine Receptioe.

1 **P**rofecto non sufficit: unde qui Bullam sumit, seu recipit, debet simul illam acceptare: Privilegia enim Personalia solum ijs fauent, qui illa acceptant. Rursus qui illam acceptat, debet apud se illam actu & physice recipere, quia disertè, ut modo vidisti, id mandat Pontifex. Quare nec sufficit receptio sine acceptatione, neque hæc sine illa.

2 Multo minus sufficit habere Intentionem accipiendi: cuius rei sequens exemplum habet. Titius non multis ab hinc annis accessit aliquanto tardius ad fores Ecclesiæ, vbi Distributor Bullarum sedebat, petijtque ab eo Bullam, atque consuetam elemosynam largitus est: idque in libris suarum Rationum notauit Distributor, scripto item ibidem Titij nomine. Sed quia Bullas omnes, quas domo in Ecclesiam secum attulerat, alijs Fidelibus is distribuerat, dixit Titio. *Ita fruere Privilegijs Bullæ, nam ego nunc determino pro te unam ex Bullis, quas distribuendas domi custodio, & illam tibi applico, tuæque iam a modo est.* Acceptauit Titius, suamque domum reuersus, comedit lacticia die illo, qui dies erat ex diebus Quadra-

dragesimo legitime nececessit Distributor, licetq;
 veteros cibos ad mensam adhibuit. Titius, abstrahendo à bona fide, quæ forte tunc intercessit, illud
 23. Respondoq; nec legitime nec licite. Ratio nimis
 est manifesta, quia nimis clare Commissarius Generalis, cui
 ius est explicare, quæ pertinent ad Bullam, vult, ut ad ac-
 quirenda Bullæ Privilegia, ea physice, & materialiter res-
 cipiatur, nec sufficiat Bullæ possessio veluti ciuitatis, quæ
 quis habeat per alium, seu per Bullarum Distributorum
 hoc enim significat illa duo Bullæ verba singulatè unita
 (recipitur, & retinetur)

24. Confirmatur, quia, ut habet Acofta, Commissarius
 Generalis in Syluano institutionis editæ pro ijs, qui
 de Bullæ Privilegijs conciones apud Populum habituri
 sunt, prohibet sub excommunicationis poena, ne susci-
 piens Bullam Cruciatæ illam, relinquat apud Thesaurarium, nisi
 scilicet inde subreptant aliqua frandes. Hæc ille. Si ergo noui
 est Bulla relinquenda apud Distributorem, seu Thesau-
 rarium, postquam illa actu recepta est, veritè ne relin-
 enda antea?

25. Recte igitur Henricus sic notat. Olim, inquit, sus-
 scribat, conscribi in libro. Depositis aut propiis numer. suscepturi
 Bullam, atq; ita fructatur quis. Privilegijs Bullæ; nunc, vero, non
 Privilegijs, quis fruatur, satis non est licentia sumendi, & conscri-
 ptio, nisi Bulla recipiatur.

6 Porro hic, vbi versamur in Receptione, & Accep-
 tatione Bullæ, aliquot se se offerunt Dubitationes expli-
 cande.

PRIMA DUBITATIO

De receptione Bullæ pro existente in alio loco.

7. **S**i existas in eadem ciuitate, tu, & Amicus
 qui pro te Bullam iam promulgatam accipiat,
 illamq; ad te ferat, vel te de acceptione moneat, tuq; ac-
 ceptes, sufficere ad acquirendas à te Gratias Bullæ, non
 est dubium, confirmatq; ipsa Praxis, qua seruis, amicisq;
 vtimur ad Bullam recipiendam, Sed, dubitatio est, quan-
 do tu, & amicus, in diuersa commoramini Ciuitate, vel

r
 Schafr. A-
 cofta in ex
 pl. Bull. 9.
 12.

5
 Hæc lib. 7
 C. 29. qu. 5.

Regno. Et quidem tres exponere id modis potest. Primo, si existas in Regno, ubi Bulla promulgatur; sed invidiosa Civitate si M.G. ob Panormi habitans; & accipias Bullam pro amico V.G. Titio; boniffronte Messano; que est Ciprius exude in Sicilia Regno; atque ille a te admittitur de receptione acceptet; gaudere ne potest Bulla Privilegij Responsio; quaderit posse. Hec etiam receptio non est actio, et in dicitur; personalis, que scilicet debeat ab eadē persona fieri; que Privilegiū recipit. satis est enim si per suum amicum, tamquā per suum instrumentum, seu Procuratorem.

A. Red-2
 20 distico
 p. 114 d. 19

Patet dicitur in preteritis casibus dispensationis de similia, que nihil proficit, si fiat a hoc Procuratore; dummodo ceteris conditionibus, que in qua ratione. Requiritur autem in casu nostro, ut qui portigas elemosinam loco amici tunc incubatur non scilicet nomine; & ab eodem accipitur; & denique et Bulla conferatur. Apud te nomine eiusdem amici, quam conferationem sufficere; mox dicemus. 4. Atque res sustinent sunt; Henricus; Vitalob; Trullench; allati, & approbati a Gallego.

Galleg.
 Claus. 14.
 dub. 176.

Secundo modo praeteritus casus accidere potest; si tu existas in uno Regno; & amicus in alio. Sed in utroque promulgatur Bulla; ut si tu existas hic in Sicilia; sumas Bullam pro Caio M.G. existante in Hispania; Proderit ne Caio (post quam is acceptatur &c.) illa Bulla quam tu pro eo in Sicilia sumpsisti?

Respondet. Mihi videtur profuturum, quia iam Caius existit in loco apto ad summptionē Bullae; id quod solum requirit Pontifex, dum dicit se dare Privilegia Bullae existentibus in Hispaniarum Regnis. Ad S. de hinc 7. & in Insulis Hispania adiacentibus &c. At Caius iam existit in Hispaniarum Regnis &c.

Tertius modus est, si tu existas in Regno, ubi Bulla promulgatur; amicus vero sumens Bullam pro te existat in Regno, ubi non promulgatur Bulla. Tu V.G. existas in Sicilia, sumasque Bullam pro Sempronio existente Neapoli.

Respondet. Duobus modis figurari hic casus potest. Primo si Sempronius sit Neapolitanus, & commoretur Neapoli, & neutiquā declinet in Siciliam; tu vero in Sicilia

exi-

existens V. G. Panormi, sumas pro ipso Bullam. Etia
hoc casu certum quod omnes rest, Sēpronio non prodes
se praedictam Bullam; quia Pontifex vult, ut solum exi
stentibus, vel Declinantibus in Regni concedatur Bulla
da. Secundo modo; si Sempromus sit Siculus, ut V. G.
Panormitanus, & maneat in Napoli, neque in illa de
clinat in Regni, ubi promulgatur Bulla, tunc vero Bullam
pro illo acceptante V. G. sumas &c. & in hoc casu casu
nisi centum esset, & tunc etiam Gallegus, & quidquid non
certo argui possit in oppositum, non prodesse illi, ut
Bullam Sempromio Ratiō est, quia licet dictus Sempromus
sibi tamen dicatur esse per suū Procuratorem Panor
mi, id tamen est, ex fictione illius, ut Simmus Pontifex
ibi (consistentibus, & declinantibus) loquitur de vera, & phy
sica consistentia, & itaq; declinatione, non vero de iuri
dica, & à iure ficta.

Et confirmatur quia, si id cōceditur Sēpronio Panor
minano existenti Neapoli, nō est ratio, cur nō cōcedatur
Sempromio Neapolitano, ibi tamen est Neapoli consistenti.
v. G. q; enim poterit esse iuriter in suo Procuratore Pa
normi, & tamen omnes, ut vidimus, negant de Sēpronio
Neapolitano, esse autem Panormitanum, vel Neapolita
num sibi consent ad hanc rem nostram, quando viterq;
est in Regno, ubi nequaquam Bulla promulgatur.

Galleg.
Clas. I.
dub. 6.
p. 1.
p. 2.
p. 3.
p. 4.
p. 5.
p. 6.
p. 7.
p. 8.
p. 9.
p. 10.

S. B. C. V. N. D. A. D. F. B. I. T. A. T. I. O.

De certitudine acceptivis Bullae.

Summus Pater V. G. soleat ipso die promulgatio
nis Bullae singulis annis existens hic Panormi
sumere pro me Bullam, ego autem existam V. G. Syra
cusis, possum nō uti Bulla, antequam me ille de accep
tione admoneat. Idem querō, si amicus commiserim, ut
acciperet pro me Bullam, & sciam ipsum esse diligentis
simum, & multoties pro me illum ipso die promulga
tionis accepisse.

Respondet. Quamvis supponeremus certitudinem
moralitatis, quod pro te accepta rite fuerit Bulla, satis esse
ad illius Privilegia consequenda, nihilominus dico, hic

Q. 2 non

non adesse leuissimi moralem certitudinem. In tantis enim periculis mortis, infirmitatis, obliuionis, absencie à loco promulgationis, multitudine negotiosorum, quibus tuus poterit, vel amicus subijcitur ob humanam conditionem, non potes certo moraliter scire, acceptam ab illis fuisse Bullam, cum hic presertim agatur de re tanti momenti, quanta est Absolutio à Reservatis, & similibus, quæ certam requirunt potestatem, vel saltem vere probabilem, quæ probabilitas hic non adest, cum pericula predicta rem faciant valde dubiam. Ita & Gallegus citans Vegam, & Roderiquez, Ego Diana & Henriquez, & Villalobos citati à predicto Gallego sentiant, cum adesse certitudinem moralem, sed non sunt audiendum.

Gallegus
claus. 24.
du. 180.
Dian. p. p.
er. 11. Re-
sol. 96.

TERRA IN DERRI MATIO

De duabus Bullis, quarum alteram tuum quis accipiet. **E**GO pro amico Bullam modo dicto accipi, cuiusque nomen inscriptum, itaque de acceptatione admonui, sed ipse, quia inuenit iam Bullam suscepisse, non accipiat; Possam me tunc feruam, vel ego, vel ille, alteri eam applicare, qui de me mihi eloquosynam, quam ego gedi, de teoque auisci nomen; huius nomen inscribere?

Respondeo. Villalobos non citandus dicit, te posse, quia dum acceptatio facta non est, potest Bulla applicari, feruati seruandis, cui velis; tunc enim tu es veluti Distributor, seu Depositarius illius Bullæ, dum alteri perfecte applicata non fuit; nam propterea tunc mutare nomen, nullam falsitatem continet; sed est corrigere errorem. Ita Villalobos apud Diana.

Diana p. p.
er. 11. Ref.
95.
Vega in
sum. tom.
I. c. 43. ca-
su 6.

Ipse idem Diana, postquam predictam doctrinam approbavit ex Villalobos, sic immediate addit. *Notandum est tamen, quod si Petrus sumit Bullam pro Ioanne, qui iam alteram acceperat, non potest Petrus illam alteri applicare, quia, ut ait Vega, realiter ille sumpsit eam Bullam cum intentione applicandæ Petro, & non aliter, ergo &c. &c. ita testatur, respondisse de hoc casu interrogatum. Ad quod. Hactenus Diana, in quibus magis videatur esse contradictio. Si enim ipse ex Villa-*

Villalobos dixerat, posse, te cum fructu applicare alteri Bullam acceptam pro amico, qui inuenitur iam accepisse, & nolle nunc acceptare, quia ratiohe deinde negat cū Vegæ, atque Petrum sumentem Bullam pro Ioanne eodem modo non acceptante, non posse alteri applicare? Certe Vtrobique fuit Intentio applicandi ei, qui inuenitur iam Bullam accepisse, quare videtur idem Casus, non diuersus.

14 Vidit, puto, hanc contradictionem e Gallegus, voluitque concordare, & sic distinxit. Si tu quando sumpsisti Bullam pro amico, nulla reflexione vsus es, sed solum dixisti *Volo accipere pro amico* potes alteri applicare, si amicus non acceptet, atque hic est (art) casus concessus a Villalobos. Si vero vsus hac reflexione es in hanc modum. *Volo accipere pro amico V. G. Ioanne, cum intentione illam applicandi, non autem alteri*, non potes alteri applicare, atque hic est Casus Vegæ.

Galleg:
claus. 24.
dub. 178.

15 Ego sane non sum adeo ingeniosus, vt inter duos hos casus discrimen illud introspeciam. Iam enim quando accipi pro amico sine illa signata reflexione, amico volui applicare, non alteri. Quid enim significat illud (pro amico) nisi amico applicare, & consequenter non alteri. Præterea illa Bulla in vtroque casu remanet sine perfecta applicatione, posito quod in vtroque casu absit acceptatio. Denique pro vtroque non est præsumendum Commissarium, qui iam habuit elemosynam, velle sibi eam retinere, & fructum Priuilegij Bullæ nulli conferre.

16 Mihi igitur videtur Villalobos fuisse in sententia concedente posse illam Bullam alteri applicari; sed Vegam in sententia negante. Quamobrem non est, quod recurramus ad concilianda siue duo illa dicta Dianæ, sibi contraria, siue duas sententias ex opposito diuersas, vt propterea f Delugo merito expresse aduertat, Dianam hac in re non fuisse consequenter loquutum.

f
Delugo
de pen. d.
27. nu. 88

17 Porro dictus De lugo l. c. prædictam sententiam Villalobos negat, impugnatque ex eo, quod posito, quod elemosyna facta ab amico nomine meo fuit, & non nomine alterius, nequit per ratificationem, deinde alter acceptare; quasi sit facta nomine suo: nemo enim potest ra-

tum.

tum habere, quod nomine suo non est factum, sed nomine alterius.

18. Verum esto (respondere posset Villalobos) Eleemosyna illa non sit facta nomine illius alterius amici, quia tamen ego non ei acceptare, tamquam factam nomine meo, remanet facta nullius nomine; ergo poterit ille alter amicus non quidem ratificare, sed illam acceptare nunc, tamquam pro se factam.

QUARTA DVBIITATIO.

De duabus Bullis, quarum utraque sit à te acceptata.

19. **Q**uid dicendum quando accessit acceptatio? Casus figurari in hunc modum potest. Commisi amico, ut quotannis sumeret Panormi pro me Bullam; ego autem memor huius commissionis accepi Bullam Siracusis animo utraq; acceptandi. Vel, Syracusis acceptavi eam, quã ego sumpsi, oblitus illius commissionis impositæ meo illi amico, nam quia, etiam in hoc obliuionis casu commissionem illam nunquam renocavi, & Bullam sumptam Panormi in meo Procuratore me acceptasse conuincor, sane etiam in hoc euentu aderit legitima acceptio.

Inquiro iam, cum resciuero Bullam vnã mihi sufficere, possum ne alteram ex his alteri tertio acceptanti cum fructu applicare, qui mihi eleemosynam à me colatam refarciat?

20. Respondeo. Hodie postquam Pontifex Gregorius XIII. (vt mox cap. 14 videbimus) concessit, vt cum fructu bis in anno eodem possit Bulla sumi, puto, te non posse alteri applicare. Probat, quia Bulla semel applicata, & quidem cum fructu, nequit alibi applicari, vt ex se patet, secus enim possem meã primã Bullam alteri applicare: quod nullus dixit. Sed tu iam tibi applicasti utraq; & quidẽ cum eũ fructu cõcesso à Gregorio XIII. ergo &c. Minor probatur, & explicatur: nam quamquam fortasse tu non indigebis secunda Bulla, tamen vt illam cum fructu habeas, satis est, si ex illa acquiras (vt certe acquiris) potesta tem illa vtendi. Neque enim Prima Bulla fortasse tu indigebis, eaque fortasse nunquam vteris,

& ta-

& sament non inde dices, te non accepisse illam, cum fructu, & posse illam alteri à te applicari, fructus, enim veluti immediatus est ipsa potestas fruendi &c.

At si loquamur ante hanc concessionē Gregorij, vitem de tertia Bulla que fructibus tibi non est, tu vero illam, siue per ignorantiā, siue ab aliam causam tibi applicasti, puto, esse probabile, te posse, alteri volenti, eam applicare, & ab eodem elemosynam à te datam recuperare. Ratio est, quia cum illa applicatio fuerit exhibitā ex errore circa substantiam, id est circa Privilegia, & fructus vtilis Bullæ, vera & valida applicatio non fuit, atq; adeo irrita. Ne ergo hæc tertia Bulla remaneat inapplicata, & ne Commissarius data elemosyna immerito gaudeat, ideo propter eandem doctrinam, que n. 12. & n. 15. est allata, poterit alteri conferri, si illam recipere voluerit.

§. IV. Explicatur illud (Retinere.)

Non solum Bullam accipere, sed retinere apud te, seu (vt loquitur Bulla latina) pones te habere debes. Id quod gratioribus verbis sic præcipit Summarium Bullæ quod in nostro Regno distribuitur.

Diacharamo che quella che piglierò questo presente Bolla, habbino da ricuere, e conseruare questo Sommario, e Bolla, che è stampata, sigillata, e firmata di nostro nome, e sigillo, perche d'altra maniera non guadagnano la detta Bolla, ne le gratie di quella.

Hoc (Retinere, seu conseruare) nimis stricte, nedicam, interpretari, explicant nonnulli, putantes, opus esse, illam secum ferre. Immo ineptius aliqui, oportere eam manu tangere, quando vtuntur eius aliquo Privilegio: v. g. quando absoluuntur à Reservatis. Dico igitur, satis esse, eam domi suæ retinere, quantum in alia Ciuitate; immo satis esse, seruare eam apud amicum, etiam absentem. (sed non apud Thesaurarium ex dictis §. 3. n. 4.) moralis enim retentio præcipitur, non physica. nam Pontifex loquitur iuxta morem, quo solent homines res suas asseruare; & ita sane præmissa timoratorum docet.

3. Hinc soluitur ea Dubitatio, An si mittas Bullam, amit-

amittas eius Priuilegia, quandoquidem cum in eo casu iam non retines.

Respondeo cum necessaria Distinctione. Si inculpabiliter amittas, non est, unde cadas à Gratij. Non enim obligaris ex tenore Bullæ, vt iara vidimus, nisi ad eam humano modo custodiendam. Custodisti autem, dum morali diligentia illam conseruasti, quamuis deinde sine tua culpa ea amissa, lacerata, vel combusta fuerit &c.

4. At si consulto illam amittas, proicias, laceres &c. concides sane à Priuilegijs, non propter rationes, quas quidam minus aptè afferunt, præsertim illam quia sic videris à te velle remouere Bullæ Priuilegia; Id enim verè nequaquam est: siquidè non sequitur: Proiectio Bullam seu eius scripturam, ergo eius Priuilegia proiecio. Non inquam, propter eiusmodi rationes, sed quia clare, discrete, expressis verbis sub hac conditione, vt Bullam humano modo conserues, Pontifex tibi eius Priuilegia cõmunicat. Id enim notant ea verba Commissarij, cuius est, mentem Pontificis circa Bullam declarare: (*Maßiano da' riccuere, e conseruarsi questo Sommario, etc. perche di altra maniera non guadagnano la detta Bolla, ne le Gratie di quella.*) Hæc est doctrina cõmunis apud Gallegum, Dianam, aliosque ab eisdem citatos. Solum inuenio Andream Mendo i putantem, etiam si culpabiliter quis amittat, posse frui Bullæ Priuilegijs, sed non est propter nostram rationem audiendus.

^g
Galleg.
Clauf. 14.
dub. 18.

^h
Dian. p. 10
tr. 2. ref. 4.

ⁱ
Andr. Mendo de Bull.
disp. 21. n.
3.

§. V. Duo discrimina notabilia inter Bullam Communem & Bullam Compositionis quoad earum retentionem, & nominis inscriptionem.

DE Bulla Comuni dictum hæcenus est, scripto nomine accipientis, debere, tum accipi, tum conseruari.

Primo igitur cõtra hoc posterius posset quis in huc modum argumentari. Bullam Compositionis, de qua infra, non obligamur conseruare, sed fati est, illam recipere, ergo & Bullam Communem. Antecedens probatur ex verbis Bullæ Compositionis, quam distribuit hoc in Regno Commissarius, quæ hæc hodie sunt.

Et

Et ordiniamo precisamente, che riceciate in voi questa Santa Bolla, essendoci in essa scritto il vostro nome, perche cosi vuole, e comanda sua Santità, e che altrimenti non godiate della compositione, che per essa vi si concede; la quale Bolla ordiniamo; che sia stampata col nostro nome, e sigillata col nostro sigillo.

2. *Immo etiam antea sic legebatur in Bulla Compositionis anno 1628. Et ordiniamo precisamente, che riceciate in voi questa Bolla, perche cosi vuole, e comanda Sua Santità, e che altrimenti non godiate della compositione, che per essa vi si concede &c.*

3. *Vides igitur, tum hodie, tum antea, numquam in Bulla compositionis apponi, vt illa conseruetur, sed solum vt recipiatur &c.*

Respondeo nūc ad propositā varietatē, negandō consequentiā. Hoc. n. est primū notabile discrimen inter Bullā comunē, & Bullā cōpositionis, requiri nimirum conseruationem Bullæ communis, Bullæ compositionis cōseruationem non requiri. Et ratio manifesta est; quia Pontifex per suum Commissarium conseruationem mandauit in Bulla Comuni, vt vidimus §. preced. non verō in Bulla Compositionis, vt modo habuimus nu. 2. & 3.

4. *Sed inquit curiosus, cur id? Respondet recte Bard.* quia in communi Bulla multa adsumt Priuilegia, quæ habent tractum successiuum pro toto anno, vnde congruum fuit mandare, vt ea conseruaretur, ne scilicet erraret Priuilegiatus, quando vti eius Priuilegijs voluerit. At in Bulla Compositionis vnica est gratia, qua scilicet Bullam hanc recipiens liberatur à restitutione incertorum, qua gratia semel habita, nihil refert Bullam conseruare.

Bard. p. 3.
tr. 5. c. 2.
sec. 2. nu.
20.

5. Secundo, potest quis ita argumentari contra Inscriptionem nominis in hunc modum. In Bulla Compositionis hodie necesse est, vt inscribatur nomen accipientis sub pænā Compositionis gratiam non obtinendi, vt apparet ex verbis nu. 2. recitatis ergo sic erit in Bulla Comuni, & tamen supra §. 2. diximus ex Bard. in hac communi Bulla expediens id esse, non necessarium.

Respondeo simili modo, quo respondimus ad præcedens argumentum, non esse scilicet id mirum, quia in textu Bullæ eorū non apparent, saltem manife-

stè in illa sententia P. Bardi, verba, quæ annullent concessionem, si non scribatur nomen, vt ibidem dicto §. 2. legisti. At vero apparent clare in Bulla Compositionis, vt iam item modolegisti n. 2. Atque hoc est secundum notabile discrimen inter has duas Bullas.

Cur autem hoc? Respondeo, me putare, Pontifici satis fuisse, ratione honoris recipientis Bullam habuisse, dum non requisivit, vt hæc Bulla conseruaretur; vnde eidem non visum est necessarium, concedere, seu permittere, ne inscriberetur nomen.

Respondeo secundo, Rationem, cur hoc discrimen voluerit Pontifex, Pater Bardi afferre debet, non autem nos, qui citato §. 2. docuimus, scribendum esse nomen, etiam in Bulla communi.

CAPVT DECIMUMSEXTVM.

Concessio Gregorij XIII. per quam bis Bulla Sumi potest.

m
Galleg. in
calce libri
Claus. II.

n
Trull. I. 1.
de Bull. §.
8.

Ea sic habet apud *m* Gallegum, & apud *n* Trullench.
Ac etiam, vt omnes Christi Fideles, non tantum semel, sed bis
singulo quoque anno, seruiatis reuere, & seruae predictis, qui-
bus eodem anno, idem Sumptuarium sumpsissent, tam pro se,
quam per modum suffragij, pro Animabus in Purgatorio deten-
tis, Indulgentijs, concessionibus, Gratijs, & Indultis predi-
ctis vii, & potiri, & gaudere, ac discolorum, Bonorum spiri-
tualium participes fieri valeant, in Domino misericorditer
concedimus, & Indulgamus.

§. Vnicus. De secunda predicta Bulla, qua eodem anno
recepti potest.

CVM hæc Bulla sit mera extensio ad solam ite-
ratam receptionem (sed certe non ad tertiam)
ideo omnia sunt pro illa seruanda, quæ diximus in præ-
cedentibus, nam propterea non sunt repetenda. No-
tanda tantummodo sunt duo.

o
Gallegus
Claus. cit.
in Titulo.

2 Primo, hanc secundam Bullam posse sumi simul
cum prima, vel postea intra annum, quando libuerit.
Ita Gallegus *o* Inferuiet aut illa, siue pro toto anno, si
initio

initio accepisti; huc pro solo tempore, quo sumpsisti, usque ad anni finem. Insuper, inquam, pro tribus Privilegijs. Puta Primo, vt possis acquirere iterum Indulgentiam Plenariam in vita, & iterum in morte, licet per primam Bullam eam acquirieris. Secundo, vt obtineas iterum absolutionem ab ijs reservatis, à quibus semel forte absolutus fuisti per primam Bullam. Tertio Poteris iterum, seu bis, accipere eodem anno Bullam pro Defunctis, de qua Cap. sequitur, atque adeo bis applicare pro ipsis Plenariam Indulgentiam.

3. Notandum Secundo Eleemosynam pro hac scilicet receptione Bullæ, conferri debere à priuatis, duorum Realium sub insignibus vero Personis, octo. Hoc est, præter eleemosynam datam pro prima Bulla, debet alia similis pro hac secunda porrigi, vt diximus c. 3. §. 7. n. 101.

Atque hæc de Bulla Viuorum, sequitur de Bulla pro Defunctis, deq; Bulla Compositionis breuis, sed pro præxi, ad quam semper intendimus, sufficiens explicatio.

CAPVT DEGIMVMSERTIMVM.

De Bulla pro Defunctis.

In Bulla latina sic habetur. *Item, eadem Indulgentia (vtique plenaria) suffragabitur per modum suffragij, etiam animabus Defunctorum, pro quibus in huiusmodi subsidium (nempe Belli contra Infideles) proficisceris, vel Milites mitti contigerit, aut pro quibus non euntes, nec mittentes, tamen eleemosynam de bonis suis iuxta taxam per Commissarium, personarum qualitate inspecta, faciendam, pro Religionis defensione contulerint.*

S. Primus. Explicatur illud (per modum suffragij.)

Quemadmodum si quis in Carcere esset detentus ob debita, quibus premitur, duplici poteret modo liberari; Primo, si Princeps illum absolueret per sententiam, vel alio legitimo modo, ab eiuſdem debitis; Secundo, si amicus aliquis offerret Creditoribus solutionem dictorum debitorum; quorum

prior liberatio diceretur haberi per absolutionem, posterior per modum auxilij, quod per oblationem satisfactionis offertur ab amico. Ita anima, que existit in Purgatorio posset liberari. Primo, si Deus, vel Delegatus ab illo, illam, absolueret. Secundo si quis per sua bona opera penalia offerret pro ipsa tantam satisfactionem, quanta sufficit ad debita dicte anime cōpensanda. Prior ex his modis vocetur absoluta, vt ita loquar, liberatio, seu condonatio, seu Indulgentia per modum absolutionis. Posterior vero vocatur liberatio, seu Indulgentia per modum suffragij, siue auxilij. Ille enim, qui sua opera, pro anima offert, auxiliium affert animæ.

Iam vero Summus Pontifex cuius distam est: *Quicumque solueris super terram, &c.* concedit viuis per potestatem Iudiciariam, qua valet suos subditos absolueret, concedit, inquam, auctoritative Indulgentiam, & liberationem a penis, quas illi debenturam ex Thesuro Ecclesie ipse, qui est eius administrator, & distributor satisfactionem tantam, auctoritate a Christo sibi communicata exhibet Deo, quantum debet Fidelis, cui Indulgentiam confert. At vero, quia eidem Pontifici non sunt subditæ animæ Purgatori, nec ab ipso ligari, vel solui auctoritative possunt, cum tamen possit idem per modum auxilij offerre Deo, pro animâ tantam satisfactionem, quantum ea anima debet, ad hoc enim non requiritur, quod anima sit illi subdita, ideo tunc dicitur, quod per modum suffragij, seu auxilij eiusmodi animas liberet. Vnde vides, non differre Indulgentiam Plenariam pro viuis, ab Indulgentia Plenaria pro Defunctis, vtraque enim animam liberat, solum pro viuis Pontifex per Indulgentiam illam, remittit penam iuxta prædicta, vt administrator, pro Defunctis autem, vt auxilians. Hæc rudi Minerua pro indoctioribus delibet sufficit.

p
Trull. in
Bull. du. 4
nu. 6.

q
Bardi p. 4.
de Bull. tr.
2. c. 2. sec.
4.

r
Sorus in 4
disp. 19. q.
2. ar. 4.

3 An autem vtraq; hæc satisfactio a Pontifice oblata Deo acceptetur ab ipso de cōdigno, & ex iustitia, vt tenet tamquam probabilius *p* Trullench, alijque apud *q* Bardi, an potius de congruo ex liberalitate, & misericordia, vt tamquam probabilius tenent *r* Sorus, alijque, quos sequitur ibidem Bardi, quamque valde rationabilem existimat *s* Bellarminus, vt item, an Deus illam acceptet in-

falli-

falsibilitate, ut tunc conloquenter debent Trullench. aliqui, cum sequentes autem vero falsibiles, ut docent alij cum Soto, sunt Questiones Theologicae videnda, quod predictos, & apud b. ueniam...

Bellar. l. 1 de Indul. c. 14. n. 4.

S. I I. Condiciones requisita pro Bulla Defun-

Star. 3. p. 10. 4. disp. 84.

Missis iis, quae pertinent ad Animas illorum, qui ad Bellum contra Infideles proficiscuntur, vel eorum, qui ad idem Bellum Milites destinantur, nostrum erit, de hodierna tantummodo communi Praxi loqui, quae Fideles, data cetero spina, quomodo quo supra diximus, c. 16. S. unico. n. 3. Indulgentiam plenariam virtute Bullae applicant, pro defuncto, hoc est profanitia existente in Purgatorio...

Hoc autem in iustis non te praeterant duobus in Brimo, hanc Indulgentiam, quae per hanc Bullam confertur, esse dicuntur ab illis Indulgentijs stationum, explicitis in superioribus, quae possunt etiam, ut ibi dicitur, videlicet, pro Defunctis applicari. Secundo, a Fideibus solum designari Animam, cui est applicanda Indulgentia, ut a Pontifice illam impartiri, ut late diximus eodem cap. 10. S. 4. num. 2.

Supra. c. 10.

Quoniam autem haec Defunctorum Bulla est pars Bullae Viuorum, ideo potest bis sumi modo dicto cap. 16. nu. 2. Debet item accipi, acceptari, & retineri, seu conservari, modo, quo de Bulla Viuorum supra decreuimus cap. 13. S. 2. & sequentibus.

Quid de inscriptione nominis? Respondo, propter eandem rationem, quae haec est pars Bullae Viuorum, idem dicere, quod de inscriptione disti nominis diximus ibidem.

4. Certe praxis est, in illa scribi nomen, tum eius, qui Bullam accipit, tum eius, pro cuius anima accipitur. Verba huius Bullae, quae in Regno nostro distribuitur, sunt sequentia.

Per quanto voi, Pietra Romana, d'ordine due Reali di plata (cioè d'argento) ch'è quello che si è fatto, e dichiarato per noi il Dottor D. Pietro Paceco Commissario Generale della Santa Cru-

Gravata a beneficio dell' anima di Bernardo Amadori...
Censura in quocumque Santa Bulla...
lam vero propriis difficultates ad Bullam hanc perti-
nentes, hic subnectamus.

PRIMA DIFFICULTAS.

Antiqua Bulla Defunctorum a capp. concordat esse in data
gratia, et anima pro se accepta...
R. Espondeo, valde probabile est, non oportere
propter rationem dictam... sed quia
alij sustinent oportere, adeo proinde est consilium, vt
proxime moriturus committat heredi, vt sumat pro ipso,
quatenus in die cuius hanc Bullam, tunc quando dicitur her-
res illam accipere, vel applicari id faciet nomine alieno,
non proprio, quod certe non requiratur in herede status
gratiaz. Quam admodum summo seruo peccatori tubicam
eleemosynam pauperi dare, nihil mihi officit eius pec-
centis, quia non agit nomine suo, sed meo. Aliud simi-
le consilium habebis infra n. 7.

SECUNDA DIFFICULTAS.

Antiqua Bulla possit applicari pro multis Defunctis?
R. Espondeo. Ita putat Mendó, quo pacto in
indulgentia fructus dividetur in illos plures pro
rata. Sed illum audire non possum, si quidem in Bulla
hac, quae distribuitur, expresse ponitur vt modo vidisti.
(pro anima talis persone) ergo solum pro vna applicari po-
test, cui rationi nimis frigide ipse Mendó respondet,
dum dicit, vid. poni, quia communiter Fideles pro vna
anima solent applicare.

TER-

VERTIA DIFFICULTAS.

Quoniam rationes animarum ad applicandam.

Secundum ordinem suum.

7 **R**espōdeo modo duplici, vel nimirum Primo, si accipit Bullā determinatipēs, vel iustatalem animam, vel Secundo, si dicit, seu intendat, se velle liberare illam animam, quam determinabit Deus: Ita docet Mendo.

At quādo nam Anima liberabitur, quando accipitur Bullā, an quando applicatur? Respondeo, si Bullam recipient, et rogat, seu promissa modo supradicto, elemosyna, simul applicat, tunc liberabitur: at si prius accipiat, sed inde ad tempus applicet, sane liberabitur, quando applicat. Ratio est, quia vltimum requiritum est applicatio. Vnde, si tu, dum Bullam accipis, non sis in gratiæ statu, expediet nō applicare tunc, sed quando eris in gratiæ, vt nimirum securius opereris, propter illam opinionem, quæ requirit in Fideli gratiæ statum, vt is operetur vtiliter pro Defuncto.

Nota semel facta applicatione pro anima v. g. Petri, te non habere potestatem applicandi alteri, quia facta à te applicatione, iam futurum effectum, ad equatè habuit tua Bulla.

QUARTA DIFFICULTAS.

An pro hac Bulla Defunctonam requiratur.

Elementum.

Respondeo. Requiritur ita enim exprimit, seu

Requiritur ita enim exprimit, seu taxauit Commissarius, cui data est taxandi potestas.

Illud tamen ne ignorato, pro hac Bulla sufficere eandem quantitatem elemosynæ pro omnibus, siue priuatis, siue insignibus Personis, & quidem in nostro Regno duos Reales. Ratio est, quia pro viuentibus distinctionem apposuit Commissarius inter priuatis, & insignes, non autem pro Defunctis: & merito, quia voluit illis sanctis animabus suæ liberalius.

QUIN-

membrum
ob
idem
& d. 13. n.
14.

QUINTA DIFFICULTAS.

An hæc Defunctorum Bulla possit sumi pro existente in alio Regno?

Ludou. a Cruce de Bull. in ipso Proc.

Respondeo verba Ludovici ad Crucem Concedit, si quis inquit, si Pontifex, ut qui hanc Defunctorum Bullam sumptuorum possit cum vivente anime in Purgatorio existente applicare, dumodo duos argenteos in subsidium Belli contra Infideles solvant. Nota illud circumstantiam, Vetus ergo recipiens Bullam, debet esse in Regno, ubi Bulla promulgata, non autem necessario ille, cui applicatur, vel applicanda est Indulgentia.

An hæc Indulgentia possit acquiri pluribus pro Defuncto?

Respondeo, solum semel cum una Bulla. Illa autem opinio Trullæ impunitis, quæ de hac Bulla applicanda Fidelibus, quæ Bullam hanc accipit, hæc Indulgentia, toties Indulgentiam acquiri pro anima, mihi videtur opinio nimis hæretica, nam cum requiritur nova concessio Pontificis, ut bis hæc Bulla sumi possit, qua iterum acquiratur Indulgentia, & cum Fideles nunquam hac Praxi, quod sciamus, uti sunt?

Illud occasione hac solet inquiri, cur bis in anno potest vultiter sumi hæc Bulla? Immo cur fructus est, altero & altero anno pro eodem defuncto subinde Bullam sumere. Ratio dubitandi est, quia, si per unicam Bullam semel habita Indulgentia, Deus liberat animam, jam non est opus alia, secunda, multo minus tertia &c.

Respondeo. Sanè cum fructu plures Bullæ sumuntur, quia possunt concurrere circumstantiæ, ob quas per priores Bullas non acquiratur Indulgentia, ut si accidat non esse causam sufficientem, ad illam Indulgentiam concedendam, si non sit in gratia, qui Bullam suscipere applicat;

(nam

(nam non est nisi in opinione, quod in predicto non requiratur gratia) demiq; si Deus non acceptet (est enim in simili opinione, an Deus infallibiliter nec sic acceptet, vt §. preced. n. 3. indicauimus) Addit Castropalatus d neminem scire posse, an opera ad Indulgentiam requisita ipse exequatur, pro vt Pontifex intendit, & necessarium est ad Indulgentiam valorem. & rursus nimum scire an etiam te ingorante, elemosyna erogata pro Bulla sit aliena, vel, an Depositaris, seu distributor tibi dederit Bullam alterius; vel, an ipse sit raptor, simulator, vel non legitimus Minister. Præstabit igitur iterata Bullarum acceptio, non pro defunctis modo, verum etiam pro viuētibus. Quod dicitur est de his Indulgentiis per Bullam, dic vniuersaliter, de alijs Indulgentiis; prudenter huiusmodi eas, pluries, & pluries sumi. Hactenus de Bulla Defunctorum satis.

Castro. de Bull. p. 12, nu. 4.

CAPVT DECIMVM OCTA VVM.

De Bulla Compositionis.

Per hanc Bullam cōcedit Pontifex Fideiſibus etiam Religioſis, & si quidem diximus supra §. 3. §. 2. n. 12. Religioſos poſſe omnibus Bullæ Cruciate Privilegijs frui, præter vſum lactaciniortum, & quæ ad Sacramentum Poenitentiaſ pertinet, vt ſi forte habeant aliquid ex bonis male ablatis, vel retentis, facta elemoſyna, poſſint illa conditionibus modè explicandis, poſſint illa omnia ſibi qua conſcientia preuenire. Huius autē concessioſiſ iuſtitia & hoſtetas, vt etiam poſſent Pontificis ad illam exhibendam hinc a nobis, qui ſolum ad praxiam intendimus, tamquam certa ſupponitur, vidēda ſi placet apud Trullench, Bardi, Ludouicū à Cruce, alioſque huius Bullæ diligentes explanatores. Romoſa ba Pontificis hanc cōpoſitionē concedētis hæc ſunt: *Et poſſit Emiſſarius cōponere ſuper illicite habitis, nec non ſuper medietate legatorum omnium, que propter male abbatia facta ſunt, ſi Legatorū per annū in exactioſe negligentes fuerint, ſuper qua facta erunt (hoc eſt, que inuententur aſſeſſe ne facta) & que dicto anno durante ſient, ſi Legatorū*

Castro. de Bul. Cru. p. vltimo. ipſo initio:

ni illuſt. ad Rego. ad Rego. ad Rego.

ad Rego. ad Rego. ad Rego.

ad Rego. ad Rego. ad Rego.

ru inueniri non potuerunt, nec non super male ablati, et per
 usuraria prauitatem, aut aliter male acquisitis, si in omnibus
 promissis calibus praeuocatae diete curialis negligentia) pensio-
 quibus relictio, seu solutio, facienda est praestito per restitutor-
 rem iuramento de diligentia per hunc factis pro inuenienda
 restituendo. Item Creditore, et minus inuenito non reperiuntur
 possit, inquam, Commissarius exponere, et in relictis liberari.

Et paulo post
 Ita etiam datum facultas eidem Commissario componendi
 cum eis, qui ad restitutionem fructuum ex omissione bonarum
 Canoniarum tenentur, ita, quod quantitas compositionis pro
 medietate Ecclesiae, vel alius loci, quocumque, vel quocumque ratio-
 ne illas praedictas restituere debent, et pro altera medietate
 in subventionem huius negotii desunt.

S. 1. Explicatur Caput illud Primum se componendi,
 id est super illicite habitis, & super male ablati.

Illicite habitis, seu restructa sunt, quae quamuis
 sine peccato, propter bonam fidem, vel ob iu-
 stum contractum, vel ob alios habitis oblinuerint (quo-
 tamen tempore restituta non sunt. Male uero ablati sunt
 illa, quae cum peccato, & iniustitia surrepta fuerint, nec
 Domino reddita, quod postea magis magnique ero-
 dare uolens Pontifex addidit, et per usurariam prauitatem
 aut aliter male acquisitis.

Pro his igitur format. Generalis hanc Regulam
 Trullench. f. Compositio, de qua loquimur, generaliter
 fieri potest in omni euentu, in quo constat Restitutio-
 nem faciendam esse ratione rei male acceptae, vel iniustae
 retentionis, duabus conditionibus concurrentibus, Pri-
 ma, ut, facta debita diligentia, Dominus certus, aut eius
 haeres non appareat, (quam primam conditionem paulo
 post §. 1. nos illustrabimus.) Secunda, ut haec bona abla-
 ta non fuerint ex confidentia huius Bullae. De qua item
 conditione nonnulla nos addemus non multo post §. 7. n. 4.

f
 Trull. in
 expof. Bul.
 copof. l. 5.
 c. 19.

g
 Trull. ibid.
 l. 3. dub. 4.
 n. 4.

b
 Delugo d.
 6. de Iust.
 n. 134.

3 Proferunt, et illam eandem Regulam Doctores apud
 eundem Trullench. g. & Delugo. Quotiescumque ab-
 qua cedunt Pauperibus, vel Locis Pijis, hoc est debe-
 rent.

rem illis distribuit, potest fieri compositio.

Signate dictum est (ut dicitur) non vero fictum est (do-
centur.) id quod sic explicat, Abatras Mendo. Si
restitutio facienda sit Ecclesie, (ait) ex eo, quod frans
aliqua in illam parata est, non potest debitor componi
per Bullas, quia a Pontifice, & Commissario non conce-
ditur compositio de bonis, quae certo Domino deberentur,
atque certus est Dominus, nempe determinata illa Ec-
clesia. Nec conceditur de omnibus bonis pertinentibus
ad pia opera, quorum Pontifex est administrator, sed de
his, quae non sunt ablata ab ipsis pijs Operibus & tamen
restitutio esset facienda, vel quia Dominus non est cer-
tus, vel quia bona rursus acquisita sunt, & propterea
Domino non sunt reddenda. Hinc si quis abstulisset bo-
na pertinentia ad Ecclesie fabricam, non potest per Bullam
componi, sed deberet ipsa fabrica restituere &c.

Méd. d'Al.
35. de Bul.
C. 2. §. 10.
2. q. 1. l. 1.
2. q. 1. l. 1.

Prædictarum Regularum ratio illa est, quia de his Pon-
tifex Summus, ut administrator rerum etiam tempora-
lium, quando ad bona animarum facit, modo a
Doctoribus latius explicato, potest disporre, itaq; adeo
de illis compositionem concedere.

Iam vero, ut quae sunt in titulo huius §. explicarentur,
apposuit Commissarius Cruciatas multos casus in ipso
Summario vulgari, quod compositionem postulanti-
bus distribuit, qui breviter sunt sequentes.

De acquisitis cum peccato.

4 **E**T quidem quoad male ablata, quae ex iniusta
receptione, vel damnificatione debentur. Po-
test Primo Compositio expediri, (ait Commissarius) si
Iudices, si Aduocati, si testes, si Notarii, si similes Offi-
ciales aliquid iniuste receperint, ita, ut secundum Regu-
las Restitutionis restituere inter se personas obligentur;
satisfacto semper illo, ut si statim forte ab ipsis illa-
tum est. Nota, aliquos Doctores compositionem hanc
Iudicibus cōcedere solum super accepta ob administra-
tionem iustitiae in causis temporalibus: Sed Castropala-
tus m. concedit etiam in spiritualibus. Illum lege.

Trullé. l. c.
casu. 9. Hé
riq. ex par
te l. 7. c. 35.
n. 4.

5 Secundo, si quis iniuste aliquid receperit, ut in-
tercederet pro iniusta sententia, restitudo semper clam-
no parti laesa.

m
Castro. de
Bull. pun.
Vlt. §. 2 nu.
9.

6 Tertio, si in ludo per fraudem aliquid iniuste quis acquisierit, ab eo quem nunc inuenire non potest.

12
De ludo M
ca. 2. 2. 2
1. 2. 2. 2
Bardi p. 3.
Fr. 5. dec.
a. sec. 3.

Nota, si tu forte iuſeris, cum Beneficiario, viceris que illam partem ſuperſuam, qua iſte tenetur diſtribueri pauperibus, doceri a Delugo, diſtam partem, illeberi pauperibus, atque adeo poſſe te de ea componi: ut doceri a Bardi, pauperibus, non debet, neque componi te poſſe: Ratio huius poſterioris ſententie, quam libentius ſequor, eſt, quia, cum ſi hodie, probabili opinio Beneficiarium eſſe Dominum, etiam aliorum Bonorum, que ipſi ſunt ſuperſua, iam a te ſcitur Dominus, puta Beneficiarius, ergo illi, non vero pauperibus reſtituere debes, ſi per fraudem vicisti. Quod ſi vicisti ſine fraude, illa tibi retine, quia ea habuisti a Domino, ſua rei: ſi Beneficiarius peccauerit, ſic ludendo, & fortaſſe etiam tu, ſi ſciens, cooperatus es cum illius peccato.

7 Quarto, ſi ob fictam paupertatem, vel ſimilem fictionem aliquid recepisti, quod reſtituere obligor.

8 Quinto, ſi quid debeas ob damnum, quod venando, piſcando, paſcendo, vel alio modo alicui intuliſti, ſemper incerto eo, cui damnum illatum eſt.

9 Sexto, ſi honeſta mulier (non publica meretrix) aliquid ob turpem vſum habuerit.

10 Septimo ſi per iniuſtam venditionem, vel emptionem vini, vel aliarum rerum, ſiue fraus fuerit in menſura, ſiue in alio &c.

De acquisitis ſine peccato, ubi de Inuentis

11 **Q**uod rem acceptam Poſſe, primo, fieri coſtitutio, ſi quis habeat pecuniam, vel aliud incerti Domini apud ſe depositum.

12 Secundo, ſi ex contractu, vel quocumque alio capite aliquid quis incertæ perſonæ debeat.

13 Tertio, ſi quis aliquid habeat, quod caſu inuenit, nec ſciri poſſit Dominus; Hæc autem alicubi eſſe a Rege, & ſub præcepto, vel excommunicatione a Pontifice applicata Ordinibus Sanctæ Mariæ de Mercede, vel Sanctiſſimæ Trinitatis ad redimendos Captiuos, vnde

de non posse de illis componi & contendit Ludouicus a Cruce. Verum nos sequimur alios Doctores q. cū quibus

^p
Lud. a Cruce de Bull. d. 3. ab. 15.

14. Dico Primo. *Casu Inuenta* si post debitam diligentiam inueniri Dominus non potest, probabilissimū esse, posse ea sibi asseruari ab Inuentore cum intentione ea Domino reddendi, si is comparuerit: Ratio est, quia nec ex iure naturæ, nec ex iure positio probari potest oppositum, modo dictum animum habeat Inuentor. Id fute probat Mendo l.c. nu. 17.

^q
Mendo de Bull. dif. 33. c. 2. nu. 12. Citans Nauarrū. addit Molinam, & Castrop. ad idē prōpēdentes.

Addit idem Disp. 14. c. 17. nu. 182. Idem esse de Bonis naufragantium, eo ipso enim quod inueniri non potest eorum Dominus, sunt æque bona inuenta; & excommunicatio in Bulla Cenzæ solum loquitur, cognito, vel comparante Domino.

15. Dico Secundo. nec vllam esse in cōscientia obligationem reddendi bona incerta inuenta siue animata, siue inanimata, Cruciatæ, aut prædictis Ordinibus. Ratio est, quia si Inuentor ea licite, iuxta hanc opinionem retinet, non cadet in ipsam, nec præceptum, nec excommunicatio, quæ solum sunt lata iuxta aliam oppositam, quæ certe probabilis est.

^r
Mēdo dicta d. 33.

16. Idē Mēdo d. Disp. 33. n. 23. docet. posita præscriptio-
ne (quæ ponitur post certum tempus a lege definitum, de qua passim Iuriconsulti) non obligari inuentorem reddere rem inuentam Domino comparenti, quia per præscriptionem legitimam is acquisiuit rei Dominium absolutum; sic concedentibus legibus Præscriptionis.

17. Sed difficilis mihi est hæc Decisio; ad legitimam enim præscriptionem requiritur, vt res a possidente teneatur tamquam sua absolute; & non nomine alterius; at hic Inuentor nomine Domini possidet, dum eam retinet sub conditione, donec Dominus comparuerit, non vero absolute, & nomine suo. Sed redeamus ad nostra.

18. Ex dictis patet, te non indigere compositione pro prædictis inuentis in nostra opinione, indigere autem in alia probabili, quam hic sequitur Commissarius.

19. Hi sunt prædicti casus in Summario collecti, in quibus semper intellige, quando facta debita diligentia, ignotus est Dominus, vt item semper intellige, quando is, qui ea habet, restituere obligatur: Quod aduertitur, quia

quia Commissarius in multis ex prædictis casibus enumeratis, secutus est opinionem probabilem, quod illa bona restituenda sint, vt V. G. in mukere dare vsu suu corporis, & in rebz casu inuentis, vt modo dictum est &c. Nam cæterum quando adest opinio probabilis, quod restituenda non sint, potest quilibet hanc sequi, & sic de compositione non esse sollicitus. Et quidem Trullerich, Bardi, & Mendo latius in expositione huius Bullæ (vtiliter quidem) agunt de casibus, quando prædicti obligantur restituere, quando non item: sed quia id est digredid ad alias materias, ideo ab his mihi abstinentium hic omnino fuit.

§. II. Explicatur illud secundum Caput. Super medietate legatorum.

1 **E**X figuracione casus id facilius doceberis. Titius in fine vite cognoscens se dubitans apud se esse summam centum M. G. aureorum ex male ablatiis (vt exoneret suam conscientiam) legat. Ecclesiæ S. Petri, vel Paulo pauperi summam illam. Accidit autem, vt illa Ecclesiæ, seu eius Rector, & pauper ille, fuerint negligentes per annum nequaquam exigentes à Titij hæredibus eiusmodi legatum. Aio, hos Titij hæredes posse super medietate huius legati, hoc est supra quinquaginta aureis se componere per hanc Bullam, data tamen alia medietate illi Ecclesiæ, vel Pauperi, legatarijs.

2 Nota autem hic Primò, in hoc casu non requiri incertitudinem Domini, nam in alijs requiritur (vt supra dicti est) Dominum esse ignotum. Sicuti etiam nõ requiri dicitur §. 4. in omittente horas Canonicas. Quod autem etiam si notus sit Dominus, possit hanc compositionem concedere Pontifex non solum pro legatis faciendis in illo anno post promulgationem Bullæ, quod concedunt omnes, verum etiam pro legatis iam factis ante Bullæ promulgationem, quod negat Delugo, lege apud Bardi etiam hoc posterius concedentem.

3 Nota secundo, debere intercessisse negligentiam Legatarij; vnde si eiusmodi legati notitiam sine sua culpa nequaquam is habuit, non currit aduersus illum prædictus

istius annus, nisi à die notitiæ legati.

4 Nota Tertio, male ablata, pro quibus constituta diximus hæc legata, non debere esse facta ob confidentiam Bullæ, tunc enim, vt dictum est, compositio nulla conceditur.

5 Nota Quarto id, quod aduertam §. 7. au. 5.

6 Nota Quinto Si summa medietatis legati excedat summam centum mille marauadis hispanicarum, seu vnciarum Sicularum 128. tar. 20. & gr. 6. (id quod mox explicabimus clarius §. 6.) de excessu debere fieri compositionem immediate cum Commissario, si non excedit, summi posse tot Bullas, quot §. eodem definiemus.

7 Porro, cum certum sit apud omnes, heredem ne supprimat rem alterius, debere admonere legatarium de legato ipsi à Defuncto relicto (si aliunde id non scierit) vt à die notitiæ, vt diximus, currat predictus annus, Inquires, quem nam admonebit, si legatum factum est Pauperibus, vel pio loco in communi?

Respondeo. Admoneat Procuratorem pauperum, vel Rectorem loci pii, vel Episcopum, vel breuiter illum, qui curam habet de his legatis, quibus Defunctus voluit prodesse. Ita Mendo disp. 34. c. 4. n. 56.

Inquires iterum. Si dicti Procuratores sint negligentes; vnde post annum amittat locus pius V. G. medietatem legati, ex eo, quod hæres se composuit ad quid Procuratores obligabuntur? Respondeo. Sine dubio ad restituendam tali loco illam medietatem amissam, si per culpam ipsorum grauent ea amissa est. Semper suppono, hos esse Procuratores ex officio, & ex stipendio, vel quia muneri suo est annexa procuratio, nam si eam ex caritate gerant, quamuis peccauerint, ad restitutionem non tenebuntur. Ita Mendo ibidem n. 57.

§. III. Explicam Caput illud Tertium.

Ac super illis legatis, &c.

1 **S**I quando ad sint legata quicumque; tametsi non fuerint facta ad exonerandam conscientiam; legata, inquam, siue facta ante Bullæ promulgationem, siue que fient post illam, durante anno tuæ Bullæ, que quidem legata tu, vt pote hæres legantis, soluere legata-

riis ad assensum teneris, si tamē dicti legatarii, adhibita morali diligentia, inueniri non possunt, poteris tibi consulere per hanc compositionem, non solum quoad partem, verum etiā quoad totum. Hæc enim cum sint in hoc casu incerti Dominini, debentur Pauperibus, atq; adeo sunt compositionis capacia. Differt hic casus à præcedenti in duobus, nam in præcedente notus erat Dominus. Et legatum factum erat ad exonerandam conscientiam, quæ duo non sunt in casu præsentis.

2 Nota autem hic Primo, si summa excedit decem mille marauadis hispanos, mox explicandos §. 6. debere fieri compositionem per Commissarium, si non excedit posse per tot Bullas, quot mox eodem §. 6. dicemus. Et subaduerte, quando compositio fit per Commissarium, debere eiusmodi heredem iurare se diligentiam moralem adhibuisse ad inueniendos legatarios modo vniuersaliter explicando §. 5. sine. quod iuramentum non requiritur, cum per Bullas &c.

3 Nota Tertio. Quod dicitur de legatis prædictis incertis, dic de fidei commissis incertis, nam legata, & fidei commissis saltem in hoc æquiparantur, vt recte Villalobus, & alij;

s
Villalob.
rr 29.n.22
Médo dif.
34. c.4. n.
53.

4 Nota Quarto id quod infra dicam §. 7. n. 5.
5 Nota Quinto si Caius v. g. determinate personæ Titio v. g. leget aliquam summam, quam à Titio furatus fuerat, vel quomocumq; ab illo habuerat, nō posse prædictos Caij heredes, vt i compositione, quia tunc certus est creditor, & legatum illud potius est restitutio, quam vere legatum.

Si Defunctus habebat bona, super quæ poterat componi, an de iisdem possit componi hæres, dicam mox §. 4. num. 13.

§. I. Explicans illud Quartum Caput. Et super fructibus debitis ex omissione Horarum Canoniarum, & fructibus ex redditibus Ecclesiasticis male perceptis.

1 **S**I quis Ecclesiasticus Beneficiarius non recitauerit Horas Canonicas, vel Beneficium habuit sine titulo,

fructu, vel aliud non Canonice obtinuit & tunc sua
eius Beneficij perceperit, cum iniuste perseperit, debet
eos restituere, sed potest vii hac compositione, de qua
loquimur, quantum debeat restituere, qui omittit Ho-
ras Canonicas vide Castropalaum Trullench & Bardi

Trullench
Bardi p. 30
tr. 5. disp. 2

Idem si excommunicatus, vel suspensus, vel irregularis
fructus percipit, idem, inquam, dicitur in sententia
eorum, & in casibus illis, in quibus praedicti non faciunt
fructus suos, de quibus vide Trullench & aliosq. Idem quod
dicitur de Beneficiario non recitante Horas, dicitur de Pen-
sionario, (propter eandem rationem) non recitante, offi-
cium B. Mariae Virginis.

Trullench
mox cit.
Bardi p. 30
tr. 5. disp. 2

Hic autem est quaedam conditio observanda, vix
ultra duos Reales, quos cuiusmodi beneficiarius sic hec
erogare pro vna Bulla, qua remittit ipsi mille maravedis
Hispanos, mox explicandos §. 6. debeat dare alios duos
Reales Ecclesie in qua est Beneficium, pro quo composi-
tione expeditur, & sic pro aliis singulis Bullis quibus indi-
gebis Beneficiarius. Quod si summa a Beneficiario mabo
percepta, excedit decem, mille maravedis eodem §. mox
explicandos, vnde debeat compositio immediata fieri
cum Commissario, summa compositionis debet triudi,
cuius altera pars media detur in subsidium Belli, altera
tribusda est pari modo Ecclesie, vbi est Beneficium.
Hunc sensum faciunt illa verba Summarij vulgaris, quod
in nostro Regno distribuitur pro hac compositione *Che
habbi da dare, altri due Reali alla fabrica della Chiesa del Be-
neficio, & a volenda si componere di piu, & offerri il ordine di
chiamato di sopra.*

Trullench
de Bulla
ca. 2.
Med. disp.
37. cap. 21
n. 28.

His declaratis, Nota primo, super Distributiones
quotidianas, si quando quis cum no interfuert Choro,
illas tamen accepit, non posse fieri compositionem, Ra-
tio est manifesta, quia ha accrescunt inter essentibus, ergo
cum Dominus sit certus, non est locus compositionis.
Idem propter eandem rationem dicitur de fructibus
Beneficij cuiuscunque, quando ex special. statuto, vel
consuetudine legitima alijs sint attributi. Lego Andream
Mendo, qui tandem concludit, id esse, saltem tamquam
tutius amplectendum.

Hér. Rod.
Lud. & Cr.
eam Trull
l. 3. ca. 25
u. 5. alijq.
Trull. od
alijs ibid.

Nota Secundo, nec ita posse fieri compositionem
super

T

super redditibus, quos solum perciperunt Parochi vel Episcopi non residentes ultra tempus ipsius à Tridentino concessum. Ratio est, quia ibi Concilium prohibet, ne de his fiat compositio, & ex alia parte non apparet in Bulla hanc negotium huiusmodi prohibitionem.

Idem recte docet Ludou. à Cruce de fructibus adrite perceptis ex Beneficijs incompatilibus, quia ex Tridentino citato non residentes non possunt, vt modo dictum est, componi à stillo qui habet duo Beneficia incompatibilia non possunt in vtroque residere, & ita restatur dictus Ludouicus, respondisse Commissarium Cruciate de hac re interrogatum; sed bene notat Mendo, & posse componi de fructibus Beneficij, vbi forte refert, quia, quoad hoc non repugnat Tridentinum.

Nota Quarto, quid de fructibus Beneficij vacantis? Respondeo, De his fuisse loquentem legi posse Trullench. qui denique ait, fructus tempore vere vacationis provenientes, in sententia multorum, debent successoribus, vel conuertendos esse in Ecclesiam vtilitatem, atq; adeo cum sit certi sint creditores, non habet (vt aliqui censent) locum compositioni.

Dicit (vt aliqui censent) nam ceterum ipse idem Trullench; putat, etiam super fructibus vere vacationis prodesse compositionem; tametsi successoribus ij debentur (de qua tamen re, hoc est, cui debeantur tales fructus est solennis questio: & tandem Suarez dixit consuetudinem legitimam cuiuscumque loci esse seruandam) Ratio propter quam super his compositio possit expediri, est, quia adhuc antequam successor sumat, sibi que vendicat, sunt in dispositione Pontificis, qui Commissario delegatur potestatem super illis compositionem concedendi.

Nota Quinto, non posse expediri compositionem super stipendijs pro Missis celebrandis male perceptis; constat, eas Missas esse celebrandas pro ijs determinate siue viuis siue Defunctis, pro quibus ij intenderunt, qui stipendia seu elemosynam tribuerunt; quare etiam si illorum non recorderis, neque illos scias, personæ inter te nequaquam sunt, cum à Deo, ad quem pertinet eorum fructum concedere, satis superque noscantur.

Nota

10. Nota Sexto. Quid de Beneficiario cum distractione voluntaria horas Canonicas recitante? Supponendo eam sententiam, quae docet recitantem eum voluntaria distractione non satisfacere in conscientia obligationi, quam inducit vel ipsa ratio orationis, vel Ecclesiae graue praecipuum?

Respondeo. Aliqui hanc negant compositione indigere, alii affirmant. Ratio affirmantium est, quia ad orationem cum attentione faciendam obligatur Beneficiarius, atque adeo, cum peccet, nec ponat, quod ab ipsa ratione beneficii, requiritur, contra Iustitiam operaturus, unde cum obligetur, fructus sic perceptos restituere, indigebit compositione, vel eos Ecclesiae restituat. Ratio negantium est, quia esto is peccet contra Religionem, non tamen contra Iustitiam, immo etiam extorac recitat, ad quod solum vi Beneficii teneri videtur. Vtraque sententia est probabilis, lege Bard. 2 & ab eodem citatum, & non in omnibus approbatum Andream Mendo.

Bard. in 2. edit. Bull. Cruc. p. 3. tr. 5. differ. 2. c. 3. sec. 2.

Suar. l. 4. de Hor. Can. c. 29. n. 11.

Bard. l. c.

Huc reducitur illa Quaestiuacula An. Officium hodie ommissum à similibus Beneficiariis, si cras ab eodem suppleatur, recitatio Officium duplicatum, satisfaciat, quoad Iustitiam, etiam pro hodierno die, & sic non indigeat compositione pro eius omissione. Respondeo. Ita opus, ut Suarez, cum nonnullis aliis, sed certe oppositum est, omnino tenendum, quia Officium est additum ab Ecclesia huic diei, quo elapso, nulliter, quoad diem hunc, suppletur. Neque obstat altero die suppleri aliquando, posse Missam, quam hodie celebrare debeat Beneficiarius, non obstat, inquam, quia Missa regulariter non est addita à dantibus pro ea elemosynam huic diei, quia ab ipsis, solum spectari, solet utilitas, & fructus Missae, quae regulariter aequae habentur altero die. At Officium additum est huic diei ab Ecclesia, quae respexit ad hunc precise diem, ne scilicet dies ullus praeteriret sine religioso cultu, per Officium.

11. Nota Septimo, An Haeres defuncti Beneficiarii possit utiliter se componere de fructibus, male ab ipso Beneficiario perceptis, & nunc iam à dicto haerede alias legitime possessis? Respondeo, non posse existimat Delugo, quia compositio pro debitis certis non videtur esse concessa,

Delugo d. 21. de iust. a. n. 116.

Bard. p. 3.
tr. 5. diff. 2
c. 5. sec. 3.

nisi illi, qui ea debita personaliter contraxit, at hæc debita contraxit Beneficiarius, non hæres: Verum Bardus contendit, posse donec illud non declaret Commissarius Originate, quia non apparet in Bulla, compositio nem pro debitis certis esse solutis et concessam, qui illa immediate contraxit.

ibi et Arque, hac posita Decisione, multo magis sequitur p. v. n. u. falliter hæredem posse se componere super omnibus illis bonis, siue male receptis, siue male retentis, super quibus poterat se componere Defunctus, dum inter vivos existeret; nam ad hæredes protulerunt bona Defunctorum isdem qualitatibus affecta, quibus apud Defunctos erant.

§. 1. Explicatur illud, si facta diligentia non invenitur creditor.

P Ræter illud de medietate Legatorum ex negligentia Legatarii, & præter dicta de fructibus receptis in omissione horarum Canoniarum, semper in alijs requiritur, sicut supra dictum est, ut constet creditorem esse incertum, seu ignotum. Id autem constare debet per diligentiam morali modo factam, hoc est, ut adhibita sit ea diligentia, quam vir bonus, & timoratus in simili casu, consideratis, quantitate, & qualitate rei, apponeret in re sua; non enim eadem diligentia sufficere ad quærendum Dominum pretiosi Adamantis, quæ ad Dominium vulvis, vel alterius aurei. Et quidem de hac sufficienti diligentia exhibita, debet à debitore fieri iuramentum, quando fit compositio immediate cum Commissario; quando autem fit per acceptionem Bullarum, factis est, ut ipse debitor sit certus, illam fecisse, & hanc esse praxim, affirmat signate Trullenchi.

Nota hic primo. An dicentis sim esse certus, an incertus, si sciam rem, quam ego habeo, esse alicuius ex duobus vel tribus, vel quatuor, nesciam vero cuius particulari. Respondeo, te dicendum esse certum; quare tunc res est dividenda hæres illos pro rata dubij.

3. Quid si dubium versetur inter decem, quindecim, viginti, centum? Respondeo. Cum hæc res debeat morali

Trull. 1. 3.
cas. 2.

Hem. 1. 7.
Indul. capi.
33. n. 1.

&c

& humano modo pensari, debet prudenti Iudicio, spectata qualitate personarum, rei; quantitate, decerni, an sit tantum dubium, vt res illa ad certitudinem potius, quam ad Incertitudinem vergat.

4 Nota Secundo. Quid si creditor certus sit absens?

Respondeo. Tunc sane, (vt recte aduertit Sotus ^a) is erit, per se loquendo, certus: absentia enim Domini eius certitudinem non tollit. Dixi (per se loquendo) nam id limitat Henriquez, ^a nisi res esset ad Dominum mittenda maioribus expensis, quam ipsa valeat, tunc enim æquiparatur rei incerti Domini. Sed adverte, hoc tunc locum habere, quando non speratur, fore opportunum tempus eam restituendi Domino, & quando debitor non tenetur illas expensas facere.

Sotus lib. 4. de Iust. quæst. 7. art. 1.
Hérig. l. e. & Lud. à Cru. d. 3. dub. 6.

Quod vltimum ideo dicitur, quia quando res est illicite à te acquisita debes regulariter tuis expensis (si habeas vnde) mittere ad Dominum iuxta alibi à me dicta, & consequenter non suffragabitur tibi compositio.

5 Nota Tertio. Quid si sub dubio debeam aliquam

Summam Titio V. G. Creditori mihi satis cognito, sub dubio; inquam, an illi debeam decem an quindecim, an viginti, an nihil? Respondeo. Putat Henriquez, ^b debere dari Titio aliquid iuxta prudens iudicium, spectato dubio; & spectata rei quantitate, de reliquo autem posse componi. Cuius Decisionis illam rationem redderem, quia de eo, quod est reliquum, vere nescitur Dominus.

Henr. l. 7. de Indul. c. 13. §. 5.

6 Inquires Quarto, Si quis vendens V. G. vinum,

feiat, se decem aureos per fraudes furripuisse in hoc oppido, vel vicinia ignoret tamen personas peculiare; quibus damnum illatum fuit, vt ne, ac frui compositione potest? Si enim eas noscendi spes elucet, debet diligentiam apponere, illisque iuuentis rem reddere, nec tunc licebit, vt toties diximus, ad compositionem confugere.

7 Respondeo Villalobos ^c putat, non esse tunc com-

positioni locum, sed obligari vendentem restituere summam susceptram Communitati, vel vendere vilius in illo eodem loco.

Villal. tr. 29. n. 36.

Addit Castropalaus, ^d hanc sententiam sequens rationem illam, quia tunc Communitas est læsa, quæ, cum feiatur, ipsi est restitutio faciendæ, quo sic læsis, quantum fieri potest, satisfiat.

Castro. de Bul. pivlt. §. 2. n. 15.

8 Ve-

8 Verum distinguendum omnino est. Si **damnum** illarum fuit **Communitati**, accipiendo ab illius **V. G. Thesauro**, vel ab aliquorum **cumulo**, quia **Communitas** est **læsa**, ipsi **Thesauro**, seu **cumulo** **facienda est restitutio**, ut qui **damnum** passi sunt, **refarciantur**.

At si **furtum** fuit **factum ex bonis** **variorum Civium**, qui **cognosci non possunt** tunc certe **pars læsa est incerta**, nam (ut recte **Delugo** e notat) nihil refert, scire, esse alicuius ex illa **Civitate** seu **communitate**, si enim id satis esset, **vsurarii & furis** **debita non essent incerta**, quia licet, **quinam sint ab ipsis læsi**, ignorentur, scitur tamen **ex qua Civitate sint**. Vide quæ ego **de hac re** alibi dixi.

9 Deniq; **facta à me legitima Compositione**, si forte **appareat Dominus**, ad quid **me obligabis?**

Respondeo. Non g pauci **affirmant**, **obligari te**, etiam ante **sententiam** ad **restituendum** **compatenti Domino**, id in quod **factus es ditior**. Ratio est **inquunt**, quia **Pontifex** per **Compositionem** nec **intendit**, nec **intendere potest inri alieno præiudicare**, quare **illam concedens**, **concedit sub conditione**, si, seu **donec**, **Dominus non apparet**.

10 **Contra**. Non pauci **affirmant**, **te ad nihil obligari in foro conscientie**, siquidem eiusmodi **Compositio facta est à Pontifice**, qui cum sit **primus administrator bonorum temporalium Fidelium**, quando hæc **concernunt bonū spirituale**, potest **disponere de rebus &c.** & **re ipsa disponit sine vlla conditione**, quæ certe **gratis** **asseritur**, cum in **Bulla**, ne **vestigium** quidem **illius** **appareat**. Et quidem si **ad potest Princeps secularis** per **præscriptionem**, cur non **possit per Compositionem Pontifex?** Item sicuti si **distribuisset totū Pauperibus**, nihil tibi **deberes postea Domino** **comparenti**, ut **omnes concedunt**; Ita si per **compositionem legitime tibi**, & **subsidio contra Infideles auctoritate Pontificia diuisisti**. Hæc **sententia est à nobis promptius amplectenda**.

11 Dixi (In foro conscientie.) Nam quia **Bulla Cruciate**, quanta quanta est, **solum respicit forum internum**, posse te **condemnari à Iudice**, tenet **Trullench.** ut

Trull. l. c. ut rem **reddas Domino** **comparenti**, & tunc post **sententiam**.

e
Delingo d.
6. de iust.
n. 133.

f
Lib. 8. in
Decal. 11.
4. c. 1. §. 3.
nu. 19. &
20.

g
Rodriq.
Villal. l. n.
à Cr. quos
citat. sed
nō sequit.
Trull. l. 3.
d. 4. n. 8.

b
Henriq.
Bañez A-
costa Tru-
cos citans.

niam, non vero antea, debetis iustæ sententiæ parere, ac reddere;

12 Sed nihilominus valere etiam pro externo foro, docet Acoſta cui aſſentitur Delugo, quia compositio eſt expedita absolute auctoritate Pontificis, potentia liberare, atque sine vlla restrictione liberantis debitorum.

13 Prudenter autem addit Bardi, valere quidem compositionem in foro externo, sed quia in foro eodem debet constare, eam legitime fuisse expeditam, constare autem difficile est, ideo regulariter illa non proderit, nisi in foro interno, semper enim creditor dicere poterit, compositionem non fuisse factam super suo credito, non fuisse præmissam debitam diligentiam &c.

Acoſta. q. 95.

Delugo d. l. 6. de Iust. n. 105.

§. VI. Explicatur quantitas, de qua quis componi videtur.

Dux sunt viæ, per quas incidere potes ad compositionem acquirendam. Altera est per suspensionem tot Bullarum, altera per compositionem immediate factam cum ipso Commissario.

Si fiat prior via, quantitas, super qua fieri potest compositio pro vna Bulla, sunt duo mille Maravedis, quæ in moneta Sicula sunt vnciæ duæ tarenæ decem, & septem cum granis quattuor seu sunt scuta sex, tarenæ quinq; & grana quattuor: fieri que potest compositio per suspensionem tot Bullarum, vsque ad quantitatem centum mille Maravedis, hoc est vsque ad vncias centum viginti octo, tarenas viginti, & grana sex, seu vsque ad scuta trecenta viginti vnum, tarenas octo, & grana sex. Quidam sumendo, vel simul, vel successiue inter annuam publicationem, quinquaginta Bullas inuenientis, si recte rationem inibis, extraxisse dictam quantitatem centum mille Maravedis.

Nota, per vnam, seu per singulas Bullas solui debere Commissario seu Distributori Bullarum duos Reales à quocumque, siue persona sit primata, siue insignis: hæc enim distinctio est, pro sumenda Bulla communi, non vero pro Compositionis Bulla.

Quod si Summa, pro qua fieri possitatur compositio, excedat dictam Summam centum mille Maravedis,

Bardi p. 3. tr. 5. differ. 1. c. 3. n. 3.

tunc

tunc erit recurrendum ad posteriorem viam, id est, erit conueniendus Commissarius, vt ipse taxam suo arbitrio (nam non est definita pro omnibus,) designet, iuxta Personarum qualitatem, & quantitatem Bonorum. Notat tamen Henricus, solere designari decem, quia debitor in subsidium belli erogentur, pro singulis centenariis.

Henr. l. 7.
Indulg. c.
33. n. 1.

3 Inquires in hunc modum. Ego ex restitutione incertorum debeo mille vncias aureas, vestem autem per priorem viam sumere Bullas quinquaginta pro extinctione vnciarum Sicularum centum viginti octo, tamen notum viginti) & granorum sex, qua sane est mihi vtilior via, & pro reliquis per viam posteriorem componere me cum Commissario, possum ne?

Respondeo, valide & licite posse. Quia, & id signate concedit ipsa Bulla Compositionis, & ita praxis habet innixa in eo, quod Commissario non est limitata quantitas, de qua componere ad predictum suum arbitrium possit.

Trull. d. l.
3. dub. 3. n.
2. & 3.

4 Subinquires. Vellon pro tota Summa confugere ad Commissarium.

Bard. p. 3.
er. 5. diff. 1.
c. 3. n. 5.

Respondeo confugito, vt libet, propter eandem rationem, & ita notat q. Bard.

5 Subinquires iterum. Debeo ducentas vncias Sicularum, mihi prouideo de tot Bullis quot sufficiunt ad extinguendas centum; deinde aliquot post diebus sumo totidem Bullas pro alijs centum, legitime ne me gero? Respondeo. Nimis te illegitime geris, dehis enim ad Commissarium pro posterioribus centum recurrere, siue bona, siue mala fide eam diuisionem feceris, siue etiam oblitus fueris inuincibiliter te debere ducentas. Ratio est, quia Priuilegium, quod datur per receptionem tot Bullarum intrinsece limitatum est ad tantam limitatam sumam materialiter, & non ad amplius.

Bard. l. c. 2.
n. 9.

Conditiones requirite, pro recipienda prolatione hanc Compositionis Bulla.

Prima est, vt iuxta dicta pro Bulla Communi, a Fidei baptizato (non est, necesse, vt existat in statu

statu gratiæ, vt notat Mendo) recipiatur Summarium huius Bullæ à manibus legitimi Ministri, data elemosyna, quam diximus §. præced. num. 1. sine; & quidem impressum, & signatum nomine & sigillo Commissarij. Debet autem is, qui vult compositionem, existere in Regno: vbi Bulla promulgatur, vel ad illud personaliter declinare, iuxta dicta superius de Bulla communi. Quare Neapolitanus V. G. qui Panormi incolit, vel obiter etiam per paucas horas Panormi manet, potest, dum manet, recipere hanc Bullam, vel componere cum Commissario, & consequenter liberari à restitutione bonorum, de quibus componitur.

Méd. d. 34.
c. 5. n. 38.

2. Secunda conditio vt inscribatur nomen: id, quod per occasionem clare diximus supra cap. 15. §. 4. Non requiritur autem, vt conseruetur, quod etiam per eandem occasionem dictum ibidem est. Lege, si est otium, Mendo, & Bardi a qui contra hoc posterius afferunt, & soluunt obiectionem quamdam nobis non admodum necessariam.

Trull. l. 25.
dab. 2.

Méd. d. 32
c. 5. n. 52.

Bard. l. c.

3. Tertia, vt non aliena surripiat quis in confidentiam huius Compositionis. Nota autem compositionem negari furtipienti ex confidentia, non autem negari furtipienti cum confidentia. Explico id afferendo verba Honoriquez. *b Non valet, inquit, Compositio, si iniuste hæc bona, quis occupauerit tamquam ex immediato motiua, aut sine principali. At non prohibetur Compositio, si iam decreuerat furtum facere, aut ea diutius teneat.* Hæc ille, cuius sensus est, non prohiberi compositionem si spes Bullæ inueniat iam voluntatem furandi, non autem illam moueat ad furandū.

Henriq. 1.
7. de Iudul
gent. c. 34.

Esse etiam confidentiam, puto cum Mendo disp. 33. n. 43. si quis quid furetur ab aliquo, sperans, fore, vt illum, quem nunc cognoscit, sit fluxu temporis ignoraturus.

4. Huc facit sequens quæstiuncula. Si Petrus v. g. spe compositionis faciendæ, retineat bona hæc incerta, nec restituat, sed nec distribuatur pauperibus, peccat nec ne? Respondeo. Si longa est mora qua retinet, peccat mortaliter, quia vnusquisq; obligatur statim restituere, dum potest. Aduerto tamen, quod si deinde expediat legitime compositionem, valet et compositio, quia Pontifex negat compositionem furtipienti in confidentiam. Bullæ,

Acostain
expl. Bull.
qu. 92.
Lud à Cr.
de Bull. d.
3. du. 5.

no, non vero surrepta retinenti.

5 Aduerte tamen, quod si hæres, spe huius compositionis retinet legata, de quibus dictum est §. 2. & 3: non potest vti compositione, quia hoc in hærede non est solum retinere, sed in radice, est furari. Idē dic in similibus:

6 His ita satis, superque declaratis, Inquires Primò circa Primam Conditionem: An hæc Bulla compositionis profit Fidelibus Defunctis? Respondeo si Defunctus, antequam animam efflauerit, mandauit suo hæredi, vel alteri; vt fumeret eiusmodi Bullas, vel, vt, faceret compositionem cum Commissario, vtilis ei Bulla, & seu compositio erit. Id quod rite solet fieri, quando, dum quis est morti proximus, dubitat, an aliquid ex male ablati habeat, vnde mandat hæredi, vt habita consultatione cum Theologis, si ipse debeat, hæres sumat tot Bullas &c. Quod si is nil mandauit, vtilis ei Bulla non erit, quia Bulla accipi debet nomine illius, cui ea profutura est; at non potest fieri nomine Defuncti, id quod Defunctus nequaquam mandauit.

Dices. Quid faciet igitur hæres; si forte cum hæreditate ipsi adueniant aliqua Defuncti Bona; qua ipsi constat, esse aliena, Dominumq; inuadiri non posse? Respondeo. Querat ipse nomine proprio Bullas, vel Compositionem, vt dixi §. 4. n. 3.

7 Inquires Secundo. Circa conditionem tertiam, Quæ fuerunt ablata ex confidentia huius Bullæ, & Dominus ignoratur, si non sunt capacia compositionis, cui nam restitui debent.

Respondeo. Pauperibus, vel locis pijs, inter quos pauperes recte nominentur Animæ Purgatorii, quæ maxime indigent Missis, & suffragijs; vt etiam ipsa Monasteria, & ipsi item Religiosi in particulari. Illa enim sunt loca pia, hi sunt, vere Pauperes voto paupertatis adstricti. Pauperibus, inquam vel locis pijs deberent ex se ea restitui, vt disposuit Alexander Pontifex g alibi à me adductus.

8 Dico, ex se, nam quia in hac Bulla disponit Pontifex, vt ablata ex dicta confidentia applicentur in totum ad huius belli subsidium, ideo ita debere sub peccato mortali applicari, & non dari pauperibus, vel pijs locis

doce

Trull. l. 2. dub. 2. Lege Andr. Méd. d. 33. §. 5. nu. 59. agente in aliquo cōtra Trull.

Mend. dif. 34. c. 4. nu. 59.

Idē dif. 35. c. 10. n. 66.

Lib. 8. in Decal. tr. 4. c. 1. §. 3. n. 20.

docet *b* Trullench, vbi tamen viget consuetudo sic applicandi, vbi enim ea consuetudo non esset, abrogata iudicaretur hæc dispositio. Verum tantum rigorem peccati mortalis negat Bardi, quia in Bulla non est verbum inducens obligationem sub mortali, & ex alia parte mutare vnum opus pium in aliud item pium, idest, quod deberet dari expeditioni huic contra Infideles, dare Pauperibus, non est (nisi aliud addatur) materia grauis saltem, vt plurimum. Atque hæc de Bulla compositionis breuiter scripsisse, sufficiat.

b
Trull. l. c.
n. 19.

F I N I S

Laus Deo, Beatissimæ Deiparæ, ac Beato
Aloysio Patrono meo, cuius hodie
21. Iunij diem festum
colimus.

SECRET

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

SECRET

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

I N D E X

CAPITVM. ET PARAGRAPHORVM

T R A C T A T V S.

P. T H O M A E T A M B Y R I N T

De Bulla Cruciatâ.

CAPVT PRIMVM.

P Ramittuntur aliqua de natura

Privilegiorum Bullæ, fol. 1.

Quid & quæplex sit Privilegium. §. 1. ibid.

Privilegia Bullæ Cruciatæ eius sunt generis. §. 2. fol. 2.

An ple ne an stricto sint Privilegia Bullæ interpretanda.

§. 3. fol. 3.

CAPVT SECVNDVM.

Dispositio tractandorum. fol. 6.

CLAUSVLA PRIMA.

Bullæ Cruciatæ secunda, & tertia omittuntur, ut pote ad nos non pertinentia. ibid.

CLAUSVLA QVARTA.

fol. 6.

CAPVT TERTIVM.

Explicatur prædicta Clausula Quarta; quo ad priores eius partes. f. 7.

Explicatur illud. A Christi Fidelibus §. 1. ibid.

Illud. Cõsentibus, & declinantibus in hoc Regnum. §. 2. f. 11.

Illud. Ex bonis sibi à Deo col-

latis liberaliter contulerit.

§. 3. fol. 12.

An ex bonis furtivis vel usuris dare elemosyna possit pro Bulla §. 4. fol. 13.

An ex pecunia habita ex turpituvo §. 5. fol. 14.

An ex bonis erediis, vel ab alio datis §. 6. fol. ibid.

Quædam de elemosyna porrigenda ab insignibus personis; & quedam de porrigenda à pauperibus §. 7. f. 16.

CAPVT QVARTVM.

Explicatur posterior pars Clausulæ quarto superius posite hoc est illud. Anno durante. fol. 21.

Quando nam incipit annus Privilegiorum Bullæ §. 1. ibid.

Quandiu durat annus Bullæ §. 2. fol. 22.

Quando in uno loco tardius in alio citius fiat promulgatio Bullæ §. 3. fol. 24.

An sint duo in aliquo faveat Bullæ §. 4. fol. 26.

CLAV-

**CLAVSVLA QVINTA.
CAPVT QVINTVM.**

Primum Bulla Privilegium, quod est circa tempus Interdicti. f. 31.

Premittitur Summaria explicatio Interdicti §. 1. ibid.

Favor primus Bulla tempore Interdicti posse Missas & diuina Officia celebrari

ex §. v. fol. 32. v. a. m. a. t. h. e. s. s. e. h. y. s.

Quid concedat Bulla, quo ad celebrationem Missæ in Oratorijs priuatis extra tempus Interdicti. f. 34.

An per Bullam possit quis erigere Oratorium priuatum, in quo celebratur sine alia Pontificis licentia. §. 4. f. 34.

An Commissarius Cruxate possit predictum perfecte constitutum Oratorium concedere. §. 5. f. 35.

Quid possit concedere Commissarius, circa celebrationem Missæ, quo ad horam celebrandi. §. 6. f. 38.

**CLAVSVLA SEXTA.
CAPVT SEXTVM.**

Favor secundus Bulla tempore Interdicti, posse recipere Sacramenta. f. 39.

**CLAVSVLA SEPTIMA.
CAPVT SEPTIMVM.**

Favor tertius Bulla tempore Interdicti, posse Ecclesiastice sepeliri. fol. 40.

**CLAVSVLA OCTAUA.
CAPVT OCTAVVM.**

Secundum Privilegium, circa cibos vitatos posse caribus vesci de

consilio vtriusq; Medici. §. 1. fol. 42.

Posse temporibus Ieiuniorum totus annis, etiam quadragesimalium, vesci lactinijs §. 2. fol. 45.

Ovis. Sc. lactinijs §. 3. f. 46.

Excipiuntur Patriarchæ &c. ab inuulso lactinio. um §. 4.

Privilegijs edendi lactinia concessio ab Urbano Octauo aliquibus ex predictis expressis §. 5. f. 47.

**CLAVSVLA NONA.
CAPVT NONVM.**

Primum Privilegium, de quibusdam Indulgentijs & participatione bonorum operum. f. 57.

Quænam Indulgentie hic constituantur. §. 1. ibid.

Quænam communicatio operum. §. 2. f. 59.

Sub quibus conditionibus §. 3. fol. 61.

**CLAVSVLA DECIMA.
CAPVT DECIMVM.**

Quantum privilegium, De Indulgentijs Stationum, quas concedit Bulla. fol. 62.

Explicatur illud. Quinq; Ecclesias, vel plura visitauerint. §. 1. f. 64.

Illud. Deuote visitauerint. §. 2. fol. 67.

An pluries hæ Indulgentie accipi possint. §. 3. f. 68.

An applicari possint pro Defunctis? §. 4. f. 69.

**CLAVSULA VNDECIMA
CAPVT VNDECIMVM.**

Quintum Priuilegium. circa Absolutionem à reſeruatīs. fol. 71.

Explicatur illud. Ex approbatiōe ab Ordinario. §. 1. ibid.

Illud. A reſeruatīs Episcopo toties, quoties, & à reſeruatīs Papa ſemel &c. §. 2. fol. 76.

Illud. In mortis articulo. §. 3. fol. 77.

Illud Excepta Hæreſi. §. 4. ibid.

An toties, quoties, ab occultis Pontificijs? §. 5. f. 8.

Illud. Ab omnibus cenſuris §. 6. f. 79.

Illud. Satisfactiōe parte §. 7. f. 81.

Illud. In foro interno §. 8. f. 84.

Tres Notationes ad prædicta facientes §. 9. f. 87.

CAPVT DVODECIMVM.

De ſexto priuilegio. hoc eſt. de Indulgentia, qua in hac ſæculi ſæcula vndecima conceditur ſemel in vita, & ſemel in morte. f. 89.

Semel in vita §. 1. ibid.

Semel in morte §. 2. f. 90.

CLAVSULA DVODECIMA.

CAPVT DECIMVM

Tertium.

Septimum Priuilegium. Commutatio Votorum. fol. 95.

De commutatione Votorum præter excepta §. 1. ibid.

Explicatur vota excepta. §. 2.

fol. 103. Vota de quibus eſt aliqua maior, controuerſa an per Bullam commutari queant? §. 2. fol. 106.

CAPVT DECIMVM

Quartum.

De ſuſpenſione Indulgentiarum,

Quæ nam grãtia ſuſpendatur, quo ad ſæculares §. 1.

ibid. Quo ad Religioſos §. 2. f. 116.

CLAVSULA DECIMA

Quarta.

CAPVT DECIMVM

Quintum.

De receptione, & retentione Bullæ. fol. 118.

Bullæ debet eſſe ſcripta, impreſſa &c. §. 1. ibid.

An requiratur nomen ſcriptum §. 2. fol. 119.

Sufficit ne Receptio ſine Acceptatione, vel Acceptatio ſine receptione §. 3. fol. 120.

Explicatur illud (retinere) §. 4. fol. 127.

Duo deſerimina inter Bullam Communem, & Bullam Compoſitionis, quo ad earum retentionem, & nominis inſcriptionem. §. 5. f. 128.

CAPVT DECIMVM

Sextum.

Conceſſio Gregorij XIII. per quam bis Bulla recipi poteſt. fol. 130.

De ſecunda eadem Bulla, quæ eodem anno recipi poteſt. §. vnus. ibid.

CAPVT DECIMVM

Septimum.

Bulla pro Defunctis. fol. 131.

Explicatur illud, per modū suffragij §. 1. ibid.

Cōditiones requisitæ pro Bulla Defunctorum. §. 2. f. 133.

CAPVT DECIMVM

Octauum.

De Bulla Compositionis. fol. 137.

Explicatur caput illud primū se cōponendi: hoc est super illicite habitis, & super male ablatis &c. §. 1. fol. 138.

Illud secundum caput. Super

medietate legatorum. §. 2. fol. 142.

Illud tertium caput. Ac super illis legatis ex §. 3. f. 143.

Illud quartum caput. Et super fructibus debitis ex omissione horarum &c. §. 4. fol. 144.

Illud. Si facta diligentia nō inuenietur creditor. §. 5. fol. 145.

Explicatur quantitas de qua quis componi valeat. §. 6. fol. 145.

Conditiones requisitæ pro recipienda hac Bulla. §. 7. f. 152.

Finis Indicis Caputum, & Paragraphorum.

I N D E X

RERVM, QUÆ IN TRACTATV

DE BULLA CRUCIATA CONTINENTUR

Absolui quis potest per Bullam à reservatis. Episcopo toties quoties; sed à reservatis Pontifici publicis semel in vita, & semel in morte iterumq; ab ipsi em; si primam Bullam sumpserint non vero tertio si tertiam (excepti heresi) Clausula II. cap. II. n. 1. fol. 7 D.

Absolutio nemo potest per Bullam ab heresi formali externa; licet occulta; secus si non sit formalis, ut merum forislegium, merum maleficium, mera superstitio &c. ibid. §. 4. n. 2. fol. 77.

Nec ab obligatione denunciandi aliquod crimen Inquisitoris ibid. n. 3. fol. 78.

Absoluti an possit quis per Bullam ab occultis Pontificijs; etiam in Cena Domini toties, quoties cap. II. §. 5. v. 1. & seq. fol. 78.

An à suspensione excommunicatione, Interdicto personali &c. siue ab excommunicatione sine occultis si sua publica siue à iure, siue ab homino, siue ad forum contentiosum dedu-

cta siue non. ibid. §. 6. n. 1. fol. 79.
Non potest ab excommunicatione contracta ab heresi. ibid.

Absoluti non debet excommunicatus nominatum; sed erit ad sui Prælatum remittendus. ibid. n. 4. f. 80.

Excipe quando Index vel longe distat, vel iniuste agit; vel rigore se se gerendo; negat absolutioem. ibid. n. 3. fol. 79.

Absoluti non potest per Bullam Cessatio à Divinis; nec Interdictum, sius generate; siue speciale locale; nec personale generate. ibid. n. 5.

Nec Irregularitas contracta ex innocentia; qualis esset ex bigamia. ibidem.

An Irregularitas, qua incurritur in pœnam alicuius delicti. Item, an contracta ex homicidio, vel mutilatione. ibid. n. 6.

Absoluti quis non potest per Bullam à Censuris, nisi satisfacta parte lesa cap. II. §. 7. per totum. f. 81.
Pars lesa non dicitur Fiscus, vel Notarius, cui debetur pœna peccuniaria. ibid. n. 7.

Nec Religiosi; sed Religiosè partu-

iculari leſo debet ſatisfieri, n. 3.
Absolui quis poteſt vi Bullæ, etiamſi
in eius cõfidentiam peccaret, cup.
(IT. 2. 9. fol. 87.)

Absolutio à reſervatis poteſt in ar-
ticulo mortis conferri ab electo ex
vi Bullæ, etiamſi præſente proprio
agrotantis Parochæ, cap. II. §. 5.
n. 2. fol. 77.

Absolutio ab excommunicatione de-
ducta ad forũ contentioſum, per-
dente lite, illicite cõcederetur, cap.
II. §. 6. n. 2. fol. 79.
Exiſte caſum, qui habetur in nu.
3. ſeq. f. 78.

Absolutio habita ex vi Bullæ ab ex-
communicatione, non prædeſt, niſi
pro foro interno, cap. III. §. 8. n. 1.
et ſeq. fol. 84.

Absolutio ab excommunicatione, etiã
ex vi Bullæ, poteſt valida cõferri
extra confeſſionem peccatorum, &
nec eſt neceſſe, ut abſolvendus
conſiteatur ſua peccata, niſi ab-
ſolutio ſit adnexa Sacramento pe-
nitentiæ, ibid. §. 9. n. 3. et 4. fol. 88.
An licite? ibidem.

Absolutio ab excommunicatione re-
quirit in homine abſolviendo pro-
poſitum non reincidendi in eam-
dem, ibid. n. 3. fol. ibid.

Absolutionis formula ab excommu-
nicatione, et reſervatis poſita in
ſummario Bullæ non eſt de ſub-
ſtantia; ſed ſatis eſt formula ordi-
naria cum intentione abſolvendi
iuxta facultatem Bullæ, ibid.

Absolutus ſemel per Bullam à reſer-
vatis Pontifici publicis nequit in
vita per eandem Bullam iterum

abſolvi ab alio, nec ſecundis,
nec ſpecie diſtincto peccato, cap. I. §.
5. n. 1. et ſeq. fol. 76.

An ſententiæ quod poſſit, ſit proba-
bilis? ibidem.

Absolutus ab excommunicatione, ſi
poſtea cùm poſſit, non ſervat pro-
miſſionem de ſatisfaciendo parti,
licet peccet, non tamen reincidit
in ullam excommunicationem, c.
IT. 2. 7. n. 6. f. 83.

Absolutus pro foro interno à Cenſu-
ris ex vi Bullæ, quomodo ſe debeat
gerere, quo ad actiones externas,
cap. II. §. 8. n. 3. et ſeq. f. 85.

Poteſt Iudex contra eum, proce-
dere in foro externa, ibid. n. 7.
fol. 86.

Absolutus per Bullam à Cenſuris
pro foro interno, etiamſi dicat, et
probat, quod ſcivit excommuni-
catidnem, & ſe eſſe abſolutum per
Bullam, adhuc peccat coram epi-
ſcopo publice, et indifferenter ſe
gerendo: ſicis ſi, cãute, et coram
pauſis ex. uſidem, ibid. n. 6.

Et quid ſi excommunicatione ſit ali-
quibus nota, ſed non deducta, ſuit
in forum contentioſum? ibid. n. 7.

Absolutus ab excommunicatione re-
ſervata à Confefſario electo per
Bullam, eſt liber ab onere ſe præ-
ſentandi Superiori, cap. II. §. 3.
n. 3. fol. 77.

Acceptatio Bullæ neceſſaria eſt, nec
ſufficit ſola eius ſumptio, ſeu re-
ceptio, ſicut nec acceptatio ſine
ſumptione ſeu receptione, licet pro
ea elemoſynam largitus ſit, et
Bullarum diſtributor eam tibi ap-
plicet,

alicet, ac sua domi seruet. cap. 15, §. 3. n. fol. 120.

*Ægrotus in periculo mortis non va-
lens adire Superiorem pro abso-
lutione reseruatorum, non tenetur
Bullam accipere: sed potest à simpli-
ci Sacerdote ab illis absolui. cap.
15. §. 1. n. 2. fol. 119.*

*Altaris nomine venit locus ille, aut
mensa firma, seu lapidea, seu li-
gnea super qua fit sacrificium, nõ
autem Altaria in platens, vel con-
gregationibus, ubi nõ fiunt Sacri-
ficia. cap. 10. §. 1. n. 1. fol. 164.*

*Altare in Oratorio ex Pontificis li-
centia concessio in domo priuata
venit nomine Altaris in Bulla re-
quirente uisitationem Altarium
pro lucrands Indulgentij. ibi. n. 2.
De Altaris uisitatione. uide plu-
ra. uerbo k' uisatio.*

*Altare priuilegiatum an intelligatur
suspensum à Commissario Cru-
ciata in publicatione. cap. 14. §.
1. n. 22. & seq. fol. 115.*

*Amentes an, & quibus Priuilegijs
Bulle gaudeant, si quis illam pro
ipsis sumat. cap. 3. §. 1. n. 10. &
seq. fol. 9.*

*Annus defuncti in Purgatorio exi-
stens, pro cuius liberatione accipi-
tur Bulla Defunctorum liberatur
à Deo, quando Bulla à sumente
applicatur. cap. 17. §. 2. num. 7.
fol. 134.*

*Annus Priuilegiorum Bullę incipit
ab hora promulgationis factę in
ea Ciuitate, ubi sumitur Bulla, nõ
autem factę in alia etiã eiusdem
Diocesis, quamuis, hęc sit Metro-*

*polis. cap. 4. §. 1. n. 1. & sequentib.
fol. 21.*

*Annus naturalis quisnam sit, &
quisnam Ecclesiasticus? cap. 4. §.
2. n. 1. fol. 22.*

*Annus, quo durant Priuilegia Bullę,
an debeat esse naturalis, uel Ec-
clesiasticus? ibid. d. n. 2.*

*Supposita sententia, quod Priuile-
gia Bulla durent per annum Ec-
clesiasticum, idest à die promulga-
tionis usq; ad nouam aliam pro-
mulgationem si tamen non sequa-
tur noua promulgatio, tunc durat
per annum naturalem. ibid. nu. 4.
fol. 23.*

*Annus Bulla incipit ab hora pro-
mulgationis factis in ea Ciuitate,
in qua accipitur Bulla, & suppo-
sita sententia predicta, durat
usq; ad nouam promulgationem
factam in eademmet Ciuitate,
etsamsi, sumpta Bulla, accedas ad
aliam, ubi uel tardior, uel citior
fiat noua promulgatio. ibid. §. 3. n.
1. & seq. fol. 24.*

B

Beneficiarius uel Pensionarius
potest per Bullam se compone-
re super fructibus ab ipso debitis
ex omissione Horarum Canonica-
rum. cap. 18. §. 4. n. 1. fol. 145.

*Item super fructibus male percep-
tis, ex redditibus ecclesiasticis, uel
quia Beneficium Canonice, aut cũ
titulo nõ habuit, uel quia aliunde
non debebat ex Iure facere fruc-
tus suos. ibid.*

Beneficiarius ultra duas reales, quos debet erogare pro qualibet Bulla compositionis sumenda, debet etiam pro qualibet dare alios duas reales Ecclesie, ubi est beneficium, pro quo fit compositio. ibid. num. 4.

Beneficiarius non potest se componere super fructibus, quos percipit non residens ultra tempus à Tridentino permissum. ibid. nu. 5.

Quid super fructibus perceptis ex Beneficijs incompatilibus? num. 6.

Quid si horas Canonicas, ad quas tenetur, non omisit, sed voluntarie distractus recitavit, in opinione docente, stantibus voluntarijs distractionibus, non satisfieri obligationi? ibid. n. 10. f. 146.

Quid si officium hodie omittit, cras, vero illud suppleat, retinendo officium duplicatum? ibidem num. 11.

Beneficium Principis licet aliquando confundatur cum Privilegio, differt tamen ab illo, & quomodo cap. 1. §. 1. n. 1. fol. 3.

Latissime est interpretandū, quando non est in prauidendum tertij. ibid. §. 3. n. 1. fol. 3.

Bona illicite habita, seu retenta dissuntur, quae licet sine peccato propter bonam fidem, vel ab iustū contra actum, vel ab aliud habita olim fuerunt, sua tamen tempore vero Domino restituta non sunt. cap. 18. §. 1. n. 1. fol. 138.

Bona casti inuenta, siue animata, siue inanimata, vel item bona naufragantium, si post debitam deli-

gentiam inueniri Dominus nequit, posse sibi ab inuentore afferuari, et intentione ea Domino reddenda, si eis copauerit, probabilissimū est. ibid. n. 24. fol. 141.

Is cuius namini tenetur in conscientia, inuentor ea restituere in hac opinione. ibid. n. 15.

Contingente tamen Domino restitui ei debent, nec super ipsis prodest prescriptio. ibid. n. 16. & 17.

Bulla Crucjata quid sit, & quare ita vocetur. cap. 1. §. 2. n. 2. & 3. fol. 3.

Valide sumitur à Fidelib. baptizato, etiam ab exteris, qui non descendunt in Civitatem, ubi promulgatur, sed solum declinari ad portum, seu alium similem sinum eiusdem civitatis, unde misit amicis, ad eam sumendam, quamvis postea illinc discedat. cap. 3. §. 2. num. 2. fol. 11.

Et quid si ex mare vicino, extra portum, seu sinum? ibid. n. 3.

Prodest etiam eis, qui Gracia ritu vivunt. ibid. n. 4.

Inutiliter recipitur, etiam cum ordinaria elemosyna, ab aliquo, qui ipsam Bullam furatus sit à Depositorio seu Distributore Bullarum. cap. 3. §. 4. n. 6. fol. 140.

Et si peccati absolutus bona fide fuerit à reservatis, teneris postea re detecta ab ipsis reservatis absolutionem à legitimo Confessario petere. ibid. n. 7.

Valide sumitur credita, et non numerata pecunia, si habeatur animus eam tradendi, & fruatur quis eius Privilegijs, etiam pro tempo-

re, quo pecuniam adhuc non tradit, secus vero, si sumitur sine eo animo cap. 3. §. 6. n. 1. fol. 15.

Quid si quis initio habeat animū non tradendi & post sex menses animū mutet, vel e contra? ibid.

Quid si boua fide promissisti eleemosynam, & postea euadis inculpa uiliter impotens, ad eam soluendam? ibid. n. 2.

Sumpta ab amico suis pecunijs pro me an valeat mihi, si ego eam acceptem? ibid. n. 3.

An in aliquo profuit fuito anno? cap. 4. §. 4. 1. fol. 26.

Bulla communis non est necessaria Prelato, vel Sacerdoti ad hoc ut sumat Bullam laeticiniorum. cap. 8. §. 5. n. 4. fol. 53.

Bulla communis, ut proficit, debet necessario, & recipi, & acceptari, & simul retineri impressa, aut scripta, ac sigillo, nomineq; Commissarij Generalis firmata c. 15. §. 1. u. 1. fol. 118.

Non prodest, si solum recipiatur, seu sumatur, sed debet etiam necessario acceptari, nec e contra sufficit acceptatio sine sumptione, etiamsi pro ea eleemosynam fueris largitus & distributor Bullarum eam tibi applicet, ac domi seruet cap. 5. §. 3. n. 7. fol. 129.

Multominus si solam intentionem accipiendi habueris ibid.

Postquam actu recepta fuit, nequit retineri, seu conseruari apud Distributorem seu Thesaurarium sub pena excommunicationis ibid. n. 4. fol. 121.

Potest sumi pro te ab alio existente in eadem Ciuitate, si ad te illa ferat vel te de acceptione moneat, utq; acceptes. ibid. n. 7. f. 121.

Imo & in diuersa Ciuitate, sed in eodem Regno, ubi promulgatur Bulla, si admonitus de Bulla acceptione pro te facta, eam acceptasti, & amicus, seu procurator pro te eleemosynam dedit, tuumq; nomen in illa inscripsit, & pro te seruet. ibid.

Quid si tu existens in Regno Sicilia V. G. ubi Bulla promulgatur, sumas Bullam pro Caio existente in Hispania, proderit ne Caio, postquam is acceptauit, sed non distributor? fol. 122.

Non prodest, si alius in Regno, ubi Bulla promulgatur, sumat Bullam pro te existente in alio Regno, ubi non promulgatur, etiamsi tu esses natus illius Regni, ubi Bulla solet promulgari. ibid. n. 9. fol. 123.

Non prodest mihi, antequam sum admonitus de acceptione pro me facta ab amico, seu consanguineo, siue in eadem, siue in diuersa eiusdem Regni Ciuitate existamus, etiamsi illi id ego commiserim, & sciam eum esse diligentissimum in exequendis meis negotijs, vel quolibet anno solitum esse eadem die Bullam pro me sumere. Ibidem n. 11. fol. 123.

A me sumpta pro Caio, cuius nomen in ea inscripsi, si Caius non acceptet, an possit cum fructu, vel a me, vel ab ipso alteri applicari, qui det eleemosynam & c. dilectaq; Caij

Caj nomine, alterius nomen inscribitur ibid. n. 12. fol. 123.

Ut pro sit, non est necesse, ut eam quis secum ferat, vel manu tangat, quando vult aliqua eius Privilegio uti, sed satis est eam domi sue retinere, quamvis in alia Civitate, imo apud amicum etiam absentem. c. 15. S. 4. n. 2. fol. 126.

Non autem apud Thesaurarium, vel Distributorem, ibid.

Si amittatur inculpabiliter, potest adhuc qui amisit, eius privilegii uti, secus si consulto amittatur, projiciatur, vel laceretur. ibid. n. 4. fol. 128.

Bulla communis potest tum a privatis, tum ab insignibus personis, quando libuerit bis sumi, data utraq; vice eleemosyna taxata; Et secunda Bulla potest, ut iterum Indulgentiam plenariam in vita, & verum in morte habeas, licet per primam acquisieris. Rursus ut iterum possis absolvi a referuatis. Tertia, poteris iterum eodem anno accipere Bullam pro Defunctis cap. 16. S. unico. fol. 130.

Bullam habens potest in privato Oratorio ad Divinum cultum deputato, & designato & celebrare, vel celebrari facere. Missas. cap. 4. S. 5. n. 5. fol. 32.

Bullas duas si acceptaverim, unam a me sumptam; V. G. Panormi, alteram pro me Syracusis a meo Procuratore, an possim unam ex his alteri tertio acceptandam fructu applicare, qui mihi eleemosynam a me datam resarciat. c. 15,

S. 3. num. 19. fol. 126.

Bulla laiciorum pro Prelatis, & Sacerdotibus secularibus non prodest extra Regnum. cap. 8. S. 5. n. 4. fol. 53.

Bulla pro defunctis potest quoque bis sumi; Item debet acceptari, & conservari, sicut Bulla vivorum. cap. 17. S. 2. n. 2. fol. 132.

Ut pro sit defuncto, an requirit, ut qui eam accipit sit in statu gratie ibid. n. 2. fol. 134.

Potest sumi nomine defuncti, si is, dum erat proxime moriturus, commisit heredi suo, ut sumeret pro ipso quando morietur. ibid. n. 5.

Nequit applicari nisi pro una anima tantum. ibid. n. 6.

Applicatur, si accipiens Bullam determinet ipse, vel alius, talem animam, vel si alias se intendat se velle liberare illum animam, quam determinabit Deus. ibid. n. 7. fol. 134.

Semel applicata pro anima Petri V. G. nequit applicari alteri. ibid. num. 7.

Requirit necessario eleemosynam a Commissario taxatam. ibid. n. 8. fol. 135.

Potest sumi etiam pro anima Defuncti, qui dum vivebat existerat in alio quocumque Regno, dummodo sumens sit in Regno, ubi Bulla promulgatur. ibid. n. 2. fol. 136.

Bulla pro liberatione anime eiusdem Defuncti, cur potest cum fructu bis eodem anno sumi, imo, & singulis annis. ibid. n. 11. fol. 137.

Bulla Compositionis est, qua Pontifex

- *lex concedit, ut qui forte habeat aliquid ex male ablati, vel illicito retentis, facta elemosyna &c. possitq; aliqui us conditionibus, possit ea bona tuta conscientia retinere cap. 18 in princ. fol. 137.*
- *Prodest etiam Religiosis, ibidem. Requirit primo, ut facta diligentia Dominus certus, aut haeres eius non appareat, Secundo ut bona ablata non fuerint ex conscientia huius Bullae, ibidem S. 1. n. 2. fol. 138.*
- *Habet etiam locum, quoties mala ablata cedent, seu deberent distribui pauperibus, vel locis pijs, ibid. n. 3.*
- *Pro male ablati, seu acquisitis cum peccato quibus personis, quas ob causas & in quibus casibus concedatur, ibidem a n. 4. & sequ. fol. 139.*
- *Pro acquisitis sine peccato, quorū tamen restitutio facienda est, sed Dominus est incertus, quibus personis concedatur, & quare? ibid. a n. 11. fol. 140.*
- *An sit necessaria si agatur de bonis, siue animatis, siue inanimatis casu inuentis, & de bonis naufragantium quorum Dominus, facta debita diligentia, sciri nequit, ibid. a n. 15. & seq. fol. 141.*
- *Competit heredibus pro medietate legatorum relictorum loco pro, vel pauperi, si per annum Ecclesia, vel pauper legatarius fuit negligens in legato exigendo. cap. 18. S. 2. n. 1. & seq. fol. 142.*
- *Etiam si legatum reperiat, factū ante promulgationem Bullae, ibid. n. 2.*
- *Non competit ei, qui cum deberet, non interfuit choro, & tamen distributiones quotidianas accipit. S. 4. n. 3. fol. 145.*
- *Nec super redditus, quos forte perceperunt Parochi, vel Episcopi non residentes ultra tempus ipsis à Tridentino permissum. ibid. nu. 5.*
- *An possit haberi super fructibus perceptis ex Beneficio vacante? ibid. n. 7. fol.*
- *Nequit expediri super stipendijs pro Missis celebrandis male perceptis ibid. n. 9. fol. 146.*
- *Non prodest, nisi facta diligentia, quam vir bonus, & timoratus in simili casu faceret in re sua ibid. S. 5. n. 1. fol. 148.*
- *Quaeq; Bulla compositionis extinguit debitum duorū milliū maravedis, quod in moneta Sicula importat scuta sex, tarenos quinq; & grana quatuor. cap. 18. S. 6. n. 1. fol. 151.*
- *Pro qualibet Bulla compositionis solui debent Commissario, seu distributori Bullarum duo reales à quacumque persona siue prinata, siue insigni, ibid.*
- *Ut prosit, debet recipi a manibus legitimi ministri, data elemosina taxata, & debet esse signata nomine, & sigillo Commissarij. ibid. n. 1. fol. 152.*
- *Non est necesse, ut à sumentem conserventur, & quare? cap. 15. S. 5. n. 1. & seq. fol. 158.*
- *Prodest fideiibus defunctis, si defunctus*

Ante mortem mandavit suo heredi, vel alteri, ut eius nomine eam sumeret, si vero nihil modo dicto mandavit, utilis ei non erit. cap. 13. §. 7. n. 6. fol. 153.
De Bulla compositionis vide aliqua verbo. Debitor. Beneficiarius. Compositio.

C

Cardinalis, qui non est Prelatus, vel Religiosus non excluditur à Privilegio Bullæ circa usum laticiniorum. cap. 8. §. 4. num. 7. fol. 48.

Si fuerit assumptus ex Religione aliqua non poterit uti Bulla Laticiniorum; nisi tamen sit simul Episcopus. *ibid.* §. 5. n. 1. fol. 36.

Cathacumenus non gaudet Privilegio Bullæ Cruciatæ cap. 3. §. 1. n. 7. & seq. fol. 3.

Clericus, qui initio anni accepit Bullam, datis duobus realibus si deinde in decursu anni ascendit ad Sacerdotium, nequit deinceps uti privilegio comedendi laticinia c. 3. §. 7. n. 9. fol. 19.

Clerici ex cap. Alma mater, possunt tempore Interdicti non solum in Cæmeterio, sed etiam in Ecclesia sepeliri. cap. 7. n. 2. fol. 40.

Commissarius Generalis Cruciatæ, qui residet in Hispaniis potest etiã non habentibus Bullam concedere licentiam saltem nobilibus, ut possint in Oratorio privato ab Episcopo ad divinum cultum designato celebrare, vel celebrari facere

Assas. cap. 5. §. 5. per totum fol. 35.

Dummodo aliqua elemosyna detur. ibid. n. 6.

Hanc facultatem habet aliunde, quam ex vi Bullæ. ibid. n. 4.

Predictam facultatem nõ habent

Commissarii Provinciales, & multo minus parochiales. ibid. n.

7. fol. 37.

Commissarius Generalis potest, nobilibus tamen, aut iuxta ipsius arbitriũ personis quavis conditione, ut per horam antequam illucescat dies, & per horam post meridiem Missæ, & alia Divina Officia incipi possint. ibid. §. 6. n. 2. fol. 35.

Et hac facultate gaudent, etiam Commissarii Provinciales. ibid.

Intellige, inclusis etiã duobus ho-

ris, per quas potest de iure cõmuni

ante Solem Ortũ Missæ celebrari:

Id est; hac facultate habitu à Cõ-

missario, potest incipi Missa tri-

bus plus minus, horis ante dictum

ortum. ibid. n. 3.

Commissarius Bullæ Cruciatæ potest

durante anno suspendere omnes

alias similes, & dissimiles Indul-

gentias, & facultates, seu gratias

concessas, exceptis tamen gratiis

concessis Ordinum Medicantium

Superioribus quoad eorũ fratres.

cap. 14. per totum. fol. 113.

Suspensas tamen potest quantum,

& quoties sibi videbitur, vel per

se, vel per alium absque premio

revalidare pro Bullam sumenti-

bus. ibid.

Vide

Vide Verbo, Suspendio.

Communicatio honorum operum quid sit in Ecclesia? cap. 9. §. 2. num. 1. fol. 59.

Est omnibus fidelibus communis ibid. n. 2.

Quid aliud speciale concedat Pösisex in Bulla Cruciatä, eam concedendo ibid. a num. 3. & sequ. fol. 59.

Commutatio voti differt a dispensatione. cap. 13. n. 1. fol. 95.

Conceditur habentibus Bullä circa omnia vota siue realia siue personalia siue mixta, siue emissä ante, siue post promulgationem Bullæ cap. 13 per totum; & §. 2. n. 16. fol. 99.

Excipe votum Castitatis, Ultramarinum, & Religionis, de quibus vide verbo, votum.

Possunt commutari circumstantiis prædictis tribus, reseruatäs antea. Vt, si, rationis peregrinationem Hierosolymitanam pedestrem, vel mendicando in itinere, vel sine magno comitatu, possunt hæc circumstantiæ a Confessario per Bullam electo commutari, remanente substantia ipsius peregrinationis ibid. §. 2. num. 10. fol. 105.

Commutatio voti est triplex in minus, in maius, in æquale. ibid. §. 1. n. 2. fol. 95.

Potest fieri per Bullam in aliud opus æquale, vel aliquanto minus, non vero in minus notabiliter. ibidem. num. 3.

Eæ equalitas, vel minoritas non

notabilis remittitur arbitrio prudentis Confessarii ibid. n. 4. f. 96.

Per Bullam fieri solum potest a Confessario approbato, licet non sit tuus Confessarius. ibid. n. 6.

Potest fra

Sacrameatæ

Commutatio voti requirit minorem, vel leuiorem causam, quam dispensatio. ibid. n. 7.

Facienda ex vi Bullæ, requirit retum, præter elemosinam illam, quæ pro Bulla porrigitur, aliquid etiam subsidium, dandum pro Belli expeditionis contra Infideles. ibi. nu. 7. fol. 97.

Quidnam, & quantum debeat esse hoc subsidium? Vide Verbo

Commutatio Voti per Bullam nõ est necesse, ut fiat in favorem eius Sancti, vel Ecclesiæ, vel pauperis, cui factam est votum, licet id conveniens sit. ibid. n. 27. fol. 101.

Non est necesse, ut votum personale in aliud personale, vel reale in aliud reale commutetur. ibid.

Commutari potest per Bullam pœnã, quam quis sibi imposuit, si votum frangeret. cap. 13. num. 23. fol. 100.

Commutatione voti pœnalis per Bullam obtenta, non ideo intelligitur commutata etiam pœnã, sed debet hanc petere expresse. ibid. n. 25. fol. 101.

Vide plura Verbo, votum.

Componi quis non potest ex vi Bullæ in male ablatis, si ea fuerint Bullæ confidentia. cap. 11. §. 91. num. 2. fol. 37. & cap. 18. §. 7. n. 3. f. 53.

Componi vsq; ad quam summam possit debitor super male ablati, vel illicitè retentis. cap. 18. §. 6. n. 1. fol. 151.

Compositio super male ablati, vel illicitè retentis, si summa non excedit centum mille maravedis Hispanos, idest vncias centū viginti octo tarensis viginti, & grana sex, moneta Sicula, potest fieri per suspensionem tot Bullarum, si vera excedit debet fieri immediata cum

Commissario, an de solo excessu, an de tota summa? ibid. n. 2.

Taxam vero designat suo arbitrio Commissarius iuxta qualitatem, & quantitatem honorum, licet fere soleat designare decem pro singulis centenariis ibidem.

Si summa excedit centum mille maravedis, non possunt eam, nec totam simul nec paulatim extinguere per suspensionem, tot Bullarum successivè & pluribus vicibus factam. ibid. n. 5. fol. 152.

Compositio facta Immediate cum Commissario Bulla super male ablati, vel illicitè retentis, non prodest Fidelibus, Defunctis, nisi quando Defunctus ante mortem heredi suo, vel alteri mandauerit, ut eam compositionem faceret. cap. 18. §. 7. n. 6. fol. 153.

Vide plura verbo, Bulla compositionis.

Confessarius quilibet dicitur Medicus Spirituales. c. 3. §. 1. n. 3. fo. 43.

Potest dare consilium illud comedendi carnes, quod requirit Bulla, etiam extra Confessionem. ibid.

Quoties in Bulla, seu alio Rescripto Pontificio dicitur, quod debeat esse approbatus ab ordinario loci requiritur approbatio Episcopi seu Ordinarii illius Diocesis, quāvis nō ius, ubi sit cōfessio, nisi dicatur à tuo ordinario, vel ad ordinario tui loci. cap. 11. §. 1. n. 1. fol. 72.

Eligendus à penitente per Bullam Cruciatam debet esse legitime approbatus. ibid. à n. 3.

Aquam ordinario debet esse approbatus an loci, sine penitentiæ, sine Confessarij, an cuiusq; ibidem à n. 6. fol. 72.

Cui legitima spiravit, vel à quo legitime reuocata est approbatio, an possit eligi per Bullam? ibidem à n. 10. fol. 73.

An sufficiat, si sit limitate approbatus pro viris V. Canon pro mulieribus, pro rusticis non pro mercatoribus &c. ibid. num. 13. fol. 74.

Tenetur Confessarius sub mortali nō absolueret per Bullam à censuris etc. nisi exigat à penitente, ut satisfaciat parti lesa, vel reddendo ablatum, vel compensando iniuriam factam, vel remissionem à parte lesa obtinendo cap. 11. §. 7. n. 4. & 7. fol. 82.

Pars lesa non dicitur Fiscus, vel Notarius, nisi debetur pena pecuniaria. ibid. n. 2.

Sicut, non Religioni, sed Religioso lesa in particulari danda est satisfactio. ibid. n. 3.

An possit absolvere, quando satisfactio

factio nõ potest à penitente exhiberi, vel ob impotentiam, vel propter obstinationem persona læsa, non contenta satisfactione rationabili ipsi oblata, vel ex alio capite *ibid.* a nu. 5. & sequ. fol. 82.

Non potest Iudex absolvere, si satisfactio probabiliter exhiberi potest à penitente, nisi præstita à penitente cautione de satisfaciendo, vel dando pignus, vel fideiussionem, vel si hæc non possit, præstito Iuramento; Quid pro foro Sacramentali? *ibid.* nu. 5.

Potest Confessarius electus absolvere ex vi Bullæ a censuris, &c. quando circumstantiæ sunt tales, ut debeat esse contentus solo proposito penitentis de satisfaciendo parti læsæ, etiamsi penitens saepe antea iussus satisfacere, neglexerit. *ibid.* nu. 8. fol. 83.

Quid si penitens dederit causam Interdicti? nu. 5. & 8.

An valide penitentem ex vi Bullæ absoluat a censuris ante satisfactionem partis, & quid si talis Confessarius non sit superior, sed habeat potestatem delegatam? *ibid.* n. 9. & 10. cum sequ. fol. 84.

Potest per schedulam testari se absoluisse per Bullam Tituli V. G. ab excommunicatione, dummodo tamen id faciat ut solam penitentis Instantiam, & non nisi raro, & ex rationabili causa. *Ibid.* S. 8. nu. 11. fol. 87.

Confessio bona fide, & valide apud Confessarium per Bullam electi

infra annum eiusdem Bullæ capta, si infra eundem ob legitimam causam finire non potuit, expleri potest post finem anni, & tunc an penitentis à peccatis etiam reservatis per Bullam absolui queat? cap. 4. S. 4. n. 3. & sequ. fol. 26. Idem dic de confessione facta infra diem Iubilæi. *ibid.*

Secus vero si id fiat in fraudem, & quomodo hæc fraus committi possit. *ibid.* n. 8.

Quid si Confessarius, apud quem expiit confessionem, moriatur, vel alio modo desit, an possit alium Confessarium eligere, qui te absoluat ab illis peccatis reservatis, finito tempore Bullæ, vel Iubilæi. *Ibid.* nu. 10. fol. 29.

Item, quid, si post absolutionem hanc penitens recordetur alicuius mortaliter reservati commissi ante dictam absolutionem, poterit ne iterum absolutionem recipere a dicto Confessario, qui solum habebat potestatem absolvendi vi Bullæ, vel Iubilæi? *Ibid.* nu. 11. fol. 30.

Coniux si ante initum matrimonium voverat perfectam castitatem, peccavit in eundo matrimonium, nec potest debitum petere, licet possit reddere. cap. 13. S. 3. nu. 1. fol. 106.

Potest tamen dispensari ab Episcopo, ad illud petendum, coniuge dumtaxat vivente. *Ibidem.*

D

Debitor, qui vult se componere de male ablatis, seu illicite retentis, debet eam diligentiam in quærendo vero Domino apponere, quam quilibet vir iudicatus in re sua adhiberet cap. 18. §. 5. nu. 1. fol. 148.

Si compositio fiat immediate cum Commissario, debet præstare Iuramentum de prædicta diligentia adhibita, quando autem sit per acceptionem Bullarum sufficit, ut ipse debitor sit certus illam fecisse. ibid.

Dicitur quis esse certus de creditore, ita ut nequeat se componere per Bullam, quando scit rem esse alienius ex duobus, vel tribus, vel quatuor, licet nesciat cuius sit in particulari ibid. n. 2.

Quid si dubium versetur inter decem, viginti, aut centum &c. ibid. nu. 3.

An possit se componere, quando creditor certus sit absens? ibid. nu. 4. fol. 140.

Quid si sciat se debere Titio certo creditori, nesciat vero an debeat decem, an quindecim, an viginti? ibid. nu. 5.

An possit se componere debitor, qui vendendo vinum V.G. scit se decem aureos surripuisse per fraudem in hoc oppido, vel suburbio &c. ignoret tamen personas particulares, quibus damnum illatum fuit? ibid. num. 6.

& sequ.

Si, post factam legitimam compositionem, appareat verus Dominus, an obligetur in foro interno vel externo ad restituendam totam summam? ibid. a nu. 9. & sequ. fol.

Volens se componere, vel per summationem Bullarum, vel immediate cum Commissario debet existere in Regno, ubi promulgatur Bulla, vel ad illud personaliter declinare, licet obiter, & per paucas horas ibi maneat cap. 18. §. 7. nu. 1. fol. 153.

Debet inscribere suum nomen in Bulla Compositionis, quam sumit, non tamen est necesse, eam retinere, & conseruare. ibid. num. 2.

Nequit se componere, si aliena surripuit in spem, & confidentiam huius Bullæ, ibid. num. 3.

Potest tamen si spes Bullæ solum comitetur, non tamen moveat voluntatem furandi. ibid. nu. 3.

Si non surripuit in confidentiam Bullæ, sed surrepta retineat spe compositionis faciende, si longa est mora, licet mortaliter peccet, valet tamen postea compositio. ibid. nu. 4.

Dispensatus per Bullam ad comedendas carnes, an possit pluries eodem die carnes comedere? cap. 8. §. 1. nu. 10. fol. 45.

Duces, Comites, Marchiones quid solvere debent pro Bulla? Vide Verbo Eleemosyna.

E

Ecclēsię nomine venit locus Deo dicatus auctoritate publica Episcopi erectus ad Missam, diuinaque officia celebranda cap. 10.

S. 1. nu. 1. fol. 64.

An veniat Oratorium in domo priuata? Vide Verbo, Oratorium.

Eleemosyna dāda pro Bulla Cruciate quanta debeat esse pro personis priuatis? cap. 3. S. 3. nu. 2. & sequ. fol. 12. & S. 7. num. 1. fol. 40.

Quid pro Indis, & Hispaniis in India degentibus? ibid.

Quid pro Cardinalibus, Primatibus, Patriarchis, Abbatibus, Inquisitoribus &c. Item pro Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Comendatoribus maioribus, Præregibus, Capitaneis Generalibus, alijisque officialibus S. C. Maiestatibus, & dominis Vassallorum, danda est ex bonis proprijs cap. 3. S. 3. num. 1. fol. 12.

An, & quando dari possit ex bonis, seu pecunijs furtiuis, vel Vsurarijs? ibidem S. 4. per totum fol. 13.

An ex pecunia ex turpi luoro habitata? ibidem S. 5. nu. 1. fol. 14.

An ex bonis creditis, vel ab alioidatis? ibid. S. 6. num. 1.

Pro Vicecomitibus, Baronibus, Prætoribus Vrbium, Senatoribus Ciuitatum, Fiscalibus Inquisitorum, & Filijs Ducum &c. si nul-

lo alio titulo, aut dominio gaudent, debet esse duorum realium; si vero sunt Domini Vassallorum, debent soluere octo reales. cap. 3.

S. 6. num. 3. fol. 16.

Pro Ducibus, Comitibus, Marchionibus &c. qui nō habent Vassallos, neque ullam aliam dignitatem, Iurisdictionem, ac prerogatiuam, nisi merum titulum, debet esse duorum realium, alijs octo. ibid. S. 7. num. 4. fol. 17.

Quid de Episcopis mere titularibus, & ijs, qui Episcopatu renuauerunt? ibid. num. 6. fol.

18.

Etiam si multiplicentur tituli, & dignitates, non est soluenda nisi eleemosyna octo realium. ibidem num. 5.

Soluenda a feminis quibus umq; habentibus verum titulum, & dominium Vassallorum, est octo realium. ibid. nu. 7.

Soluenda a Viduis Duorum, Marchionum, &c. si nullo titulo gaudent &c. est duorū realium; si vero remaneant vsufructuarie Duatus, Marchionatus &c. octo. ibid. nu. 8. fol. 19.

Tanta est soluenda ab uxoribus, quanta a viris suis. Ibid. nu. 7. fol. 18.

Soluenda a Regibus exteris in Regnum, ubi Bulla promulgatur, accedentibus, est octo realium. ibid. S. 7. nu. 3. fol. 17.

Danda eadem est pro secunda Bulla, ac pro prima, etiam ab insignibus personis ibid. n. 10. fol. 19

Quid

Quid si duo habent dominium eiusdem oppidi pro parte, vel pro indiviso, debent ne singuli dare octo reales? ibid. n. 11. fol. 20.

Quid si Senatus Panormitanus V. G. qui constat ex sex Patribus Conscriptis, sit aliquo titulo insignitus, puta Ducatus alicuius oppidi, Singuli ne Senatores debent dare octo reales? ibid.

Danda pro Bulla Lacticiniorum sumenda à Prelatis, vel Sacerdotibus quanta debeat esse? cap. 3. §. 5. à num. 3. & sequ. fol. 53. Vbi de omnibus dignitatibus figillatim.

Danda est de Bonis Ecclesiasticis, ideoq; si id, quod habes, ratione beneficii, portionis &c. non excedat ad annum redditum in taxa definitum, eam maiorem elemosynam dare non teneris de bonis patrimonialibus. ibid. n. 6.

In Episcopis, Abbatibus, & Canonicis non fit mentio quantitatis honorum annuorum. ibid. num. 7. fol. 54.

Soluenda à Coadiutore Beneficarij, vel Canonici, an debeat esse tanta, quanta solvere teneretur ipse Beneficiarius &c. ibid. nu. 8. fol. 45.

Pro Bulla Defunctorum est duorum realium tam pro privatis, quam pro insignitulis personis &c. cap. 17. §. 2. n. 8. fol. 135.

Idem dic pro Bulla Compositionis cap. 18. §. 6. n. 1. fol. 151.

Episcopus solum electus, & nondum confirmatus nõ excluditur à Pri-

uilegio Bullæ circa usum lacticiniorum in Ieiunijs Quadragesima. cap. 8. §. 4. n. 5. fol. 48.

Secus vero si sit confirmatus, licet non iam consecratus. ibid. n. 6.

Quid si sit Episcopus ex ordine militari? cap. 8. §. 4. n. 12. fol. 49.

Assumptus ex Religione an gaudeat privilegio lacticiniorum paræ Bullæ? cap. 8. §. 5. n. 10. fol. 55.

Episcopus mere titularis gaudet Privilegio lacticiniorum Bullæ paræ, siue sit Sæcularis, siue regularis. ibid. n. 12. fol. 56.

Quid si sit degradatus? ibid.

An possit dispensare in votis Pontifici reservatis in causa urgentis necessitatis? cap. 13. §. 3. num. 14. fol. 151.

Equites S. Iacobi, Alcantara, Calatrava, & similes Ordinum militarium, etiã equites Melitenses, seu Religionis Hierosolymitana an gaudeant Privilegio Bullæ circa usum lacticiniorum diebus Quadragesima. cap. 8. §. 4. num. 9. fol. 49.

Excommunicatus valide sumit Bullam Cruciate. cap. 3. §. 1. num. 1. fol. 7.

F

F*ratrum Religiosorum nomine, veniunt omnes Personæ Religiosæ, siue in sacris siue non, siue Clerici, siue Conuersi, seu laici, siue etiam moniales, At Nouitij & Nouitia in favorabilibus. cap. 14. §. 2. nu. 3. fol. 116.*

Fructus Suffragij v.g. Ieiunij, vel fru-

fructus sacrificij Missæ ab alio mihi applicatus acquiritur à me, etiamsi nō de eo sciam, aut interdum. cap. 12. §. 2. n. 12. fol. 93.

G

G *Raco ritu viventes gaudent etiam omnibus Bullæ Privilègijs. cap. 3. §. 2. n. 4. fol. 11.*

H

H *Æres, qui debet solvere legatum certæ Ecclesiæ, vel pauperi ad exonerandam cōscientiā à testatore relictum, si infra annum dicta Ecclesiæ, vel Pauper legatarius fuerit negligens, in eo exigendo, potest se componere per Bullam super medietate ipsius legati cap. 18. §. 2. n. 1. fol. 14.*

Etiam si legatum reperiatum factum ante promulgationem Bullæ ibid. n. 2.

Debet admonere legatarium, seu eius procuratorem de legato facto si is non sciverit aliunde, ad hoc ut à die notitiæ currere ei incipiat annus prædictus. ibidem num. 1. fol. 143.

Si legatum fuit factum Pauperibus, vel loco pio in communi, debet admonere Rectorem loci p̄ij, vel Episcopum, vel eum, qui curam habet, &c. ibid.

Potest se componere per Bullam super totum legatum, quando legatarij, facta debita diligentia, nequeunt inveniri. ibid. §. 3. n. 1.

fol. 143.

Si summa legati excedit decem mille maravedis Hispanos, debet in excessu se componere immediate cum Commissario se vero non excedis, potest sumere tot Bullas &c. ibid. §. 2. n. 6. fol. 143. & §. 3. n. 2. fol. 144.

Quando se componit immediate eum Commissario, debet iurare, se moralem diligentiam adhibuisset ad inveniendos legatarios. ibid. §. 3. n. 2.

Potest non solum super legatis, sed etiam super fidei commissis modo dictis se componere, ibid. n. 3.

Nequit se componere quādo legatum fuit factum creditori, seu Dominio, à quo testator eam summam furatus fuerat, vel quomocūq; et debeat. ibid. n. 5.

Potest uniuersaliter se componere super ijs bonis, siue male receptis siue illisite retentis, super quibus poterat Defunctus ibid. §. 4. n. 13.

Si spe compositionis facienda retinet legata, non potest uti compositione cap. 18. §. 7. n. 5. fol. 153.

Hæres Defuncti Beneficiarij an possit utiliter se componere de fructibus male à Beneficiario preceptis, & nunc ab ipso herede possessis; cap. 18. §. 4. n. 12. fol. 147.

Hæresis formalis externa. etiam occulta, nequit per Bullam Cruciatæ absolui cap. 11. §. 4. num. 1. fol. 77.

Secus vero si non sit formalis, et merum sortilegium. mera superstitio, mera magia &c. ibid.

Hæ-

Hæreticus externus siue publicus, siue occultus non gaudet Priuilegijs Bullæ. cap. 3. §. 1. num. 2. fol. 7.
Gaudet tamen si ipsum postea penituerit commissi delicti ibid. n. 3.
Hæreticus internus an ijs Priuilegijs gaudeat? ibid. n. 4. & sequ.

I

Ieiunium impletur, quoad satisfactionem, ab eo, qui ex Priuilegio Bullæ cum consilio vtriusq; medici comedit carnes; dummodo seruetur in reliquis forma Ieiunij. cap. 8. §. 1. n. 2. fol. 42.

Ieiunium requisitum ad consequendam Indulgentiam quindecim annorum, & totidem quadragenarum à Bulla concessam, debet esse voluntarium, nec sufficit Ieiunium ex præcepto Ecclesiæ, vel pro penitentia à Confessario impostum. cap. 9. §. 3. n. 2. fol. 61.

An satis sit Ieiunium ex voto? ibid. n. 3.

Potest impeditis commutari in aliud opus bonum pium à solo tamen Confessario, & Parocho ibid. nu. 4.

An possit tunc commutari in orationem? ibid. num. 5. fol. 62.

Ieiunare voluntarie dicitur, quoad effectum lucrandi Indulgentias Bullæ, qui non tenetur ex aliqua iusta causa, à qua excusatur. cap. 9. §. 3. n. 6. fol. 62.

Indulgentiæ quanam per Bullam concedantur? cap. 9. §. 1. per totum

fol. 57. & cap. 10. per totum. fol. 63. & c. 13. per totum fol. 89.

Indulgentiæ quindecim annorum, & totidem quadragenarum per Bullam concessa requirit, vel Ieiunium, vel aliud opus pium arbitrio Confessarij, vel Parocho, & simul preces ad Deum fundendas pro vniõne Principum Christianorum, & victoria contra Infideles. cap. 3. §. 3. num. 1. & seq. fol. 61.

Nequeunt tamen ea opera fieri per alium. ibidem.

Indulgentiæ, quoad remissionem pœnæ, intelliguntur solum quoad forum Dei, quod scilicet remittantur pœnæ pro peccatis debite in foro conscientie cap. 9. §. 1. num. 3. fol. 62.

Indulgentia, qua remittuntur per Bullam ieiunanti quindecim anni, & totidem quadragenæ de penitentijs iniunctis, & quomodo libet debitis, quomodo intelligatur? ibidem num. 5.

Potest ea Indulgentia infra annum acquiri toties, quoties sunt opera per Bullam requisita ibid. num. 6. fol. 59.

Indulgentiæ quanam concedantur per Bullam visitantibus altaribus, &c. cap. 10. per totum. fol. 65.

Indulgentiæ affixæ Sacris numismatibus pluries acquiruntur, si eodem die pluries repetitur opus iniunctum non tamen quando sunt additæ vni diei tantum, cuiusmodi est Indulgentiæ per Bullam concessæ visitantibus altaribus, &c. cap.

cap. 10. §. 3. n. 2. fol. 68.
Indulgentiæ stationum à Bulla concessæ visitantibus Ecclesias, vel altaria, possunt applicari pro defunctis cap. 10. §. 4. n. 1. fol. 64.
Quomodo id intelligitur? nam.
 2. *ibidem.*
Frustruose applicantur defunctis, etiam ab eo, qui est in statu peccati mortalis. *ibid.* n. 3.
Indulgentia qualibet nequit applicari pro defunctis, nisi vid. Pontifex expresse dicat. *ibid.* n. 4. fol. 70.
Indulgentia plenaria ex vi Bullæ semel in vita, quomodo debeat à Confessario applicari. cap. 12. §. 1. n. 1. fol. 89.
An possit applicari, etiam exera Sacramentum: Penitentia? *ibid.* num. 2.
Item, an possit applicari à puro Sacerdote, qui non sit Confessorius approbatus? *ibid.* n. 5.
Certum est, non posse à Clerico, vel laico, nec à se ipso applicari. *ibid.* n. 7. fol. 90.
Indulgentia plenaria vi Bullæ semel in mortis periculo concessa, quomodo sit applicanda? cap. 12. §. 2. n. 1. sequi. fol. 91.
An sit necessaria Confessio Sacramentalis? *ibid.*
Imrepentinum est mortis periculum, nec potest haberi confessor, poterit ipse moribundus, si sit contritus, ex se sine alterius ministerio, aut applicatione, aut sine alia statione, tam sibi applicare. *ibid.* n. 3.
Applicata semel in periculo mor-

tis, non potest in alio simili periculo eiusdem anni iterum applicari. *ibidem* n. 5.
Applicata à Confessario sub conditione: si morieris, applico. si penitens reconualescat, an possit deinde in periculo alterius Infirmi-tatis, vel, eadem recrudescen-te, acquiri? *ibid.* n. 6. fol. 92.
An possit applicari proxime morituro sensibus destituito, qui Bullam sumpsit? *ibid.* n. 7.
Indulgentia qualibet ex vi Bullæ, ut acquiratur non requirit necessario intentionem: explicitam acquirendi, licet tutior sit, eam habere. *ibidem* à num. 8. & sequi. fol. 93.
Si vero applicetur pro defunctis requiritur ea determinata Inten-tio, *ibid.* n. 16.
Indulgentiæ quam suspendatur à Commissario Cruciate in publicatione Bullæ? vide Verbo suspensio.
Indulgentia plenaria concessa à Pō-tifice pro vivis non differt à concessa pro Defunctis, nisi solum quod Pontifex per Indulgentiam Vivorum remittit penam auctoritativæ, seu ut Iudex; pro defunctis vero per modum suffragij, seu ut auxilians. cap. 17. §. 1. n. 1. & 2. fol. 132.
An autem satisfactio à Pontifice oblata Deo, siue autoritativæ, siue per modum suffragij acceptetur à Deo de condigno, vel de condigno, & ex liberalitate? *Item an*
Infalibilitèr *ibid.* n. 3.

In indulgentias que conferuntur per Bullam Defunctorum, est diuersa ab his Indulgentijs stationum, que conferuntur per Bullam communem, licet hec possint, etiam pro defunctis, applicari. cap. 29. §. 2. num. 1. fol. 133.

Indulgentia in Bulla pro Defunctis potest solum acquiri semel cum una, & iterum cum alia Bulla, sed non tertio cum tertia. ibid. nu. 10. fol. 136.

Infantes an & quomodo gaudeant privilegijs Bullæ, si quis eam pro ipse sumat? cap. 9. §. 1. num. 10. fol. 9.

Intentio sola accipiendi Bullam sine sumptione, seu receptione actuali non sufficit ad hoc, ut quis eius gratias acquirat, etiam si iam pro ea fuerit elemosinam elargitus, & Bullam distributor aliquando illi applicet, & domi seruet. cap. 15. §. 3. num. 2. & 3. fol. 130.

Item, etiam si nomen suscipiuri Bullam scribatur in libro Depositarij, seu distributoris. ibid. nu. 5. fol. 121.

Interdictum Ecclesiasticum quid sit, & quomplex? cap. 5. §. 1. a num. 1. & sequ. fol. 21.

Interdictum personale non comprehenditur in Privilegijs Bullæ pro tempore Interdicti sed solum locale. ibid. nu. 7. fol. 22.

Interdicti tempore habens Bullam Cruciatam potest in Oratorio privato, dummodo sit approbatam, & deputatum ad diuinam cultum diuina celebrare, vel per seipsum, si

Presbyter fuerit, vel per alium celebrari facere, & diuinis interesse. Ibid. §. 2. num. 2. & 3. fol. 32.

Extende ad alias Ecclesias dummodo priuatim fiat officium. Ibid. Nec solum unam, sed etiam plures Missas eodem die. ibid.

An in sua tantum, & suorum presentia? Ibid. nu. 4.

Interdicti tempore habens Bullam an indubius festis tenetur de precepto interesse sacro. ibid. num. 6. fol. 33.

Interdicti tempore obligantur Clerici Ministri Ecclesie, & Religiosi priuatim Missa interesse diebus festis. ibid. nu. 9. fol. 34.

Interdicti tempore Bullam habens potest recipere Eucharistiam, aliaque Sacramenta, quocumque Sacerdote, & quando placuerit, dummodo illi fiat laurus clausus, & priuatim. cap. 6. num. 1. & 2. fol. 39.

Quid in die Paschatis, quo quis ex obligatione in propria Parochia Eucharistiam sumere debet? Ibidem.

Rites ipso die Paschatis quomodo ante, vel postea Parochia satisfactus. ibid.

Interdicti tempore an possit ex Privilegio Bullæ corpora mortuorum, etiam Laicorum, qui viuentes Bullam sumpserunt, Ecclesiasticæ, & cum moderata pompa sepeliri? cap. 7. num. 2. fol. 40.

Quomodo intelligatur hac pompa moderatio. ibid. num. 3.

Interdicti causam dantes, vel ij,

per

per quos stat. ne amoveatur, non gaudent Privilegijs Bulla tempore Interdicti cap. 5. §. 2. num. 1. fol. 30. & cap. 6. num. 1. fol. 38. & cap. 7. num. 1. fol. 40. **Judex Ecclesiasticus an possit procedere contra eum, quem scit fuisse per Bullam absolutum ab excommunicatione, ab ipsa censuris pro fornicatione, & an possit illum punire, & quomodo se debeat gerere in eo puniendo, si recusatur.** cap. 8. §. 8. num. 10. fol. 56.

Predictam novitiam de absolutione potest habere vel per vestitionem fide dignorum, vel per sabudalam Confessorem id est laicum ad instantiam penitentis. ibid. num. 11.

In amicum de servanda Castitate, tit. de Perjurantibus ultimus articulus, seu Hic ex solymita, & de ingrediendo Religionem an possit per Bullam commutari. cap. 13. §. 2. num. 1. fol. 203. Vide Verbo Votum.

L. Adlicionum, & oronum usus ex Privilegio Bulla exerceri potest pro temporibus Ieiuniorum totius anni, etiam quadragesimalium. cap. 8. §. 2. num. 1. fol. 45.

An in Ieiunijs, quae implere quis debet ex precepto, valet pœnitentia Sacramentalis, vel ex. Ibid. §. 3. fol. 46.

An a curia exigitur uno anno, qui non iterum ieiunare. ibid.

num. 4. **Elasticiorum nomine non venit sanguis, medulla, laridum, assunta, nec pinguedo quaecumque licet in Regno Siciliae probabilis veniat sagimen porci. num. ibid. §. 3. nu. p. fol. 46.**

Non venit tamen sagimen liquefactum, ut dicitur in articulo, ut Vallinorum, censerum, censerum &c. ibidem num. 5. fol. 46.

Elasticia licite comedere non potest die vetito is, qui solum habet intentionem accipiendi Bullam, & non adhuc eam actu recepit. cap. 19. §. 2. num. 2. fol. 50.

Male ablata dicitur, quae cum peccato, & iniustitia surrepta fuerit, nec Domino reddita. cap. 18. §. 1. num. 1. fol. 138.

Male ablata ex spe, & confidentia Bulla, si Dominus ignoratur, & ea non sunt capacia compositionis, cuiusdam restitui, seu applicari debeant? ibidem. §. 7. num. 7. fol. 132.

An possint distribui pauperibus, vel locis pijs, vel Monasterijs Religiosorum; item an pro Missis, & suffragijs Defunctorum? ibidem.

An debeant sub peccato mortali in totum applicari in subsidium Belli contra Infideles, uti Bulla disponit? ibidem.

Z 2 Vide

Vide Verbo Compositio.

Medicus, etiam Doctoratus laurea insignitus, si tamen constati, esse inexpertum, non sufficit, ut possit dare consilium circa comestionem carniuini ex privilegio Bullæ concessam die vetito. cap. 8. §. 1. num. 4. fol. 43.

Medici nomine, quantum ad predictum consilium dandum, intelligitur, non solum doctor sed etiam quilibet vir, etiam mulier, si tamen sint in medicando aegroto experti. ibidem. n. 4.

Mendicantium Fratrum nomine, intelliguntur quatuor Ordines, Carmelitæ, S. Augustini, S. Dominici, & S. Francisci. Itæ Fratres S. Francisci de Paula, & alij omnes Religiosi, qui cõmunicant in Privilegijs Mendicantium. cap. 14. §. 2. n. 2. fol. 116.

Missa potest incipi duabus plus, minusve horis ante solis ortum, & ante meridiem, vel in ipso meridie, licet absoluat postea cap. 5. §. 6. n. 1. fol. 38.

Et addita alia hora ex Privilegio Bullæ, & concessione Commissarij facta personis nobilibus, potest tribus, plus minus, horis ante solis ortum, & una hora post meridiem ibid. num. 3.

Minores viginti vno anno, licet non teneatur ieiunare, possunt tamen lacticia comedere cum Bulla. cap. 8. §. 4. n. 20. fol. 52.

Nomen sumentis an sit necesse ut scribatur in Bulla lacticianiorum cap. 8. §. 5. n. 13. fol. 56.

In Bulla communi saltem totum titius procedatur, debet scribi cap. 15. §. 2. a. n. 1. & sequ. fol. 119.

Sufficit tamen ut scribatur, a qualibet persona ibid. no. 5. n. 1.

Item sufficit nomen appellativum ut Dux talis, Princeps talis, &c. modo singularis, & determinata persona significetur ibid. nu. 4.

In Bulla pro defunctis præter nomen sumentis, solet etiam ex præterit inscribi nomen eius, pro cuius anima accipitur. cap. 17. §. 2. n. 3. fol. 133.

Novitij, & Novitia gaudent Privilegio Bullæ circa usum lacticianiorum. cap. 8. §. 4. n. 8. f.

Veniunt nomine Fratrum in favorabilibus. cap. 14. §. 2. m. 3. fol. 117.

Orationes faciende ad consequendas Bullæ Indulgentias, an debeant omnino esse vocales, vel sufficiant mentales? cap. 9. §. 3. n. 7. fol. 62.

Orationes predictæ quanta debeant esse? Vide Verbo Preces.

Si brevis, seu exigua sit oratio an diminutam, & orationi proportionatã Indulgentiã lucreris? cap. 10. §. 2. n. 4. fol. 68.

Oratorium priuatum, in quo celebratur, an possit erigi virtute Bullæ, sine

sine alia Pontificis licentia? cap. 5.

§. 4. per totum. fol. 34.

In domo priuata à Potifice cōcessū, Oratoriū an Veniat nomine Ecclesie seu Altaris, quantum ad effectū Visitationis in ordine ad lucrandas Indulgentias stationū à Bulla concessas? cap. 10. §. 1. num. 2. fol. 64.

Ordinarius v. g. Messanensis requirit approbare Sacerdotem commorantem in Diocesi Panormitana, solū ad hoc ut sit eligibilis per Bullam Cruciatā à Ciuibus Panormitanis. cap. 11. §. 1. d. n. 3. & seq. fol. 72.

Ordinariū nomine, quantum ad probationem Confessarij per Bullam elegibilis, an veniat Ordinarius Penitentis, vel Confessarij, vel quicumque? Vide Verbum Confessarius.

Ouorum comestio ex Priuilegio Bullæ Vide Verbo lacticianorum vsus.

Ouorum nomine, quantum ad Priuilegium Bullæ attinet, oua vulgo dicta non nata Veniunt, non tamen racemus ille carneus, vnde ea pendent. cap. 8. §. 3. num. 3. fol. 47.

Veniunt etiam ouicula illa instar acini dicto racemo affixa. ibid.

P

Pauperes debent dare ordinariam elemosynam pro Bulla. cap. 7. §. 7. n. 12. fol. 20.

Qui ob summam paupertatem nequeunt accipere Bullam, an ac-

quirant alias indulgentias extra Bullam, quas Commissarius suscipit, durante anno promulgationis? ibid.

Pensionarius potest se componere super pensione male percepta, puta quia non recitauit Officium B. Mariae &c. cap. 18. §. 4. num. 1. fol. 145. Vide Verbo Beneficiarius.

Penitentia Sacramentalis vindictiua an possit per obtentam, vel obtinendam à penitente Indulgentiam non imponi à Confessario, vel imposita omitti à penitente, vel diminui iuxta proportionem Indulgentiæ. cap. 9. §. 1. num. 6. fol. 59.

Si sit medicinalis, certum, est non posse omitti. ibid.

Pralati omnes excluduntur à priuilegio Bullæ ordinariæ circa vsus lacticianorum in diebus quadragesimalibus, nō autem in ferijs sextis, sabbatho, & diebus Vigiliarum, & quatuor temporum, quæ non incidunt in quadragesimam. cap. 8. §. 4. n. 1. & 2. fol. 48.

An excludantur a Priuilegio comedendi carnes? Vide Verbo Priuilegium.

An in diebus Dominicis Quadragesima gaudeant Priuilegio lacticianorum ex Bulla. ibid. n. 14. fol. 50.

Gaudent tamen eo Priuilegio, si sunt sexagenarij. ibid. num. 19. fol. 51.

Pralati nomine, quo ad exclusionem à priuilegio lacticianorum per
Bul-

Bullam, veniunt Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Generales Religionum, Provinciales, & Superiores locales ordinarij cap. 3. §. 4. num. 4. fol. 43.

An veniat Episcopus solum electus, & non dum confirmatus, & an confirmatus nondum consecratus? Vide Verbo Episcopus.

Prelati omnes si sumant aliam Bullam particularem ab Urbano VIII. concessam, possunt lacticia comedere, etiam diebus Quadragesimæ, excepta tamen Hebdomada Sancta inclusivè a Dominica Palmatarum cap. 8. §. 5. per totum. fol. 53.

Prelati V.G. Episcopi assumpti ex Religione an gaudeant Privilegio lacticiniorum parve Bullæ ab Urbano VIII. concessæ ibid. num. 10. fol. 55.

Preces fundendæ ab eo, qui vult uti Privilegio Bullæ celebrandi ante horam, vel in privato Oratorio, vel quibuslibet reliquis Privilegijs tempore Interdicti, sufficiunt, si fiant per unum Pater, & Ave. cap. 7. fol. 41.

Eorum emissio est Venialis. ibid. Fundendæ in Visitatione altarium sunt omnino necessariae; sufficit tamen etiam unū Pater, & Ave. Cap. 10. §. 2. nu. 4. fol. 68.

Privatus si accipiat Bullam initio anni, datis duobus Realibus, & deinde in decursu euadat Dux, vel Marchio, vel Episcopus &c. non indiget pro illo anno alia Bul-

la cum pinguiore elemosyna, nec tenetur ad supplementū otio realium. cap. 3. §. 7. num. 9. fol. 19.

Privilegium, licet aliquando confundatur cum Beneficio, differt tamen ab illo, & quomodo? cap. 1. §. 1. num. 1. fol. 1.

Aliud reale, aliud personale, aliud mixtum, ibid. nu. 2. & sequ.

Personale, vel est concessum unæ tantum personæ, & dicitur absolute personale, vel communitati, seu pluribus, & dicitur corporale. ibid. nu. 5. fol. 2.

Corporale vel conceditur pluribus, ut pluribus, seu ut facientibus communitatem, & tunc dicitur pure corporale, vel pluribus. ut singulis, & tunc dicitur personale ibid. num. 6.

Privilegium contra Ius commune est stricte interpretandum cap. 1. §. 3. num. 1. fol. 3.

In favorem fidei, & Religionis, etiam si exorbitet a Iure communi, est ample interpretandum, sicuti & concessum Communitatibus Religionum in perpetuum. ibid. nu. 6. & 7. fol. 5.

Privilegiū Bullæ circa absolutionem à reservatis non suffragatur, elapso anno promulgationis Bullæ ei, qui infra dictum annum non est usus Privilegio, nisi sumat novam Bullam cap. 4. §. 1. num. 2. fol. 26.

Privilegium Bullæ ut possit quis comedere carnes diebus vctitis de consilio utriusque medici, quidnam operetur? cap. 8. §. 1. num. 1.

&

Et sequi fol. 40.

Priuegium Bullę circa vsum car-
nium prodest omnibus, etiam Pra-
latis, Item Regularibus omnibus,
Et Sacerdotibus quoque seculari-
bus. cap. 3. §. 1. nu. 5. fol. 40.

Valet absolute pro diebus totius
anni, etiam diebus Ieiunij &c.
& feria 6. & sabbatho. ibid. nu.
2. fol. 49.

Priuegia omnia Bullę sunt absolu-
te personalia cap. 1. §. 2. num. 1.
fol. 2.

Durante concessionis anno, pro-
sunt etiam extra locum promul-
gationis, si tamen Bullam accep-
si in loco promulgationis siue vbi
permanenter existebas, siue tran-
seuntes etiam per vnā horam
commorando, ibid. num. 1.

Excipe Priuegium lacticianorum
ibid. nu. 4. & cap. 3. §. 2. num. 1.
fol. 11.

Priuegia Bullę largere an stricte
sint. Interpretanda? cap. 1. §. 3.
per totum fol. 3.

Priuegia Bullę quibus personis cō-
cedantur? cap. 2. a nu. 1. & seq.
fol. 7.

Priuegia Bullę incipiunt suffraga-
ri solum ab hora, qua ipsa Bulla
sumitur vsque ad finem conse-
quentium mensium eiusdem anni
cap. 4. §. 1. num. 2. fol. 21.

Priuegia Bullę an durent per an-
num naturalem, vel Ecclesiasti-
cum, idest a die promulgationis,
vsque ad aliam promulgationem?
Vide Verbo Annus. Non spirant,
si infra annum moriatur Ponti-

fix, vel Commissarius Genera-
lis. cap. 4. §. 2. num. 5. fol. 23.

Priuegia Bullę tempore Interdicti.
Vide Verbo Interdictum.

Priuegium Bullę circa vsum Car-
nium, & Lacticianorum die ve-
stis, non prodest eorum extra Re-
gnum: seu Regna, vbi non habe-
tur Bulla promulgatio. cap. 8. in
princ. fol. 42.

Procurator loci p̄j, vel pauperum,
quibus relictum est legatum, si in-
fra annū a die notitię currentem
fuerit negligens, in eo exigendo ab
herede, tenetur etiā ad restitutionē
medietatis legati, super qua forte
hæres se q̄on posuit. ex Priuegio
Bullę cap. 18. §. 2. nu. 7. fol. 143.

Promulgatio Bullę, quę fit in vna
Ciuitate non suffragatur pro alia
cap. 4. §. 1. num. 2. fol. 22.

Sufficienter dicitur facta per so-
lam processionem solennem Bullę,
nec requiritur, essentialiter se-
quens concio, ad hoc vt quis in-
cipiat vti Priuegijs. Bullę. ibid.
num. 6.

Item sufficienter dicitur facta per
publicationem in Templo maxi-
mo, quamuis non fiat in alijs
Parochijs eiusdem Ciuitatis, ibid.
num. 8.

Puer, qui non dum attigit septimum
annum, non indiget Bulla ad co-
medendas carnes, vel lactinia
cap. 8. §. 4. num. 21. fol. 52.

Indiget tamen post septennium,
si est rationis. capax. Ibīdem.

Quid si ante septennium sit cer-
tō rationis capax? ibid.

Quid

Quid si post septennium dubium sit, an usu rationis poleat? ibid. num. 22.

Q

Q*uadragesime in Bulla Cruciate, vel alia concedente Indulgentias, quid significant? cap. 9. §. 1. num. 1. fol. 57.*

R

R*egulares, si id habeant ex suis Privilegijs, absolvere possunt seculares, qui Bulla caret, a reservatis, cap. 14. §. 2. num. 6. fol. 117.*

Tempore Interdicti possunt sine Bulla suis Privilegijs uti, quæ pro illo tempore habent. ibid. num. 8. fol. 118.

Religiosi, vel Religiosæ an frui possint Bullæ Privilegijs? cap. 3. §. 1. nu. 12. fol. 10.

An indigeat consensu sui Superioris? ibid. nu. 13.

Quid de Religiosis Societatis Iesu? ibidem.

Religiosi omnes, vel Religiosæ, etiam conversæ, etiam scholares ex votis biennij Societ. Iesu excluduntur a Privilegio Bullæ circa usum lacticianorum diebus Quadragesimæ cap. 8. §. 4. nu. 8. fol. 49.

Nisi sint sexagenarij ibid. num. 19.

Quid si sint Regulares Ordinum militarium? ibid. num. 11.

Item, quid in diebus Dominicis

Quadragesimæ? ibid. num. 14. Et sequ. fol. 50.

Religiosus an valide Bullam sumat ex pecunijs sibi ab amico donatis? cap. 3. §. 6. nu. 4. fol. 15.

Religiosus si sit approbatus ab Ordinario, potest eligi per Bullam Cruciate in Confessarium cap. 11. §. 1. num. 19. fol. 74.

Non potest, si solum sit approbatus a suo Prælato. ibidem.

S

S*acerdos quilibet, etiam non approbatus ab Ordinario potest dare Consilium circa usum carniû ex Privilegio Bullæ concessum. Cap. 8. §. p. nu. 3. fol. 43.*

Sacerdos quilibet potest in articulo mortis constitutum a reservatis absolvere. cap. 11. §. 3. num. 1. fol. 77.

Sacerdotes Ordinum Militarium an gaudeant Privilegio Bullæ de lacticianijs comedendis &c. cap. 8. §. 4 nu. 11. fol. 49.

Sacerdotes omnes, etiam seculares, excluduntur a Privilegio Bullæ circa usum lacticianorum, diebus quodagesimalibus, nisi sint sexagenarij. cap. 8. §. 4. nu. 13. & 19. fol. 50.

Quid in diebus Dominicis Quadragesimæ? ibid. nu. 14.

*Intellige per Bullam ordinariam, nam si sumant aliam Bullam particularem Urb. VIII. possunt lacticia comedere, excepta solum Hebdomada maiore, a Domi-
nica*

- nica Palmarum inclusive* §. 5. nu. 1. & sequ. fol. 53.
- Sacrificium Missæ potest Cathecumeno applicari, eique prodesse ex opere operato, quoad satisfactionem, & impetrationem** cap. 3. §. 1. nu. 8. & seq. fol. 8.
- Secularis Bulla carens potest absolui de Reservatis ab ijs Religiosis, qui per sua Priuilegia habent facultatem absoluedi a reservatis, cap. 14. §. 2. nu. 6. fol. 117.**
- Sexagenarij dicuntur ij, qui sexagesimum annum attigerunt, licet illud adhuc non compleverint. cap. 8. §. 4. nu. 19. fol. 51.**
- Schismaticus non gaudet Priuilegijs Bullæ Cruciatæ** cap. 3. §. 1. num. 6. & 7. fol. 8.
- Subsidium pro belli expeditione contra Infideles præstandum ab ep, qui vult sibi a Confessario votum commutari ex vi Bullæ, debet esse pecuniarium, non vero spirituale, seu aliqua oratio. cap. 13. §. 1. nu. 7. fol. 97.**
- Quanam praxis seruanda in eo præstando?** *ibid.* nu. 11.
- Quantum debeat a Confessario taxari?** *ibid.* nu. 15. fol. 98.
- Suspensio Indulgentiarum, facultatum, & gratiarum, quæ fit per Commissarium Bullæ Cruciatæ intelligitur facta solum de ijs, quæ obstat expeditioni ipsius Bullæ** cap. 14. §. 1. nu. 1. fol. 113.
- Item de ijs, quæ à Summo Pontifice, vel eius auctoritate concessæ fuerunt.** *ibid.* num. 2.
- Item de ijs, quæ sunt concessæ Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Locis pijs, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, singularibus personis in Regnis, in quibus Bulla promulgatur.** *ibid.* nu. 3.
- Item de Priuilegijs celebrandi ante Auroram, vel post meridiem.** *ibid.* nu. 4.
- Non tamen suspenduntur facultates, & Priuilegia contenta in corpore Iuris.** *ibid.* nu. 5. fol. 114.
- Nec facultates absoluedi, dispensandi, commutandi, quas habent Episcopi.** *ibid.* nu. 6.
- Nec Indulgentiæ, & Gratiæ, quæ alijs ipsi Episcopi concedunt.** *Ibid.* num. 7.
- Nec gratiæ dissimiles ijs, quæ conceduntur in Bulla; ut V. G. facultas testandi, Missas celebrandi cū altari portatili, ingrediendi Monasteria Monialium, &c.** *ibid.* num. 8.
- Nec probabiliter suspenduntur Indulgentiæ Sacrorum numismatum, & Imaginum, Coronarum, granorum &c.** *ibid.* nu. 9.
- Nec Iubileum.** *ibidem.* num. 11. fol. 115.
- Nec altare priuilegiatum, ut probabile est.** *ibid.* nu. 12. & 13.
- Nec Priuilegia introducta ex legitima consuetudine.** *Ibid.* nu. 15. fol. 116.
- Nec Priuilegia, & Indulgentiæ Religiosorum** *ibid.* §. 2. nu. 1.
- Etiam quæ sunt concessa immediate subditis ratione Religionis, sed suspenduntur, quæ concessæ fuerunt ratione personæ particularis.**

ibid. num. 5.

*Suspensio Gratiarum, facultatum
&c. facta per clausulam genera-
lem, non intelligitur facta de his,
quæ in corpore Iuris continentur,
nisi earum fiat mentio cap. 14. §. p.
num. 7. fol. 114.*

T

Tertiarj, vel Tertiarij, vulgo
Monache di Casa gaudent
Privilegio Bullæ de Lacticinijs co-
medendis. cap. 8. §. 4. num. 8. fol.
49.

*Non veniunt nomine Fratrum,
neque in favorabilibus. cap. 14.
§. 2. num. 3. fol. 116.*

V

Visitare quinque altaria unius
Ecclesiæ sufficit in ordine ad
lucrandas Indulgentias stationum
per Bullam concessas, licet in tuo
oppido plures ad sint Ecclesiæ.
cap. 10. §. 1. num. 3. fol. 64.

*Visitare sufficit, in ordine ad dictum,
effectum tria altaria unius, &
duo alterius Ecclesiæ; vel e contra,
licet in utraque plura extent alta-
ria. ibid. num. 4.*

*Visitare an sufficiat altare, ubi ac-
tu non est illud, quod vulgo voca-
tur portatile, seu Altaretum? ibid.
num. 5.*

*Quid si sit omnino inopertum? ibid.
num. 6.*

*Visitare unum altare quinque sus-
ficiunt in loco, ubi non sunt quinque*

*Ecclesiæ, nec una cum quinque
altaribus. ibid. nu. 7. fol. 65.*

*Imo altare in privato oratorio, si
alibi ubi existas, ubi solum sit Ora-
torium privatum. ibid. num. 8.*

*Si vero alibi ubi existas, ubi sunt
quinque Ecclesiæ, vel una cum
quinque altaribus, non sufficit vi-
nicum visitare. ibid. nu. 9.*

*Nec satis est defectus quinque al-
tarium esse solum in eâ Ecclesiâ,
quam tu eligis visitandam, sed re-
quiratur, ut talis defectus sit in toto
oppido. ibid. nu. 10.*

*Visitare quinque unum altare suf-
ficit, si legitime impeditis, visita-
re quinque, ut sunt aliqua monia-
let non habentes, nisi unum alta-
re. ibid. nu. 12. fol. 66.*

*Visitare quinque altaria eiusdem Ec-
clesiæ an dicatur is, qui ex eodem
loco sine situs, & corporis muta-
tione, & motione eâ visitat, eas
visitationes sola mente distinguens?
ibidem nu. 13. & 14.*

*Visitatio prædicta potest fieri stando
pro foribus Ecclesiæ, si hæc forte
reperitur plena ob multitudinem
ad eam confluentium. ibid. nu. 15.*

*Non valet, si Inimica Ecclesiæ sit
causa ibid. nu. 16. fol. 67.*

*Visitatio non valet, si altaria, que
visitat, non sint in prospectu tuo;
nec si tu notabiliter distares ab al-
tari. ibid. nu. 17.*

*Visitatio prædicta, an, ut fit cum fru-
ctu Indulgentiarum, debeat fieri
devote, id est sine ulla etiam culpa
veniali, ideoque ut non fiat cum
vana gloria, vel immodeste, vel
con-*

confabulando? *ibidem*. S. 2. num. 1. fol. 67.

Visitatio altarium, ad effectum lucrandi Indulgentias stationum vi Bulla, non potest exhiberi per aliū cap. 10. S. 2. num. 2. fol. 67.

Debet fieri cum intentione, saltem virtuali, visitandi ob finem a Pontifice requisitum, & cum orationibus a Bulla prescriptis, nempe pro unione Principum Christianorum, & victoria contra Infideles ibid. nu. 3.

Sufficit tamen orare ad intentionem Pontificis. ibid.

Visitatio altarium si pluries eodem die simul cum orationibus requisitis repetatur, an pluries acquirantur Indulgentia concessa? cap. 10. S. 3. num. 1. & sequ. fol. 68.

Vota quenam & quomodo possint per Bullam Cruciatam commutari? vide verbo Commutatio.

Commutari possunt saltem, durante anno ipsius Bullae. cap. 13. §. 1. num. 30. fol. 102.

An possit ultimo die anni commutari votum in aliud opus pium, designandum tamen post annum, vel ab eodem Confessario, vel ab alio viro docto, prout Confessarius decreverit? ibid. nu. 30.

Vota absoluta Castitatis, Religionis, & peregrinationis Ultramarinae, seu Hierosolymitanae emissae devotionis causa, nequeunt ex vi Bullae commutari cap. 13. §. 2. num. 1. fol. 103.

Votum Castitatis diminutum, puta non fornicandi, non se polluendi,

non nubendi, votum Castitatis conjugalis, votū virginitatis praecise, idest consistentis in abstinentia primi actus luxuriae, quatenus scilicet Virginitas involuit corporis Integritatem, votum integra Castitatis sed ad tempus, possunt per Bullam commutari. cap. 13. S. 2. nu. 3. fol. 104.

Item votum Castitatis vere conditionale. V. G. voueo castitatem, si conualuero. ibid. nu. 4.

Item Votū Castitatis penale V. G. voueo non ludere, & si ludam, in penam voueo Castitatem, vel nolo ludere, & si ludam voueo Castitatem. ibid. num. 4.

Item Votum Castitatis per partes emissum, ut si quis hodie voueat, se non consensurum prauis cogitationibus; cras voueat, se non fornicaturum, perendie, se nocte habere aeternum externum impudicum &c. ibid. nu. 5.

Nisi tamen voluerit omnia simul in ultimo voto colligere, illisque esse subiectum. ibid.

Votum Religionis diminutum potest per Bullam commutari, ut de assumendo ordinem Sacrum, de seruiendo toto vitae tempore Hospitali, vel Monasterio, votum ingrediendi Religionem sine intentione emitendi in ea professionem; ibid. nu. 9. fol. 105.

Item Votum Religionis vere conditionale, vel penale ibid. nu. 7.

Votum Peregrinationis ultramarinum diminutum, & votum de Inuisenda SS. Virgine Lauretana;

vel S. Iacobo in Cöpostella . Quid de voto peregrinationis ad limina Apostolorum , vel voto peregrinationis Hierosolymitana . nõ ob visitanda loca Sancta , sed ob alium honestum , & piũ finem an. reseruata ? ibid. num. 3. fol. 105.

Item votum ultramarinum vere conditionale vel penale ibid. num. 9. & 10.

Nequeunt tamen commutari tria vota prædicta Castitatis , Ultramarinum , & Religionis ; si non sunt vere conditionalia , puta cum particula Si significat idem , ac quando . V. G. Voueo Castitatem , si conualuero , itaut sensus sit , quando conualuero . ibid. num. 11. fol. 106.

Votum perfecta Castitatis à coniuge emissum ante ixitum matrimonium , nequit per Bullam commutari , & peccat coniux matrimonium contrahendo , nec potest petere debitum , licet possit reddere . cap. 13. §. 3. num. 1. fol. 106.

Emissum vero post initum matrimonium potest commutari , nisi emittatur ab utroque coniuge mutua licentia , & per modum contractus . ibid. num. 2.

Potest tamen commutari si dicti coniuges remittant sibi , & acceptent cessionem Iuris petendi , & reddendi debitum , licet sic remittendo , peccent contra votum . Ibid. num. 2.

Votum strictioris Religionis potest per se commutari . ut Bulla in laxiorem ,

& item quoad dilationem ingressus . ibid. nu. 3. fol. 107.

Excipe , quando in laxiore non viget obseruantia ; & quando dilatio temporis sit tanta , ut vouens periculo exponatur votum nõ implendi . ibid. nu. 4.

Votum Religionis Hierosolymitanae , seu Melitensis non potest per Bullam commutari , licet probabiliter possit votum suscipiendi alios ordines militares , ut Sancti Iacobi , Alcantarae , Calatranae & c. ibi . num. 5. fol. 107.

Excipe votum suscipiendi Religionem ex his Ordinibus . ibid.

Votum sub disiunctione , si utrumque sit reseruatum , nequit per Bullam commutari , secus vero , si alterum non sit reseruatum , ut voueo , vel Castitatem , vel Ieiunium per aliquot annos . ibidem nu. 6. fol. 108.

Si postea elegisti Castitatem , omisso Ieiunio , sed sine nouo voto , an facta ea electione possit commutari . ibid. nu. 7.

Quid si euasisti impotens ad Ieiunium , an possit pars altera Castitatis per Bullam commutari ? ibid. num. 7.

Votum reseruatum ; sed dispensatum a Pontifice , qui loco reseruati subrogauit aliud non reseruatum . V. G. Ieiunium loco Castitatis , probabilius est , posse per Bullam commutari ibid. nu. 8. fol. 109.

Quid si in hoc casu per multum tempus omisisti ieiunare , an renouiscat in te votum Castitatis . itanq̃ fiat

fiat incommutabile per Bullam .
ibid. nu. 9.

Votum reservatum an possit per Bullam in aliud etiam reservatum commutari . ibid. nu. 12. fol. 110.

An in aliud melius, & præstantius siue a Confessario , siue propria ipsius vouentis auctoritate ? ibid.

Votum personæ sub alterius potestate existentis , quando potest irritari ab eo , qui talem potestatem habet ? cap. 13. §. 3. nu. 13. fol. 111.

Votum absolute Castitatis à filio impubere emissum , nequit per Bullam commutari , nec ab eius Confessario , nec ab Episcopo , licet possit a Patre irritari . ibid. nu. 13.

Votum etiam Iuratū potest per Bullam commutari , si non sit reservatum cap. 13. §. 1. num. 29. fol. 102.

Votum reale de danda V.G. elemosyna huic determinatæ Ecclesiæ , vel pauperi an possit per Bullam commutari , si fuit acceptatum ? ibid. nu. 28. fol. 101.

Quid si sit Votum V.G. Ieiunij , sed sub pena dandi elemosinam

certo pauperi , vel Ecclesiæ ? ibid. nu. 24. fol. 100.

Votum Pontifici reservatum , licet possit in aliquo casu urgentissima & necessitatis , & alicuius grauis dāni imminentis ab Episcopo dispensari , non tamen potest tunc a Confessario per Bullam commutari . cap. 13. §. 3. nu. 14. fol. 111.

Votum , quod tu recordaris emisisse , sed oblitus es materiam , potest per Bullam commutari cap. 13. §. 1. nu. 16. fol. 99.

Votum non petendi absolute dispensationem , vel Commutationem an sit Inualidum ? ibid. nu. 20.

Quid si fiat de nõ petenda dispensatione , vel commutatione sine causa ? ibidem nu. 18.

Verum an & quando tunc pecces ? ibidem. a nu. 19.

Vouens V.G. non ludere sub pena dandi decem pauperibus , si lusit cū Inculpabili inaduertentia voti , vel pena , non tenetur ad penam . cap. 13. §. 1. num. 26. fol. 101.

FINIS LAUS DEO,

Beatissimæ Virgini ac

B. Aloysio .

ERRATA CORRIGENDA.

Errata.	Corrige.
Fol. 27. lin. prima illa in eo perpetuatur	illa in eo per- petuatur.
Fol. 39. lin. 4 probabili iudicio.	probabile iu- dicio.
Fol. 41. lin. 26. post illos tres praeiudicos fauores.	post illos praeiudicos fauores.
Fol. 95. lin. 6. post illud voluisse con- cedere.	Adde. quod inconueniens non apparet in casu dicto n. 15.
Fol. 86. lin. 31. ab communicationem.	ob communicationē.
Fol. 117. lin. 19. immediate.	immediate.
Ibidem linea 32 absoluendi posse	absoluendi potestas
Fol. 144. in Titulo. S. I. explicans.	S. IV. explicans
Fol. 147. lin. 30. est addita	est addita.
Fol. 151. lin. 15. incedere potest	incedere potes
Ibidem lin. 22. tarenī decem.	tarenī quinque.
Ibidem lin. 23. Dele illud.	per Compositio.
Fol. 154. lin. 32. veto Paupertatis astri- cti.	Adde si illud vite ser- uent. vite

31 TYPOGRAPHVS

AD LECTOREM.

VONIAM ex priuilegijs Bullæ illud inter præcipua esse censetur, quo Confessarius per eam à Pœnitēte electus valeat hunc à reseruatis Episcopo toties, quoties absoluerè, ideo cōmodum tibi, amice Lector, fore iudicauì, si hic insererè Catalogum casuum reseruatorum in hac nostra Panormitana Diocesi, adderemq. eorum explicationem, quam edidit idem P. Thomas Tamburinus lib. 5. De Pœnit. Tractatu de Casib. reseruatis cap. 6. §. 3. Est autem huiusmodi.

CASVS RESERVATI IN PANORMITANA DIOECESI.

- 1 *Raptores Virginum.*
- 2 *Prolem suffocantes.*
- 3 *Nefandum sodomie scelus committentes;*
- 4 *Paganis mulieribus, aut bestijs abutentes.*
- 5 *Qui sanctimoniales, vel alias mulieres, intra Monasterium commorantes, turpiter alloquuntur, vel turpe quid intendunt, aut tractant.*
- 6 *Sortilegium operantes, veneficia superstitionesque exercentes, & quolibet Sacramento, vel Sacramentali ad id abutentes.*
- 7 *Litterarum, ac sigilli Archiepiscopalis, & eius Curie falsarij, & qui litteras, & scripturas Archiuji, vel furto arripunt,*

B b

unt,

unt, vel quouis modo mutilant, aut deturpant, ut integrè legi nequeant.

8 Notarii, qui legata, ad pias causas facta, non denuntiant.

7 Clerici ad quoslibet ordines per saltum, vel furtivè promoti.

10 Bonorum Ecclesiasticorum inuasores.

I. Raptores Virginum.

11 Qui igitur rapit puerum, vel viduam, vel vxoratum, quamvis ex *a* alibi dictis Raptum committat, hic non comprehenditur.

Lib. 2. Me
th. Confe.
c. 7. §. 9 &
l. 7. in De-
cal. c. 6. §.
1. & 2.

Nomine autem Raptoris ex ordinaria significatione huius criminis, intelligitur committens Raptum, vnam ex speciebus luxuriæ. Ad huiusmodi autem Raptum, vt ibidem explicuimus, tria requiruntur, vis illata, Finis inhonestæ libidinis, Abductio in alium locum. Quoniam ergo ibidem diximus, constitui Raptum siue vis illata sit ipsi Virgini, cõsentientibus parentibus, vel ijs, sub quorum cura viuit Virgo, siue sit ablata, cõsentiente ipsa Virgine, prædictis non cõsentientibus, ideo hic consequenter dicendum est, esse casum referuatum, quocunq; ex ijs modis Raptus committatur.

12 Præterea. Diximus alibi, peccatum, quod referuatur, nisi quid aliud exprimat, debere esse in illo genere completum. Iam quæro. Raptus Virginis hic Panormi referuatus, oportet ne, vt sit per copulam consummatus? Respondeo, non oportere. Ratio est, quia, vt ibidem *b* docuimus, Raptus satis *c* consumatur per ipsam abductionem ad finem libidinis.

Dist. 1. 7.
in Decal.
c. 6. §. 2. n.
10.

Nomine Raptoris non intelligitur hic quasi habitualiter rapiens, sed etiam ille, qui, vel semel rapit, eiusmodi enim est loquutio Doctorum, cum agunt de Raptu, etiam si semel committatur,

Sanc. 1. 7.
marr. d. 12
n. 7.
Lect. 1. 4. c.
3. n. 66.

II. Prolem suffocantes.

14 Occidi potest proles, Primo per abortum foetus animati (nam, si non dum est animatus, non dicitur factam proprie, proles) Secundo, per suffocationem, qua
fiat

stat, dum in eodem lecto infans ponitur cum nutrice, vel Matre, ibique opprimatur ab ipsis periculum advertentibus, & non curantibus. Tertio per suffocationem eiusdem infantis de industria factam, ut si mater suam prolem volēs occultare ex adulterio genitam, eam suffocet. Quarto si infantem vulnerando, vel, venenum propinando, quamvis non suffocando, ipsum occidat. Quinto; si filium iam grandiusculæ ætatis, seu iam adolescentem eius mater, vel pater suffocet, seu alio modo interficiat. Quærimus iam, an commissum hoc crimen singulis predictis modis casus sit reservatus.

14 Respondeo. Si reservator hos omnes modos reservare voluisset, dixisset sanè, se reservare abortum, occisionem filij, vel eiusdem homicidium, vel quid simile; nunc vero, cum meminerit solum suffocationis, puto, salvo meliori iudicio, solum aliquos ex dictis voluisse comprehendere, nempe quando mater, vel alia, aliusve (neque enim Synodus dicit suam prolem, sed absolute, prolem) infantem ex eo, quod in eodem lecto decumbat, opprimit modo dicto, vel quando quis prolem statim natam, ne appareat, suffocat, seu occidit; hi enim sunt in loquutione communi prolis suffocatores, idest, qui vel opprimunt in lecto, vel faciunt, ut proles non appareat; alia enim sunt mera homicidia.

Dixi, seu occidit, nam si quis prolem statim natam alio modo interimat, & non per materialem suffocationem, puto, propter rationem dictam, esse peccatum hic reservatum.

II. Nefandum Sodomia seclus committentes.

15 Nos alibi cum communi sustinimus (quidquid dicat *d* Bordonus cum aliquibus) tum agentem, tum patientem esse Sodomitam. Hic igitur vterque comprehenditur. Vide quæ alibi *a* dixi, ubi tamen solum Agentem incidere in reservatum, nisi maior expressio fiat, falsissimum, esse probabile. Debet autem esse actus consummatus, idest cum effusione seminis in vase præpostero: secus, quamvis esset Sodomia attætata, & incepta fuisset copula in vase præpostero, sed deinde, extra, effusum fuisset, semen non erit hic reservata, quia, ut supra diximus,

d
Bordon.
cū aliqui-
b^o in cōf.
regul. reb.
48. q. 5. n.
32.
a
Lib. 7. in
Decal. c. 7.
§. 6. n. 3.

peccatum referuatum debet esse actus in eo genere, quò referuatur, completus. Præterea, quoniam foemina cum foemina congregiendi non committit verè, & propriè Sodomiam, nam Sodomia est congressus consummatus inter masculos in vase innaturali; nec subiacebit huic referuationi. Idem dic de viro congregiente cum foemina in vase non naturali.

16 Quid si foemina cū foemina in vase præpostero in quod effundat semē, cōgrediatur (quod fieri posse, potius est à nobis propter modestiā supponendū, quam inquirendum) esse verā Sodomiam, docet Mazzuchellus *b* apud Dianā; sed non assentior, quia non est perfecta Sodomia, sed imperfecta, vt diximus dicto §. 6. quare consequenter dicendum erit, non esse hic referuatam.

b
Mazzu. ap.
Dianā p. 7.
tra. 12 ref.
13.

17 De impubere non placet indistincta doctrina eiusdem *c* Bordonij, dicentis, impuberem non subiacere huic referuationi, quia regulariter non feminat, atq; adeo non effundit semen intra vas alterius, non inquam, placet, debebat enim castigatius loqui, & sic distinguere: Impuberem, si non seminet, nō committere propriè Sodomiam, si vero seminet, quod certè sæpissimè, ante decimum quartum annum pubertatis, malitia supplete ætatem, euenit, Sodomiam veram committere, & consequenter in casum incidere referuatam.

e
Bord. ibid.
ref. 38. qu.
11. n. 18.

18 Deniq; quia hic casus referuatur in nostra Synodo sub hac forma *committentes*, non vero sub hac *exercentes*, non possumus dicere, illud non esse referuatum, nisi frequenter fiat; non possumus, inquam, si quidem, & qui semel Sodomita est, dicitur committere Sodomiam scelus.

IV. Paganis mulieribus, aut bestijs abutentes.

16 Substinui *d* alibi, congressum cum muliere pagana, hoc est, infideli, seu non baptizata, non differre à speciebus alijs luxuriæ; hic tamen, propter eius peculiaritatem, licet non essentialiter diuersam, deformationem, merito à nostra Synodo referuatur. Non baptizata, dixi, non ergo referuatur congressus cum hæretica, vel cum schismatica baptizata, hæ enim non sunt paganae.

d
L. 6. in Decal. c. 1. §. 1. n. 6.

Quid

20. Quid de congreſſu foeminae baptizatae cum homine infideli? vel de maſculo Fideli congreſſiente cum puero non baptizato? Reſpondeo. Neuter eſt casus reſeruatus; quia, vt ſupra vidimus, ſtricta eſt in lege reſeruatorum facienda interpretatio: ſi ergo reſeruatio eſt contra viros abutentes mulieribus paganis, non eſt extendenda, vt ſit contra mulieres abutentes viris paganis, vel contra viros abutentes, maſculis paganis. Neque obſtat maior, vel æqualis peccati grauitas: in reſeruatione enim non ſemper attenditur ad maiorem, vel minorem criminis grauitatem, ſed ſapiffimè ad reprimendam aliquorum grauium crimitum frequentiam, vel ad obuiandum ſcandalo publico, quod ex illis oriatur, vel quid ſimile.

Propter eandem rationem, licet concubitus cum Dæmone, ſiue ſuccubo, ſiue incubo, ſit maius peccatum, quam concubitus cum beſtijs, tamen hic ſolum beſtiarum abusus, qui ſolet eſſe frequentior, non vero abusus Dæmonum, reſeruatur.

Quæres. Dictum modo num. 15. eſt; ſodomitam effundentem ſemen extra vas non incurrere caſum hunc reſeruatum; eſt ne idem dicendum, ſi pagana cum muliere, vel cum brutò congreſſiens, ſemen extra vas effundat?

Reſpondeo. Si hic caſus, eſſet reſeruatus ſub hac formula. *Fornicantes cum muliere pagana, vel beſtialitatem committentes, &c.* idem dicendum, credo, eſſet propter paritatem, quam induxiſti à Sodomia: Nunc vero, cum legislator noſter Diceceſis alio modo loquendi vtatur, dicit enim *Paganis Mulieribus, vel Beſtijs abutentes*, non videtur idem dicendum, atq; adeo putandum eſt, cuiuſmodi ſic congreſſientem incurrere caſum reſeruatum. Ratio mihi videtur eſſe, quia id, eſt, maxime abuti beſtia, vel pagana. Quod ſi ſolum quis oscularetur V. G. vel etiam manibus inhoneſte illas tangeret, non putarem incurrere in reſeruatum, quia ſic non videtur ſimpliciter illis abuti, at vti illis ad effundendum ſemen ſiue intra, ſiue extra, non poſſum apprehendere non eſſe ipſiſſimum, & perfectiſſimum abuti. Sic puto: ſi meliora habes, hæc expunge, & repone tua.

V. Quæ

V. Qui Sanctimonialia, vel alias mulieres intra Monasterium commorantes, turpiter alloquuntur, vel turpe quid intendunt, aut tractant.

21. Comprehendit hic casus, tum ipsas Moniales professas, tum novitias, tum educandas, tum quascunque, etiam uxoratas; quæ fortè propter aliquam urgentem causam, intra Monasterium degunt. Patent hæc ex illis verbis (vel alias mulieres.)

Præterea, qui turpiter, idest, de rebus obscenis cum predictis alloquitur sine intentione vitèrius progrediendi, etiam si de turpibus aliorum actibus, v. g. de alienis amoribus agat, ut item, qui, quamvis indifferentes, vel etiam spirituales sermones habeat cum illis, eos tamen habet cum intentione mortali aliquid turpè, siue copulam, siue osculum, siue tactum committendi, siue etiam in sola morosa delectatione sistendi, in casum reservatum incidet. Ratio est manifesta, quia hæc, vel turpia suat, vel intendunt turpia.

Neque obstat, Peccatum, ut reservetur, debere esse ex se, & ex obiecto, graue exterius, ut diximus ^a supra, qualis non est indifferens hæc, vel spiritualis locutio, quamvis ex prava intentione facta; Non obstat inquam, quia hic adest expressa Reservantis voluntas, quæ ibi supponebatur non esse: & ex alia parte hanc potestatem non fuisse ab Episcopis ablatam, nuper ^b diximus.

^a Supra e. 4. n. 13.
^b Sup. hoc eodè c. 6. s. 2. n. 4.

22. Animadvertendum insuper est, ex alia Constitutione eiusdem Synodi adesse Excommunicationem reservatam contra illos, qui absolute alloquuntur Moniales, vel existentes in Monasterio, idq; sine licentia: sic enim habetur in Constitutionibus Synodalibus.

^c *Quoniam circa accessum ad Moniales: earumque colloquia; nostri regiminis initio, edicta promulgari mandavimus, eorum formam sub penis inibi statutis inviolabiliter observari precipimus; et speciatim penam Excommunicationis, in edictis latam, contra alloquentes sine licentia cum Monialibus ipso facto, ipsoque iure inserendam, nobisque reservatam, denuo indicimus, atq; innovamus.*

^c Constit. Synod. vlt. Paror. celebrata anno 1654. c. 7. n. 162. p. 4.

Dixi autem etiam in Monasterijs existentes, quia in dictis edictis comprehenduntur etiam & hæc, ubi etiam datur forma dictatum licentiarum.

23 Iam vero tres in hoc Casu reservato, de quo loquimur, se se offerunt difficultates. Prima, an si quis tractet alia crimina, v.g. agat cum Moniali de homicidio, patricio, de furto, &c. incurrat in hunc casum reservatum?

Respondeo, non incurrere, quia hæc, & similia, quamvis gravissima crimina, non veniunt in communi loquutione, sub nomine turpiū; Turpia enim solum sunt ea, quæ pertinent ad Venerem, seu ad præceptū sextum.

24 Secunda difficultas. An hic detur parvitas materiæ? An scilicet qui duo, vel tria verba obscæna cū Moniali loquatur incidat in reservatū, posito, quod sic peccaverit mortaliter, vt semper ex dictis, hic supponendum est.

25 Respondeo. Quærit de Verricelli, an quando Episcopus excommunicat, quomocumque, colloquentes cum Monialibus, excommunicationem incurrat ille, qui duo verba obscæna cum prava intētionē colloquitur, & Respondet, incurrere, quia tunc ratione qualitatis verborum, haberetur materia gravis, prout docet ait, Thomas del Bene, & Merolla. At oppositum Respondet e Bordonus, dicens, ad incurrēdam dictam excommunicationē, non sufficere quatuor verba, etiam obscæna, quia materia non est gravis, saltem non est apta ad incurrēdam tam gravem poenam, qualis est excommunicatio.

Vtraque sententiā videtur probabilis; vnde in casu nostro vtrumque, erit probabile, nimirum, colloquentē duos, vel tria verba mortaliter turpia cum Moniali incidere, & non incidere in Casum reservatum; quamvis si indifferentia alloquatur per vnum, miserere, & aliquod amplius in sententiā f. Dianæ, vel per vnum quadrantem horæ in sententiā eiusdem Verricelli magis apparenter, effugisset excommunicationem, quia tunc ex qualitate verborum, & parvitate tam angusti temporis, non fuisset materia gravis. Verum, quod dictum est de horæ quadrante, nunc expendere, proprius locus non est, certe non esse consulendum, iudico.

26 Tertia difficultas, an qui verba obscæna loqueretur cum Moniali, nihil illa respondente, incurreret in Casum reservatum? Respondeo, Inquiro à te, si quis posita excommunicatione contra colloquentes absolute cum Monialibus, ipse solus loqueretur, nihil respon-

d
Verric. tr.
8. q. mor.
66. nu. 32.

e
Bord. ap.
eudē Ver.
ric.

f
Dian. p. 3.
tr. 2. rcf.
48.
g
Verric. l.
c. n. 31.

b
 Vidal. tit.
 de Mon.
 Inqui. 4.
 no. 25. Ja-
 nuario de
 casib. re-
 fer. ref. 39
 Th. del Be-
 ne de Im-
 mu. ca. 14.
 dub. 5. sec.
 3. num. 4.
 Graf. in
 quinque ca-
 sibus, l. 2.
 c. 5. n. 1.
 Merol. T.
 p. d. l. c. 2.
 nu. 607.

te Moniali, incurret ne is in excommunicationem? Re-
 spondebis, esse duas sententias. Nonnulli enim cum b
 Vidal, aliisque negant, quia solum loquens non dicitur
 colloqui. Nonnulli cum i Merolla affirmant, quia ex
 communi usu, idem sunt, alloqui, seu loqui cum alio,
 & colloqui: Cum ergo, vtraque hæc sententia sit pro-
 babilis in casu excommunicationis impositæ in illa
 Diœcesi, sub illa voce *colloquentes*, quantumvis, affirmans,
 iudicetur probabilior, idem tibi videbitur dicendum in
 casu nostro reservationis, immo, & in casu excommu-
 nicationis allatæ à nostra Synodo de loquutione cum Mo-
 nialibus, sine licentia. Nihilominus in nostris casibus,
 tam reservationis, tum dictæ excommunicationis, dico
 semper adesse reservationem, & excommunicationem,
 etiam nihil respondente Moniali. Ratio ducitur à verbis
 Synodi, quæ non dicunt, *colloquantur*, sed *alloquantur*,
 alloquitur autem quis, etiam si nullus respondeat, Idem
 enim est, alloqui, ac loqui cū alio, si, vel primis labijs Lati-
 nitatē attingisti. At in omni rigore diceris, loqui cū alio,
 etiam illo nihil respondente, sed tamen ad tuam locutio-
 nem attendente.

27. Illud certum habeo, ipsam monialem audientem
 eiusmodi turpia, sed nihil respondentem, quantumvis pec-
 cet, si cooperetur, voluntariè audiendo, cum loquente,
 tamen non incidere in casum reservatum. Ratio est; quia
 in verbis reservationis dicitur, reservari peccatum, quo,
 quis turpiter alloquitur Moniales, non vero peccatum
 quo Monialis audit alios turpiter loquentes.

28. Illud item certum habeo, si Monialis turpiter,
 responderet, immo si etiam ipsa incipiat turpiter loqui
 cum Sæculari non incurere in hunc casum reservatum,
 quia in verbis reservationis dicitur reservari peccatum,
 quo quis cū Moniali loquitur obscenè, nihil autem di-
 citur de ipsa Moniali turpiter loquente cum Sæculari.

29. Quid si Monialis turpiter loquatur cum alia
 Moniali? Respondeo. Certum mihi videtur, incidere in
 reservatum, quia verba reservationis absolutè pronun-
 ciat de omnibus, qui Sæcimoniales turpiter alloquuntur.

30. Neque obstat illud, qui, masculini generis, non
 obstat, inquam; nam novum non est in iure, sub nomine

ma-

masculino, intelligi, & foeminum; nisi ex subiecta materia astringatur loquutio ad masculos. Lege Glof. *a* & Alterum, *b* qui docent, dum Pontifex excommunicat eos, qui sepeliunt excommunicatum (vtique vitandum) in loco sacro, comprehendi, & mulieres; probatque ex eo, quod sub dictione *qui*, continetur dictio, *qua*, quia Masculinum concipit Fœminium. Ita etiam Glossa *c*, omnesque apud *d* Leandrum, Et certè in casu hoc nostro, patet ex inconuenienti, nam secus sequeretur, Sæcularem mulierem, colloquentem turpiter cum Moniali, hinc non comprehendi, quod nemo dicit.

Si quis ad Moniales turpia scriberet, non puto, cum incursum in casum hunc reservatum, quia scriptio non est propriè loquutio; An incurrat ex vi illius verbi *trahant*, alia est consideratio.

VI. Sortilegium operantes, & Magicas artes, veneficia, superstitionesque exercentes, & quolibet Sacramento, vel Sacramentali ad id abutentes.

31 Tres hinc adsunt clausulæ. Prima, *Sortilegium operantes*, quare, etiam, qui semel per sortilegium, vtique mortale, peccat, subiacet reservationi, quia iam operatur sortilegium.

31 Hoc autem delictum est illud, quo quis per sortes inquirat ea, quæ sunt illi abscondita. Quoniam autem dictæ sortes, aliæ sunt consultoriæ, aliæ diuisorix, aliæ diuinatoriæ, & primas quidem, ac secundas aliquando esse licitas, nunquam vero tertias, docet S. Thomas, *e* & habet Quintanad. *f* Ideo non omne, & quodcumque sortilegium, sed illud, quod est mortaliter illicitum, erit casus reservatus.

33 Secunda clausula *Magicas artes, veneficia, superstitionesque, vtique mortales, exercentes*. Cum ergo, qui semel hæc patrat non dicatur hæc exercere; Ideo, vt ea sint reservata, frequentiam superaddendam esse, puto, quæ frequentia sit à prudenti viro decernenda. Confirmo ex paritate ducta à poena suspensionis ab exercitio Ordinis, priuationisque omnium beneficiorum, & dignitatum, lata à Pio V. contra Clericos, Sodomiam exercentes

a
Glof. in
C eos, qui
Clementi.
p. de sepult.

b
Alter l. r.
de cens. d.
14. cap. 1.
col. 3.

c
Glof. in
C. General. V. Vniuersos, de elect. in 6. & ducitur argumētū ex C. Si quis suadete 16. q. 4.

d
Leande. de excom. d. 7 q. 13.

e
s. Th. secūda secūda q. 95. ar. 8.

f
Quinta de poen. sing. 4.

centes, nam propter hoc verbum *exercentes*, communi-
ter DD. apud Dianam docent, bis, aut ter, Sodomiam
committentem, non incidere in prædictas pœnas, sicuti
neque dicitur v. g. mercator qui bis, vel ter Mercato-
riam agit; ita igitur in casu nostro.

8
Diana. p.
2. tr. 1. 2. re
fol. 65.

34 Tertia clausula. *quolibet Sacramento, vel Sacramen-
tali abutentes*. Quia ergo, etiam, qui semel aqua benedi-
cta v. g. abutitur, dicitur abuti Sacramentali, ideo non
effugiet, ex singularitate criminis, reservationem. Abu-
ti autem hic significat illud quodcumque peccatū, quod
quis committit, vsurpando Sacramenta, vel Sacramen-
talia cum graui peccato. circa prædicta; idest circa forti-
legia, magiam, veneficia, superstitiones; hoc enim indi-
cat; illud, *ad id abutentes*.

VII. *Litterarum, ac Sigilli Archiepiscopalis falsarij, & qui
litteras, & scripturas Archiepiscopales, vel furto arripiunt, vel quouis
modo mutilant, aut deturpant, vt integrè legi, nequeant.*

35 Percurre separatim prædictas clausulas.

36 Prima clausula; *Litterarum, &c. falsarij*. In Bulla Cæ-
næ, & in Cap. *b* Falsariorum, excommunicantur falsarij
litterarum Apostolicarum. Ad huius ergo Constitutionis
instar, nunc Archiepiscopus Panormitanus reservat crimi-
nen, quo falsæ redduntur literæ Archiepiscopales; quare
propotionaliter ad ea, quæ de illa excommunicatione
Pontificia decernunt Doctores; erit loquendum de hoc
nostro casu reservato. Hinc, cum non sit excommuni-
catus in Bulla Cænæ, qui falsificat litteras, emanatas à De-
legatis, vel Officialibus Papæ, nec qui falsificat, vt ego
puto, litterarum Apostolicarum copias rescriptas, & in
sententia aliquorum, nec qui emendat merum errorem
Grammaticæ; & similia, videnda apud *a* Fillucium, alios-
que; ideo idem erit in casu reservato hoc nostro, res-
pectu litterarum Archiepiscopaliū.

b
C. Falsa-
riorum de
crimine.
falsi.

a
Filluc. Tr.
16. c. 8. nu.
190. Suar.
Alter. 2.
l. 1. q. 1. apud
Leadr. de
exc. d. 15.
à q. 9.

36 Ad casum autem hunc reservatum non requiri-
tur copulatiuè hæc tria facere, puta, litteras & sigillum
Archiepiscopi, & sigillum eius Curie falsificare: satis
enim erit, si quodcumque ex his fiat; ita enim colligitur
ex sine intento ab Archiepiscopo, qui est, vt purè &
sine

sine falsitate Archiepiscopales litteræ legantur .

37 Sed erit ne ex his falsarius ille, qui sigillum novum Archiepiscopi, vel eius Curia affingeret, illoq; vteretur? Respondeo, Fore, puto; quia si id non est falsare sigillum, quid nam erit?

38 Quid, si quis efformaret, seu fingeret litteras Archiepiscopales ex integro, esset ne falsarius litterarum Archiepiscopi? Respondeo. Pari modo puto. falsitas enim, quæ hic prohiberi intenditur, non necessario supponit veras litteras, quæ deinde temeretur, sed est omnis falsitas, quæ nocet veritati litterarum Archiepiscopaliū.

In Bulla Cænæ Domini excommunicantur falsificantes literas Apostolicas, & deinde, in alia clausula, excommunicantur ij, qui falso fabricant easdem Apostolicas litteras: unde videntur hæc duo crimina esse diversa, nec posse inferri, reservato vno, reservari vtrumque, & consequenter cum in nostra Synodo solum referrentur falsarij, qui idem sunt, ac falsificantes, non vero reservantur ij, qui de novo falso fabricant, videtur, non esse verum, etiam, hos incidere in casum reservatum.

Nihilominus ego puto, in dicta Bulla Cænæ id ad maiorem declarationem expressum sic fuisse, nam ceterum dico, posterius crimine includi omnino in priore, quod confirmo ex doctrina b Alterij, qui expresse docet, falsam fabricationem ex integro Bullarum Apostolicarum esse crimen falsi.

Alter d. 6.
in Bulla
Cænæ l. 5.
cap. 3. V.
Quare.

39 Quid denique? qui litteras huiusmodi omnino lacerat, incidit ne in casum reservatum? Respondeo. c Filiuc. notat, in Bulla Cænæ non ex eo, quod falsarius excommunicatur, excommunicari eum, qui litteras Apostolicas dilacerat: diversa enim satis sunt, lacerare, & falsificare, scriptura enim lacerata ex omni parte, & omnino, non potes abuti, potes falsificata; ita igitur quoad reservationem in casu nostro.

c
Filiuc. tr.
16. ca. 8. n.
190.

40 Secunda clausula, *Qui litteras, & scripturas Archiepiscopales furto arripiunt*, utiq; Archiepiscopalis, eiusque Curia, de quibus immediate antea fuit loquutus; furto autem arripit etiam qui violententer per rapinam aufert; rapina enim præter violentiam involuit etiam malitiam furti. Non dubito tamen, hic posse esse levitatem materiae; Quid enim, si quis furetur paginam quampiam nullius,

vel leuis momenti? is certè, sicut non peccabit mortaliter, sic neque reseruatione afficitur.

41 Tertia clausula, *Qui quouis modo mutilant, aut deturpant, vt integrè legi nequeant*, mutilare hic, aut deturpare, non est idem, ac omnino dilaniare, seu lacerare: sicut enim, qui hominem mutilat, non dicitur hominem occidere, sed aliquod hominis membrum amputare, sic nō dicitur mutilare, aut deturpare scripturam is, qui omnino illam dilaniat, ita, vt vsui amplius esse non possit, sed qui ex scriptura aliquam partem abscindit, vel nihil abscindendo ita deturpat, vt integrè non possit legi. Dico igitur, in hac clausula reseruari casum, quo, quis scripturam prædictam mancā, & mutilā reddit: nam casum, quo, quis eam ita dilacerat, vt vsui esse nequeat, hic non reseruari, probabiliter docuimus n. 39.

VIII. Notarij, qui legata ad pias causas facta, non denunciant.

42 Hæc clausula supponit, Notarios mortaliter peccare, dum eiusmodi legata non denunciant; secus enim non inciderent in casum reseruatum. at vnde est, quod ipsi in hoc peccent? Respondeo, peccant ex eo, quod siue non obseruant hoc ipsum præceptum, quod inuoluitur in hoc casu, qui nunc reseruatur, siue non obseruant peculiare præceptum in nostra Diocesi, ipsis Notarijs impositum; sic enim habetur in postrema d Synodo Panormitana.

d
Synod. Pa
norm. An
no. 1652.
pa. 4. num.
242.

„ Notarijs vero penam excommunicationis indicimus, nisi
„ in singulis Testamentis, Codicillis, alijsque tabulis eas par-
„ ticular, intra tres menses, nobis deferant, propria ipsorum
„ manu signatas, in quibus aliquid in causas pias, vel in-
„ rei male partæ, seu ablatæ, aut furti satisfactionem quo-
„ modocumque legatur.

43 Porro hic duo aduerto. Primo, latius patere hoc præceptum, quam clausulam reseruationis, de qua loquimur; præceptum enim comprehendit quodcumque legatum, tum ad causas pias, tum in satisfactionem rei ablatæ, aut furti; at reseruatō solum loquitur de legatis ad pias causas: quamuis enim legata ad satisfactionem rei ablatæ, & furti, vocari possint legata ad pias cau-

causas , tamen cum tam signatè Legislator in hoc præcepto lato sub pœna excommunicationis , solum mentionem faciat legatorum ad pias causas , ideo strictè (vt debemus ex supradictis) id interpretrando , satis probabiliter dicere , saluo meliori iudicio , possumus , solum hæc legata ad causas pias , voluisse legislatorem reservare.

44 Animaduerto Secundo , excommunicationem in hoc præcepto Synodi Notarijs indictam , videri esse excommunicationem ferendam ; illud enim , *pœnam excommunicationis indicimus* , non solet significare excommunicationem latæ sententiæ , ex doctrina a Sairi , Auilæ b , & passim aliorum .

45 Verum hinc emergit molesta difficultas , nam in sententia non ignobilium DD. præceptum datum sub sola pœna excommunicationis ferendæ , non statim est signum obligationis sub mortali . Si ergo Notarius non obligatur sub mortali ex vi talis excommunicationis , ad denunciandum legata , qua ratione erit casus reservatus denunciationis omissio , cum non referentur , nisi peccata mortalia ?

Dicam , quod sentio , in hunc modum . Verum sit , excommunicationem ferendam non esse ex se signum mortalis obligationis , de qua re nos agimus e alibi ; at hoc dicitur , concediturque , nisi aliud plus ex verbis Legislatoris colligatur . Cum igitur in re nostra Legislator ex vna parte imponat præceptum Notarijs sub pœna excommunicationis ferendæ ; ex alia vero idem Legislator dicat , se velle peccatum , quod Notarij committunt , dum non denunciant , esse reservatum , clare colligitur velle , illam inobedientiam esse grauem , ac mortalem , quia sine hac grauitate reservatio , vt alibi sæpe dictum est , consistere non posset .

IX. Clerici ad quoslibet Ordines per saltum , vel furtiuè promoti .

46 Clericus , qui ordinatur per saltum , idest , qui recipit Ordinem superiorem , non recepto prius inferiore , suspenditur in Iure ab d Ordine sic recepto . Rursus , qui furtiuè , idest , Episcopo non approbante ; promou-

Sair. de
cenfur. l. 1.
c. 11. n. 12.

Auil. de
cenfur. p.
2. c. 2. d.
v. du. 2.

Li. 3. de
Sacrif. Mis
sæ, c. 1. §. 8.

Ca. vnic.
de Cleric.
pro moto
per saltum

^e
Suar. de cē
fur. disp.
42. sect. 3.
nu. 5. Bona
ci. de irreg.
d. 7. q. 3. p.
4. n. 6. Ca-
stro. p. 6. d.
6. pa. 17.

mouetur, suspenditur, & per aliquos irregularis fit, im-
mo, & excommunicatur, vt videre est apud e Suarez,
alioſque. Hæc igitur duo delicta referuantur in præſen-
ti clauſula.

^f
Suar. d. 42.
de cēſuris
sect. 3. nu.
5. P. Bardi
in ſelect. l.
7. q. 10. ci-
tans Laym.
Sayr. G.
Hurrad. a-
lioſque.
^g
Castro. l. c.
de ord. d.
vnic. p. 1.
n. 4. citans
Vasq; Co-
nin. Lay-
mā. alioſq.
^h
Tride. sect.
23. ca. 2. &
can. 2.

47 Sed quæ actiones comprehendit hæc furtiua pro-
motio? Respondeo, furtiua promotio multipliciter ef-
ſe poteſt, Primo ſi Ordinandus decipiat Episcopum ſi-
mulando ætatem ſufficientem. Secundo, falſificando
patrimonium. Tertio, literas dimiſſoriales fingendo,
Quarto, abſque notitia, & voluntate Episcopi ordinan-
tis, cum alijs promouendis ſe ingerendo. Ex his modis
proprie furtiua ſuſceptio eſt hoc quarto modo: Illud e-
nim *furtiua*, ſignificat clanculam ſuſceptionem; ita, vt
ſine ſcientia ordinantis, quis conſocietur cum alijs or-
dinandis, & ſic, neſciente, & conſequenter nolente, &
nō approbante Episcopo, ordinetur: Cœteri tres præce-
dentes modi potius dicuntur dolofæ ſuſceptiones, & ſo-
lum largè dici poſſunt furtiux: in illis enim decipitur
quidem Episcopus, ſed non proprie, modo furtiuo, &
occulto, vt in quarto. Quemadmodum igitur Docto-
res cum ^f Suario communiter docent, pœnam latam in
Sacris Canonibus contra furtiux promotos, eſſe ſolum
contra hunc quartum modum, ita dicendum eſſe in ca-
ſu noſtro, cenſeo, cum in vtroque caſu ſint ſtrictè ver-
ba interpretanda.

48 Quæres, de quibus nam Ordinibus hic loquutio
eſt? Respondeo. Cum prima touſura ex communi ſen-
tentia Ordo non ſit, vt habes apud Doctores citatos a
Castropalao g, eius furtiua ſuſceptio non erit caſus re-
feruatus. At verò, quia Minores, Ordines ſunt, (de-
ſinit enim Tridentinum Ordines ſeptem eſſe in Eccleſia,
Sacerdotij, Diaconatus, Subdiaconatus, & quatuor Mi-
norum Ordinum) ideo eorum furtiua ſuſceptio caſus
erit referuatus.

49 Dices, at Minores Ordines ex ſententia Vasquez,
aliorumque non ſunt Sacramenta, ergo neque proprie,
& verè Ordines. Respondeo Primo. Minores Ord-
ines eſſe Sacramenta, tenet communior ſententia, quam
docet S. Thom. ſequiturq; a Castrop. Respondeo Secun-
do. Licet Minores non eſſent Sacramenta, non propte-
rea

rea negari deberet, esse propriè Ordines. Ad hoc enim, vt Minor sit, propriè Ordo, satis est, si ille sit potestas quædam moralis relata ad aliquod Ministerium Altaris, quæque Ordinatū constituat in gradu superiori, comparatione ministrorum Ecclesiæ, nec solum comparatione aliorum Fidelium, quod solum facit prima tonsura, at Minores faciunt, etiam comparatione ipsorum ministrorum Ecclesiæ, quales sunt ipsi tonsurati, lege Castrop. b Cum ergo noster Legislator dicat (quoscunque Ordines) Minores autem, omnium consensu, propriè Ordines sint, quamuis non sint, in aliquorū opinione, Sacramēta, illos etiā cōprehendere voluit Legislator.

Castro. l. c.
p. 3. nu. 4.
cit. S. Th.
Bellar. Co.
nin. aliosq.

b
Castro. l. c.

X. Bonorum Ecclesiasticorum inuasores.

50 Bona alia sunt stabilia, mobilia alia, vnde lex hæc videtur extendi ad eos, qui alterutra rapit. Verum, salua meliore sententia, quia propriè, & strictè loquendo (vt hic ex supradictis loquendum nobis est) non dicitur quis inuadere bona mobilia, v.g. pecuniam, vestē, & similia, sed furari, rapere, tollere, vsurpare, nam inuadere propriè est de bonis stabilibus, & significat in prædium, in feudum, in domum, possidenda, sese immittere, ideo mihi videtur, hic non comprehendī, nisi inuasores bonorum stabilium.

Confirmo, quia in Bulla Coenæ num. 17. excommunicantur qui vsurpant fructus redditus, & prouentus ad Sedem Apostolicam, & quascunque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum pertinentes: & num. 20. excommunicantur inuadentes, destruentes, occupantes, & detinentes, in totum, vel in partem, Regna, Ciuitates, Terras, & loca ad Romanam Ecclesiam pertinentia. Vides igitur num. 20. vbi agitur de bonis immobilibus vsurpari verbum inuadendi, non vero num. 17. vbi agitur de mobilibus.

51 Nomine autem Ecclesiasticorum bonorum, intelligi ea bona, quæ sunt Ecclesiarum, vnde bona patrimonialia hic non includi, nequaquam est dubitandum. Dubitari tamē posset de illis bonis patrimonialibus, ad quorū titulum quis est ordinatus. An scilicet is, qui dictum.

rum patrimonium inuadit, incidat in reservatum?

Respondeo, non incidere. Huius autem responsionis ratio tota pendet ex solutione illius quæstionis. An bonum quodcumque stabile statim, atque sit patrimonium Ordinati, fiat bonum propriè Ecclesiasticum? Profecto, cum agitur de rebus Ecclesiasticis non alienandis, quærunt DD. an sub prohibitione Tridentini, & in extrau. d. Ambitiosæ, ne bona Ecclesiastica alienari possint, includatur dictum Ordinati patrimonium: & resoluunt communiter, non includi, vt rectè notat Bonacina, quia extrauagans Ambitiosæ, (quam Tridentinum confirmat) expressè loquitur de bonis immobilibus, & mobilibus pretiosis Deo dicatis. Porro ex hac doctrina vides, vt aliquod sit bonum Ecclesiasticum, debere esse dicatum absolute Deo: quare cum dictum Patrimonium non sit dicatum immediatè Deo, vel Ecclesijs, sed solum in alimentum temporale Ordinati, absolute, & propriè Ecclesiasticum non erit. Adde, dictum Patrimonium, mortuo Ordinato, redire sine alia licentia ad pristinum statum, quod certè non posset, si esset propriè bonum Ecclesiæ. Vera igitur est nostra Responsio, inuadentem bona prædicti patrimonij non incurrere in casum reservatum, quia non inuadit bona simpliciter, & absolute Ecclesiastica.

53 Dices, at dictum patrimonium non potest alienari ab Ordinato, sine Episcopi licentia, donec aliunde habet Ordinatus, vnde viuat: ergo est bonum Ecclesiasticum. Respondeo. Nego consequentiam. Ratio enim, cur non possit alienari, non est, quia sit Ecclesiasticum bonum, sed quia ex peculiari iure Tridentinum sic statuit, vt scilicet viuenti Ordinato congrua alimenta non desint. Rectè ergo Marchinus, quando ex probabiliori sententia docet, bona patrimonialia, ad quorum titulum, quis est ordinatus, non subiacere gabelis, nec collectari posse, non dicit, quia hæc sunt bona Ecclesiastica, sed quia priuilegio bonorum Ecclesiasticorum gaudent: cur autem hoc priuilegio gaudeant, ad nos in præsentem non pertinet edocere, si cui id scire placeat, ipsum, & ab ipso Doctores citatos adeat.

FINIS CASVVM RESERVATORVM PAN.

ADDI-

c
Tride sess.
25. c. 11. de
refor.

d
Extrauag.
Ambitiosæ,
de reb.
Eccl. non
alienand.

e
Bona. T. p.
d. 2. de reb.
Eccl. nō
alienand. q.
vn. p. 2. nu.
28. sine.

f
Marchi-
nus de ord.
sr. 2. p. 6. c.
7. dif. 11.

ctum patrimonium inuadit, incidat in reservatum?

Respondeo, non incidere. Huius autem responsionis ratio tota pendet ex solutione illius quæstionis. An bonum quodcumque stabile statim, atque sit patrimonium Ordinati, fiat bonum propriè Ecclesiasticum? Profecto, cum agitur de rebus Ecclesiasticis non alienandis, quærunt DD. an sub prohibitione e Tridentini, &

c
Tride sels.
25.c.11.de
refor.

d
Extrauag.
Ambitio-
sæ, de reb.
Eccl. non
alienand.

e
Bona. T.p.
d.2.de reb.
Eccl. nò
alienad. q.
vn.p.2.nu.
28. sine.

in extrau. d Ambitiosæ, ne bona Ecclesiastica alienari possint, includatur dictum Ordinati patrimonium: & resoluunt communiter, non includi, vt rectè notat e Bonacina, quia extrauagans Ambitiosæ, (quam Tridentinum confirmat) expressè loquitur de bonis immobilibus, & mobilibus pretiosis Deo dicatis. Porro ex hac doctrina vides, vt aliquod sit bonum Ecclesiasticum, debere esse dicatum absolute Deo: quare eum dictum Patrimonium non sit dicatum immediatè Deo, vel Ecclesijs, sed solum in alimentum temporale Ordinati, absolute, & propriè Ecclesiasticum non erit. Adde, dictum Patrimonium, mortuo Ordinato, redire sine alia licentia ad pristinum statum, quod certè non posset, si esset propriè bonum Ecclesiæ. Vera igitur est nostra Responso, inuadentem bona prædicti patrimonij non incurrere in casum reservatum, quia non inuadit bona simpliciter, & absolute Ecclesiastica.

53 Dices, at dictum patrimonium non potest alienari ab Ordinato, sine Episcopi licentia, donec aliunde habet Ordinatus, ynde viuat: ergo est bonum Ecclesiasticum. Respondeo. Nego consequentiam. Ratio enim, cur non possit alienari, non est; quia sit Ecclesiasticum bonum, sed quia ex peculiari iure Tridentinum sic statuit, vt scilicet viuenti Ordinato congrua alimenta non desint. Rectè ergo Marchinus, f quando ex probabiliorè sententià docet, bona patrimonialia, ad quorum titulum, quis est ordinatus, non subiacere gabelis, nec collectari posse, non dicit, quia hæc sunt bona Ecclesiastica, sed quia priuilegio bonorum Ecclesiasticorum gaudent: cur autem hoc priuilegio gaudeant, ad nos in præsentem non pertinet edocere, si cui id scire placeat, ipsum, & ab ipso Doctores citatos adeat.

f
Marchi-
nus de ord
11.2.p.6.c.
7. dif.11.

FINIS CASVVM RESERVATORVM PAN.

ADDI-

ADDITIONES
A D
OPERA MORALIA
R. P. THOMÆ TAMBURINI
SOCIETATIS IESV.

*Quae in ultimis editionibus sunt sparsim ab Authore
iam divulgata, & hic in unum à Typogra-
pho collecta.*

PANORMI, Apud Andream Colicchia M. DC. LXIII.

Imp.
Abbas Celosus V. G.

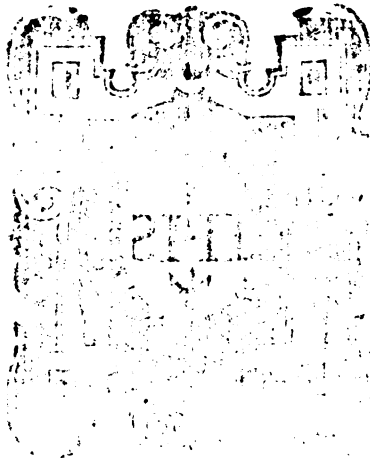
Imp.
Dominici F. P.

ADDITIONES AD OPERA MORALIA

ET THOMAE TAMBARINI

SOCIETATIS IESU.

Adm. in officio conditionis hanc facit ad notitia
tam completa, et sic in unum & T. p. 100
hanc collata.

ADDITIONES AD OPERA MORALIA THOMAE TAMBARINI SOCIETATIS IESU.

AD
A. B. 1700

AD
A. B. 1700

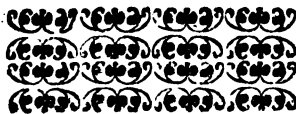
TYPOGRAPHVS³

L E C T O R I :

S.

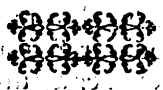

ON multis abhinc annis prodire Moralia Opera à R. P. Thoma Tamburino S. I. composita: quæ, quia admodum Doctis placuere, statim in varijs locis ad litterariæ Reip. non vulgare emolumentum, recusa sunt. Quoniam vero idem Author Additiones nonnullas valde vtilis, immo pernecessarias sparsim in prædictis Operibus subinde disseminavit, typisq; mandavit, ego operæ pretium bono publico facturum existimaui, si illas in vnum collectas Lectoribus traderem, locis, in quibus inferendæ sunt diligenter notatis, vt scilicet illi, qui antiquiores editiones habent, & Typographi, qui forte prædicta Opera reimprimere velint, non fraudarentur ampliacione, qua propediem, vt audio, nouissima gaudebit editio. Collegi ergo eas nauiter, ipsiq; Authori recognoscendas obtuli, qui non approbavit modo, verum etiam mihi, præ sua humanitate, de suscepto labore gratias egit. Boni hæc consule, Lector, & Vaie.

ADDITIONES

AD OPUSCULUM PRIMUM METHODI CONFSSIONIS.

AD LIBRUM PRIMUM.

Ipso initio in Intentione, e Diuisione operis nra. 2.
post illa verba: *partes complectetur.* Adde.

Addito libro quinto de sigillo Confessionis (quem sub titulo Appendicis ad librum quartum olim euulgauimus.)
Cap. 2. §. 4. n. 5. post illa verba *presenti Confessione constituere.* Adde.

Leand. de
Sac. t. 1.
tr. 5. d. 7. §. 6.

Et quidem post hæc scripta, immo, & in prioribus editionibus impressa, intenuit Leandrum Theologum sane perdoctum, qui citans Hurtaum, & Candidum, absolute docet, sufficere ad validam efficiendam Confessionem, eum etiam dolorem, qui per quoscunque temporis longi spatium præcedit Confessionem: modo vbi semel est habitus, nec expresse, nec implicite retractatus fuerit.

Januar. p.
1. ref. 30.

Ibidem §. 5. n. 7. post illud *facere censeatur.* Adde.

Lege etiam Ianuariam, qui docet, eum qui peccata alias rite Confessa, & absoluta confitetur, non teneri iterum elicere actum doloris, si prior dolor habitualiter, vel virtualiter perseueret; nec teneri elicere actum doloris eum, qui confitetur peccatum oblitum in prima Confessione, si de illo cum alijs sub motiui generali dolorem habuit, (semper intellige, si eiusmodi dolor modo dicto perseueret) quæ doctrina confirmat, quæ mox dicentur num. 9. & quæ modo dicta sunt §. 4.

(+ +): (+ +): (+ +)

Ad.

6
ADDITIONES AD LIBRUM SECVNDVM
 Methodi Confessionis

C. 18. n. 11. *fine* post illud verbum *Epater habet Acte.*
 In precedentibus notat aliqui recte, in mortis articulo
 debere de predictis haberi actum contritionis, vel sal-
 tem precessisse confessionem sacramentalem. Ratio est:
 quia si coram Deo tunc Fidelis sit in mortali, dicat Ca-
 ritas erga se ipsum, vt ponatur in gratia, vel indirecte per
 Confessionem, vel directe per actum Contritionis.
 Ibidem n. 12. *fine*, post illud, *de Confessione recte facta non*
costat, Adde.

Si certus sis, te peccasse, sed dubius, an illud peccatum
 fueris confessus, dicetur mox §. sequenti *fine*.

Ibidem n. 14. *fine*, post illud, *pro delicto dubia* Adde,

Ianua. 1.
 P. ref. 10.

Hanc sententiam nouissime amplectitur a Ianuarius,
 merito addens, solum in articulo mortis obligari, ex ca-
 ritate sibi debita, in casu, quo post illud dubium, vel
 non elicit contritionem, vel non sumpsit aliud Sacra-
 mentum. Intellego, (Sacramentum Confessionis) in
 quo certiores sumus, absolui indirecte peccata oblita, &
 bona fide non confessa,

Ibidem n. 17. *fine*, post illa verba *Itaque amicus* Adde:

Hier. Ferr.
 de scad. &
 Corr. frat.
 d. 1. q. 77.
 n. 49.

Sed iam post haec a me in predictum modum scripta,
 immo in prioribus impressionibus edita, inuenio a do-
 ctis, & prudentibus Theologis hanc posteriorem senten-
 tiam fuisse probabilitatis munere donatam. Nam eam
 nouissime amplectitur a P. Hieronimus Ferratinus & in-
 super inter ceteras probationes adducit Iudicium, quod
 Doctissimi Patres tres Collegij Romani Soc. Iesu pro
 hac sententia, re mature perpenfa, protulerunt. Cum
 enim (inquit) ex Prouincia Austria Propositiones aliquae
 missae essent Romam, ad nostrum ad modum R. P. Ge-
 neralem, ipsius iussu examinandas a Patribus Reuifori-
 bus, quorum manus est, libros diligenter expendere,
 antequam imprimarur, tale Iudicium, quod mox subij-
 ciam, tulerunt vnanimis circa nona petitionem factam.

Nona petitio haec erat. *Peccata dubia, siue positiuè, siue*
negatiue tantum dubia, sunt, confiteri non tenemur.
Responderunt ita, De peccatis dubijs positiuè non est dub-
bium

blam. permitti posse, cum sit opinio Communis Doctorum. De peccatis dubijs negatiue, circa quod est maior difficultas, iudicauimus olim non debere permitti secundum nostras regulas, cum vix reperiatur vnus Scriptor, qui illam aberte aueretur.

Nunc vero cum iam aperte, & ex professo in suis scriptis theantur preter *Legidium Coninch. de Sacr. pgn. d. 7. dab. 8. Petrus Marchant. in trib. Sacr. tr. 4. tit. 6. Caramuel in Theol. Mor. lib. 3. d. 4. nu. 1478. Iosephus de Ianuario Resol. mor. To. 1. resol. 20. per totam. P. Io. Martinon t. 5. d. 50. sec. 8. n. 91. & alij multi Scriptores illam iudicent probabilem censemus posse iam in scholis Societatis permitti. Hactenus Ferrantinus. Vide a Diamam qui exscribit verba aliquorum ex his Scriptoribus, & alibi, b vbi citat Bossium, Me tamen iuuat a mea sententia non recedere pro quam initio huius n. 17. dixi.*

Ibidem n. 18 fine, post illud, *Hæc Merolla* sic adde. Illud huic facit, an Confessarius teneatur de omnibus peccatis, quæ audit in Cõfessione iudicare, an sint mortalia, an venialia? Responder huic quæstioni sic Siluester. a Non tenetur Sacerdos de singulis auditis determinare, vtrum sint venialia, an mortalia, quando non sunt clara, secundum Archid. vt de his de quibus sunt opiniones, vel penitens nescit exprimere mentem suam circa assensum, vel mortam peccati, tenetur autem determinare, de claris. Hæc Siluester, qui ibidem etiam illud notat, ne Sacerdos (vbi penitens est dubius de aliquo) ne, inquam, asserat illud esse mortale, si non est certus. Sed circa hoc oportet omnino videre, quod dicam lib. 3. c. 4. Eodem cap. 1. §. 4. nu. 23. fine, post illud, *Confessori patefiat.* Adde.

Illud (plus, minusue) importare dimidium supra quantitatem expressam v.g. centum plus, minus, importare centum & quinquaginta putat, a Vericelli: sed non est audiendus.

Ibidem n. 25. fine post illud, *vt in casu nostro* Adde.

Hanc sententiam explicatam a nu. 24. probat a Thomas Hurtadus. & nimis excedit in eius censura. Verum, si optas hanc nostram sententiam pluribus confirmatam lege P. Hieronimum b Ferrantinum nostræ Soc. qui in opere nuper impresso affert. inter cetera Responsionem Patrum Romani Collegij datâ Prouinciæ Austriae,

a
Dian. p. 12
tr. 12. ref. 2

b
Dian. ibid.
tr. 16. ref.
79.

a
Siluester.
v. Sacerd.
fine.

a
Veru. tr. r.
q. moral. 8.

a
Th. Hurt.
tr. 2. mor.
c. 1. dub. 8.

b
Hier. Fer.
de scãdalo
& corr. d.
r. q. 78. nu.
15.

in prædictæ sententiæ confirmationem: ea autem pro-
curiosus, hæc est.

*Quo ad Secundâ partem, quod scilicet peccata quæ aliquando
sub dubio confessi sumus, postmodum vero certa nobis fiunt, con-
fiteri non tenemur, Censemus, posse permitti, cum non aereat
soldis fundamentis, & illam in suis libris defendant Leander de
Sacram. l. 1. tr. 5. d. 5. q. 27. Marcus Vidalm. arca de peccat. q. 5.
à n. 31. Martinus de Joseph. t. 1. lib. 1. c. 8. de pens. n. 9. Caramuel.
lib. 2. d. 4. & Martinus Bresserus de Conse. lib. 4. c. 18. cum alijs
inducunt illam probabilem.*

Haecenus Patres ex Ferrantino, cui gratias ex animo
ago, quod hoc loco citans meum primum Opusculum
Methodi Confessionis, Auream illud appellaverit. Tam
Alchimica (fas ita loqui) fuit eius urbanitas, ut meum
plumbum potuerit in aurum artificiosa humanitate co-
vertere. Dignus interim ipse, ut potiore iure non iam a
ferro, sed pretiosum sibi ducat nomen ab Auro.

Ibid. n. 28. sine post illud, *Nisi in peccata certa.* Adde.

Sic etiam dubia Hæresis non subiacet reservationi ex
Merolla, & Thoma Del bene apud eundem Verricelli
Tr. 8. quæst. mor. 34. sic dubium votum Castitatis, perpe-
tuae non subiacet reservationi ex Sanc. & Pontio apud
eundem Verr. sic Dubia Censura non obligat ad vitan-
dum Fideles, ex Diana apud eundem: sic filius exposi-
tus, quia est dubium, an sit Illegitimus, legitimus tamen
reputatur ex eodem Verr. innumeros, citante, & ne-
cessariam limitationem ponente n. 6.

Ibidem n. 29. sine post illud, *Scrupulis essent obnoxia,* Adde.

His ita disputatis, Inquiret quis. An certus, se com-
misisse mortale, dubius vero, num illud fuerit confes-
sus, an inquam, obligetur ad illud iterum Confitendum.
Respondeo tribus dictis. Dico primo, scrupulosum non
obligari. Dico Secundo non scrupulosum nec item obliga-
ri, si diuturnum tempus intercessit inter eius Confessionem,
quam bona fide, morali præcedente examine, solebat
exhibere, & inter dubitationem, quæ nunc illi suboritur.
Dico 3. Hunc non scrupulosum obligari ad illud Confi-
tendum, si paruum tempus intercessit.

Ratio primi dicti est eadem quam Dixi Cap. præce-
dente n. 16.

Ratio Secundi est, quia Moraliter [sunt verba Io: Pre-
positi]

positum. Impossibile est post diuturnum tempus positivum recitari omnium, quae quis confessus est, hoc proinde onus intolerabile esset, si nunc obligaretur confiteri ea, de quibus dubitat, num sit aliquando confessus.

Ratio tertiū dicti est, quia ex una parte preceptum certo obligans ad confitenda peccata, certum est, & est in possessione obligandi, & ex alia, non adest excusatio ducta ex scrupulis; vel ex temporis elapsi diuturnitate, vel ex alio capite, quod hic tunc non apparet, ergo &c.

At si quis posset contrarium concludere ex eo, quod in dubio melior sit conditio libertatis, quae non est restringenda ab obligatione dubia confitendi, quae superueniat. Respondeo. Certe, fatemur, primo, fuisse libertatem expeditam, sed deinde à certo peccato commissa iam fuit eiusmodi libertas certo ligata ad obligationem confitendi; super veniens ergo dubitatio, an peccatum fuerit confessum non inveniunt libertatem expeditam, quam debeat relinquere in suo statu, sed inveniunt iam ligatam ab obligatione confitendi, ergo ligatam relinquere debet. Viam huius rationis clarius intelliges, si ea legeris, quae nos dicentis cum de Conscientia dubia lib. n. in decal. c. 3. pr. assertim toto §. 6. & 7. ubi dicitur, quod additum in

Eodem cap. 1. §. 3. in §. 7. versus finem, post illud: Doctorum est intram. Adde. (notandum) cum non nisi post nota. lib. n.

A nobis [ne erretur] explicata l. 1. in Decal. c. 1. §. 5.

Eodem c. 1. §. 9. in §. 9. fine, post illud: Fideles nequaquam possunt. Adde. (notandum) ubi dicitur, quod non nisi post nota. lib. n.

Legit Leander, qui idem docet, de eo, qui unico actu voluntatis vult ad decem v. g. mulieres eiusdem conditionis accedere, aut ad eandem vult accedere pluries, satis est enim, si dicat, Volui accedere pluries ad solutam sem solutam, seu ad Coniugatas sine necessitate exprimendi numerum obiectorum talis unica volitionis. Quandam necessariam explicationem habes mox n. 61.

Ibidem n. 61. sine post illa verba, quod de se feco commissisti. Adde. (notandum) ubi dicitur, quod non nisi post nota. lib. n.

Propter eandem rationem modo n. 99. assertam dicit Leander, illum, de quo ibi est sermo, debere dicere, Volui pluries accedere, nam si diceret, Volui accedere, non explicaret suum peccatum, &c.

Io. Præ. de reg. c. 6. §. 1. n. 115. et 116. et 117. et 118. et 119. et 120. et 121. et 122. et 123. et 124. et 125. et 126. et 127. et 128. et 129. et 130. et 131. et 132. et 133. et 134. et 135. et 136. et 137. et 138. et 139. et 140. et 141. et 142. et 143. et 144. et 145. et 146. et 147. et 148. et 149. et 150. et 151. et 152. et 153. et 154. et 155. et 156. et 157. et 158. et 159. et 160. et 161. et 162. et 163. et 164. et 165. et 166. et 167. et 168. et 169. et 170. et 171. et 172. et 173. et 174. et 175. et 176. et 177. et 178. et 179. et 180. et 181. et 182. et 183. et 184. et 185. et 186. et 187. et 188. et 189. et 190. et 191. et 192. et 193. et 194. et 195. et 196. et 197. et 198. et 199. et 200. et 201. et 202. et 203. et 204. et 205. et 206. et 207. et 208. et 209. et 210. et 211. et 212. et 213. et 214. et 215. et 216. et 217. et 218. et 219. et 220. et 221. et 222. et 223. et 224. et 225. et 226. et 227. et 228. et 229. et 230. et 231. et 232. et 233. et 234. et 235. et 236. et 237. et 238. et 239. et 240. et 241. et 242. et 243. et 244. et 245. et 246. et 247. et 248. et 249. et 250. et 251. et 252. et 253. et 254. et 255. et 256. et 257. et 258. et 259. et 260. et 261. et 262. et 263. et 264. et 265. et 266. et 267. et 268. et 269. et 270. et 271. et 272. et 273. et 274. et 275. et 276. et 277. et 278. et 279. et 280. et 281. et 282. et 283. et 284. et 285. et 286. et 287. et 288. et 289. et 290. et 291. et 292. et 293. et 294. et 295. et 296. et 297. et 298. et 299. et 300. et 301. et 302. et 303. et 304. et 305. et 306. et 307. et 308. et 309. et 310. et 311. et 312. et 313. et 314. et 315. et 316. et 317. et 318. et 319. et 320. et 321. et 322. et 323. et 324. et 325. et 326. et 327. et 328. et 329. et 330. et 331. et 332. et 333. et 334. et 335. et 336. et 337. et 338. et 339. et 340. et 341. et 342. et 343. et 344. et 345. et 346. et 347. et 348. et 349. et 350. et 351. et 352. et 353. et 354. et 355. et 356. et 357. et 358. et 359. et 360. et 361. et 362. et 363. et 364. et 365. et 366. et 367. et 368. et 369. et 370. et 371. et 372. et 373. et 374. et 375. et 376. et 377. et 378. et 379. et 380. et 381. et 382. et 383. et 384. et 385. et 386. et 387. et 388. et 389. et 390. et 391. et 392. et 393. et 394. et 395. et 396. et 397. et 398. et 399. et 400. et 401. et 402. et 403. et 404. et 405. et 406. et 407. et 408. et 409. et 410. et 411. et 412. et 413. et 414. et 415. et 416. et 417. et 418. et 419. et 420. et 421. et 422. et 423. et 424. et 425. et 426. et 427. et 428. et 429. et 430. et 431. et 432. et 433. et 434. et 435. et 436. et 437. et 438. et 439. et 440. et 441. et 442. et 443. et 444. et 445. et 446. et 447. et 448. et 449. et 450. et 451. et 452. et 453. et 454. et 455. et 456. et 457. et 458. et 459. et 460. et 461. et 462. et 463. et 464. et 465. et 466. et 467. et 468. et 469. et 470. et 471. et 472. et 473. et 474. et 475. et 476. et 477. et 478. et 479. et 480. et 481. et 482. et 483. et 484. et 485. et 486. et 487. et 488. et 489. et 490. et 491. et 492. et 493. et 494. et 495. et 496. et 497. et 498. et 499. et 500. et 501. et 502. et 503. et 504. et 505. et 506. et 507. et 508. et 509. et 510. et 511. et 512. et 513. et 514. et 515. et 516. et 517. et 518. et 519. et 520. et 521. et 522. et 523. et 524. et 525. et 526. et 527. et 528. et 529. et 530. et 531. et 532. et 533. et 534. et 535. et 536. et 537. et 538. et 539. et 540. et 541. et 542. et 543. et 544. et 545. et 546. et 547. et 548. et 549. et 550. et 551. et 552. et 553. et 554. et 555. et 556. et 557. et 558. et 559. et 560. et 561. et 562. et 563. et 564. et 565. et 566. et 567. et 568. et 569. et 570. et 571. et 572. et 573. et 574. et 575. et 576. et 577. et 578. et 579. et 580. et 581. et 582. et 583. et 584. et 585. et 586. et 587. et 588. et 589. et 590. et 591. et 592. et 593. et 594. et 595. et 596. et 597. et 598. et 599. et 600. et 601. et 602. et 603. et 604. et 605. et 606. et 607. et 608. et 609. et 610. et 611. et 612. et 613. et 614. et 615. et 616. et 617. et 618. et 619. et 620. et 621. et 622. et 623. et 624. et 625. et 626. et 627. et 628. et 629. et 630. et 631. et 632. et 633. et 634. et 635. et 636. et 637. et 638. et 639. et 640. et 641. et 642. et 643. et 644. et 645. et 646. et 647. et 648. et 649. et 650. et 651. et 652. et 653. et 654. et 655. et 656. et 657. et 658. et 659. et 660. et 661. et 662. et 663. et 664. et 665. et 666. et 667. et 668. et 669. et 670. et 671. et 672. et 673. et 674. et 675. et 676. et 677. et 678. et 679. et 680. et 681. et 682. et 683. et 684. et 685. et 686. et 687. et 688. et 689. et 690. et 691. et 692. et 693. et 694. et 695. et 696. et 697. et 698. et 699. et 700. et 701. et 702. et 703. et 704. et 705. et 706. et 707. et 708. et 709. et 710. et 711. et 712. et 713. et 714. et 715. et 716. et 717. et 718. et 719. et 720. et 721. et 722. et 723. et 724. et 725. et 726. et 727. et 728. et 729. et 730. et 731. et 732. et 733. et 734. et 735. et 736. et 737. et 738. et 739. et 740. et 741. et 742. et 743. et 744. et 745. et 746. et 747. et 748. et 749. et 750. et 751. et 752. et 753. et 754. et 755. et 756. et 757. et 758. et 759. et 760. et 761. et 762. et 763. et 764. et 765. et 766. et 767. et 768. et 769. et 770. et 771. et 772. et 773. et 774. et 775. et 776. et 777. et 778. et 779. et 780. et 781. et 782. et 783. et 784. et 785. et 786. et 787. et 788. et 789. et 790. et 791. et 792. et 793. et 794. et 795. et 796. et 797. et 798. et 799. et 800. et 801. et 802. et 803. et 804. et 805. et 806. et 807. et 808. et 809. et 810. et 811. et 812. et 813. et 814. et 815. et 816. et 817. et 818. et 819. et 820. et 821. et 822. et 823. et 824. et 825. et 826. et 827. et 828. et 829. et 830. et 831. et 832. et 833. et 834. et 835. et 836. et 837. et 838. et 839. et 840. et 841. et 842. et 843. et 844. et 845. et 846. et 847. et 848. et 849. et 850. et 851. et 852. et 853. et 854. et 855. et 856. et 857. et 858. et 859. et 860. et 861. et 862. et 863. et 864. et 865. et 866. et 867. et 868. et 869. et 870. et 871. et 872. et 873. et 874. et 875. et 876. et 877. et 878. et 879. et 880. et 881. et 882. et 883. et 884. et 885. et 886. et 887. et 888. et 889. et 890. et 891. et 892. et 893. et 894. et 895. et 896. et 897. et 898. et 899. et 900. et 901. et 902. et 903. et 904. et 905. et 906. et 907. et 908. et 909. et 910. et 911. et 912. et 913. et 914. et 915. et 916. et 917. et 918. et 919. et 920. et 921. et 922. et 923. et 924. et 925. et 926. et 927. et 928. et 929. et 930. et 931. et 932. et 933. et 934. et 935. et 936. et 937. et 938. et 939. et 940. et 941. et 942. et 943. et 944. et 945. et 946. et 947. et 948. et 949. et 950. et 951. et 952. et 953. et 954. et 955. et 956. et 957. et 958. et 959. et 960. et 961. et 962. et 963. et 964. et 965. et 966. et 967. et 968. et 969. et 970. et 971. et 972. et 973. et 974. et 975. et 976. et 977. et 978. et 979. et 980. et 981. et 982. et 983. et 984. et 985. et 986. et 987. et 988. et 989. et 990. et 991. et 992. et 993. et 994. et 995. et 996. et 997. et 998. et 999. et 1000.

Leander apud Dianam p. 9. tr. 9. ref. 55.

voit tui: intellegit non vero cooperationem ad adul-
terium, vel fractionem alterius: Non sic in casu nostre
doctrinae: dicitur enim V. G. Volui unico actu occide-
re vel occidi multos eiusdem generis v. g. Seculares, ex
vi horum verborum, explicio satis superque meum pecca-
tum eiusque, specificam malitiam, quam ego commisiui

Ibidem b. 10. n. 67. sine c. post illud, *inimicis occidere*, Adde
c. Preparavi media ad illud occidendum, quibus loquitur
Eodem c. 1. §. 15. n. 93. sine, post illa verba atque *adeo. ma-
gravis*. Adde

Tria exempla hic non nemo & ponit quae si probarentur
a doctis, Fidelibus valde, sanarent. Primo si Rusticus sciat
esse peccatum, iurare falsum in materia iocosa, sed nunquam
dubitavit, mortale, nec an veniale: 2. si quis ita, generice
dicat. Potius volo peccare, quam uniori 3. si quis ita, cup-
piat, volo furari illum librum, nec cogit, quantum ille
liber valeat. Hi enim tres *[inquit]* peccata nonialiter, quae
non apprehenduntur obiectum esse gratie, illis propter hoc

Eodem c. 1. §. 16. sine, post illud, *dicimus infra cap. 3. §. 2.
n. 26.* Adde, ubi dicitur, *iniquitas* sup. committitur, ubi dicitur
n. 7. *De Multiplicatione Censurarum, ratio quare non sit
multiplex radiorum, & proinde* sup. bonis, unius, sed

Petes: Quid de multiplicatione Censurarum, ex diuer-
sitate praecipitulum, tui confirmat. Prohibent V. G. Sam-
mus Pontifex, & Episcopus eundem actum V. G. Ince-
stum, sub excommunicatione lata sententiae, duplicem
ne excommunicationem utramque confitendam incur-
rit, qui committit incestum

Respondet, sub necessaria distinctione. 1. Vna incurri-
tur excommunicatione, si eodem die, in aliis, censuris, ponitur, &
si superiores sunt aequalis potestatis, Summus Pontifex
V. G. & Episcopus, qui non intendant condere novum
insed alterius confirmare. Vna item, si idem Superior, s.
V. G. Summus Pontifex eandem excommunicationem
bis, ter, pluries, repeteret. Vna item, si sint Superiores eius-
dem seu aequalis in eadem, communitate potestatis, V.
G. Episcopus, praecessor, & Episcopus successor, etiam si
hinc inde, constituta, profiterentur. Ratio horum, est,
quia in his casibus, una eademque censura, firmatur,
semel repetitur, in eadem, & auctoritate, & auctoritate

b
Verri. Tr.
2. q. mor,
7.

a
Suar. Con-
cuch. alij
que quos
sequitur ci-
tatq. Bo-
nac. de Cef.
in Com. d.
p. q. p. d. 5.
a. n. 11.

fex idem concederet? Res. tunc esse diligenter distinguendum. Si enim Summus Pontifex sic v.g. tibi Sacerdoti concedat. Do facultatem absoluedi omnes casus, quos ego absolueri possum. tollitur quæcumque reseruatio Episcopi, quia Summus Pontifex omnes casus potest absolueri.

Si vero, secundo, sic concedat. Do tibi facultatem absoluedi casus reseruatos Pontifici Summo, hoc est casus, quos hæc sibi reseruauit. Puto, esse subdistinguedum. Nam, si est idem casus V. G. Incestum eundem reseruauit sibi Summus Pontifex, & eundem Incestum reseruauit Episcopus nouum ius condendo. tollitur omnis reseruatio, & à te poterit absolui. Ratio est, quia, si Summus Pontifex tibi concedit talē incestum te posse absolueri, nequit Episcopus, qui est inferior, restringere eam iurisdictionem, quam tibi Summus Pontifex ample cõcedit. At si sint diuersi casus; V. G. Summus Pontifex reseruatur sibi incestum, at Episcopus reseruatur Adulterium, tunc censo te non posse absolueri ab Adulterio, sine Episcopi facultate. Ratio est in promptu. In hoc enim secundo modo concessionis, Summus Pontifex tibi non concedit nisi casus, quos ipse Summus Pontifex sibi reseruauit: at hoc Adulterium non est Pontifici reseruatum ergo illud nequaquam tibi contedit.

Quod si Papa concedat sequenti Tertio modo. Concedo tibi vt possis absolueri omnes casus Pontificios. dubium erit, an concessio sit primo, an secundo modo ex dictis. Quid ergo erit statuendum?

Respondeo, salua meliore sententia, statuendum esse concessionem esse amplam, & instar primi modi, atque adeo tolli omnem reseruationem. Ratio est quia, hoc est Præiudicium, quod in nullius præiudicium vergit, estq; animabus fauorabile, & est de concessione potestatis, quare ample erit interpretandum.

Ex hac Doctrina sequitur, quod, quando per Bullam concessit Pontifex Mendicantibus, vt absoluerent ab omnibus casibus Pontificiis, concessit etiam vt possent ab illis, quos sibi forte Episcopi reseruauerunt. Nam eiusmodi ampla concessio facit sententiam primo modo dictam, nisi tamen fuerint à Clemente, VIII. & ab Urbano. ite VIII.

restr-

restricti, de qua re non est hic disputandi locus.

Cap. 7. §. 1. n. 4. versus finem, post illud. *Hæc Huradus, sane probabiliter Adde.*

^a
Verricel.
tr. 4 q. mo.
6. n. 2.

Cum quo sentiunt alij, & notat non nemo a idem esse in actibus ex se honestis V. G. osculo more patrio, sed inhonesto tantum ex malo affectu.

Eodem cap. 7. §. 5. num. 35. fine, post illud, fuit Ecclesia violata. Adde.

^a
Asc. Tab.
t. 1. de iure
Abb. d. 23.
q. 11. n. 2.

Idem vniuersaliter docet Alesanius & Tamburinus his verbis. Ecclesia, & cæmeteria occulte polluta, quamdiu pollutio latet, non indigent reconciliatione: at quando incipit publicari, & manifestari violatio, tunc est necesse, vt Ecclesia reconcilietur. Vt Abbas, Nauarr. alij.

Ibidem num. 38. fine post illud Summi Dei non addit iniuria. Adde.

^a
Diana p. 6
tr. 7. rel.
36.

Turpiter concupiscere Mulierem; dum quis recitat officium, non esse mortalem irreuerentiam, vnde nec necessario speciatim confessario aperiendam, iudicat contra Silium. Diana, & quem lege; nam inde, & ex modo à me dictis poteris statuere, quid si illam concupiscas, dum Sacrum facis? Quid dum consecras, & consumis sacrificium? Quid, dum fers sacrâ hostiam ad infirmos? Quid, dum ministras alteri eamdem Eucharistiam; quid, dum quilibet actu comunicat, vel inmediate post hoc est dum sacras species in se habet, & similia? nam in his casibus, in quibus aduertis grauem & quidem peculiarem irreuerentiam Summi Dei, erit mortale Sacrilegium in propria specie, secus non item.

Eodem cap. 7. §. 7. num. 48. Fine post illud posse contemdit. Adde sequentia.

Dices. Afferimus hic num. 48. ex probabilissima phorismâ sententia turpem coniunctionem cum consanguineis non afferre diuersitatem specificam necessariam Confessione explicandam, vt diuersam ab alia coniunctione strictioris consanguineis quia licet grauius sit contra vnum gradum V. G. contra primum cum matre, quâ contra alium V. G. cum consobrina delinquere, tamen magis, & minus specie incestus diuersam non constituit. Ergo idem asserere debuimus supra lib. hoc. 2. cap. 1. §. 1. & 2. in iniurijs illatis contra consanguineos, vel affines, atque

atque adeo dicendum fuit, iniuriam illatam Patri, vel Fratri non esse diuersæ speciei ab iniurijs contortis contra ceteros minus propinquos, quia pariter magis. Se minus in debito, quod consanguinei contrahunt, non se committendi, non afferunt diuersitatem specificam.

Respondeo. Certe vrget non improbabiler paritas, vnde probabiliter consequitur, tum in hac materia de incestu, tum in illa materia de Iniuria contra consanguinicos, vel affines, inflicta, non esse necessario explicandam eiusmodi diuersitatem, sed sufficere si dicatur. *Ego mihi con iunctos cantumelias affeci*

Eodem c. 7. §. 7. n. 50. versus medium, dele illud.

Ac cum Matrini eiusdem Baptizato.

Eodem cap. 7. §. 10. num. 66. post illud. Vt dictum est cap. 1. §. 10. n. 69. Adde.

De hoc vide vindicationem meam lib. 7. in Decal. c. 7. §. 1. à n. 5, vel in calce operis.

Ibidem post illud. Dixi cap. 6. §. 1. num. 7. Adde.

De se sepius polluente, an statim absoluendus, dicitur vniuersim inferius, cum de Recidiuo lib. 3. c. 3. §. 4.

Cap. 8. §. 2. n. 5. post illa verba. Vt eius pecuniam. Adde.

Vel yestem etiam existentem, extra Ecclesiam, quia factis est, vt sit Ecclesiæ propria; nam sic dicitur, auferri à Dominio Ecclesiæ, atque adeo à loco sacro. Ità Colligitur ab Autoribus in margine citatis.

Cap. 10. §. 1. num. 3. sine post illud. Directe absoluantur. Adde

Lege a Dicastillum, qui, quãuis doceat, quando peccata in necessitate prædicta absoluuntur, absoluti directe, tamẽ notat, debere seper speciatim deinde clauibus subdi.

Ibidem n. 7. sine post illud. Ab eodem absolui. Adde.

Addit Baucins ex Io. Sances, quamuis eueniat pluries, infirmum confessum fuisse peccata sua, nihilominus, sanum fore consilium, iterum atque iterum illum absolueri, præstitis solis doloris signis.

Ibidem n. 17. sine post illud. Sub conditione absolui. Adde.

Petes iterum hac occasione; an non solum in casu necessitatis sed extra illam, atque adeo per se loquendo, confessio peccati venialis in genere [idem videtur dicendum de peccatis mortalibus alias rite absolutis] possit esse

Dicastill.
de pen. d. 6
d. 17. à nu.
3 8.

Bauc. in
sing. cas.
335.
Io Sances
in sel. d. 44
n. 35.

esse materia sufficiens, valide, & licite, Sacramenti penitentie, sic nimirum. Confiteor omnia mea peccata venialia; nihil addendo præterea, quamvis, qui sic confitetur, possit certa venialia confiteri.

Respondeo. & Suares ait, speculatiue fortasse posse,

Suar. de
Pœnit. d.
23. sec. 1.
nu. 10.

Dicastill.
tr. de pen.
d. 6. dub. 9
n. 761. vi-
de etiam
dub. 27. à
n. 397.

Sed in praxi non ita, propter incertitudinem materie. Verum ^b Dicastillus ait, probabile esse, posse, etiam si recordetur quis certorum venialium. Ratio est, inquit, quia eo ipso, quod probabile sit, eam esse materiam sufficientem: & ex alio capite non esse materiam necessariam, non video cur non possit, quis licite eam adhibere tantum. In Sacramentis enim, quæ nullo modo sunt de necessitate salutis [quale est de solis venialibus] in tali casu non videtur ita necessarium adhibere materiam omnino certam, ut obligetur quis sub culpa maxime mortali: Nam ad hoc, ut quis prudenter operetur, satis est, quod adhibeat materiam probabilem: Hæc autem est valde probabilis. Adde, quod si hoc speculatiue probabile est, etiam erit practice. Tunc enim tantum in re morali dicitur aliquid speculatiue quidem verum, sed non practice, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi, quin aliqua contingat variatio: quando vero omnino inuariatum potest reduci ad praxim ea ratione, qua consideratur in speculatione, si speculatiue verum est, practice quoque verum censi debet. Quia propter cum confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculatiue censetur sufficiens, erit etiam practice censenda talis. Hæc Dicastillus.

Petes denique hæc eadem occasione Tertio. An Primo absoluendus sit ille, qui solum fatetur in genere se post ultimam confessionem peccasse mortaliter, sed non recordari, qua specie peccati? Secundo quid si sit spes, ut post adhibitam iteratam diligentiam illius recorderetur? Respondeo ad primum, esse absoluendum ^a; supponimus autem adhibitum fuisse sufficiens moraliter examen, quod quale sit dicam lib. 3. cap. 9. §. 3. secus certum esset, debere expectari, ut illud præmittatur. Ratio responsionis est, quia tunc confessio est integra formaliter, Neque vero is poenitens, si alio peccato forte non ag-

gra-

grauetur, cogendus est, afferre aliud specie de peccatum alias ab ipso commissum, & per confessionem remissam quia sic illi obligares ad his cōfitenda peccata: ad quod nemo tenetur. Absoluatur ergo, quia iam affert materiam sufficientem, quale est peccatum in genere, quate valida erit absolutio, & ex alia parte erit licita, quia, vt dixi, confessio tunc formaliter integra est.

Boad. 13

Dicatum
tr. 8. de pe
d. 6. de. 14
n. 244.

Ferrantia.
d. 1. de scā
dale q. 79.
à n. 14.

...

Ad secundum Respondeo, supposito sufficienti examine, non obligari Pœnitentem ad iteratum examen ex necessitate, [esto ex consilio, si non sit scrupulosus] Ratio responsionis est, quia homo non tenetur, vt inferius l. citato dicemus, nisi ad examen morale, quod ab hoc penitente adhibitum iam fuisse, supponimus.

Ibidem num. 35. versus initium, post illa verba, scribere peccata neminem tenent.

Adde. Etiam si sit lubrica memoria, vt notat. Dicatum l. citato, obligari &c.

Eodem cap. 10. §. 2. n. 39. sine post illud, iudicium confessio.

vij. Adde. In re grauiter pertinente ad Confessionem.

ADDITIONES AD LIBRUM TERTIUM
Methodi Confessionis.

Lib. 3. cap. 2. num. 7. post illa verba, debere repeti, certum est. Adde.

Quidquid dicant nonnulli, quos affert, sed non sequitur a Ferrantinus.

Eodem cap. 2. num. 10. post illa verba, non est tunc necessario repetenda confessio. Adde.

Cum satis sit prædicta confusa notitia. Eodem cap. 2. num. 10. post illa verba, satis, superque est.

Adde.

Ex Dictis vides, quando secunda Confessio sit coram eodem Confessario [de hoc enim casu semper hic locuti sumus, nam si coram alio, iam dictum n. 7.] siue Confessio fuerit perperam exhibita ex defectu doloris, siue ex defectu examinis, siue quia facta est coram non Iudice, siue quia aliquod peccatum sacrilege tacitum est, semper debere ita saltem in genere eam repeti, vt aliqua

cognitio in confuso peccatorum redeat in mēmōriam Confessarij.

b

Gran. 3. p.
de Sac cō-
tr. 7. tr. 9.
d. 12. n. 3.
Dian. p. 5.
tr. 14. q.
51.

Ferr. de
scand. d. p.
q. 79.

Mercerus
solū quo
ad validi-
tatem q. 3.
p. de sacra
q. 9. ar. 1.
apud Dia-
nam p. 4.
tr. 4. rel.
203.

Io. Sāc. in
fel. d. 10.
n. 9.

An autem Granadi & Dianæ Ferrantini, & ex parte Merceri opinio dicentium, quando Confessio inualida reiteranda est cum eodem Sacerdote, tunc sufficere penitentem se accusare generatim de peccatis ipsi Sacerdoti Confessis, & sacrilegio admissio in illa Inualida Confessione, deque alijs forte commissis postea, nam tunc Sacerdos [*aiunt hi*] valide, & licite absoluet, quamuis neq; in confuso peccatorum neq; penitentiz impositæ nullatenus recorderetur, sed recorderetur solum, illum sibi fuisse confessum, An inquam hæc opinio saltem ex tantorum Doctorum auctoritate sit probabilis, nobis otium non est persequi, cum presertim, pro praxi, eam, quæ hactenus explicata sententia est, suscipiendā esse, omnino, velimus.

Cap. 3. §. 3. n. 6. in Margine, *vide sic.*

Multa ad rem Caramuel in Reg. S. Bened. à n. 1016. & Io. Sanchez in fel. d. 21. n. 9. & d. 1018.

Eodem 3. §. 4. n. 11. ipso initio, & scandalo. Adde.

Qualis certe est, qui se ipsum sæpius polluit sine occasione extrinsecus assumpta, vt notat Io. a Sanchez.

Ibidem, & eodem n. 11. sine post illud. Emendationis, secus, non item. Adde.

An Pœnitens vel ex se, vel interrogatus obligetur fateri, se esse reciduum, diximus l. 2. cap. 10. §. 2. n. 38.

An Recidiuo Nouitio nolenti à Religione egredi, possit Confessarius negare absolutionem, vide apud De Le-golib. 1. Resp. mor. 4. 0.

Cap. eodem 3. §. 5. num. 12. sine post illud, *qui ad has angustias redigetur*; Adde.

Diximus de Concubinato: quid de Meretrice habitante in Hispanari?

Bauci in
sing. casu
263.

b

Nauarr. in
Manual. 6.
3. n. 14. sub
lit. e

Respondet Bauci, à quatuor concurrentibus, posse absolui, quæ quatuor afferuntur à Nauarro b loquente de eo, qui est in occasione proxima. Primo, vt adit iusta causa permanendi in illo loco, puta; quia hic, & nunc alium locum vbi habitet, non habet. Verum debet omniconatū querere modum abeundi ex illo loco. Secundo, vt adit vera penitudo peccatorum. Tertio propositum de cetero illa non committendi. Quarto, peculiare

ve-

verumq; propositum, quo Deo adiuvante, sumite statuat, non peccaturam in illa occasione. Notat tamen ibidem Nauarrus, non esse opus, credere nunquam in posterum se peccaturam, Id quod nos vniuersim notauimus lib. 1. cap. 1. §. 3. nu. 9. Notat insuper ibidem Baucianus hanc mulierem debere deponere habitum meretricium, & non sumere Eucharistiam, vbi est cognita, vt Meretrix, & eius emendatio est secreta, sed in alia Ecclesia longe à domo sua, ne præbeat scâdalum &c. Adderem ego, vel aliquo prudenti modo publicetur à Parocho, vel ab alio, Meretricis emendatio &c.

Cap. 4. n. 3. versus initium, post illud *damnum eius secretum*. Adde.

Excipe, nisi præuideas maiora peccata ipsum Pœnitentem ex tali notitia commissurum; lege à Tancred.

Ibidem numero eodem. 3. versus finem, post illud, *in maius damnum alium coniciat*. Adde.

Idem esse dicendum, quando quis est in occasione proxima, & nõ speratur emendatio; docet Pelizzarius.

Ibidem num. 5. sine post, illa verba, *videtur, aperienda*. Adde.

Sed contra hoc vltimum, quæso te si præuides Pœnitentem non restitutum, quamuis item aduortas, id esse in damnum publicum, cur tu sis obligandus ad admonendum, quandoquidem præuides, adhuc, tua accedente monitione, illum non fore restitutum, atque adeo non fore amouendum damnum publicum? Certe frustra erit talis monitio, imo nocens ipsi admonito, bono autem publico nequaquam fauens.

Cap. 5. post §. 2. addendus est totus §. 3. sequens

§. III. *Quanam dispositio requiratur in Confessore, quam absolutionem impendit.*

Hic, vbi de dispositione penitentis, antequam absolvendus est, disputauimus, cõmodum locum habet, & dispositio requisita in Confessario, antequam absolutionem conferat. Eum autem debere esse in statu gratiæ, quando administrat Sacramentum Pœnitentiæ testata res est, quia reuerentia tanto ministerio debita requirit, vt illud (sicuti & cetera Sacramenta, saltem à Mi-

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Vinc. Tâ.
credip. 2.
q. mor. tr.
3. q. 18. à
num. 2.

Pelizz. Tr.
de Monial.
c. 10. scet.
3. nu. 191.

Suar. Lay.
man. Hé.
riq. Delu.
go aliq.
mox c. 8.
apud Dia.
nam p. 6.
tr. 6. ref.
53.

Ibid.

Laym. de
Sac. tr. 1.
c. 5. nu. 11.

Præposit.
3. p. 9. 64.
ar. 6. dub.
c. nu. 34.
Delug. de
Sac. dif.
8. sect. 9.
n. 151.

Apud Dia.
p. p. tr. de
circultat.
aggr. ref.
ref. 47. Bo
nac. de pe.
d. 5. q. 5.
sec. 2. par.
2. 9. 3. diff.
2. n. 8.
Henric. 12
6. c. 8. n. 6.
in Glossa
lit. 7. De
lug. de Sa
eram. dif. 8
sect. 9. nu.
158.

ministro, qui si ad ea conferenda ex officio institutus, mi-
nistrari in peccato mortali sine mortali non possit. Quare
peccati sibi conscius Confessarius, ante, vel se conte-
rat, vel attritus confiteatur, quam ad hoc Sacramentum
ministrandum accedat. Dixi sub conditione (vel) quia
solum ante susceptionem Eucharistiae adest præceptum
positum præmittendi Confessionem, nam ad cetera
Sacramenta suscipienda, vel ministranda sufficit, quo-
cunque modo, atque adeo per solam contritionem, in
amicitiam pristinam Domini redire.

Potest tamen contingere, ut in peccato mortali, sine
novo peccato administretur hoc Sacramentum à Con-
fessario inadvertenter, & aliquando etiam cum adverten-
tia. Primum contingit, cum quis bona fide putans, se con-
tritionis actum elicuisse, sed verè coram Deo non elicit.
Posterius, quando gravis aliqua necessitas boni spiritua-
lis proximi id requirit: nam si Confessarius luce gratia
defectus vocetur ad audiendam Confessionem mortuo
morituri (idem si vocetur ad baptizandum) nec possit ab-
illis temporum angustijs pressus sine magna difficultate, se
recolligere, ad eliciendum actum contritionis, quo gra-
tia mitorem recuperet, poterit illi ministrare sine pecca-
to Sacramentum. Ratio est, quia defectus contritionis in
eo casu non imputatur malitiæ Confessarij, sed tribuitur
necessitati proximi, & sic, ea necessitate constante, à pec-
catis quæ opprimunt Confessarium nulla iniuria irroga-
bitur Sacramento, præsertim Sacramento ei, quod ad
ad delenda eiusdem generis peccata à Christo Domino
institutum est.

At enim verò quando nam urget eiusmodi obligatio
status gratiæ in Confessario, dum audit ne poenitentis
peccata, dum poenitentiam ei tamquam iudex taxat, an
solum eo temporis momento, quo absolutio confe-
renda est?

Respondeo. Licet nonnulli e censeant, & dum audit,
& dum poenam taxat, & dum absoluit, probabilissimum
tamen est, solum s dum absoluit. Ratio est, quia audiens
Confessionem, & poenitentiam imponens, licet incipiat
conficere Sacramentum, non tamen illud simpliciter, &
absolvente conficere censetur, donec formam absolutionis
adhi-

adhibeat, ut patet, si audita Confessione; & iniuncta poenitentia; à beneficio impendendæ absolutionis abstineat. Ergo donec absoluat, non potest dici, quod simpliciter, & absolute irreuerenter tractet Sacramentum, quia, donec absoluat Sacramentum non conficit.

Dices: Hinc sequeretur eum, qui incipit ministrare per Ablutionem Sacramentū Baptismi, vel per Vnctiones Sacramentum Extremæ Vnctionis nō peccaturum, si ante quam proferat formam se conterat. Respondeo. Est, vitro hunc peccaturum, id enim querendi nunc otium non est, assero, adesse in casu nostro disparitatem. Nam cum materia, & forma Baptismi, & extremæ Vnctionis instituta, sint simul exhibenda, iudicatur moraliter quis male tractare Sacramentum, dum ponit materiā cui ex sui institutione tam proxime adhibēda est forma, cum per positionem materiæ tam vicinæ ipsi formæ, censetur confici absolute Sacramentum. At in Sacramento Poenitentia, quod est institutum per modum Iudicii, in quo frequentissime, etiam per dies plures, distat positio materiæ, & impositio poenitentia, à forma, quæ est sententia absolutionis, moraliter non censetur, per positionem illarum (quæ ex sui institutione remote ab absolutione se habere possunt) confici Sacramentum Poenitentia; atque adeo nec ab illo, Confessario peccatore irreuerenter tractari. Hæc disparitas soluit, difficultatem, quam vrget Delugo, g. contra rationem numero precedente allatam, quam sine hac nostra explicatione satis icuine dictam à Doctoribus b. fuisse, non possum non animaduertere.

Petes, quid, si idem Sacerdos audiens Confessionem, & taxans poenitentiam, cum proposito se contemendi, ante, quam absoluat (hoc enim proposito, firmare se debet, si aduertat ad indignum animæ suæ, statum) non valens deinde vincere difficultates, quæ sese menti offerunt, contritionem tam brevi tempore, quo sapissime poenitens absolutionem expectat, concipere nequeat, condemnandus ne erit, de culpa mortali, si sic affectus absoluat. Respondeo, sub distinctione. Nam vel hic Sacerdos bona fide, expertus fortasse aliàs facilitatem se contemendi, differt actum contritionis ad illas temporis angu-

g
Delugo
loc. c.
b
apud Dia.
loc. c.

gustias, vel mala fide, temere & imprudenter; si hoc posterius certè peccauit mortaliter, saltem quando periculo absoluendi in mortali sese exposuit, quia tunc ipsi, prauitque suæ tribuitur contritionis defectus. Si illud prius, est iterum distinguendum. Si enim sine ullo timore molestiæ poenitentis, aliquid forte simulans Confessarius, potest differre absolutionem, id facere obligabitur, secus sine hæsitatione absoluere potest. Ratio prioris partis distinctionis est, quia, posita nulla poenitentis repugnantia, sic requirit reuerentia Sacramenti. Ratio posterioris est, tum quia poenitens habet ius ad Absolutionem, quare si Confessarius eum absoluere refugiat, grauem iniuriam irrogabit, cogendo illum ad dilationem sufferendam: tum quia odiosa absque dubitatione redderetur Confessio, si poenitens aduerteret, sese nulla sua causa sine absolutione dimitti, absoluitur ergo &c. Sicuti enim necessitas ægroti grauius periclitantis excusauit similem Confessarium modo n. 1. ita ab hac necessitate iuris poenitentis, & à necessitate, qua omnes urgemur procurandi, ne molesta euadat Confessio, quod est publicum Religionis bonum, excusari eundem probabile est.

Immo simile quid in Priore casu, quando Sacerdos mala fide contritionem ad tempus immediate ante absolutionem remisit, dicendum in aliquo casu esse, paritas rationis ostendit: Nam, etiamsi, forte, immediate ante conferendam absolutionem à temeritate respiscat eiusmodi Sacerdos, velitque, non tamen possit, in illa breui morula, se contere, non peccabit, dum absoluit existens in mortali, excusante, nimirum prædicta necessitate iuris poenitentis, prædictoque onere Confessarii non reddendi odiosam Confessionem, licet sine dubio peccauerit, quando fide praua, ad absoluendum in peccato, sese perperam exposuit. Nisi sic doceamus, peccaret tunc Sacerdos, tum absoluendo, quia absolueret in mortali, tum non absoluendo, quia negaret ius poenitentis, id quod esset pati perplexitatem, quam omnes Doctores nunquam concedendam esse, fatentur.

Cap. 6. nu. 2. sine post illa verba; *ex desuetudine iam non obligare.* Adde.

Peri-

Periculum, & articulum sic explicat a Dicastillus. Pro eodem reputatur Periculum, & Articulus, quando mortis periculum est propinquum, & verum in fieri, non vero quando fere certum est, mortem diutius esse differendam, quo tempore potest occurrere opportunitas habentis facultatem legitime Absoluendi. Et paullo post nu. 411. tunc approbat, posse absolui damnatos in Triremibus, vt in articulo mortis, quando debent periculosum mare transire; aut non est sacerdos, aut haberi à tali damnato de facili non potest. Concludit deniq; in hunc modum. Plura sunt alia pericula, quæ arbitrio prudentis potius, quam certa regula designari poterunt. Vt cum quis in morbum periculosum incidit qui maiore ex parte mortem solet afferre, aut iter agere incipit expositum predonibus occidere solentibus, vel aggreditur curationem alicuius morbi, quæ periculosa esse sofeat. Hæc ille. Unde non iudico in articulo, seu periculo hoc eum esse, qui tertiana simplici laborat, quia hæc non solet maiori ex parte mortem afferre. Aliqui a morbum periculosum iudicant dolorem lateris, quod Medicis melius decernendum relinquo.

Ibidem num. 3. post illa verba, de stando mandatis Ecclesiæ. Adde.

Quod Pellizzarius, a & Diana b iudicant, non esse ex necessitate sub mortali, quando absolutio datur in foro occulto conscientiæ.

Ibidem eodem n. 3. post illud, sed non sub prestituto iuramento. Add.

Legendus est a Pellizzarius, qui docet, quando Absolutio est in foro conscientiæ; & penitens non potest satisfacere, non esse imponendum tale Iuramentum de satisfaciendo, sed sufficit firmum propositum, vt in ceteris obligationibus.

Ibidem num. eodem in 3. post illud imponendum esse. Adde.

Bordonus a putat, obligationem adesse solum, quando quis absoluitur ab excommunicatione deducta ad forum contentiosum.

Cap. eodem 7. §. 3. nu. 7. post illud, rite approbato dele illa verba.

Probabiliter satis est, si fuerit approbatus semel à quocumq;

Dicastill. de pariss. d. 10. n. 409.

Io. Sac. d. 12 n. 5. & Dian. p. 3. tr. 4. ref. 17. & p. 5. tr. 3. ref. 69.

Pellizz. l. mox cit. b

Diana p. 5 Tr. 9. ref. 23.

Pellizz. to. 1. tr. 7. c. 1. c. 115. ex Dian. p. 2. tr. 16. ref. 42.

Bordon. tr. 3. cont. tr. 27. n. 10

cumq; Ordinatio & nihil reponas,

Ibidem num. eodem 7. post illud, sed non tertio per tertiam.

Adde sequentia.

Henriq. Coninch. Filliu. Reg. alijq; apud Dia. p.p.tr. 11. Ref. 7. & hunc probaris Valerus in Diff. vtriusq; fori. v. Absolu. Diff. 1. Fagun. 2. Eccl. p. lib. 7. c. 2. nu. 32.

Probabiliter autem satis est, si is electus per Bullam fuerit approbatus semel à quocumq; ordinario siue originis, siue Domicilij, siue beneficij, nec iniiciendus est scrupulus P. Fagundez b dicentis, opinionem non requirentem nouam approbationem si eiusmodi electus Domicilium mutet, non esse tutam; esse enim tutam pluribus probat ideam Valerus & signate notat. num. 18. versu. & obserua, sed omnino est legenda quædam seu declaratio seu limitatio, quam ego assero in *Tract. de Bulla Bruciata c. 11. n. 3. & sequentibus.*

Ibidem num. 3. ipso initio num. 1. dele illa verba. Idque propter rationem mox dicendam §. seq. num. 11. & loco illorum repone sequentia. Idque propter rationem quam asserit Sanchez a (esto sint cum b Filliucio alij contrarij) quamque approbat Bauci c citans Bonacinam d & Alfonso de Leone. e Ratio autem est, quia est verum, hos occultos esse casus Papales, & solum ex Delegatione concessos

Säch. l. 4. in Decal. c. 54. n. 27. Filliuc. tr. 7. 7. n. 287

Episcopis, & in rigore non esse casus, quos sibi Episcopi reseruant, seu non esse casus Episcopo reseruatos, vt recte notat Suarez, s tamen siue ex vsu, siue ex lata interpretatione, statim ac illi conceduntur Episcopis in perpetuum, conceduntur illis, tanquam ordinarijs, atque

Banci in selec. q. 48

adeo possunt dici esse illis reseruati, & consequenter, toties, quoties absoluibiles per Bullam; quæ est ratio allata à prædicto Sanchez l. c. Hinc ibidem Bauci sic consequenter concludit: *Qui habet ab Episcopo facultatem Generalem absoluendi à Casibus, & Censuris ipsi reseruatis, intelligitur etiam ipsi concessus casus Abortus animati, & propter paritatem rationis, percussio leuis Clerici, & ita esse vsu receptum.*

Bon. tr. 3. De Censur. d. 3. q. 2. p. 10. nu. 16.

Hæc ratio: & quidem propter eandem rationem, quia nimirum hi casus concessi sunt in perpetuum Episcopis.

Alphon. de Leon. To. de Censur. Recol. 7. n. 50.

Eodem cap. 7. §. 4. n. 12. post illud, excommunicatos autem, dele illa verba.

Suar. de Pen. d. 29. sec. 3. n. 6.

Siue nominatim, siue, & nihil reponere. *Ibidem eodem num. 12. sine postilla verba, curent ceteris, vt supponimus.* Adde.

Vtrum autem pro excommunicatione nominatim fiat hi per

per sua privilegia Delegati à Pontifice, sicuti Electus per Bullam Cruciatæ, non est hic quærendi locus: nam propterea, modo initio huius numeri, excommunicatos nominatim excepit.

Cap. 8. §. 4. num. 6. fine post illud, quantum potuit. Adde.

Si poenitens redeat ad Confessionem, te in hac debere illum monere de defectu prioris, puto, quia non adest ille rubor; & ita ob aliam rationem minus vniuersalem notat de Lugo l.c.n. 77.

Cap. 9. §. p. nu. 4. fine post illud, diximus supra hoc libro cap. 4. Adde.

Hactenus declarata doctrina, quandam moderationem adhibet De Lugo. a Merito. n. ait non obligari Confessarium sequi opinionem poenitentis, quâdo opinio se tenet ex parte Confessarij, vti sit probabile: ipsum posse, & non posse negare Absolutionem: id quod ego iterum notavi cum Sanc. b quando egi de Pœnit. libro. 5. cap. 5. S. 4. num. 39.

Eodem c. 9. §. 3. n. II. fine, post illud, Hæc ex illo. Adde.

Sedabit Confessarij speculatiui conscientiam Doctrina Th. a Sanchez, ex qua colligitur, (& quidem ex eodem, puto, principio, quod examen debet esse morale, & humanum, non vero Metaphysicum) ex qua, inquam, colligitur, non obligari Confessarium ad interrogandos poenitentes de extraordinarijs quibusdam euentibus, qui in eorum peccatis alias mutarent speciem, & si ipsi poenitentes aduenterent, explicare sine dubio deberent. Verba Sanchez sunt eiusmodi; *Ex his infero, contentem situm extraordinarium in Concubitu, seruato legitimo vase, non esse necessario interrogandum de effusione seminis, an extra vas euenit, nec ne, vel expertus ne sit illius periculum, quia hæc non frequenter, sed rarissime accidunt. Hæc Sanchez.*

^a
Delugo
lib. 1. Resp. mor. du. 28.

^b
Io. Sanc. d. 44. nu. 10.

^a
Th. Sã ch. lib. 9. de matr. d. 16 nn. 5. fine.

ADDITIONES AD LIBRVM QVARTVM Methodi Confessionis.

Lib. 4. cap. 1. §. 3. fine post illa verba. Hæc prudenter De Lugo, sic Adde.

Denique sic etiam docet Ascanius a Tamburinus, (quem singulariter diligo propter eius eruditionem, &

eximiam doctrinam, nec solum propter commune cognomen, & fortasse etiam propter eandem à Maioribus longe ductam familiam.) Is enim sic habet *Cum quantitas, inquit, & qualitas Pœnitentiæ prudentis Confessarij arbitrio relinquatur. c. Mensuram. c. Deus. De pœnit. & Remiss. & c. Tempora 26, quæst. 7. in huiusmodi quantitate, & qualitate. Pœnitentiæ iniungendæ, inspicere Confessor debet gravitatem, & lenitatem peccatorum, & qualitatem personæ Pœnitentis. An videlicet sit robustus, vel debilis, iuuenis, vel senis: an forte sit magnam recusaturus, vel, licet acceptet, eam non impleturus, & alia eiusmodi. Inspecienda est potissimum magnitudo contritionis: tanta enim esse posset, ut ea sola pœnitentiæ remitteret, iuxta Glossam &c.*

ADDITIONES AD LIBRUM QUINTVM; seu Appendicem Methodi Confessionis.

Lib. 5. cap. 4. num. 10. fine post illud, Christus Dominus insituit. Adde.

Hæc disputandi gratia sint hæctenus dicta: nam ego sequor libentius priorem sententiam affirmantem, quia sigillo fauet magis.

Cap. 6. §. 1. num. 5. fine post illud, apud laudatos. Adde.

Legito item Th. Hurtadum, a quo in multis, ut patet ex dictis, dissentio.

Cap. eodem 6. §. 2. num. 9. fine post illud, quamobrem has prohibet et. Adde.

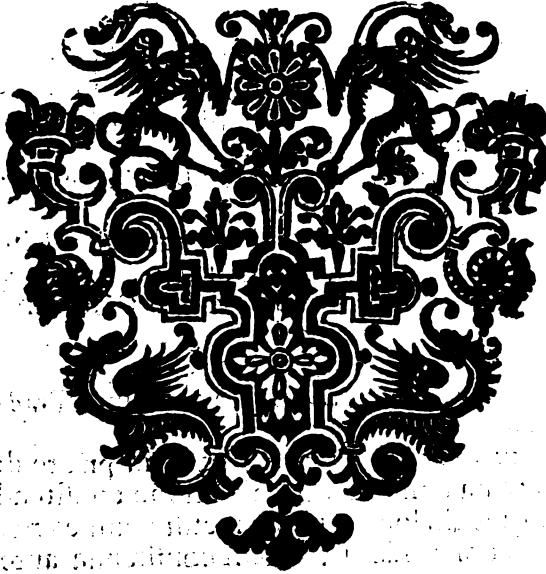
Inquires. Potest ne Prælati ex notitia habita in Confessione motus, magis advertere, ut, notatis alijs extra Confessionem sese offerentibus signis, sufficienter instructus, aliquam ex dictis actionibus præstet?

Respondeo. Quidquid videatur concedere Th. Hurtadus, est ex dictis diligenter distinguendum. Nam si hæ actiones à Prælato præstardæ, tanget ipsum specialem pœnitentem, V. G. ei Prælati suffragium denegabit &c. nullo modo potest: quia sic odiosa fieret Confessio: nam Prælati hanc novam aduertentiam inciperet adhibere ex vi Confessionis: quod nullatenus licet. At si actiones illæ non tangerent pœnitentem, modo iam explicato, poterit sane, quia tunc agetur de actionibus tertij generis, quas

quas licere, concessimus. Quare si forte Prælati ex vi
Confessionis Penitentis, addita sua naturali sagacitate,
notet aliquod aliud signum, nõ poterit cognitis ex huius
signi vi uti contra Penitentem: solum tunc poterit,
quando signum, est eiusmodi, vt etiam sine prædicta
relatione ad Confessionem Penitentis, ex se solo, sufficit
& mouet ad inquirendum.

FINIS ADDITIONVM.

ad Methodum Confessionis.

ADDI.

ADDITIONES

AD OPVSCVLVM SECVNDVM

DE COMMVNIONE

P. THOMAE TAMBVRI NI.

In libro unico de Communione, cap. p. §. 8. num. 62. versus finem post illa verba. Ex vi argumenti dicendum est. Adde.

Hier. Fer.
d. p. de scā-
d. tota qu.
80.

Et ita probabile esse, docet nouissime Ferrātinus, a adducto etiam pro se P. Carnejo: poterat item adducere Reginaldum, & Præpositum, quos, eos reprobans, adducit Diana loco mox citando.

b
Vt refert
Diana p. 9.
tr. 3. resol.
4.

Ibidem n. eodem §. 62. sine post illud. Vbi uoluerimus, materialiter. Addantur sequentia.

c
Diana ibi.

Adde, eam opinionem fuisse expunctam *b* in Indice Expurgatorio Hispanico à Cornejo, Immo per editum particulare reprobata, ut refert Carpenfis apud Dianam. *c* Quis igitur contra hanc censuram ire securus velit?

Cap. eodem p. §. 9. num. 64. sine post illud Prædicti scrupulosi. Adde.

Dixi (*ex posteriore sententia*) nata in priore docente, dubia peccata non esse sub obligatione confitenda, hæc præfens quæstio locum non habet, si enim ea non essent absolute confitenda, nec essent confitenda ante Communionem.

a
Vide Pell.
ro. 1. Man.
Reg. tr. 5.
c. 58. n. 105
ex Ricciol.

Cap. 2. §. 6. num. 28. sine post illud Campana pulsus. Adde.

Consulto dixi (*per Horologium mediam noctem signans*) Nam communia apud nos Italos Horologia, eiusmodi nequaquam sunt: solent enim per sonitum notare diei noctisque tempus, fere semihora post exactum Solis euolantis

antis cursum: Vnde fit, ut hæc à nobis in re nostra, & in notatione meridiei sit detrahenda, Si V. G. in nocte, vel diè Aquinotij Horologium Italicum det signum sex horarum, media nox, vel meridies vere in nostris Regionibus erit hora Italica quinta cum dimidia: Vnde ea nocte non poterit amplius frangi ieiunium à communituro die sequenti. Id ipsum siue notauit, siue obseruari mandauit Missale Romanum editum ab Innocentio X. anno 1647. In Instructione pro hac re, & similibus posita initio eiusdem Missalis, vt merito sic aduerterit Gaunantius. [b Monet idem Theodosius quod Horologia Italiae sonant Horas tardius, quam indicent Horologia Solaria, quandoque per quadrantem Horæ, quandoque per dimidiam horam, & ideo detrahenda erit illa quantitas horæ] aliqua huc pertinentia colliges ex dictis à nobis lib. In Decal. cap. 5. §. 5. vbi de Ieiunio Ecclesiastico.

b
Gauanti in
Rubr. Missal. p. 5. in
fine Tabulæ
meridiei,
& mediæ
noctis.

Cap. eodem 2. §. 8. num. 40. post illud. Tu considera. Adde.

Que à num. 35. hæctenus dicta sunt, sic in compendium redige.

Vel sermo est de fragmento tui Sacrificij, siue magno, siue paruo, à te inuento post assumptam abluionem, & hoc sumere licite potes. Primo statim. Secundo etiam finita Missa (licet multis Sacras particulas porrexeris) dum es in altari. Tertio, etiam probabiliter in Sacristia, antequam vestibis spolieris.

Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, & hoc potes ex probabili opinione, Primo, eodem modo, statim. Secundo eodem modo, finita Missa, etiam post multos communicatos, dum es in Altari. At Tertio, non potes in Sacristia, quamuis non dum spoliatus sacris vestibis fueris. An vero, possis etiam tunc hæc fragmenta ex alieno sacrificio sumere, considerandum relinquo.

Semper autem loquimur de fragmento, siue paruo, siue magno, nunquam enim potest à nō ieiuno sumi, nec hostia grandis, nec particula integra (addo nec integræ moraliter æquiualeas) quia dicta licentia solum conceditur pro reliquijs Sacrificij, &c.

Cap. 4. §. 1. num. 4. circa medium, post illud Pia Mater Ecclesia, Adde.

Semi-

Semifatus, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreuerentiam, vt notat Ianuarius . c.

Ibidem versus finem post illud, semper bonus habitus.

^e
Ianuar. p. 1
Ref. 17.

Adde.

^a
Banci in
sing. casu
174.

Banci a ait, amentibus ab Infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde, atq; Infantes, Rectè. Ita enim docetur cõmuniter; Verum ibid. addit. &

^b
Apud Lay
man. de
Euch. cap.
4. nu. 4.

ijs, qui post vsum rationis in amentia inciderunt, Eucharistia dandam esse, dumtaxat in mortis articulo; citatq; Conc. Aurasican. & Carthag. quod refertur *caussa* 26. q. 6. c. 7. Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de Sũpr. Euchar. solum sic habetur de re nostra. *Amentibus etiam, quæcumq; pietatis sunt, conferenda sunt:* quare illud. (dumtaxat in articulo mortis) . vel de suo addidit Banci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, vt vidisti, non approbat valde piè Villalobos.

Cap. 5. §. 6. num. 10. sine post illud. Eodem die communicare. Adde.

^c
Pellizz.
Quintan.
Dicañillo
Martin. de
S. Iosep.
Leãdr. Lu
dou. à S.
Io. ap. Dia
na p. 10.
tr. 11. ref.
40.

Post hæc scripta, & impressa legi præter Hurtadum iam citatum, sententiam, Pellizzarij, & Quintanadueñas, Dicastilli, aliorumque, quæ docet, posse, ac debere. Verum omnibus accurate perpensis distinguendum esse, ne locum errori demus, sic censeo. Vel mane quis communicauit bene valens, & deinde incidit in morbum periculosum: Ita vt credatur, non porrecturus vitam ad diem sequentem, & hunc iterum posse eodem illo die, imo debere communicare, probabile erit ex auctoritate tot Doctorum; nec aliud ipsos velle, si eorum verba, & rationes perpendantur, existimo. Vel mane quis, dum laboraret, periculoso morbo, pro quo, si illud periculũ aduertebatur, poterat ei dari viaticum, ipse tamen communicauit ex deuotione, & hunc non posse iterum eodem die communicare, si recrudescat tunc morbus, ob quem iudicetur eodem die moriturus, constanter affirmo, & de hoc casu ego sum loquutus in hoc nu. 10. loquutus enim sum de eo, ægroto, qui communicauit mane, & deinde apparuit periculum. Ratio ytriusque partis distinctionis est, quia in priore casu ex probabili sententia non est satisfactum præcepto communicandi in periculo mortis; ille enim in periculo nou erat,

erat, quando communicauit. At in posteriore casu satisfactū est, quia iam erat in periculo, quamuis non putaretur esse, vel quamuis cum ea intentione non communicauerit: sicuti si mane diei festi audis Sacrum, licet nescias illum esse diem festiuum, satisfacis præcepto, quia tunc rem præceptam iam impleuisti, neq; Missam aliam teneris audire post scientiam festi, vt alibi docuimus. Ecclesia enim præcipit auditionem Missæ simpliciter, non intentionem Satisfacendi præcepto.

Ex dictis colligo, me facilius concedere iteratam in eodem die communionem illi, qui ex inflicto vulnere, quam illi, qui ex febre, V. G. in periculū vitæ incidit: nam vulneratus, si communicauit ante acceptum vulnus, non communicauit tempore periculi; sed febricitans cum habeat in se luem febris ex communiter contingentibus præsumere debeo, communicasse tempore, quo aderat periculum, quamuis nobis ignotum, & solum valde peritus Medicus posset testificari, vere nouum morbum accessisse, qui periculum illud adduxerit, quæ certe casus, rarissimus erit.

FINIS ADDITIONVM.

ad Opusculum Communione

ADDI-

ADDITIONES
AD OPUSCVLVM
DE SACRIFICIO MISSAE.

P. THOMAE TAMBVRINI.

Lib. p. cap. p. 6. n. 2. sine post illud in manibus Sacerdotum consecratur. Adde.

Quod hactenus dictum à me est, impugnat Diana. Is enim cum retulisset mea iam dicta verba, incipièdo ab illo [adde, & adesse] sic habet. Hanc distinctionem in ordine ad reuerentiam debitam *Eucharistiæ*, nullus est, qui non videat, esse metaphysicam; sicq; ex illa sequeretur, neq; Patenam, neq; Corporale esse cōsecrandum, vel benedicendum, quia in ipsis per accidēs Corpus Christi consecratur. Nam, vt vult Tamburinus, Corpus Christi per se consecratur in manibus Sacerdotis. Sed hoc dicere est absurdum: Ergo &c. Hæc Diana, qui in tribus placere non potest.

Primo, quia omittit argumentum, cui ego vere innitor, nempe ductum à non requisitis à Iure.

Secundo, quia, quam ego Congruitatem appello, ipse ita versat, ac si velim, illam esse conuincētem rationem.

Tertio, quia hanc eandem Conguentiam inde impugnat, quod sequeretur Patenam, & Corporale non esse consecranda, vel benedicenda.

Sed quæso te, diuidatur dictum, ne detur ansa labendi. Aliud enim est, loqui de Patena, aliud de Corporali: & aliud, de Consecratione, aliud de Benedictione. Nam primo quidem noster hic sermo est de Consecratione, non de Benedictione: sic enim proposui initio huius num. 2. [neq; dicas Calix est consecrandus, ergo & Pyxis] Cur ergo à Consecratione, amice lector, transis ad Benedictionem? Deinde, aliud est, decernere de Patena, aliud de

de Corporali. Aio. enim, Corporale esse benedicendum, vt dixi hoc eodem lib. 1. cap. 5. §. 3. & Item Pyxidem esse ex congruitate benedicendam, vt dixi modo nu. 1. quam solam benedictionem ipsis sufficere iura censuerunt.

Aio item, Patenam non indigere consecratione ex eo capite, quod in illa per se Christi Corpus cōsecratur; sed ex alio capite, seu congruentia, quæ sufficiens visa est Ecclesiæ, eamq; explicuit in oratione, quam Episcopus recitat in consecratione a Patenæ. [Oramus, inquit, Fratres Charissimi, vt diuinæ Gratia benedictio consecret, & Sanctificet hanc Patenam, ad confringendum in ea Corpus Domini nostri Iesu Christi, qui Crucis passionem sustinuit pro nostrum omnium salute.] Hactenus oratio. Quoniam igitur in Corporali, & Pyxide, neque consecratur, neque per se confringitur Corpus Christi; Ideo iudicauit Ecclesia, satis ipsis esse benedictionem, eamq; ex congruitate ducta ex contactu eiusdem Christi Domini nostri. At voluit in Patena, & Calice consecrationem, quia in ipsis, qua cōfringitur Christi Corpus, qua conficitur Christi Sanguis. Ego autem in hoc nu. 2. solum memini de Consecratione sanguinis, quia solum propositum fuit argumentum de Calice, nō de Patena. Denique illud etiam hic obserua, quod si Ecclesia non iudicat, esse quid Metaphysicum, requirere consecrationem in Patena, quia in ipsa confringendum est Corpus Christi, nec iudicandum, quid Metaphysicum esse, requirere Consecrationem Calicis, quia in ipso Christi Sacratissimus Sanguis est conficiendus.

Cap. 3. §. 2. num. 7. fine, post illud. A suis Generalibus non fuerit. Adde.

De his vide nonnulla peculiaria pro nostris ex Societate, præsertim pro Rectoribus Seminarij apud De lugo. *b*

Cap. 4. §. 3. n. 13. post illud non vetabuntur. Adde.

Legè Io. Delugo, c qui negat Prouincialem Societatis posse dare facultatem celebrandi in nostra Aula V. G. vbi fieret Præsepe Domini, nocte Sacri eiusdem Natalis, nisi Aula pro semper deputetur ad Sacra; hanc enim deputationem requirit Priuilegium Prouinciali cōcessum.

Ibidem nu. 14. requisita licentia. Adde.

In Pontif. Ro. de Cōsecr. Patenæ, & Calicis.

b
Delugo
lib. 4. resp.
m. d. 39.

c
Delugo
lib. 1. resp.
m. dub. 3.

Ex

Ex illo (*per se ipsos*) enascitur difficultas. Quid enim? ergo non per alium? Respondeo de hac difficultate diserte agit Delugo. & concluditq; nō posse Prouincialem committere Rectori V. G. vt ipse Rector approbet deputetq; posse tamen Rectori committere, vt ipse iudicet de decentia loci, quo iudicio à Prouinciali accepto, etiam eo remote agente, poterit idem Prouincialis absens per litteras approbare.

^a
Delugo
cit. dub. 14

Eodem cap. 4. §. 4. nu. 17. Post illa Verba *desinere seu finire* *neesse est.* Adde.

Ita fusc post hæc scripta Diana. *b*

^b
Dian. p. 9.
tr. I. resol.
17. contra
Pellizar.

Cap. 5. §. 1. n. 15. fine, post illud *nequaquam violari.* Adde.

Hæc scripsi in prioribus Editionibus, sed inuenio nūc contrarium fuisse declaratum à Sacra Congr. c. Rituum, quæ vult Aram subreptis Reliquijs, etiam si fracta non fuerit, debere iterum consecrari.

^c
Apud Bar-
bos. i. sum.
Decif. A-
post. V. Ce-
lebrās n. 2.

Eodem cap. 5. §. 6. num. 3. fine, post illud *sine scrupulo red- di.* Adde.

Denique Siluester merito docet, non esse simpliciter necessarium, quod Ante Altare sit ornatum pannis, seu pallio. nam aliqui, inquit, non vtuntur hoc pallio, vel propter præstantiam lapidis, vel propter paupertatem. Adderem ego, ne tamen sit irreuerenter deforme. Pari modo non esse sub mortali necessarium pulninar, idest

^d
Perfic. lib.
1. de Offi. Sa-
ce. d. ca. 8.
dub. 8. nu.
77.

Cusinum. Cereum, campanulam pro tempore, quo eleuatur Hostia, secluso contemptu, (& quando hæc haberi commode nequeunt, ne sub veniali quidem) aduertit Perficus. *d*

Cap. 6. §. 2. num. 6. fine post illa verba, *de tam riguroso præcepto.* Adde.

^a
Verricelli
Tr. 8. qu.
mo. 30.

Contra docet Verricelli, & sed mihi eius rationes effi- caces nequaquam videntur.

Ibidem §. 3. num. 1. versus medium post illa verba *ex- peccanda nequaquam est.* Adde.

^b
Delug. l. 1.
resp. mor.
d. 12.

Atque id intelligi etiam in diebus non festiuis, si ad- sint, qui sacro velint interesse, recte probat contra Nun- num Delugo. *b*

^c
Suarez de
Cef. d. 5 1.
sect. 1. n. 5.
& 7.

Cap. 7. §. 6. n. 3. fine post illud *Personæ conditionibus.* Adde.

Legatur omnino Suarez, & qui pro ijs, qui iam Ordi- nem susceperunt, de quibus loquimur, ait, requiri qui- dem

dem iudicium Episcopi, sed id non esse dispensationem, sed declarationem tantum: declarationem intellige authenticam, scilicet a Superiore dimanantē; nam propterea ego censeo, non sufficere, si fiat a Doctore priuato. Posse tamen fieri a Prouinciali pro suis subditis Regularibus, nudius tertius pro quodam Patre Cappuccino Interrogatus putauī, quia satis illa pro subditis, est authentica declaratio.

ADDITIONES AD LIBRVM SECVNDVM de Sacrificio Missæ.

Lib. 2. cap. 1. §. 3. num. 20. fine. Post illud. Sacerdos post assumptionem Calicem. Adde.

Quid si quis consuevit consecrare particulas collocatas extra aram, & extra Corporale, sed sufficienter sibi præsentēs, putans, ex inuicibili ignorantia id rite fieri?

Respondēdo, tunc eas futuras consecratas, quia, etiam si aduertisset, consecrasset; ut supponis, (& quidem valide consecrasset, quia sunt sufficienter præsentēs) unde is Sacerdos per accidens ratione suæ ignorantiae, & consuetudinis, nec habet, nec præsumitur habere aliam voluntatem, id est voluntatem non consecrandi in illo situ, qui vere est indebitus, iam enim ipse putat, esse debitum atq; adeo rite se, ac sine peccato consecrare, quare ipsi non obstat præsumptio à Suario, & à nobis dicta. *num. 13. & nu. 16.*

Cap. 7. §. 4. nu. 2. ipso initio, post illa verba. Layman hæc est. Si excommunicatus toleratus. Corrige (si excommunicatus non toleratus.)

Eodem cap. 7. §. 5. num. 2. fine, post illud. Ecclesia non præcipit. Adde.

Post hæc scripta volui recolere modum reconciliandi Ecclesiam violatam, quando non dum est consecrata, quem præscribit Rituale Rom. Pauli V. nec illum inueni adeo breuem, ut modo dictum est ex Delugo: quare puto, ante Canonem inceptum absolute posse Missam omitti, cum prolixitas talis reconciliationis sufficientem causam det omittendi, sicuti dat Ecclesiæ consecratæ

propter non valde dissimilem prolixitatem.

Cap. 8. §. 8. nu. 3. sine. dele illa Verba: *ex his similia, quæ facile occurrere possunt ex te ipso colligere poteris, & reponere sequentia.*

Dian. p. 10.
tr. 12. re-
sol. 10.

Diana referens *a*. quæ hætenus in hoc ultimo casu, in prima editione scripsi, sic habet. (Hæc opinio mihi non placet, nec enim Ecclesiæ Rubricæ præcipiunt turbationem Fidelium, sed reuerentiam, quam ipsæ debent diuiniissimo Sacramento. Ideo puto, in tali casu, lotionem barbam esse purgandam, & aquam reponendam in Piscinam.) Hætenus Diana. Sed lector, vel mediocriter aduertens iudicet, an idē sit dicere, *quod Ecclesia præcipiat turbationem Fidelium*, quod à me dici refert Diana, & dicere. *Melius est vitare turbationem Fidelium, quam Rubricarum apicem eiusmodi cautelas præcipientem obseruare*, quod ego hoc in loco dico. Dum autem apicem dico, satisfacendo per epicheiam, vel per rationabilem interpretationem, casum, in quo adest Fidelium turbatio, esse à Rubricis exceptum. Illud ex Diana loco est. approbo. Nam si cadat sanctissimus Christi sanguis in ipsius Sacerdotis barbam, licet abradenda non sit (quicquid non nemo doceat) tamen reperita *b* ter lotionem esse lauandam, lotionemq; in Sacrarium immittendam puto. Immo si in barbam eiusdem celebrantis cadat fragmentum, vel Hostia consecrata, pari modo iudico barbam esse lauandam, ac lotionem in sacram piscinam proiciendam.

b
Barthol.
ab Angel.
apud Dia.
l. cit.

Dices. At cur non lauas barbam illius viri communicaturi, hic autem lauas barbam celebrantis?

Respondeo. Merito id facio, quia in illo timebatur rationabiliter turbatio, at hic in Sacerdote, qui sacra mysteria probe nouit & sæpe tractat, non timebitur. Vnde idem facerem, si secularis ille esset tam probate virtutis vel esset in priuato sacello &c. quia tunc credibile est, nullam, vel satis modicam turbationem fore.

a
Pellizz. tr.
de mon. c.
10. sec. 3.
subsec. 1.
n. 241. 2p.
Dian. p. 10.
tr. 13. Re-
sol. 49.

Quid si Sanctissimum Christi Corpus cadat in manus Sacerdotis, Monialis, Sæcularis? Respondeo. Licet Pillizarius, loquens de manibus Monialis, neget tunc necessitatem lauandi, quia hoc, inquit, esset valde onerosum tamen aio, à prædictis lauandas sibi ipsis manus esse, & lotionem in sacrum effundendam. Ratio est quia nullum

ntillum, vel satis modicum id onus existimandum erit; nec enim manuum lotio-turbationem affert, sicuti afferre barbæ lotionem, modo putauimus. Doctrinam autem Suarij, quam idem Pillizzarius affert ibidem, dicētis ea, quæ in Missali proponuntur sub titulo de defectibus, solum esse instructiones quasdam doctrinales, non vero speciales constitutiones inducētes nouā obligationē, & instructiones quidē datas iuxta doctrinā probabilē, non tamen magis obligare, quam res ipsas, aut doctrinam, in quæ eæ fundantur. Doctrinam, inquam, hanc Suarij approbo, & laudo, sed affirmo, in casu nostro de manibus, reuerentiam ipsam sic exposcere, cum ex alia parte turbatio nulla, nec aliud inconueniens, vt dictum est, timeatur. Hæc satis. Nam ex his similia, quæ facile occurrere in dies solent, ea, tu ipse decernere poteris.

Cap. 9. §. 3. initio post illud. *Sequens Priuilegium.* Adde: Quod nihilominus aliqui affirmant, cō fuisse merum oraculum, sed illi accessisse signaturam Pontificis.

Ibidem. n. 4. fine post illud. Nec reuocatum. Adde:

Leges Delugo a qui satis stricte hoc Priuilegium interpretatur, & Dianā b qui fere omnino rejcit. Quo autem rationum pondere, saltem loquendo de officio, pro quo adsunt illa vniuersalia verba. *Qui dicit officium per se solus expendant me sapientiores.* Certè mihi fauet Baldellus c olim Romæ Præceptor in Theologicis meus, qui intelligit hoc Priuilegium de toto officio; & solum admittere illud renuit ex eo capite, quod putet, esse ex viuæ vocis oraculo, quod tamen, fuisse cum signatura Pontificis ex aliquorum sententia, iam vidimus num. 1. Nostram prædictam opinionem sequitur, & pluribus probat Sanctorus apud eundem Dianam. d & nouissime late nostram sententiam probat Tho. Hurtadus e.

^B
Suar. disp. 85. de Euch. sect. 1.

^C
Apud Delugo. in Resp. 1. 3. du. 17.]

^A
Delugo lib. 3. resp. dub. 17,

^B
Dia. p. 10. tr. 11. Rel. 1.

^C
Nicol. Baldell. to. 2. lib. 3. de adorat. [ad 55. n. 16.

^D
Dian. p. 8. tr. 7. Rel. 58.

^E
Hurt. p. p. ref. mor. tr. 3. à n. 49

ADDITIONES AD LIBRVM TERTIVM
de Sacrificio Missæ.

Lib. 3. cap. 1. §. 2. num. 2. fine post illud. Episcopus possit. Adde:

Quando ex voluntate fundatorum, vel dantium elemosynam pro Missis ea cleemosyna data est ad cultum Ec-

f
 Verrie. ego hos sequor, non Virricellum. Nam quādo in limine
 tr. 3. qu. fundationis ipse fundatur voluit, vt id posset Episcopus,
 mor. 55. Ecclesia iudicatur acceptasse iuxta eam fundatoris dispo-
 sitionem. Non igitur nunc disponit donans, quia sup-
 ponitur mortuus, sed tunc, quando testatus est, & cuius
 voluntatem acceptauit Ecclesia. &c.

Responsionē S. Congregationis numero preced. alla-
 tā absolute, & sine vlla interpretatione amplectitur Dia-
 na, alijs, meq; etiam citato. Lege item Ianuarium, qui
 docet, Gubernatores Ecclesiæ non posse reformare Mis-
 sas ex eo; quod hæreditas facta sit difficilis exactionis, &
 fere decocta.

Nota illud (ferè) nam si sit omnino decocta, & sine
 culpa Ecclesiæ perierit, ad nihil Ecclesiam obligari, dice-
 mus infra §. 3. n. 89.

Dices. Sicuti se habet totum ad totum, sic pars ad par-
 tem, sed Sacerdos; seu Ecclesia potest totum onus Mis-
 sarum negligere, si totus census sine sua causa pe-
 riit, vt inferius dicemus §. 3. num. 89. citato. Ergo
 idem Sacerdos, vel Ecclesia poterit partem oneris ne-
 gligere, si pars census sui perpetui oneris sine sua
 culpa perijt. Ita discurrunt contra nos Bordonus, a &
 Auerfa citati, sed non excepti à Diana, qui addit, idem
 ap. Dian. probabile putari a Francesco Delugo. Confirmant: quia
 p. 10. tr. quilibet potest ad iustitiam reducere contractum; si igitur
 16. ref. 65. census deficit ex parte, quilibet poterit onus censui
 addictum iuxta partem, quā percipit, reformare. Quando
 autem (aiunt hi) Sacra Congregatio prohibuit reductio-
 nem Missarum, non prohibuit eam fieri ex vi explicatæ
 compensationis, sed ex vi dispensationis, quam facere,
 solum pertinere vult ad Pontificem.

Respondeo, hæc argumenta ostendere quidem debere
 fieri eiusmodi reductionē, sed nō ostendūt, quis nam de-
 beat eam expedire: At potuit S. Cōgregatio propter bo-
 nū cōmune, & ne detur ansa particularibus personis, vel
 Ecclesijs, perperam illam reductionem expediendi ad se
 illam auocare, vt re ipsa clarissimis verbis auocauit, id
 quod

quod modo n. 2. vidisti. Ad Confirmationē. Respondeo, concessio antecedente, Neganda est propter eādem rationem Consequentia. neq; potest dici, solum vetari à Sacra Congregatione, ne id fiat in vim dispensationis, nō vero vetari, ne fiat in vim iustæ compensationis. Non, inquam, hoc dici potest, quia S. Congregatio, vt patet ex ipsius Decreti lectione, non intendit titulum dumtaxat, vnde fiat, sed ne ipsa materialis reductio ab alio, quam à Summo Pontifice fiat.

Eam tamen, sed tamen præscindendo à præsentī Decreto, nouissime exceptam video à Thoma Hurtado. ^a

Eodem cap. 1. §. 3. num. 25. sine post illud. vide infra cap. 2. §. 1. Adde.

^a
Hurtad.p.
2. mor. tr.
8. nu. 369.

Deniq; si omnibus expensis, res adhuc remanet dubia, possessio videtur esse pro fundatore, atq; à deo illi deberi tum Præsentiam, tum Applicationem. lege Alphonsum de Leone. ^b Ita etiam latè substat Th. Hurtadus. ^c docens, quando nihil exprimit petens Missam, semper præsumi (nisi contrarium constet) ytrumq; petere.

^b
Alph. de
Leon. de
off. Cap-
pel. qu. 8.
sec. S.

Eodem cap. 1. §. 3. num. 53. ipso initio, post illud. Nec timendum decretum. Adde.

(Concurrentibus tamen cōditionibus n. 66. dicendis.)

Eodem cap. 1. §. 3. num. 60. sine, post illud. patitur vt supponimus. Adde.

^c
Hurt.p.p.
ref. mor. tr.
2. cap. 4. à
n. 135.

Dixi de factō vendidit, nam si famulus præstitit aliqua obsequia gratis, animoq; liberali, vel ex charitate, vel ex pietate, non potest deinde mutare voluntatem, vnde nec petere ex Iustitia, nec sibi facere poterit compensationem. ^d Ratio est, quia tunc legitime Dominus possidet illum famulatum, iam sibi liberaliter exhibitum, seu donatum, ergo deijci ab illo iuste nequaquam potest.

^d
Bonac.
de Contr.
d. 3. de lo.
& cond. q.
7. p. 4. n. 2.

Eodem cap. 1. §. 7. num. 2. sine post illud. Etiam ad nos dirigi. Adde.

Notandum est autem illud ouera perpetua, nam propterea recte non nemo e aduertit, Capellaniam amouibilem non includi in hac prohibitionē.

^e
Verricell.
Tr. 8. qu.
mor. 45.

Cap. 3. §. 1. num. 5. sine post illud. Quotidie celebrare solent. Adde.

Ad quos reduco eos, qui obligantur ex Legato.

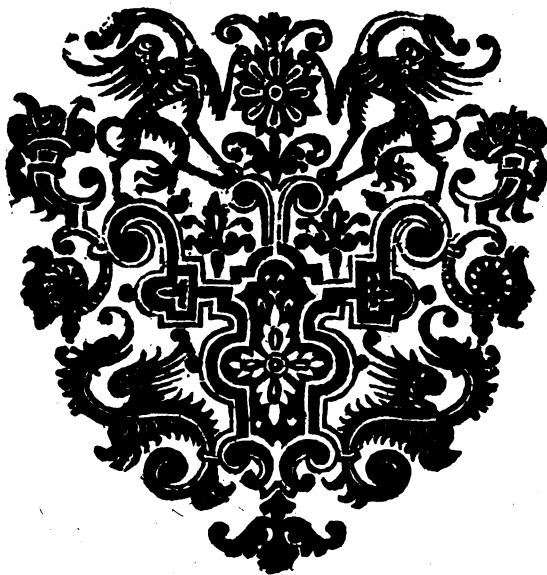
Cap.

40 *Addit. ad Lib. III. de Sacrif. Missa Cap. 3.*

*Cap. 3. §. 1. num. 3. sine, post illud, quod certe varif-
simum est. Adde.*

*Nec dari vacation em accipientibus elemosynas ma-
nuales, vel legata annua ex ibidem dictis patet.*

FINIS ADDITIONVM.
Trium Opusculorum.

A D:

ADDITIONES

AD LIBRUM PRIMVM DECALOGI.

Ipsa incho in intentione, &c. Diuisione operis. Illud. Id quod quam sit operosum. Sic clarius corrige: Id autem quod digerendum suscipio, quam sit operosum.

Lib. 1. cap. 1. §. 3. num. 9. fine. Post illud. Octoniam Sz cristia &c. Adde.

Quando aliquid paruum datur pro eo consequendo. Cap. eodem. §. 3. num. 25. fine. Post illud. reprehensibile Adde.

Facit ad hæc Sanchez, qui excommunicatio fieri potest relictam aduersus consummantes matrimonium, non premissis benedictionibus, ait, minime ligare, quia Excommunicatio ferri non potest nisi ubi id est materia imponendi præceptum obligans ad mortales, quæ materiæ non apparet in ea consummatione, nisi forte aliquando dicitur in aliqua Diæcesi tolerent diffusi eiusmodi benedictiones, nam tunc posset sub excommunicatione præcipi, vt intra tempus commodum, v.g. intra semestre, adhiberentur. Hæc ex illo. Vbi vides, inualide excommunicationem ferri circa rem, quæ non est apta, vt de ipsa imponatur præceptum graues. At certe materia, cuius status, modo dicto est, leuis, grauis esse moraliter non potest &c.

Cap. 2. §. 6. n. 9. post illud sequitur potas. Adde. Nisi forte (vt dicam cap. 3. §. 3. num. 1. & 2. & 3. in aliquibus ex illis obster possessio.

Cap. eodem. x. §. 9. n. 7. fine post illud. vel diuino imperatam. Adde.

Vel contra eiusmodi ius redundare, vt ex se patet. Cap. 3. §. 3. nu. 6. de lo illud. qd ille sit adca doctus &c. Sic reponc. Ut, ille rem serio tractans, sit adco doctus.

De
H
A

1
2
3

Cap. eodem. 3. §. 3. num. 7. initio post illud si de facto alter possideat. Adde.

Vel quod dixi nu. 4.

Cap. eod. n. 3. §. 4. eodem. n. 7. fine post illud. velis amplecti. Adde.

Cum limitationibus dictis n. 4. lege Merollam Tō. p. d. 3. c. 4. n. 131.

Ibidem n. 24. fine post illud. Laborantem. Adde.

Non obligari tamen quando actio se tenet ex parte Ministri, puta Confessarii, norat Delugo. 4. & ego dixi lib. 3. Meth. Confessionis cap. 9. §. 1. n. 4. in Addit. & iterum dicam cum Ioanne Sanchez, quando agam de Penitentia lib. 5. c. 5. §. 4. n. 39.

a
Delugo
lib. 1. Re-
sp. mor. d.
28.

Cap. eodem 3. §. 5. num. 1. fine post illud. a iustitia deficere. Adde.

Abstrahimus ab eo quod exactor, acceptando officium, promisit tacite sequi opinionem probabilem fauentem Regi, iuxta dicta §. 3. p. n. 10.

Cap. eodem §. 7. H. Confessio Sacramentalis post illud. K. casus & censura reservata. Adde.

Illud hic habe. Posita ea sententia, quas docet in mortis articulo non posse quemlibet Sacerdotem absoluerq moribundum a reservatis, sed debere, si tempus permittat, expectari Confessarium habentem iurisdictionem ad illa, cuius tamen contrarium egosum sequuntur, tamquam probabilissimum, lib. 3. Meth. Conf. c. 7. §. 1. posita tamen, vt dico, ea sententia. Inquires, quid faciendum, si sit dubium, an infirmus sit superuicturus, donec ille Confessarius iurisdictionem habens aduocetur. Respondeo. Absoluatur, b etiam in illa sententia, quia ne subeat infirmus periculum damnationis, ita certo velle Ecclesiam, iudicandum omnino est.

b
Lege Ca-
strop. to. 1
tr. 3. d. 4. p.
p. 2. §. 10.

Cap. eodem §. 7. v. Depositi nati. Initio. Illud siue ex contractu siue. sic scribe.

Siue ex contractu mediate, immediate ex culpa siue.

Cap. 3. eodem. §. 7. v. Gabella. post illud, quia bonis fundamenti inuituntur. Adde.

Et Ianuarius quidem p. p. res. §. 1. citans Ecessium, alioq; contra Suar. docet, non teneri quempiam ad Gabellas, non solum quando dubie, sed nec quando opinabiliter

fo-

solum sunt iustæ, cuius doctrinæ fides sit apud eius Auctores. Irregularitas n. sine post illud in se, prædictis Cætoribus. Adde. Dixi in proxima perenthesi (foemineus est iudicandus) Verum Naldus aliq; non pauci putant, in dubio foetum censendum esse masculinum & ita servari in sacra Poenitentia. Nihilominus esse, quoad forum internū, censendum foemineum, adhuc mihi, improbable non est, dum loquimur de irregularitate, nam ceterum Poenitentia tutior, & certe probabili sententiæ contrariæ se conformat. Id autem de rationes inter cæteras probare possent. Primo quia, vt innuimus, minus gravari debet delinquens, & in dubio semper est favendum Reo. Sane Castropalaus b Quoties (ait) dua; præsumptioes concurrunt in uno actu, illa prævalere debet, pro qua est honestas, & excludenda præsumptio delictum committens. Dic, tu, & excludenda præsumptio maius delictū committens. Secundo, quia prius est, factum esse inanimatum, quam animatum, ergo donec mihi clare ostendas, illud habere animam, pronuntiabo esse sine illa; quia prævalet possessio prioris status. Tertio, si percipias quempiam, de quo dubitatur, an sit Clericus, non Clericus est reputandus, quia prius est hominem esse non Clericum, quam Clericum, & similia multa hactenus habuisti, & paulo post habebis. Cur igitur non idem in casu nostro?

Olim sic item argumentabar. Ex frequentiori euentu est in re dubia, iudicandum, at frequentius est, quod foemina nascantur, quam mares; ergo &c. Sic, inquam, olim: sed numeratis deinde infantibus, qui nati per aliquot annos sunt in hac Parochia. sra in Cathedrali Ecclesia hic Panormi, in qua habitant fere duodecim milia Capitū, hoc argumento amplius non sum usus; Nam cum ex libris Baptizatorum à me diligenter visis collegissem numerum marium, & foeminarum, qui in toto decursu trium annorum sacro fonte lavati sunt, inveni, quindecim amplius fuisse Mares, quam foeminas; qui parvus excessus certam parere præsumptionem non potest, qua potius iudicemus, masculinum esse foetum, quam

Nald. V.
Abortus
Filiucciis
alij; cū de
Abortu.

Castrop.
T. 1. d. 3.
deleg. p. 2.
S. 1. a. 8.

quam foemininum, vel contra:

Et, vt obiter, mireris Diuinam Prouidentiam, quæ ex vnâ partē facit, vt vincat vis natura ad perfectum semper intendens, plures mares procreando & ex aliâ foetibus æquales producat mares, foeminaq; ad sobolem propagandam, legitimo non cura multis, sed cum singulis vxoribus cōtracto matrimonio; vt id, in quâ obiter mireris, eos distinctim, & annuatim à me numeratos hic leges:

Anno Domini 1949: à primo Sept. vsq; ad primum Septembris consequentis nati sunt

Mares—251. foeminae—253.

Anno 1651: à primo Septēb. vsq; ad primū Sept. sequētis.

Mares—286. foeminae—291.

Anno 1652: à primo Septēb. vsq; ad primū Sept. sequētis.

Mares—283. foeminae—260.

Cap. eodem §. 7. V. Leges, & præcepta n. 10. sine, post illud

Hora Canonica nu. 2. Adde.

Si dubium sit, an lex sit iusta, non obligor illi parere, quia lex debet esse certo a iusta, nec sufficit esse iustam opinabiliter, vel dubie; neq; enim mea libertas certa cedere debet legi dubiæ. *b* Illud addit Ianuarius, dubitantem de materia iusta legis, si cognoscit, Superiorem in doctum, non posse obedire cæco modo, sed teneri ad examinandam legem, secus, si cognoscit doctum, Adde, & non malum.

Vt fufè probat Ianuar. 1. p. ref. 44.

b
Ianuar. ref. 46.

Cap. eod. §. 5. 7. V. Matrimonium. n. 5. sine, post illud. Dispensationem poterunt. Adde.

a
Sancti. lib. 1. matr. d. 18. n. 5.

6 Quid si dubitetur, an affuerit verus consensus in coniugibus, vel an fuerit præfens Parochus, an intercessit metus, vel quid simile, vnde ambigatur, an sit validum matrimonium?

b
Idē lib. 7. matr. 2 d. 97.

Respondet. Iudicem debere in foro externo iudicare pro validitate matrimonij, & compellere coniuges ad simul cohabitandum, certum est apud Doctores, & Excipe, quando dubium prouenit ex impedimento impotentie, de quo sunt sũæ Regulæ videndæ apud Sanchez. *b*

c
Hēriq. lib. 11. de mat. c. 13. n. 4. & c. 11. n. 5

7 Sed difficultas est, an idem sit asserendum in foro conscientie. Non idem, docet Henriquez, & quia nemo in dubio obligatur in conscientia subire certum onus, quale profecto

fecto summum est in Matrimonio, quia in dubio melior est conditio possidentis; cum ergo coniuges certam possideant libertatem, matrimonium autem non sit certum, sed dubium, praeualebit libertas, sicut eadem praeualet in dubio voto. Id quod nos etiam dicemus inferitis. V. *Votum*.

Veram Sanchez a cum communi sententia idem asserendum esse, docet in utroq; foro, atq; adeo in dicto dubio validum fore etiam in conscientia matrimonium, quia utrumq; forum, externum & internum idem iudicant, ubi externum non immititur falsae praesumptioni.

Ad illud de voto responderet, adesse disparitatem; nam quod votum (utiq; simplex) quando est dubium non obligat votentem; inde est, quia in hoc voto non adest traditio, & sic non est possessio ex parte alterius; quasi dicat, quia in matrimonio, & in voto solenni dubijs adest traditio, per quam alter, idest, vel matrimonium, vel vnus ex coniugibus, vel Religio sunt in possessione, ideo eiusmodi matrimonium, & votum valida sunt, vel certe vt valida sunt censenda.

Equidem idem hic assero, quod mox repetam V. *Professio Religiosa*, nimirum, me nosse a tam communi tantorum Doctorum opinione discedere, vt etiam me non discedere ostendunt ea, quae modo n. 3. dixi; tamen in confirmationem sententiae Henriquez haec consideranda propono. Primo in casu matrimonij dubij, cui, quo ad forum conscientiae (nam in foro externo semper debet iudex iudicare iuxta communem sententiam modo nu. 6. dictam propter rationem, quam superius attuli hoc eodem cap. 3. s. 4. n. 4.) cur, inquam, praeualere contra dubium non debeat id quod firmum, & certum est, puta, libertas coniugum? Secundo, cur non dicamus, nihil ob stare huic libertati traditionem, quam innuit Sanchez? nam de ipsa traditione dubitatur; quare traditio atq; adeo possessio matrimonij, vel etiam professionis solennis non est certa, cum de ipsis dubitetur, an habeant sua essentialia, idest an adsit consensus, solennitas, substantialis, praesentia Parochi &c.

Negandum est igitur Sancio in matrimonio, & in voto solenni dubijs, de quibus est praesens controuersia, adesse

d
Sanch. l. 1.
de matr. d.
18. num. 6.
cū Couarr.
& Menoc.
ap. eūdem
quibus ad-
de Pōtium
lib. 2. mat.
c. 9. n. 16.

adesse traditionem, per quam alter sit in pacifica possessione; Non enim est in possessione, quæ prævalere possit certæ libertatis, qui solum est in possessione dubia.

10. Iam vero illud certum iudicat Sanchez ibidem alijsq; si stante eo matrimonio dubio, coniux certo contrahat aliud matrimonium cum alia, prævalere debere posterius hoc matrimonium. Ratio est (inquit Sanchez) quia hoc est certum, illud prius dubium.

11. Sed oro te, doctissime Sanchez. Si à posteriore matrimonio certo in hoc casu vincitur matrimonium prius dubium, cur à libertate coniugum certa illud idem matrimonium vinci in præcedente casu non poterit? Rursus si in priore matrimonio adest in tua doctrina certà traditio, & certa possessio, cur tam certa possessio sit à consequenti posteriore matrimonio (quod certe valde dubium esse debet, cum superueniat priori forte valido; imo, per te, ratione traditionis, prorsus vt valido putandò) cur, inquam, sit tam facile vincenda? Sed hætenus sic dubitasse sufficiat.

12. Denique (vt id etiam hac occasione proferam.) si prius matrimonium in suis essentialibus sit probabiliter certum, & posterius forte contractum, existente priore, sit item probabiliter, imo probabilius certum, prævalere debet prius matrimonium. Ratio est ducenda ex superius dictis. Si enim prius est probabiliter certum, est in possessione moraliter certa; vnde à nemine dimoueri potest, donec manifeste ipsius probabilitas infringatur, & matrimoniū posterius, stante dicta probabilitate prioris, semper erit in suis essentialibus incertum, & consequenter certitudine morali iniudicium.

Cap. 3. eodem §. 7. V. Restitutio num. 1. ibi. In priori casu, præsertim si non solum. dele illud. Præsertim.

Cap. 3. eodem §. 7. V. votum num. 15. sine, post illud, De ipsa essentia obligationis. Adde.

Et quia quando (licet certò quid voveris) dubitas, seu nō recordaris, an gratiam, V. G. sanitatem, ad quam impetrandam, votum direxisti, obtinueris nec ne, dubium cadit super conditionem, an scilicet illa fuerit adimpleta, ideo, propter eandem rationem præualebit;

rua

ita libertas, nec votarius eris. Colligitur ad Sanchez lib. 4. sum. cap. 25. n. 9. & cap. 16. n. 3.

Lib. 2. cap. 23. post illud. Ergo praevalet libertas. Adde, Quando est dubium, qualis sit finis voti, malus ne an bonus, an indifferens, ytrum valeat votum, dicetur commo-
dius lib. 3. c. 19. §. 2. a n. 10.

ADDITIONES AD LIBRVM SECVNDVM

Decalogi

Lib. 2. cap. 1. §. 7. num. 5. ibi. Lectio non prohibetur sub cen-
sura. Corrige. Lectio non prohibetur sub censura.

Eodem lib. 2. cap. 1. §. 7. num. 20. sine. Adde sic.

An autem ibidem Urbanus restrinxerit Episcopis ex-
tra Hispaniam, immo, & Inquisitoribus omnibus pote-
statem dandi licentiam legendi libros veritos non haere-
ticos, qua eos, perinde ac Inquisitores, frui, modo dixi-
mus 19. viri docti considerent. Verba Urbani VIII. l. c.
num. 3. sine haec sunt. Neque de caetera similes licentiae, nisi a
Congregatione S. Officii, dum singularis hebdomadis coram nobis
habetur, vel ab alijs per nos etiam in ead. m. Congregatione
specialiter deputandis, concedantur. Considerent autem Do-
cti, num haec Urbani clausula (ne concedantur) auferat
potestatem, non enim dicit: Ne possint concedere, sed ne
concedantur.

Cap. 5. §. 1. m. 4. circa medium. post illa verba. a die vsus il-
lius concessa dispensationis. Adde.

"Squillante a putat", hunc dispensatum non deobligari
ab officio recitando, nisi post contractum matrimonium.
Sanchez vero l. c. ait, deobligari ante contractum matri-
monium, sed dimissio iam habitu, quia tunc vitur di-
spensatione, quod mihi videretur probabilius, quia tunc
assumit alium statum.

Eodem cap. 5. §. 1. num. 15. sine. post illud Clericum ad
officium non obligari. Adde.

Eiusmodi autem Superior debet esse vel Generalis,
vel iuxta cuiuscumq; Religionis consuetudines, saltem
Prouincialis, quia res est multum extraordinaria: acce-
dere item debet consensus Conuentus, in quo haec muta-
tatio facienda est, vt notat ibidem Sanch. & alijq;

Eod.

Squill. de
de oblig.
cletic. p. p.
nu. 33. &
rursus de
de Priuil.
Cler. c. 7.
n. 39.

Ascan. Tā-
bur. de Iur.
Abb. to. 2.
d. 10. q. 13.
n. 4.

Eodem cap. 5. §. 3. num. 3. sine post illud. cum de Missa.
Adde.

Sicuti etiam; ne incidat in poenas V. G. in excommu-
nicationem forte fulminatam contra non facientes illud

^c
Castrop. opus, iam enim fecit, licet sine intentione. *Eodem cap. 5. §. 4. num. 14. sine, post illa verba internam*
de orat. d. *attentionem adhibere.*
1. p. 3. Sæc.

1. 1. in De- Confirmatur ex Bauci in selectis qu. 37. Petes, 17. qui
cal. c. 13 citans Sanchez in Consil. lib. 7. c. 2. dub. 16. ait, non obli-
4. n. 9. gari seruientem Choro recitare illam partem, quam pul-
sat organum; quia; (inquit) Ecclesia sumit illam partem
pulsationis Chori pro Oratione.

Cap. 6. §. 2. num. 13. post illud. Cessaret conuentio. Adde.

Ex dictis colligere poteris, non solum tertium aliquem,
sed ipsum etiam Magum posse, immo & debere, siue
destruere signum; siue positue ponere signum con-
trarium pacto, quo scilicet posito, (sed sine nouo ma-
leficio) desinit nocere Doemron. Sicut enim (ait Lessius) ^a
Maleficus, qui Diabolum inuocat verbis, vel scriptis, ut
Lcfl. 1. 2. c. noceat cuiquam; tenetur cessare ab ista inuocatione, non
4. nu. 43. solum quia superstitiosa, sed etiam quia noxia, ita quoque
tenetur signa posita, quibus illicitur, ad nocendum, tolle-
re, si aliter nocumentum impediri nequit.

^a
Dixi (sed sine nouo maleficio) nam propterea illa si-
gna contraria, quæ forte debent poni, solum possunt esse,
vel bona, vel indifferentia. Veneficium V. G. fit huius-
modi. Si Venefica te tangat, tu morbo inficieris, & pau-
latim tabesces, at si illam tu repercutias, impediatur
morbis. Dico, te posse repercutere, quia repercutio
est res indifferens; nec enim repercutio est nouum
maleficium.

^b
Id etiam clare docet Sanchez. *b* Tandem, inquit, licet
etiam signum posituum contrarium apponere, dummodo
sit ex se licitum, aut indifferens ad pactum illud cum
Doemone initum, rescindendum. V. G. si Doemron es-
set pactus cum maleficio, se nociturum, nisi maleficiatus
postea se signet cruce, aut lauet corpus, licebit huic se si-
gnare, aut lauare, non intentione sanandi, positue co-
medio, aut opera Doemronis, sed solo animo tollendi
signi, & pacti nocendi dissoluendi. Hæc Sanchez. *b* ci-
tans

Sanc. 1. 2.
2. sum. cap.
41. n. 25.

tans Snarium Lessium. Syluestrum, Delrio.

Obijcies primo. Lessius l. c. n. 48. docet, posse tolli, vel poni dicta signa ad hoc, vt cesset nocere Dæmon, non vero docet, posse, ad hoc vt Dæmon posituæ det sanitatem: at in exemplo à nobis allato, potuit euenire, vt illa repercussio fuerit signum nō solum ne Dæmon prosequeretur nocere, sed etiam, vt posituæ afferret sanitatem, ergo illam ego ponere non possum, directe enim tunc vellem sanitatem à Dæmone posituæ illam conferente.

Respondeo. Huic obiectioni sic diserte satisfacit Castrop. Negari non potest, (inquit) posse, Maleficum destructionē illius signi ad vnum finem dirigere (intellige tu ad desinendum nocere) & non ad alium (intellige, & non ad sanitatem posituæ conferendam) concedo igitur (sic habet n. 10.) nemini licitum esse vti signis à Dæmone datis eo fine, vt Dæmon excitetur ad fidem seruandam, vel sanitatem, concedendam. At bene poterit illis signis vti. vt tollatur Dæmonis incentiuum, quod habebat ad nocendum. Quod autem Dæmon, destructo signo, non solum cesset nocere, sed etiam concedat salutem, per accidens est intentioni destruentis signum, non enim destruens signum illam sanitatem consequi, destructione prætendit. Hæc Castrop. quæ est, ipsissima doctrina Sanchez modo iam allata.

Castrop.
to. 3. tr 17.
d. 11. n. 8.

Ob. secundo. Esto illa positio signi contrarij sit tantum, vt, eo signo posito, Dæmon desinat nocere. At potest euenire, vt ea positio signi non sit solū pacti prioris destructio, sed sit nouum pactum, ob quod Dæmon nocere desinat, ergo tunc esset nouum maleficium.

Respondeo. Nouum pactum non potest iniiri, nisi ex noua consensione duorum, atque adeo nisi destruens signum consentiat. At ipse nullatenus consentit, solum enim intendit prioris pacti dissolutionem, & nihil præterea. Adde Primo, non consueuisse Dæmonem, pro noua paciscenda conuentione, rem bonam, imo nec regulariter rem ex se indifferētē, adhibere, semper enim aliquid vani saltem, admiscet.

Adde secundo, Cum mihi nō cōstet, hoc esse nouum pactum (pactum enim non destruitur nouo pacto, sed

solum recedendo ab ipso) cum non constet, inquam, hoc esse novum pactum, ad summum dubia res erit. quare querendum restaret, quid in dubio hoc faciendum esset? Id quod iam subdo.

Inquires enim. Licebit ne ponere eiusmodi contrarium signum, quando omnibus expensis dubium est, an talis signi positio sit maleficium, atq; adeo novum pactum? Lauate enim se, ex Sanchez citato; vel repercutere, ex Lessio citate non sunt Maleficia. Sed quid si sit V. G. lauare se cum aqua benedicta, vel dicenda quaedam verba, de quibus dubitetur an sint vana, unde dubitetur, an illa lotio, vel percussio sit novum maleficium?

Respondeo Lessius le. nu. 46. Inclinat licere, sed cum protestatione non consentiendi pactui forte nouo. Similiter, inquit, non licet, si res sit dubia, non enim licitum est, vti remedio superstitioso, aut de quo dubium est, an contineat tacitam Dæmonis inuocationem, hoc enim est, se exponere manifesto periculo superstitionis, nisi forte id fiat cum expressa voluntatis contraria protestatione. Hæc Lessius.

Verum absolute nunquã licere, docet Sanch. loc. cit. his verbis. Addit Lessius, si dubium sit, an id signum sit superstitiosum, non licere, nisi forte præmissa contraria voluntatis protestatione. Sed nec hoc modo audeo id approbare. Hæc Sanch. dumtaxat. vbi vides nullam hic ab ipso rationem afferri, unde illud non approbet. Afferit tamen Castrop. qui huic sententiæ Sanchez adhaeret, & sic habet. Bene aduertit Sanchez, si dubium sit, an medium, quod assumitur superstitiosum, aut illicitum sit (quousq; dubium deponas) te non posse illo vti, quantumcuinq; protestaris nolle vllam cum Dæmone Societatem habere, quia hæc protestatio non vincit dubium neque purgat malitiam, quæ in illo esse potest. Hactenus ille.

Castrop. l. cit. n. 10.

Ego in praxi sententiam Lessii libens amplecterer. Et ratio esse posset, quia semper in eo dubio est caput, unde dubium deponere facile queam, quã depositione habitã, concedit ipse Castropalaus. Nam quãdo est dubium, an hæc res, quæ adhibenda est, sit superstitiosa nec ne, indicat-

dicandum practice est, nō esse superstitionem, quia prius est, rem esse indifferentem, immo, & bonam ex se, & deinde est, seu superuenit, esse malā ex pacto cum Dæmone; ergo donec ostendas, superuenisse pactum, semper possidebit indifferentia, vel bonitas. Cum ergo nemo possit, vel debeat deijci à sua possessione per superueniens dabitur, vt late diximus lib. 1. cap. 3. per totum, præualebit in casu nostro negatio superstitionis, atque adeo deponetur dubium.

Dixi (amplius tunc) absolute tunc amplectar, q uādo cam tu, re maturius expensa, sapiens lector, excipies.

ADDITIONES AD LIBRVM TERTIVM

Decalogi.

Cap. 15. §. 2. num. 3. Illa verba: *An malus finis adductus*. sic corrige.

An malus finis, vel indifferens.

Ibidem dele illa verba, *Quoties finis &c.* vsq; ad *Votum est irritum*, & sic reponē.

Quoties finis, siue moraliter, siue etiam venialiter malus, siue solum indifferens ita adiungitur à vouente materiæ promissæ, vt vere sit finis ipsius promissæ materiæ (id quod fit, quando vouens intendit per illam rem, quam promissit, obtinere aliquod malum, vel solum indifferens) toties yltra peccatum, quod forte inuenitur in illa materia, votum est irritum.

Ibidem num. 5. fine. Post illa verba, *mala sunt Deoq; ingrata*. Adde.

Hæc ex Sanchez. sed Castropalaus mihi hic magis placet. ait enim, etiam in præcedenti casu non esse validum votum, quia neq; in illo est votum de re bona. Ieiunium enim, vt relatum ad habenda prædicta, imbibit vsum mediourum ad illa; at, vt sic, malum quid est.

Sed adhuc vnus est casus, in quo est validum eiusmodi votum, quando scilicet fit, non quidem ad habendos illos effectus ex illis medijs, verum illis effectibus iam habitis fiat propter gratitudinem ad agendas gratias Deo de illo filio, incolumitate, lucro. Tunc enim ex vna par-

te hæc non sunt mala ex se, & ex alia non intenduntur haberi (iam enim sunt habita) illo prauo medio, à quo in casu præcedente inficiebantur.

Ibidem num. 9. sine, post illa verba valere censeo. Adde sequentia.

Quando dubitatur de Bonitate finis Voti.

D Enique illud est hic explicatu molestum, quid sentiendum, quando dubium est, qualis nam sit finis ipse principalis, bonus, ne, malus, an indifferens. Ut huic difficultati faciam satis, recole, finem in voto esse posse duplici modo. Primo, si quid, executione rei promissæ, obtineri intendatur. V. G. per Ieiunium intendit quis obtinere, vel victoriam a tentatione praua, vel vindictam inimici, vel indifferenter corporis recreationem. Secundo, si quid non sit finis rei promissæ, sed ipse vouentis, quod alij dicunt, esse finem ipsius voti, vt si quis promittat eleemosynam, non quidem, vt acquirat mediante illa, vanagloriam (hoc enim modo esset finis rei promissæ) sed vt exerceat quidem actum misericordie, at illo actu intendit vane laudari a circumstantibus, Vides? Hic finis est ipsius vouentis, ipsumq; afficit, non vero inficit actum eleemosynæ, qui etiam tunc est actus bonus, solum comitanter ex illo vanagloria captari intenditur.

11 Iam vero communis doctrina est, in primo casu esse inualidum votum, si finis est malus, vel indifferens, quia tunc res promissæ affecta illo fine, mala est, vel indifferens; vnde materia voti esse non potest.

Contra, validum est in secundo casu, quia res promissæ bona est, esto ille comitans affectus sit malus malitia, vel veniali, vel mortali, iuxta affectum ipsius vouentis.

12 Non est igitur in hoc difficultas, vbi supponimus, esse nos certos de huiusmodi finibus, sed implicata difficultas est, quando dubitamus. Ut ergo clare procedatur, distingue diligenter tria.

Vel enim primo agi potest, quando finis principalis est vnicus, & certo malus, vel certo indifferens, dubitatur

tur autem, an hic afficiat rem promissam, an vero ipsam vouentem.

Vel secundo, quando finis idem principalis, pari modo, in se vnicus certo afficit rem promissam, sed dubium est, an in se sit malus, vel indifferens, an potius sit bonus. Dico (afficit rem promissam) nam si afficit solum vouentem, etiamsi finis sit certo malus, nec solum dubie malus, vel dubie indifferens, iam diximus num. 11. validum esse votum.

Vel tertio, quando duo sunt fines, a quibus moueri principaliter vouens potuit, alter certo bonus, alter certo malus, vel certo indifferens, sed dubitatur, a quonam ipse motus ad vouendum fuerit, ab hoc, an ab illo. Petrus V. G. certo vouit Visitationem Lauretanæ Virginis, sed dubitat motus ne principaliter fuerit a pietate erga Sanctissimam Virginem, an a mera curiositate, vel an ab impudico amore puellæ inibi habitantis.

13 His distinctis. Dico primo, Sanchez a docere in primo casu valere votum, atq; adeo obligare, quia certum est de voto, incerti de fine. Sed mihi videtur esse etiam probabile, nequaquam valere. *b* Ratio est, quia in eo dubio, an finis ille cadat in rem promissam, an potius in ipsam vouentem, seu votum, iam dubitatur, an votum habeat bonitatem, quæ est de essentia voti, atq; adeo, an adsit votum. At ad illud, quod dubito num sit votum, non obligor, quia tunc præualeat mea certâ libertas contra votum dubium.

^a
Sanchez. l. c.
n. 28.

b
Cum Tan-
credi in q.
mor. tr. 3.
d. 4. q. 14.

14 Dico secundo cum eodem Sanchez, *a* in secundo casu non valere votum. Ratio est, quia tunc dubitatur de bonitate rei promissæ, & consequenter dubitatur an bona sit, an mala; At operari cum hoc dubio, malum est.

^a
Sánchez. ibi-
dem ex. 6.
n. 24.

Sed quid si in hoc secundo casu dubitetur, an bona sit, an indifferens? Respondeo adhuc non valere, quia in casu hoc dubitatur, an Deus votum hoc acceptauerit, dubitatur enim, an id habuerit essentiam voti, quæ est, esse de re bona.

15 Dico tertio, neque esse validum votum in Tertio Casu. idque satis probabiliter; esto aliqui probabiliter etiam asserant, esse validum.

Ra-

Ratio nostræ probabilitatis est eadem quam modo attulimus; Si enim omnibus diligenter expensis (ut certe a te semper supponimus, hic, & in præcedētib; esse expendenda) manet dubium, an motus fueris ad vouēdum ex hoc bono, vel illo fine non bono, semper remanet dubitatio de constitutiuo essentiali ipsius voti; ergo votum erit dubium, ergo non obligans, cum præualeat certa libertas.

Dices in hoc tertio casu sumus certi de voto, sed incerti, qualisnam finis fuerit adhibitus. ergo præualet votum. Ita sentire videtur Sanchez *b* Respondeo. Nego, nos certos esse de voto, quamuis per verba illud exteriorius fuerit explicatum: cum enim dubitemus, an eiusmodi promissio habeat bonitatem finis, de voti essentia, atque de eius certitudine dubitamus; præualet ergo certa nostra libertas: nam verba, illa solum materialiter se habent.

Replicas. Nemo præsumitur commisisse delictum, ergo quando est dubium an voueris V. G. Peregrinationem Lauretanam ex fine visendi Amicam, vel visendi Sanctissimam Virginem, præsumeris vouisse ex posteriore hoc fine, nam secus, peccasses. dum voluisses illam peregrinationem instituire, ut turpem amorem foueres. Ita quis poterit ex illis Sanchez verbis ibi (*ut minus delictum præsumatur*) argumentari.

Respondeo, nos loqui, quando, omni præsumptione considerata, & omnibus expensis circumstantijs adhuc remanet res dubia. tunc enim dico, in foro conscientiæ votum esse æstimandum inualidum, quia non adest certo essentia voti. Esto igitur in foro externo me vigore possis ad votum propter dictam, vel quascumq; alias præsumptiones, at in interno, cum vere nesciam qualitatem finis, unde & nesciam, an commiserim delictum nec ne, sum in eodem foro dubius de essentia voti ergo illud exequendi nequaquam Reus.

Cap. eodem 15. §. 4. num. 3. sine. Post illud. *Nec Deo grata.*

Adde.

Säch. lib.
4. in decal.
c. 7. n. 29.

Votum non ludendi, ne fiat iactura rei familiaris, valet a ex Sanchez & merito, quia actus virtutis est, nolle prodigere rem familiarem.

Ibidem

Ibidem §. 4. num. 4. fine. Post illud, quod est de consilio.

Adde.

Idem est, (ait Bonacina *b*) si sub conditione sic vocas; si quam ducam, ducam meretricem, vel pauperem; Ratio est, quia, quandoquidem coelibatum non seruas, melius est, maiorisq; charitatis opus, illis, per tuum matrimonium, auxilium impendere.

Cap. 16. §. 1. num. 1. versus initium post illud, non vero diuersam. Adde.

An sint mutatae circumstantiae in eo, qui vouit castitatem, vel Religionem, si multos, vel aliquos annos vixit, uxoratus disputat, amicissimus Tanereda, *b* an nimis benigne, qui legit, expendat.

1. *Ibidem* num. 3. post illud breuiter insinuasse. Adde.

An cesset votum ingrediendi Religionem in eo, qui ingressus est Nouitiatum, & Religio illi non placuit, tam bene, & clare docet Sanchez, & vt superfluum omnino iudicem hic doctrinam illam exhibere.

Ibidem post pauca lineas post illud, sequentis casus intelligitur. Adde.

4. Sed antea non est omitendum, notare, interdum cessare votum, per illius satisfactionem etiam si voti immemor fueris, vel, etiam si satisfacere voto nolueris, id quod breuiter sic habet Delugo.

Si ex voto debeas dare v. g. hoc mense aliquam elemosynam, & immemor voti eam dedisti, satisfacisti proculdubio, sicuti si cum voto audiendi Missam, voti immemor eam audisti, vt docet Sanch. *b* qui notat idem esse, licet haberes intentionem non satisfaciendi voto per illud opus, nisi forte nouo voto te voluisses obligare ad illud opus iterum faciendum. Hec Delugo.

Quod si quaeras huius doctrinae rationem; ea est, quia iam nunc est communis sententia, quod qui ex lege debet facere aliquod opus, V. G. Die Dominico interesse sacro, si illi interest immemor legis, immo etiam memor, & nolens per illam Missam satisfacere praecipito, adhuc praecipito, satisfacit: quia iam ponitur ab illo id, quod lex praecipit, nec enim lex praecipit, & obligat ad ponendum opus cum intentione satisfaciendi legi, sed solum ad ponendum illud opus; Vnde sequitur, quod si

hic

b
Tacr p. p.
q mor. cr.
3. de Voto
disp. 1. q.
52.

c
Sanc. l. 4.
sum. cap.
16. d. n. 88.

a
Delugo
de iust. d.
4. n. 46. fi-
ne.

b
Sac. l. 1. in
Decal. c.
13 n. 10.
& 18. &
4. cap. 13.
n. 40.

hic intra tempus habile mutet intentionem, seu aduertat, iam se satisfecisse, non peccet, non audiendo aliud Sacrum. Ergo idem merito dicimus de voto, quæ est lex priuata obligans ex vi Religionis, non vero ex vi iustitiæ.

Quod vltimum addo, quia in obligationibus ex iustitia, est quæstio inter DD. an quando quis aliquid ex iustitia debet, extinguat debitum, si illud soluit immemor eius obligationis, vel si soluit animo donandi: & eodem negat extinguere c. Delugo, concedit Baldelli d. quem refert, & sequitur Diana. e at cum nos loquamur de obligatione, quæ non pertinet ad iustitiam, iure dicimus hanc nostram, communem esse sententiam. Redeamus nunc ad promissam casus solutionem.

c
De lugo
l.c. nu. 45.

d
Baldelli
tom. I. lib.
5. d. 25. n.
18. ex L.

Cû ex plu
rib. ff de
solut.

e
Dian. p. 3.
tr. 13. ref.
44. vide
etiam p. 3.
tr. 6. refol.
58.

Eodem cap. 16. §. 4. num. 48. sine post illa verba per alios id commiserit. Adde.

Hanc facultatem, vt etiam dispensandi ad petendum debitum ex superueniente affinitate, esse etiam per Bullam notat Thomas Hurtadus. tr. 12. n. 1193.

Ibidem num. 49. Post illa verba. Sanchez Castrop. Pallizar, sic Adde.

Lege Ascanium Tamburinũ, qui affert Catalogum votorum, quæ possunt dispensare Mendicantes, quem in lectorum gratiam breuiter contractum hic subdo.

Mendicantes, & qui cum ipsis communicant in Priuilegijs, possunt in votis Papæ reseruatis dispensare, quoties in iisdem possunt Episcopi ratione alicuius circumstantiæ, vnde vere deficiant à rigorosa reseruatione. Possunt ergo dispensate.

- I. Voto disiunctiuo, cuius altera tamen pars reseruata est.
- II. Voto Castitatis non perpetuo, sed temporalis; At, ad centum annos, iudicatur perpetuum.
- III. Voto, quo alter coniux absq; alterius licentia, vel absq; illa, promisit, se non petiturum debitum.
- IV. Voto non reseruato, in quod Pontifex votum reseruatum commutauit.
- V. Voto Virginitatis seruandæ, si fuit solum pro prima vice &c.
- VI. Voto, in quo vouens intendit, se solum ad culpam venialem obligare.

- VII. Voto de nunquam contrahendo matrimonio.
- VIII. Voto non fornicandi, vel nō tangendi mulierē.
- IX. Voto castitatis emisso ex metu, licet leui, incusso ad votum emittendum.
- X. Voto castitatis, vbi dubitatur, an sit validum.
- XI. Voto assumendi Ordines Sacros.
- XII. Voto expresso promittendi Castitatem.
- XIII. Votis diuersis ad Castitatem pertinentibus, separatim emissis &c.
- XIV. Voto ingrediendi Religionē non approbatam.
- XV. Voto paupertatis, vel obedientiæ in sæculo, aut in Religione non approbata.
- XVI. Voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Hierosolyma; hæc enim est vera Religio, de alijs controuertitur.
- XVII. Voto arctioris Religionis, vt commutetur in votum laxioris.
- XVIII. Qualitatibus peregrinandi, vt si pedester uisisti, commuteris in equestrem.
- XIX. Voto Religionis non perpetuæ V.G. ad duos, vel tres annos: ad centum iudicatur perpetuum.
- XX. Voto, quo quis promissit perseneraturum, & professurum in Religione. Votum enim Religionis reseruatū est illud, quo quis velit legitime ingredi in Nouitiatum, & ibi sine fraude experiri, secus ex iusta causa egredi.
- XXI. Executioni in differendo ingressum in Religionem, vel alijs reseruatīs, dummodo non impediatur totaliter, vel æquiualeuter ingressum.
- XXII. Votis trium Peregrinationum reseruatārum non in eorum locorum deuotionem, sed ad alium finem emissis. Ad finem deuotionis præsumitur, si de fine alio expresse non cogitetur.
- XXIII. Voto non petendi dispensationem ab alio, quam à Summo Pontifice.
- XXIV. Voto reseruatō poenali, & vere conditionali ob conditionem de futuro. Sed ex Ascauio Tamburino loco cit. nondum impleta conditione, at ex me, alijsq; vt suprà num. 32. vidimus, etiam post eam impletam
- Hæc ex Ascauio Tamburino, qui ibidem qn. 9. addit,

cum, qui obtinuit à Pontifice voti dispensationem exequendam ab ordinario, voti inquam, cui valeat Prælati inferior, vel Religiosus dispensare, posse huic gratiæ Pontificis renuntiare, & illam habere à Prælato huiusmodi, vel Religioso. Quod si Pontifex noluit dispensare, non poterit alius inferior, nisi noua superueniente causa ex Sanchez lib. 8. de matr. d. 14. n. 5.

Cap. 17. §. 2. num. 15. sine. Post illud. Hæc ex Fagundez. Adde.

Cui adde a Delugo. Votum (ait) non datur ijs, in quorum fauorem vota emissa sunt, quando pronissio non ipsi, sed soli Deo fit: quo casu, etiamsi ipsi presentes essent, & acceptarēt, nullum ius acquirent, & ipsi inuitis, posset dispensatione, vel commutatione tolli illud votum, vt fatetur Sanchez b.

a
Delugo
d. 29. de
iust. n. 93.
b

Sanch. l. 4.
in Decal.
c. 51. n. 14.

ADDITIONES AD LIBRVM QVARTVM Decalogi.

Cap. 2, §. 2. num. 14. sine post illud. *Dubitand. ratio.* Adde.

Confessio mortalium Sacramentalis à te facienda.

15 **D**ixi, a te, nam si, vt fiat a moribundo cōfessio, ru Sacerdos omittas Sacrum, si tempus aliud non suppetit, te excusari a Sacro non est dubiū ex dictis n. s. sicuti nec est dubium, te obligari, si tēpus suppetat.

16 Dixi rursus (mortaliter) nam cum confessio venialium, quo etiam reducuntur mortalia, aliàs absoluta, nō sit de præcepto, Missæ autem auditio de præcepto sit, nō poterit relinqui Sacrum die festiuo, vt illa cōfitearia.

17 De mortalibus igitur aliàs non absolutis est questio. Et quidem Suarez a neque confessionem hanc, neq; concionem putat, esse excusationem aptam ad omittendum Sacrum, etiam quando occurrit moralis necessitas, vt quando nunc habetur Confessoris copia, & non habebitur postea, siue quia Confessorius discedet, siue quia pater, vel maritus nolunt vt filia, vel vxor redeat ad Ecclesiam.

18 Sed certe, sicuti Suarior assentior de concione (quid-

a
Suar. to. 3.
in 3. d. 88.
sect. 6.
Vers. Sep-
timā Ce-
put.

(quidquid dicat Angelus ^b) quia hæc non est admodum necessaria, ita ab eodem discedo, de confessione mortali in illa necessitate, non quidem vnus, vel alterius dici, sed aliquorum, iuxta ea, quæ a me alibi dicta sunt in eo casu, quo quis grauatür peccatis reseruat, nec habet Confessarium potentem ea absoluerè,

^b
Angel. ap.
Suar. l. c.

^c
Ca. I. Me.
th com S.
6. n. 24.

^d
Bauci in
singul. c.
19.

Ratio nostræ doctrinæ, quam merito sequitur Bauci, d est, Primo, quia licet per contritionem deleri possit peccatum, id tamen medium est difficile, & ex altera parte diu permanere in inimicitia Dei, valde est periculosum, cum, qui à Dæmone possidetur, facile in alia peccata prolabatur, iuxta vulgatum illud S. Gregorii: *Peccatum, quod per penitentiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit.* Secundo, quia DD. pro necessitatibus valde hæc inferioribus excusant a Missæ auditione, & hæcenus vidimus, ergo non est hæc, de qua nunc loquimur, improbanda. Tertio, ex charitate excusauimus n. 8. puellam ab auditione Sacri, ne adolescens illam videns, peccet, & non excusabimus, vt illa ipsa a se peccatum excutiât, diuinâq; sibi amicitiam recuperare diu nequaquam differat.

Cap. 3. s. 3. num. 17. sine post illud. *Sine necessitate te confersis.*
Atde.

De his duobus dictis fuse Diana p. 10. r. 14. resbl. 11. ad meam sententiam. Loquitur autem ipse de ludente pila, an sic defessus obligetur ieiunare. Seio Ianuarium p. p. resbl. 53. & 54. dicere, se ludo defatigantem, vel pharmacum sine necessitate sumentem in die Ieiunij non peccare, non ieiunando, etiamsi ad finem non ieiunandi eas suscipiat; seio, inquam, id, sed certe eius rationes ad libram expensæ probabiles nequaquam apparent.

Cap. 3. s. 1. num. 17. paulo post ab initio, post illud. *Hæc ille.* Atde.

In eadem valde propendet Merolla tom. 2. d. 4. cap. 3. ml. 467. qui tamen sic concludit. Hæc omnia dicta sint, non omnino affirmando, sed potius dubitando.

Eod. cap. 3. s. 1. num. 17. sine. post illud. *Omnino conuincentes.* Atde.

Lege item Ianuarium p. p. ref. 57. contententem solvere argumenta contraria adducta a Merolla, atq; affirmantem, licite nos infantibus, & infidelibus iubere posse

h 2. opera

opera seruiha die festiuo, cuius rationes in eo fundantur, quod illis labor, ut est ab Infideli, vel Infante, peccaminosus non est, ergo illum ipsis iniungere, mihi non est prohibitum.

Eodem cap. 3. §. 2. num. 5. post illud de quo mox suo loco. Adde.

Diximus n. 3. de ornandis Templis, sed quid de istdem ab ornatu spoliandis? & hoc abstrahendo ab alia necessitate, ut esset notabilis obligatio statim reddendi ornamenta, carentia eorum, qui possent id efficere die sequenti, non festiuo &c.

Puto, in hoc casu non posse duci excusationem à cultu sacro, sicuti duximus in casu, quo idem Templum ornatur, Ratio est, quia ornare ad sacrum cultum aliquo tandem modo propinque pertinet, ut ibidem vidimus. At ornatum auferre, non ita, cum potius id dirigatur ad eos ornatus asseruandos, quod sacrum quid non est.

Cap. 5. §. 3. num. 2. sic post illud. Ita in casu nostro &c. Adde. sequentia.

His in prima editione euulgatis, volens quidam meus per familiaris id in praxim deducere, panis uncias ad lancem octo, in aquam insudit, elixauitq; Cognitione autem facta, bilancem iterum admonuit, comperitq; augmentum valde excedens, hoc est, vsque ad triginta fere uncias, pultem illam ascendisse. Bonam ergo partem eius cum sumpsisset, seq; illa fere ad satietatem refectum esse, sensisset, siue noluit, siue non valuit ad id, quod reliquum erat comedendum, procedere, dicebatq; deinde amicis, *ientare ne hoc est, an plene canare à Gesto Filiuicius.* Et qui eum sequitur Pasqualis, a dum illam sententiam proferebant, rem experti non erant. Hæc ille. Quare eiusmodi opinionem vocare probabilem, nequaquam audeo. Non quia putem, aquam illam augmenti causam, in aliquo commutari per ignem, sed quia non potuit consuetudo, vnde totum ientaculi ius habetur, introducere, ut tantam pultem pro ientaculo absumeres, quanta fere sufficit, si non ad plene nutriendum, certe ad plene satiandum. Introducere vero potuit, biscocum, panemq; in aquam, vel vinum, dum actu te reficis, insula

a
Pasquali.
de ieiun.
decif. 106.

(id)

(id, quod paruum mutationem affert) comedere.

Huc, quando agimus de quantitate ientaculi reduci potest quantitas, quæ in die ieiunii sumpta, iudicanda sit parua materia; Hanc igitur, vel esse vnam, vel alteram vnciam ex nonnullorum sententia dixi; nunc confirmo ex mea, quia tam parua quantitas cibi Quadragesimalis (nam de carne mox) non nocet notabiliter ieiunio.

Addit Bauci, ^b & Hêriquez; ^c vnum ouum, aut parum orizæ cum lacte; vel frustrum casei esse paruum materiam, affirmantq; tum, propter hanc paruitatem, tum propter paupertatem, posse concedi ostiatim mendicantibus, quando alia ij non habent, vt ea comedant in die ieiunio. Hæc ex Bauci. Verum Henriq; propter paupertatem ea concedit; non propter paruitatem. Id autem probabile est, quia aliud non habenti parum obsonij videtur esse prædicta quantitas talis cibi, at propter paruitatem, nec vnum ouum posse concedi, ex mox dicendis nu. 3. colligetur. Verba autem Henriquez hæc sunt. *Habet enim; paupertas multa Privilegia, & vnum ouum, aut parum orizæ cum lacte, vel frustrum casei est in his parua materia. Nota illud in his.*

Sed quid de paruitate in esu carnis? Respondeo. Cum hæc sit maioris nutrimenti, quam leuiores cibi Quadragesimales, & pro illa adsit aliud præceptum de ea non comedenda tempore ieiunii, parua eius quantitas iudicatur ab Alphonso de Leone, ^a quam sumere solent coqui, ac Pincernæ ad prægustandos cibos (qui certe ne venialiter quidem peccant, quando ob necessitatem famulatus, & sui muneris id præstant.) Pasqualigus ^b autem, quem refert, nec refellit ^c Bauci, ait, in esu carniū dimidiam circiter vnciam esse paruitatem materię.

Quoniam igitur volui ego expêdere, quanti ponderis esset ouum vnunyatq; inueni, illud mediocris magnitudinis, & deducto cortice, tum aqua coctum, seu elixum, tum crudum, tum sartagine frictum, duarum vnciarum pondus attingisse, ideo sit, vt quarta pars oui, vel æqualis illi carnis portio sit in hac re nostra materię pauitas iudicanda.

^b Bauci in select. qu. 241.

^c Henriq. l. 2. c. 13. n. 9.

^a Alph. de Leon. & Dian. cit. à Pasqualig. mox citando.

^b Pasqu. de ieiunio de cis. 49.

^c Bauci in sing. cas. 287. vers. Petes duo decimo.

ADDI-

62
ADDITIONES AD SECYNDAM PARTEM
Decalogi.

AD LIBRYM QVINTVM.

Cap. 1. S. 4. num. 13. sine. Post illa verba. *Velle concedere.* Adde.

Quæres. Volenti rapere bona mea, possum ne licite persuadere, ad mea seruanda, vt rapiat ab alio.

Respondeo. Sanchez de hac quæstione docet duo. Primum, id minime licere, quia non licet alteri damnum inferre, illudq; consulere, vt meis rebus consulam, adhuc enim consulerem peccatum. Secundum, licere tamen, sic furi persuadere, nulla nominata persona. *Si furari vis, me relinque, multi alij sunt, à quibus furari possis. Fumo enim nullius malum consulitur, sed proprium auertitur.* Hæc Sanchez.

Equidem hoc posterius dictum, quod cum tanta generalitate approbat, approbo. Et ego, quia cum dicas *multi alij sunt à quibus potes furari*, non consulis, vt fueretur.

Sed difficultas est in dicto priore, an scilicet liceat sic dicere, nullum tamen determinando, *Relinque me, & furaris ab alio.* (non dicis, nunc, potes furari, vt modo dicebas, sed, furaris) Quid si, aliquem determinando, sic? *Relinque me, sed furaris à Petro.*

Respondeo. Sanchez l.c. nu. precedente, videtur inclinare, quod liceat, quando nulla persona determinatur. Sed ipse profecto id nequaquam docet, solum enim ibi ait, licere sic dicere, *Me mopem relinque & furaris ab aliquo dinite.* Id quod nos etiam modo concessimus, quia sic minus malum consulitur.

Puto ergo ex dictis, licitum nõ esse æquale, vel maius, persuadere, siue designando personam, siue in genere loquendo, quia tunc semper persuaderes peccatum, nec adesset excusatio deriuationis a maiori delicto, sed licitum esse persuadere minus modo supra explicato, quia siue personam determines, siue nequaquam, locum habet dicta excusatio. Quando autem dicimus (ab alio determinato, vel indeterminato) semper intellige, vt si possis

possis auertere latronem, solum indeterminate loquendo, certe non liceat determinate signare personam, vt ex se constat.

Cap. 3. S. 1. num. 6. sine post illud. *Quando aliunde ali possunt.* Adde.

Immo Doctores a non ignobiles docent, filium, etiam spurium, si nascatur post donationem bonorum a Patre factam, posse a donatario legitime petere alimenta. Donatario, inquam, nam si bona Patris ad alios peruenerint ex contractu oneroso, id non posse, iidem notant.

Apud Bar.
di l. 1. se-
lect. q. 21.

Ibidem nu. 7. sine post illud. *vt fuisse Doctores.* Adde.

Cum autem dicimus Patrem non posse denegare alimenta filio, intellige, si filius (quicumque ille sit, etiam si is sit legitimus b. ex Bonacina) indiget: quando enim non indiget, non obligatur Pater. Id quod etiam docet Molina, & Sanchez locis cit. quibus adde Delugo de iust. d. 24. a num. 121.

b
Bonac. lo-
co mox ci-
tando p. 2.
n. 2.

Denique Spurius hæres constitutus a Patre sub conditione si legitimetur a Principe, potest petere hæreditatem, & eam interim possidere, donec impetretur facultas, vt ex Sanch. notat Delugo lib. 3. respon. moral. d. 35. num. 5.

Cap. 3. S. 3. n. 4. sine post illud. *uxorem expelli.* Adde.

Huc facit sequens dubitatio. Vxor, ex consensu viri, vitam agit extra eius consortium, seq; suis laboribus alit; accidit autem, vt vir aliquando ad illam accedat, copulamq; exigat, qua habita, denuo recedit, nec illam curat alere, an possit dicta vxor, debitum huic viro negare? Respondet Bauci in Select. qu. 60. doctiori iudicio se submittens, quia resolutionem hanc se non inuenisse, dicit in alio auctore, Respondet, inquam, si vxor est pauper, & vir habet vnde se, & illam alat, posse negare, donec resipiscat vir, alatq; vxorem. Ratio est; quia sæuitia est causa Diuortij: at, quæ maior sæuitia, quam vxorem non alere cum possit? Neq; in hac denegatione requiritur, ait, sententia Iudicis, nos enim loquimur in conscientie foro, pro quo sufficit autoritas propria, vbi factum est verum, & non sequitur scandalum, vt hic certe non sequitur, quia ex communi consensu facta est separatio.

Hæc ex Bauci, vnde dici etiam posset non iniuste ab

VXO-

vxore negari debirum viro, etiam simul cohabitanti, si eam indigentem vir non aliat, cum possit. Hæc enim pars est sæuitia, ne dicam maior.

Insuper cõtra Sanchez modo citatum dici posset; Plus esse, non alere, cum possis, quam non cohabitare. Non alere enim est sæuitia, non vero, solum non cohabitare.

Deniq; posset etiam dici, vxorem posse dictum virum nolentem ipsam alere, domo eiicere, sicuti potest, si ipsi valde sæuum se præbeat. (vitato ex aliquo prætextu scandalo si quod est) Non potest enim negari, & durissimum esse inopi vxori, & causam esse discordiarum, ipsam fame contabescere, & præsentem videre maritum potentem, sed nolentem ipsi alimēta præbere. Quæ omnia merito sapientiori iudicio submittantur.

Cap. 4. §. 2. num. 3. post illud *Donatione paterna*. Adde.

Hoc autem quærimus, quando filius velit succedere Patri. Nam si contentus donatis, succedere hæres nolit, nihil conferre tenetur. Solum tunc, si nimis habuit à Patre viuente, possent alij filij, hoc est, ipsius fratres, agere contra eiusmodi donationem, vt pote inofficiosam, & ipse obligaretur ijs Legitimam saltem dare, de qua agit in tr. de Donatione. Interim lege *Delugo d. 24. de iust. n. 197. & Bonac. d. 3. de contr. q. 6. p. 7. §. unico.*

Ibidem nu. 4. sine. post illud. *Erit deducenda*. Adde.

Quando autem dat liberaliter, cum spõte det, videtur dare de suo (cum suo enim quilibet quemlibet gratificari potest) vnde deducenda non erit. semper intellige, dummodo donatio non sit eiusmodi, vt præiudicet Legitimæ filiorum aliorum; hæc enim semper filiis debetur; quare si Legitimæ præiudicet, esset eiusmodi donatio, vt modo dixi, tanquam inofficiosa reuocanda.

Dixi (præter alimenta) hæc enim, quamuis necessario dentur, tamen videntur expensa ob bonum ipsius Patris, cui incumbit filium suum alere, vt pote partem sitæ substantiæ. Hæc autem alimenta largiora potest vni potius, quam alteri donare Pater (sed sine fraude, quæ Pater velit alios filios depauperare) quia dum in terminis alimentorum sistat, non est tam rigorose agendum cum Patre suorum bonorum Domino.

ADDITIONES AD LIBRUM SEXTUM

Decalogi

Cap. 1. §. 3. num. 13.

post illa verba, aliter vniversaliter ob-

firmus. Adde.

Sed semper ex praedictis Priuilegijs, in foro confcientiae tantum.

Eodem cap. 1. §. 4. num. 3.

fine, post illud permissam crudelitate.

Adde.

Qui Clericum cum vxore, matre, vel sorore, vel propria filia turpiter inuentum occidit, peccat, sed non incidit in excommunicationem. Cap. si bono p[ro] quis iustum dolorem compefcere, difficillimum esse, ait Glossa ibid. V. Turpiter. Idque recte notat a Layman. at certe is erit Irregularis ex delicto, quia iniuste occidit.

Cap. 2. §. 4. n. 8.

fine, post illud. est Provincialis. Adde.

Notat autem b. Bauci, satis esse, si quis habeat ab Episcopo facultatem absoluendi ab omni casu, & censura tali Episcopo reseruatis, nec esse necesse Episcopum dare facultatem ad abortum specialiter absoluendum, vt ego memini, mo notat b. lib. 3. meth. Confess. cap. 7. n. 8.

Cap. 3. §. 1. num. 11.

fine, post illud. dicto iniusto homicidio.

Adde.

Er recte Henricus didicit, circa irregularitatem ex delicto Homicidij voluntarij, culpam debere esse contra iustitiam, idemq; censendum esse de irregularitate ex dicto delicto, ac de obligatione restitutionis debita ex delicto.

Eodem cap. 3. §. 2. num. 4.

versus initium. post illud. Sanguis effundatur. Adde.

Legi etiam potest Villaut, d. qui probat, hoc Sacrilegium non subdi excommunicationi latae, sed ferendae, qua ferri nõ debet si Homicida digna peraget poenitentiam.

Cap. 4. §. 1. n. 5.

fine, post illud. videtur probabilior. Adde.

Dixi condemnationis vtq; ad mortem, nam alicuius damni V. G. incarcerationis, vereor, ne tua actio est de his num. 4. sit aliquando moralis causa, ipsa enim collocatio cadaueris ante alterius domum, est talis, vt ex illa, vt plurimum sequatur incarceration. inhabitantis in domo,

multi ar
e
c

Layman.
lib. 1. tr. 5.
p. 2. c. 5. n.
8. & apud
Dian. p. 9.
tr. 4. ref. 24

Bauci in
fel. qu. 48.
Petes. 6.

Hériq. de
irreg. c. 3.
num. 4. in
gloss. litt.
X.

Villaut.
decif. 29.
a nu. 38.

mo, si sic inducit obligationem restitutionis damno- rum ex incarceratione sequentium.

Eodem cap. 4. S. 3. num. 8. post illud. in omnia iura defuncti.

Adde. ad maius velle, ad hoc illi floq. 221. s. 1. p. 2. 2. 2. 2. 2.

Th. Hur-
radus p. 2.
tr. 8. ca. 2.
Ref. mor.
13.

Aliqua contra predicta habet Thomas Hurradus. Ad-
iudicet favorabile, non obligari quampiam ad satisfactionem pro Homicidio, nisi petatur, & nisi petatur intra
triginta annos, prescribi actionem, ut non valeat
amplius peti. Excipe in utroq; quando ideo non petitur
quia non potest, vel quia deest timor aliquis, & similia.

ADDITIONES AD LIBR. VII. SEPTIMUM

Decalogi.

Lib. 7. cap. 2. S. 1. num. 8. sine, post illa verba, sicut Ecclesia
violata. Adde.

Afg. Tab.
de iur. Ab
bac. d. 23.
q. 11. n. 8.

Idem docet Afcanius Tamburinus suis verbis. Eccle-
sia, & coemiteria occulte polluta, quando pollutio latet,
non indiget reconciliatione, at quando incipit publicari
violatio, necesse est, ut Ecclesia reconciletur.

Cap. 3. S. 5. num. 23. sine, post illud, ubi dubium non est.
Adde.

Hic insurgit nova questio, An possit quis negare debi-
tum propter foetorem oris sui coniugis, haec enim ma-
gna incommoditas est.

Respondeo, non posse. Primo, si foetor non est ma-
gnus. Secundo, si aliquibus remedijs, puta odore apud
se, vel coniugem assumpto, vel iterata ablutione
vinci illa malevolentia possit. Tertio, si aliquo tempore
malus odor, cessante fortasse infirmitate, deserueat. Pos-
se autem, si foetor est notabiliter gravis, nec villo modo
vel tempore vinci queat, immo tunc, etiam seperatio-
nem totum fieri posse, docet Barci. de quo casu in termi-
nis a nullo Doctore fuisse disputatum, ibidem affirmat.
Ratio allata doctrinae esse potest, quia in prioribus
tribus casibus difficultas non esse tanta, supponitur, que
possit vincere obligationem debiti, quam contrahunt
coniuges ex contractu matrimonij. At in ultimo casu,
cum supponatur magna difficultas, non presumuntur

Baueri in
singul. ca-
su.

con-

conjuges vltim matrimonij cum tanta difformitate (que moralis impossibilitas vocatur a Theologis) promissio.

Confirmatur, quia docet Sanchez, in a totum sanam coniugem reddere debitum coniugi, qui incidit ad lepram, etiam, sed in periculo contagij, quando successus est satis difficilis, ac moraliter impossibilis ex nausea talis morbi; assertq; Cardinalem dicentem, non compelli coniugem ad debitum reddendum, quando ob lepram nimius horror infurgit. Sed eadem nausea nihil in casu, de quo loquimur. Ergo, Quando fechorum sunt cognita ante initum matrimonium, maxime dicitur, cogitatio.

Quid si coniux malecolens patitur morbo periculosa incontinentia? Respondet, nec tunc in vltimo casu peccati obligari coniugem ad debitum reddendum. Ratio est, quia lex charitatis non obligat cuiuslibet in communi modo proprio, saltem quando necessitas spiritualis proximi, non est extrema, nec gravis, quemadmodum non est haec, cum coniux malecolens sita supulis impuris possit alijs remedijs occurrere, legibusque societatis.

Ubi dicitur, post illud in casu, si non potest reddere, & parere, & postea quod possit, ut certe potest, an teneatur reddere, diserte habes apud Sanc. lib. 7. de matr. d. 107. in fine, post illud, consulere potest coniux. Adde, si non potest reddere, & parere, ut dicitur in eodem.

Quando lepra precessit matrimonium, & ante sano cognita fuit, tunc ex Sanchez, ibidem debes reddere, quia tria sunt in periculo longi morbi, scilicet in legitime praebuit, & communitate est omnibus partionibus, ut si detegatur vitium rei, ita obliget contractus, sicuti si vitium abesse, idem igitur erit in praecedenti casu de oris fechorum, si illius conscientia fuisse, nihil sit tantum, siue fechor, siue horror ex lepra, ut physice, et inhabilem reddat ad copulam, ut ibidem notauit Sanchez, in eodem.

Ibid. d. 53. in fine, post illud, hanc assertat rebellionem. Adde.

Iam vero, quamuis hac proprie pertineant ad solutos, sunt tamen fundamenta vniuersalia, & perinde generalia in hoc argumento, notanda, Num. ad hoc nostram

San ch. l. 9. matr. d. 24 n. 28. circa fin.

de fechorum
so dicitur
est
Illud est
et postea
et postea

et postea
et postea
et postea
et postea
et postea
et postea
et postea
et postea
et postea
et postea

proprios accedamus, formamque hanc regulam pro conjugatis: nam pro Sponsis diximus n. rd. pro Sotis autem sufficit, quod hactenus, dictum est ad 43.

Cap. 4. s. 2. n. 4. Ipsum primum verbum dicti numeri alterum dele. & reponit sic. Secunda poena.

Ibidem in fine dicti n. 4. post illud. transira. Adde.

Sed occurrit adhuc aduertendum Tertium. An scilicet, si sit incestus in aliquo loco casus reservatus, intelligatur eiusmodi esse ille, quo seminante viro, non seminecofoemina, vel hac seminante, ille nequaquam.

Respondeo. Communiter ab auctoribus creditur, esse reservatus, quia iam copula videtur consummata. Sed Verricelli b putat, non esse censendum reservatum, quia reservatio (nisi expresse contrarium exprimat) semper intelligitur de completo scelere, at dictum scelus est quidem completa seminatio ex parte illius, qui seminat, non vero completus incestus, quia non concurrit utriusque feminis commixtio, unde oritur affinitas. Hinc ille. Sed certe non video quomodo ille non sit completus incestus ex parte seminantis, qui irreverenter per suam completam seminationem se gerit cum consanguinea, vel affine, cur igitur non erit reservatus, si reservatus est incestus absolute. Ille alter qui non seminat, ideo non committit casum reservatum, quia ex parte sua non est completus incestus. Et licet adsit in ipso cooperatio cum incestu completo alterius, supponimus tamen esse reservatum, incestum, non vero cooperationem ad illum. Quid si sit dubium, an ille alter seminaverit? Respondeo multo magis erit reservatus, ut ex se patet. Immo idem Verricelli in hoc nobiscum tenet ex eo principio, quia presumptio semper est, quod uterque seminaverit. fori autem externus, & internus non discrepant, nisi quando contraria veritas certa est, non vero quando est dubia ex Menochio, a Molina, b Sanchez.

Cap. 5. s. 3. n. 4. sine, post illud. tangamus. c. 6. s. 2. n. 9. Adde.

Quid si quis violavit, sed tunc non habet, unde resarciat, nec alio modo possit resarcire, nisi eam ducendo, obli-

ad d. n. 2.
b. n. 1.
n. 1. 2. 3.

Banci de
cas. res. ca
su. 3.

Verricelli
tr. 4. q. 27.
a nu. 78.

Menoch.
l. 4. praf.
83. n. 62.

Mof. co. r.
d. 197. fol.
3.

Sanch. in
sum. l. 1. c.
30. nu. 13.

obligabitur ne illam duceret. Respondeo, ad id obligari per se docet Delugo, d quem vide. *Ibidem* cap. 5. §. 2. n. 46. post illud. *ex hoc capite violato-rem*. Adde.

Et Bossius & quidem nunquam hanc excusationem esse legitimam pluribus probare contendit. Si tamen in raro casu deceptionis

ad
il Delugo
lib. 6. re-
sp. dub. 29
Boss. de
cōtr. ma-
tr. c. 2. nu.
63.

ADDITIONES AD LIBRVM OCTAVVM

Decalogus

IN TRACTATV PRIMO Nihil ADDITVM EST.

IN TRACTATV II.

Tr. 2. c. 9. §. 2. dele illa verba sparsim posita in dicto §. 2. *Subiunguntur, videntur, condemnantur, creduntur, excusantur*. Et reponere: *Sufficiunt, videntur, Condemnantur, Creduntur, Excusantur*.

IN TRACTATV III.

Tr. 3. cap. 5. §. 1. num. 12. fine, post illa verba. *aliquid accipere*. Adde.

Et vniuersaliter damnus alteri in ferens sine mortali, ad restitutionem non testari, notat Ianuarius. a

Ibidem cap. 5. §. 2. num. 5. post illud. *distincte explicabimus*. Adde.

a
Ianuar. p.
p. resol. 10

Lege Molinam. b lege item Delugo c qui bene notas, has differentias parum conferre ad conscientie forum, in cuius explicatione nostra solum desudat industria.

b
Mol. l. 1.
d. 259.

Ibidem c. 6. §. 2. n. 6. versus finem, post illud. *Cum res ipsa traditur*. Adde.

c
Delugo
de iust. d.
2. ann. 10.

Atque ex dictis vides, regulariter contractus innomitos solere esse pacta nuda, vt notat recte Delugo. d

Ibidem c. 7. §. 7. n. 27. fine, post illud. *quod alij communiter faciunt*. Adde.

d
Delug. d.
22. de in-
stit.

Idiotæ

Idiotæ satis est habere animam faciendi, quod alij
probi, & docti faciunt, vt notant aliqui & recte.

de
Veniendi
c. 3. q. 11.
moral. 1. 4.
V. Prob. 3

Ibidem. c. 7. §. 1. d. n. 1. post illud *ne in obolo quidem decipere*
Adde.

Dixi (communiter.) nam non iustitiam lo. Excobar Gor-
ro in tractatibus tribus selectissimis tra. 1. de utroq; foro at. 5. in
calce artic. n. 36. sic habet Constante. asserimus; hanc pro-
positionem probabilem esse, Leges ciuiles & Pontificæ,
quæ sustinent cōtractus emptionis, & Venditionis, loca-
tionis, & conductionis, & similes (idest similes emptioni
&c. non vero alios v.g. Dotis, solutionis legati, cen-
sus &c. etiamsi in pretio, mercedeq; intellige vulgari,
non legitimo. hic enim legitimus, vt superius vidimus,
ne in obolo quidem præteriri potest) etiamsi, inquã inter-
ueniat læsio infra, vel supra iustum pretium, dummodo
dimidium non excedat, iustæ sunt, & acceptæ prout de-
bent, nempe deficiente omni dolo, & fraude, & falsa asse-
ueratione, etiam procedunt in foro conscientie, & ven-
ditor pro maiori, & empfor pro minori iusti pretii, cum
his conditionibus tutus manet in utroque foro, modo
noscat contrahens pretium: id, quod dicitur pro pueris,
mulieribus, rusticis, si forte vel ob leuitatem, vel ob
inscitiam inuoluntarie agant &c. Hæc ex illo, qui præ-
dictam doctrinam fulissime probat duodecim argumen-
tis, quorum præcipua sunt, tum quia leges, tum ciuiles,
tum Pontificæ ita positivè disponunt, nec solum per-
missivè, tum quia Princeps potest transferre dominium
rerum in alterum, tum quia conventiones, & pacta sine
fraude inita seruari in conscientia debent, &c.

Ibid. cap. 7. §. 11. n. 3. post illud. & deinde alteri donat, vel
contra. Adde.

Quando quis obligat operam suam singulis in soli-
dum, & illa æque commoda est singulis. V. G. cuncti
Romani, vt hic tuas litteras ferat, an possit alterum tan-
tum accipere à me, si eodem vnico labore, meas ferat;
lego apud Lessium affirmantem, quia, inquit, an mea,
an tua, an alterius causa eat, non minuit estimationem
operæ respectu singulorum. Sic si medicus vno eodèq;
suffitu, seu balneo tres infirmos curare possit, tria inte-
gra

de
Lessius l. 2.
c. 2. d. n. b.
5. n. 28.
de iur. C.
de iur. i. g.

gra stipendia iuste perciperet. Pariq; modo Equum, qui redire debet Romam ita tibi possent ad eundem locum locare, ac si pro te tantum redeat, quæ sunt exempla eiusdem Lessii.

Dixi (in solidum) nam si obligatio fieret singulis pro sua parte, alia esset ratio. Nuntius V. G. Ordinarius ferens litteras, non potest recipere integrum stipendium à singulis; quia in Nuntio Ordinario, contribuere quilibet ex sua parte, & non integre intendit ad constituendum scilicet vnum integrum salarium.

Pari modo quia vna Peregrinatio V. G. vel vna Missa, vel vnica oratio vni promissa pro illo vno tantum valet non potes alteri eandem promittere. Vide eundem Lessium.

An idem sit dicendum de Commissarijs, alijsq; Ministris, qui vno die expediunt negotia multorum, multumq; ipsorum stipendia accipiunt. vide apud eundem Lessium, a qui concedit, quando aliud Magistratus, seu Princeps non taxauerit, & æqua vtilitas habetur à negotiantibus. Lessium sequitur b Banci.

Ibidem cap. 7. §. 11. num. 44. fine. post illud. Pretium pro re emptæ. Adde.

Quod si nullus damnus sensit ex tua hac expensione bona fide facta, & ex illa tu locupletior nequaquam es redditus, ad nihil te obligat merito Deluga. c

Ibidem cap. 8. §. 3. num. 10. fine. post illud, quod non est in alijs contractibus. Adde.

Illud recte notat Pasqualigus, creditorem acceptantem solutionem partis debiti censerit, liberare debitorem à mora, sibi enim, eam partem acceptando, præiudicat; nam, dum partem acceptat, videtur implicite penam moræ, & quodcumq; interesse ratione moræ habitum remittere.

Ibidem cap. 8. §. 5. num. 19. ipso initio dicti numeri, post illud. Posse concedi. Adde.

Si vera esset doctrina numeri secundi hætenus expensa.

a
Less. ibid.

b
Bauci in
sing. cas.
73. & cas.
264. vbi
de salario
Commis-
sar.

c
Delug. d.
28. de iust.
nu. 6.

I N T R A C T A T V IV.

Meroll.

Tr. 1. d. 1.

ca. 2. à n.

856.

Dian. p. 8.

tr. 6. ref.

199.

Pafqual.

cent. 4. qu.

592.

Tr. 4. cap. 1. §. 1. num. 2. post illa verba, *qui finis erat paupertas.* Adde.

Cui autem sint restituenda, alijsne pauperibus veris, an ipsi Domino, qui illam est clargitus, vide late apud Meroll. d. Et Sotus quidem, quem sequitur Diana, e putat. Domino, qui dedit, Medina, & Nauarrus, pauperibus.

Ibidem num. 3. fine; post illa verba. Eleemosyna notabilis quantitatis. Adde.

In hoc deniq; puncto Pafqualigus fait hunc accipientem eleemosynam, prætextu paupertatis, nec in magnis, nec in parvis eleemosynis teneri ad restitutionem (peccare ubi est grauitas materiæ, non credo, negari posse; nec a Pafqualigo, nec ab alijs.) Ratio est, inquit, quia finis principalis semper adest, nempe amor pietatis, & Dei. Multo magis, quia iuris consulti, quos apud eundem auctorem videre poteris docent, facta per errorem non retractari, quando subest causa pietatis. Sed certe nostra sententia saltem tutior est, & consulenda.

Ibidem cap. 1. §. 3. num. 14. Initio post illa verba. applicantur Fisco. Adde.

An ante sententiam, vel post illam, tu considera, ubi videris Petrum à Nauarra, *lib. 4. de rest. cap. 2. n. 8. & L. si vacantia de bonis vacantibus lib. 10.* vel siue per leges,

Ibidem n. 28. fine post illud in. ijs fuerit ditior. Adde.

Si inueniantur appropriata per Bullam Compositionis, idem esse tenendum, & consulendum, sed probabilitate non carere, quod possint retineri, saltem donec accedat Iudicis sententia, docet Castropalaus. & aliud benignus dicam in Tractatu de Bulla Cruciate c. 18. à n. 9.

Ibidem num. 31. fine post illud fore hic resoluendum. Adde.

Quod si teneas, hæc deberi pauperibus, sicuti debentur (quando nescitur Dominus) habita ex delicto, iam potes confugere ad Bullæ compositionem, jvt colligitur ex dictis n. 14.

por-

Ibidem cap. 1. §. 5. num. 2. versus finem numeri, illud, si adsit proportionata causa. Corrige. si absit proportionata causa.

Ibidem cap. 1. §. 9. num. 5. fine, post illud. bona fide acquisitum. Adde.

Vide *Dianam* par. 5. tr. 14. ref. 57. & ex *Cælestino*, & *Delugo*. d. 21. de iust. num. 12.

Ibidem num. 6. fine. post illud, *Vide ipsum* latius. Adde.

Hæc duo proxime dicta sic approbat *Sa b* *Qui falso testimonio scienter conijcit alium in vita periculum, tenetur etiam cum sua vita periculo eum liberare, quod si sine culpa fecit, debet retractare, si possit sine magno suo periculo.* Sa V. Re-
stitutio 2.

Ibidem num. 10. initio, post illud *subit vicem perfecta solutionis.* Adde.

Et hanc sententiam mordicus tuetur, & probare contendit. *Thomas Hurtad.* p. 2. mor. tr. 3. cap. 4. ref. 35. n. 433.

Ibidem cap. 2. §. 1. n. 2. fine, post illud, a pena ordinarij homicidij. Adde. Dian. p. 9.
tr. 4. ref.
31.

Dixi modo (quam similitudinem cognoscebat *Petrus*) nam secus, excusabitur mandans, adeoq; non erit Irregularis, vt decreuit *Sacra Congregatio* apud *Dianam*, & ego dixi *b* in Superioribus. Sup. l. 6. c.
4. §. 3. nu.
35.

ADDITIONES AD LIBRVM NONVM Decalogi.

Lib. 9. cap. 2. §. 1. num. 7. fine, post illud *Consideravit pluribus Sanchez.* Adde.

Et quo ad *Ius Hispanicum*, vt etiam, quoad multa, quæ in toto hoc §. sunt a nobis disputata, vide *Th. Hurtandum c*, nec omittatur *Castropalaus d* qui confirmat, quod ego modo dixi, nullam scilicet esse legem, quæ irritet translationem dominij munerum Iudici donatorum, additque, irritationem actus, & translationem dominij, nunquam esse inducendam, nisi legibus fuerit manifestissime expressa. Hur. p. 2.
mor. tr. 8.
cap. 2. a. n.
264.

Ibidem cap. 3. §. 6. n. 1. illud. *Dixi (per se) non legaliter peccabit.* Corrige. Castrop.
de iustit.
com. d. 2.
§. 21. §. 2.
nu. 2.

U. A.

k

ADDI-

74
ADDITIONES AD LIBRVM DECIMVM
Decalogi.

Lib. 10. cap. 1. num. 8. versus finem, post illa Verba, quasi necessario consequuntur. Adde.

Idem videtur dicendum de quodam, quem valde delectabat odor (an foetor?) spermatis, quāvis, ut dicebat, ad aliud prauum obiectum nullatenus animum intenderet. Idem, inquam, videtur. Illa enim delectatio de re tam proxime obiecto, periculoso coniuncta; si serio à non vxorato suscipiatur, vel signum est affectus prauis, vel certe graue periculum affert in turpem affectum incidendi.

Ibidem cap. 3. num. 6. versus finem, post illud. Hac Huradus, sane probabiliter. Adde.

Idem esse in tactibus ex se honestis V. G. osculo more patriæ, sed inhonesto tantum ex prauo affectu, colligitur ex dictis.

FINIS ADDITIONVM DECALOGI.

Laus Deo Beatissimæ Vigni, ac Beato
Aloysio Gonzagæ.

A D

ADDITIONES.

ET CORRECTIONES

apponendæ in Opere.

P. THOMAE TAMBVRINI

de Iure Diuino &c. hæc est de Sacramentis.

Contractibus, Censuris, &c. Impresso Pa-

normi 1661. nam in reimpresis Me-

diolani, & Venetijs anno 1661.

iam fere omnes fuerunt suo

in loco appositæ.

I N L I B R I S.

de Sacramentis.

*Lib. 2. de Baptismo cap. 1. §. 5. num. 25. lin. 7. dele illa verba
Sed nec credible est in alijs. Et reponere sequentia.*

Id tamen diserte S. Bernardus dicit in Epist. 340. Ver-
rum eius sententiam sequi nõ possumus & crediderim,
ipsum hæc nostra ætate, quando res diligentius sunt di-
sputate, nobis consensurum, id quod S. Doctor innuit
ipso initio predictæ Epistolæ: sic enim præmittit Bre-
uiter vobis de proposita questione respondemus sine præiudicio
tamen sanius sapientis.

*Lib. eodem 2. cap. 1. §. 8. num. 3. fine, post illud pro Bap-
tismo absoluto. Adde sequentia.*

Quare nec inter Baptizantem, & baptizatum oriri
tunc cognationem puto cum eodem Quintanad. d. sing.
18. num. 20. licet oriri putet ex Diacastillo Diana p. 11
tr. 8. res. 57.

*Lib. 5. de Penitentia cap. 2. num. 1. lin. 9. post illud, qui labo-
rant mortalibus. Adde sequentia.*

An extra articulum mortis urgeat hoc diuinum præ-
ceptum, vide apud Dianam Par. 15. tract. 8. Resol. 38.
& 39.

*Lib. eod. 5. cap. 2. eodem §. 1. num. 8. post illud, fit con-
fessio*

76 *Addit. ad Libros de Sacram. Lib. 5. Cap. 5. de Pen.*
fessio coram. Adde.

Esge Dianam p. 1. Tr. 7. Ref. Ubi An aliquando obli-
geris sic per interpretem confiteri? Et ibid. ref. 30. late
An possit?

Lib. eodem 5. cap. 4. §. 6. num. 16. In Sacerdo nec suffice-
re. Corrige. In Sacerdote, nec sufficere.

Lib. eod. 5. c. 4. §. 8. nu. 2. in fine dicti numeri, in illa titu-
lus nullus. Corrige. In illa titulus vltus.

Lib. eodem 5. cap. 4. §. 10. num. 2. post illud. facta ab Epi-
copo sit valida. Adde.

Vide item multa in hanc rem infra lib. 8. de matr. tr. 2.
cap. vlt. §. 4. & 5.

Lib. eodem 5. cap. 4. §. 10. num. 4. post illud. Legitimo
Confessario. Adde.

Et nihil minus te posse absolui ab oblitis docet pro-
babilitate ex Dicastillo Diana. p. 11. tr. 8. Resol. 28. quia
tunc sequens confessio pertinet ad priorem.

Verum nota, nullo modo posse à commissis de no-
uo post absolutionem, neq; seorsim, neque simul cum
predictis oblitis.

Lib. eodem 5. c. 5. §. 2. nu. 3. lin. 2. prohibitionem superioris putat.
Corrige. prohibitionem superioris Layman putat.

Lib. eodem 5. cap. 5. §. 2. num. 38. fine, post illud. ex er-
rore concessa. Adde.

Lege Dianam p. 1. tr. 11. Ref. 13. qui tenet probabili-
ter cum alijs, Episcopos absolute (nisi expriment) non
dare licentiam audiendi confessiones dependenter à Su-
perioribus Religionis.

Lib. eodem 5. c. 5. §. 4. in margine lit. G. dese illa vltima
verba assert eiusdem declarationis. Et sic reponit.

Assert Declarationes Constitutionis Gregorij XV.

Lib. eodem 5. in tr. de Casibus reservatis. cap. 6. §. 3. n. 1. lin. 3.
tum penitentem. Corrige. tum patientem.

Ibidem n. 23. lin. 1. Iam vero dua. Corrige. Iam vero tres.

Ibidem cap. 7. §. 1. num. 5. lin. 2. quod certe minor. Cor-
rige. quod certe minor.

Ibidem eodem cap. 7. §. 2. num. 1. fine. post illud. Adde
Aduersam, & Delugo. Adde sequentia.

Inquire. Tertio. Potestne Capitulum Generale, non

ob-

obstante dicto Decreto Clementis VIII. reseruare omne peccatum mortale inobedientiae contra praecipuum obedientiae à Prælatiſ impositum?

Respondeo: Concedit Delugo *de Pœnit. d. 15. num. 47.* quia, inquit, quamuis reseruacione hac facta, possit Prælatiſ prohibere praecipuo Obœdientiae hoc, vel illud peccatum quodcumq; seu omnia peccata, quæ sibi vellet reseruare; & sic, quamuis sequerentur eadem inconuenientia, quæ dicta sunt sequi, si reseruaret sibi censuras, tamen id sequeretur, ait; per accidens, & indirecte, quod non dum à Pontificio decreto vetitum est.

Sed ego valde dubito, An valde fieri id possit, quia clare eluderetur mens Pontificis, nolentis tantam potestatem cœcedere Prælatiſ sine speciali consensu Capituli circa hoc, vel illud peccatum reseruandum, vt manifeste colligitur, notatq; idem Delugo *loc. cit. num. 46.* ex verbis prædicti Decreti Clementis VIII. Quod si Congregatio Cardinalium modo allata solum declarauit de Censuris, certe idem declarauisset propter identitatem rationis; puta, ne eludatur mens Pontificis, si de dicto praecipuo tam vniuersali Obœdientiae interrogata fuisset.

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 25. lin. 3. sunt autem septem. Corrige. Sunt autem sex.

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 32. lin. 6. illis verbis ex primis. Corrige. Illis verbis exprimis.

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 42. post illud, *vllus superioris.* Adde sequentia Multo minus, si secum ipse solus mente, vel etiam verbis, nullo audiente, dicat. *Nolo hoc facere, vel Nolo parere.*

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 49. in fine. post illud *aut contactus.* Adde sic.

Quidquid in oppositum dicat non nemo apud Dianam *P. 4. tr. 4. Res. 61.* qui etiam citat Suarium pro nostra Decisione.

Ibidem cap. 8. §. 1. num. 5. in Margine litt. D Pellizzarius tr. 8. cap. 2. n. 2. Delugo de Pœnitentia d. 20. d. n. 59. Corrige sic. Pellizzarius *tr. 8. cap. 2. à num. 519. Delugo de Pœnit. d. 19. num. 16.*

Ibidem eodem cap. 8. eodemq; §. 1. num. 9. lin. 4. qui administrat.

78 *Addit. ad Lib. de Sacr. Lib. 5. de Reser. Cap. 7. & 8. strat. Corrige. qui administrans.*

Ibidem cap. 9. §. 1. nu. 3. lin. 13. dies termini computetur. Corrige. dies termini non computetur.

Ibidem eodem cap. 9. §. 1. nu. 12. in fine dicti numeri premutamus. corrige. permitramus

Lib. 7. de Ordine. cap. 6. §. 4. num. 18. fine, post illud, culpam venialem. Adde sequentia.

Quænam sit hæc paruitas, vide apud Dianam. P. 4. Tr. 4. Resol. 52.

Lib. eodem 7. cap. 12. §. 1. num. 32. lin. 5. illud. Cap. 1. §. 3. 4. & 5. Corrige. sic cap. 6. §. 3. num. 4. & 5.

Ibidem num. 33. lin. 7. illud dicto c. p. §. 4. Corrige. disto cap. 6. §. 4.

Ibidem §. 2. num. 24. lin. 1. quod attinet ad maiorem. Corrige. quod attinet ad minorem.

Lib. 3. de Matrim. tr. 1. cap. 10. num. 6. lin. 6. presumitur Corrige possit præsumi.

Ibidem lin. 7. post illud ad annos centum. Adde. Lege Sanchez loc. cit. num. 1.

Lib. eodem 8. de matrim. tr. 1. cap. 11. §. 2. num. 7. fine, post illud fuerint dissoluta. Adde sequentia.

Post hæc scripta, immo & in prima editione impressa, in manus meas venit Decrerum S. Congregationis contra posteriorem sententiam latum, quod certe omnino seruandum est. est autem huiusmodi.

[Iubente Sātissimo Domino Nostro propositum fuit in Sacra Cōgregatione Concilij, An sponsalibus valide initio contractis, deinde mutuo consensu dissolutis, sit sublatum impedimentum iustitiæ publicæ honestatis. Et dubio pluries proposito, & mature examinato, tandem sub die 6. Iulij 1658. Eminentissimi Patres in antiqua eiusdem Congregationis sententia consentientes, censuerunt, non esse sublatum.

Cuius sententiæ vna cum rationibus hinc inde deductis, & recentioribus eiusdem Congregationis in hac materia responsis, facta relatione ad Sanctissimum, Sanctitas sua die 10. eiusdem mensis prædictam Congregationis resolutionem probauit, eamq; iussit in dubium deinceps non reuocari.]

Lib.

Lib. eod. 8. de matr. tr. 1. cap. 13. §. 2. num. 9. lin. ult. inconuenientie. Corrige. Incontinentiæ.

Lib. eod. 8. tr. 2. cap. 4. §. 4. n. 21. fine. post illud. sicut in precedenti. Adde.

Et, vt concedit Leander apud Diana. p. 111. tr. 8. res. 3. V. sed obserua.

Lib. eod. 8. tr. 2. cap. 7. §. 2. num. 17. lin. 2. dotem habent. Corrige. dotem habenti.

Lib. eodem. 8. tr. 2. cap. 9. §. 3. num. 2. lin. penult. dirimentia vel. Corrige. vel dirimentia.

Lib. eod. 8. tr. 2. cap. 12. §. 4. ipso initio lin. 2. illud cap. sequenti nu. 3. Corrige. cap. sequenti §. 3.

Lib. eod. 8. tr. 3. cap. 2. §. 3. in Titulo signa certo expressa. Corrige. signo certo expressa.

Lib. eod. 8. Tr. 5. cap. 5. §. 3. num. 10. lin. pen. si vero dissoluitur. Corrige. si vero non dissoluitur.

Lib. eodem 8. Tr. eodem. 5. cap. 6. §. 2. num. 18. lin. 2. Ratum ligatus. Corrige. Rato ligatus.

Lib. eod. 8. tr. 6. cap. 2. §. 2. n. 5. lin. 5. inter impuberem puberem. Corrige. inter impuberem, & puberem.

Lib. eodem 8. Tr. 7. cap. 3. §. 6. num. 7. in fine. post illud contingens sine causa. Adde sequentia.

De simili scandalo fugiendo vide Castropalaum tr. 16. d. 1. pu. 7. nu. 9. quem sequitur Gibalnus de clausura d. 2. cap. 11. num. 55. folio mihi 235. qui Castropalaus cum dixisset. si quis absque graui difficultate non potest probare nullitatem veram suæ Professionis, posse ipsum fugere à Religione &c. sit addit. Limitant hæc Lessius, Sanchez, Strarius, nisi oriatur scandalum. Sed raro, vel nunquam ex tali fuga oriatur scandalum sub obligatione vitandum, tum quia raro inde sumunt alij occasionem fugiendi absque legitima causa, tum quia ipse legitime fugiens vteris iure tuo, à quo vsu sine graui damno abstinere non potes &c. Hæc Castropalaus.

Quid si nullitatem probare absque difficultate possem? Respondet ibidem Castropalaus, te tunc sub mortali fugere, ante quam probes, non posse. Posses, adhuc sine mortali, dicit Gibalnus loco cit. idque propter rationes iam dictas, quæ videntur hic militare. Vterque tamen

tamen conuenit, posito quod fugeris, esto peccaueris, non teneri ad Religionem reuerſi.

Lib. eodem 8. Tr. 7. c. 4. §. 2. n. 9. in fine post illud. matrimonium subsequens. Adde.

Quæres per hanc occasionē Primo, An ipse Præbyter Græcus, si post mortem suæ vxoris aliam ducat, valide ducat? Deinde, An licite? Tertio An vidua prædicti Græci Sacerdotis, si ad secundas nuptias conuolet, valide conuolet, & licite?

Respondeo ad Primum. Petrus Arcudius. *lib. 7. de matrim. c. 4.* docet matrimonium secundum Præbyteri Græci validum esse, licet tunc dictus Præbyter sit repellendus ab exercitio Ordinis, si velit ipse, vel vxor præſistere in eo matrimonio; quia, inquit, nec ipse emisit vllum votum Castitatis, nec adest Canon matrimonium illud inualidans, sed tamen, quia sit bigamus per secundas nuptias, merito priuatur exercitio Altaris. Ita Arcudius contra Cariophilum putantem, hoc matrimonium esse inualidum.

Respondeo ad secundum, Sacerdotem prædictum grauius peccare secundas nuptias celebrando, non solum enim Canones Græcorum (vt colligo ex allatis ab Arcudio citato) illum faciunt bigamum, eundemq; Sacerdotali exercitio priuant, vt dictum est, verum etiam vocant illas nuptias illicitas, illegitimas, nefarias.

Respondeo ad Tertium, validum esse matrimonium viduæ relicte à Præbytero Græco, vt etiam esse licitum. Ita contra Cariophilum; qui videtur hoc matrimonium damnare, docet his verbis Arcudius loco citato. Quod Sacerdotum viduæ ad secunda vota minime tranſeant, non ritus, sed virtutis est. Confirmo; quia Sanchez *lib. 7. matrim. cap. 40. num. 5.* ait, licite viduam Sacerdotis secundo nubere, si non consensit ordinationi suæ primi viri, & probabile esse etiam licite secundo nubere, quando vxor nesciebat, id sibi prohiberi. Hæc Sanchez Subsumo. Sed audio vxores communiter non solere dare eiusmodi consensum, quod si dent, eas nescire eiusmodi prohibitionem non valendi transire ad secundas nuptias. Ergo &c. Supponimus autem, dictam viduam

dum nullum votum Castitatis emisisse; vt certe emitte-
re non solent.

Confirmo iterum, quia in dubio, an emiserint votū. &
in dubio, quod existat lex, seu præceptū, melior est cōdi-
tio meæ libertatis, atq; adeo nō obligor, illa seruare; vt de
lege dubia docet Sanchez lib. 1. In Decal. c. 10. n. 32. & de
Voto. n. 36. Cum ergo ad minus saltem dubia sit lex
hæc, vel votum de abstinendo à secundis nuptijs, quoad
prædictam viduam, ipsa non obligabitur &c.

Nec contrarius est Pontius. *lib. 7. matr. cap. 21. c. 24.*
dum dicit matrimonium relicta à Sacerdote, Græco esse
quidem validum, sed illicitum, quia est contra eorum
Canones, non est, inquam, contrarius, quia & ipse, &
Canones, quos affert, videntur loqui de Vidua, quæ de-
dit licentiam, seu consensit sui Viri ordinationi; sciens
sibi sic prohiberi secundas nuptias; vel de Vidua, quæ
Castitatem forte vouerit.

Lege diligenter tum ipsum, tum Sanchez locis cit.

IN PARTE SECVNDA.

hoc est

IN LIBRO IX. DE CONTRACTIBVS.

Lib. 9. de contractibus tr. 2. de censibus c. 6. §. 1. in Titulo.
Proponitur Bulla Nicolai, & Gregorij. dele illud Gregorij.

Lib. eodem 9. tr. eodem 2. de censibus cap. 6. §. 8. num. 7. lln. 7.
fiut in fauorem emptoris. Corrige. sunt ex parte emptoris;
Lib. eodem 9. tr. 2. de cambijs. cap. 5. §. 6. n. 3. fine: post illud
ex culpa Campsarij. Adde.

Dices. ergo nunquam hæc executio haberi poterit,
& recuperari suum à Campfore, quia semper Campsa-
rius, dicit, se velle satisfacere per nouum cambium.
Respondeo. Nego consequentiam. Nam, vt colligis ex
dictis §. 2. Campfor. libere celebrat nouum cambium,
quare poterit illud non celebrare; & consequenter re-
cambium non facere; & sic poterit cogere Campsa-
rium ad reddendam numerato capitale, & lucrum
inde acquisitum.

Lib. eodem 9. tr. 4. de locatione a. 5. n. 9. lin. 9. locationem destruens. corrige. locationem non destruens.

Lib. eodem 9. tr. 5. de eruptione n. 25. in margine littera C. post illud. Diana p. p. m. 3. refot. 5 1. Adde sic.

Quem sequitur Marcus Serra. In l. 1. qu. 77. ar. 2. & Mendo in Bulla Cruciate. d. 34. cap. 20. n. 217.

Lib. eodem 9. tr. 8. de Societate c. 10. n. 9. lin. 10. indicunt. corrige. iudicandum reliquo.

Lib. eodem 9. tr. 9. de Promissione cap. 5. nu. 4. in fine. post illud. inutile vitatur. Adde sic.

Quando cum expensis meis exequi coepi promissionem turpem, an, si me poeniteat, possim petere illas expensas, vide apud Vincentium Tancredi, l. 2. qu. 1. mori tr. 5. qu. 6.

Ibidem. cap. 7. num. 22. lin. 4. si res promissa sit gratis. Iam corrige. Quando res promissa est gratis, & ipse non obferuat. Iam.

Lib. eodem 9. tr. 10. de Donat. cap. 1. §. 2. n. 11. lin. 10. siue intuitiue. corrige. siue initiatiue.

I N P A R T E T E R T I A.

hoc est

I N L I B R O X. D E C E N S U R I S , E T

Irregularitate.

Lib. 10. tr. 4. de Irregular. c. 4. §. 4. num. 5. lin. 3. Pontificem pro foro externo. Corrige. Pontificem collegisse pro foro externo.

Lib. eodem. tr. eodem. 4. c. 7. §. 2. n. 2. lin. ult. extendit Episcopos. corrige. extendit ad Episcopos.

Ibidem c. 10. §. 2. n. 21. in fine dele illa verba. dixi satis in tr. Statu de excommunicatione. c. 8. §. 12. & reponc sequentia.

Dico primo, excommunicatum vitandum esse in famam de facto, iam enim publice (donec petas absolutionem) notorius peccator est, atq; adeo irregularis, ut mox §. 3. agentes de infamia facti dicuntur.

Dico Secundo, excommunicatum non vitandum, si
fit

fit occultus, nō esse & infamem de facto, quia sic notoria non est eius inobedientia, at, si sit publicus, quamuis non sit iuridice nominatim denunciatus, nec publicus percussor Clerici, iam erit notorie peccator, inobediens, & cānonice infamis de facto, atque adeo, modo iam dicto, irregularis.

^a
Lesnd. de
excōm. d.
16. qu. 10.

Dico Tertio cum Fillucio, excommunicationem, vt sic, non afferre ex se infamiam, vnde nec ex se irregularitatem. Probatum, quia non affert infamiam iuris ex se, nec ex se infamiam facti. ergo nullam. Non. iuris, nam in iure non habetur eam vniuersaliter esse causam infamiæ, sed solum, quando constituitur ex quibusdam criminibus, quibus peculiariter connectunt iura infamiam, qualis est hæresis, de cuius irregularitate dicetur infra suo loco; & qualis est etiam percussio Cardinalibus inflicta &c. Non, facti, quia sic, etiam excommunicatio occulta pareret infamiam facti, quod tamen esse non potest, infamia enim facti non emergit, nisi ex delicto notorio, vt mox dicto §. 3. notabimus.

^b
C. felicitis
de pœnis
in 6.

Ibidem. n. 24. lin. 1. infama nota. corrige. infamæ notæ.

Lib. eodem 10. tr. 4. de irregular. cap. 17. §. 3. num. 16. sine. dele illa verba. inuet hic relegere latinitatis te non esse ignarum, & Nizolium id adnotantem relegere. Et reponet sequentia.

Inuet hic, latinitatis te non esse ignarum, & Nizolium id adnotantem relegere.

Ibid. §. 4. n. 3. lin. 8. filijs patientium. corrige. filijs patientibus.

F I N I S.

Laus Deo Beatissimæ Virgini Ac
Beato Aloysio Patrono meo.

INDIGVLVS

ALIQVAVM RERVM NOTABILIVM

que in his Additionibus continentur.

A *Blasphemia Barbe, in quam incidat Santissimus Sanguis.* fol. 36.
Abortus cuius sexus iudicatur? E. 43.
Absoluenda quando sit Meretrix publicae. 18. & 19.
Absolvere in articulo mortis. 47.
Actu unico volens multa mala, quare ratione id confiteri debeat? 9.
Adulterium ex parte utriusq; Vide Peccata ex duplici.

Alimentis filijs debita. 64.
Amentes an communicandi? 30.
Approbatio que requiritur in ecclesia per Bullam Cruciatu. 24.
Ante altare an necessarium? 34.
Ara sine reliquijs. 34.

C *Ad sui qui reseruat absolute possunt per Bullam Cruciatu?* 24.
Confessoris dispositio antequam alium absoluat. 19. & deinceps.
Confessor an obligetur semper sequi opinionem Penitentis? 25. & 42.
Qua nam obligatur interrogare? 25.

Consecrare particulas extra aram? 3
Cotritio quando habenda a non conf-

rente peccata dubia? 6.
Corporale an benedicendum? 32.

D *Ebitum quando, uxor potest non reddere?* 63. & 64.
An sit causa negandi factor alterius? 66.
An lepra? 67.

Decretum S. Congregationis de impedimento sponsalium. 78.
Dispositio Confessarii antequam absoluat. 19. & deinceps.
Dolor nouus an pro noua Confessione? 5.
Dolor quantum precedere potest Confessionem? 5.
Dubia mortalia an confitenda? 7.
Quid si dubium sit, an peccatum noceritna sit Confessus? 8.
Quid ante Communionem? 28.

E

E *Piscopis an ablata sit potestas concedendi facultatem legendi libros vetitos?* 47.
Excommunicatio non debet ferri ob rem leuem. 41.

Pa

F Amulus an compensationem facere queat de obsequiis gratis Domino exhibitis. 39.

Finis in voto quælis? 51. & 52.
Fragmenta cōsecrata. V. Reliquiæ.

G

G Recus Presbiter, viduus, & vidua Græca an consolare queant ad secundas nuptias? 30.
Gabella dubie, uel probabit et iniusta an soluenta 42.

H

Hora Canonica. V. Officium.

Ieiunium pro Communicatio. 28. & 29.
Ieiunium an frāgat paruitas, & que nam hoc? 60. & 61.

Ientaculum ex pane elixato 60.
Impotentem se reddere ad ieiunium, an liceat? 59.

Infamis, an sit excommunicatus? 82. & 83.

Incestus ex parte utriusq; quo modo confitendus? 10.

An reseruetur, altero non seminante? 68.

Iniurie factæ coniuugis an specie differant? 14.

Interrogare quæ debet Confessarius à Penitente? 25.

Lesio non enormis an inducat obligationem ad restituendum? 70.

Matrimonium dubium. 44. & deinceps.

Meretrix publica quando absolueda? 18. & deinceps.

Missam conuere, ut confitearis 58. & 59.

Missa applicatio, & presentia an semper debeatur? 39.

Multiplicitas preceptorum, uel precipientium an multiplicent peccata? 11.

Odore spermatis delectari quod peccatum? 194.

Officium un, ex privilegio, ut etiam Missa, mente recitari ab aliquibus liceat? 39.

An ad illud obligetur dispensatus ad Matrimonium?

Opera seruilia an possim in die festiuo precipere Infidelibus, & Amētibus. 59. & 60.

Opera eadem una pro multis remuneratur plura stipendia? 70. & 71.

Opus ne seruile est deornare templū? 60.

Oni pars quarta est parua materia in ieiunio? 61.

Penitens quando admonendus, si ignoret peccatum? 19.

Pæ-

Penitentia quae imponenda? 25. &

26.

Paruitas cibi in ieiunio. 60. & sequent.

Patena an consecranda? 32.

Pauper fictus an obligetur restituere? 72.

Peccata ex duplici capite talia, quo modo consistenda? 10.

Quid de confessis, ut dubijs, si deinde certa inveniuntur? 8.

Quid de venialibus confessis in genere? 15.

Pixis an consecranda? 32.

Prelatus Regularis an possit reservare omnia peccata contra Obedientiam? 76.

Privilegium mente recitandi Officiū vel Missam. V. Officiū an, ex privilegio.

Provincialis Societatis qua facultate gaudet approbandi Oratoria? 33.

Q
R

R *Econciliatio Ecclesiae polluta longa est? 35.*

Reduci in pauciores, quando Missa possunt? 38.

Reliquia seu fragmenta consecrata an consumenda à non ieiuno? 29.

S

S *Acridgium ex parte utriusque illud committentis. V. Peccata ex duplici.*

Sacrilegium inter Sacra committens. 14.

V

V *Eneficia quanto licite dissolventes. 48. & seq.*

Venialia in genere an apta materia Confessionis? 15.

Viaticum amentibus 30.

Viaticum an dandum communicato ex deuotione. 30.

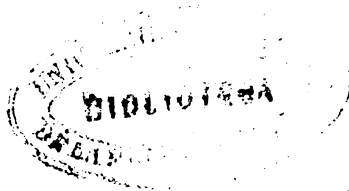
Vota reservata an sint, vota diminute talia? 56. & seq.

Voto an satisfiat ab eo, qui illud exequitur voti in memor.?

Votum an obliget, si dubites, an gratiam obtinueris? 46.

Votum quem finem habere debet? 51. & seq.

FINIS INDICVLII

The first part of the document is a list of names and titles, including:

- John Smith, Esq.
- James Brown, Esq.
- William White, Esq.
- Thomas Green, Esq.
- Richard Black, Esq.
- Henry Grey, Esq.
- George King, Esq.
- Edward Lee, Esq.
- Robert Clark, Esq.
- Francis Hall, Esq.
- Benjamin Adams, Esq.
- Samuel Baker, Esq.
- Charles Carter, Esq.
- John Davidson, Esq.
- James Evans, Esq.
- William Fisher, Esq.
- Thomas Gibson, Esq.
- Richard Harris, Esq.
- Henry Hill, Esq.
- George Jones, Esq.
- Edward King, Esq.
- Robert Lee, Esq.
- Francis Miller, Esq.
- Benjamin Moore, Esq.
- Samuel Parker, Esq.
- Charles Reed, Esq.
- John Scott, Esq.
- James Taylor, Esq.
- William Walker, Esq.
- Thomas Young, Esq.

The second part of the document is a list of names and titles, including:

- John Smith, Esq.
- James Brown, Esq.
- William White, Esq.
- Thomas Green, Esq.
- Richard Black, Esq.
- Henry Grey, Esq.
- George King, Esq.
- Edward Lee, Esq.
- Robert Clark, Esq.
- Francis Hall, Esq.
- Benjamin Adams, Esq.
- Samuel Baker, Esq.
- Charles Carter, Esq.
- John Davidson, Esq.
- James Evans, Esq.
- William Fisher, Esq.
- Thomas Gibson, Esq.
- Richard Harris, Esq.
- Henry Hill, Esq.
- George Jones, Esq.
- Edward King, Esq.
- Robert Lee, Esq.
- Francis Miller, Esq.
- Benjamin Moore, Esq.
- Samuel Parker, Esq.
- Charles Reed, Esq.
- John Scott, Esq.
- James Taylor, Esq.
- William Walker, Esq.
- Thomas Young, Esq.

THE END OF THE WORLD

THE END OF THE WORLD

